

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

Załącznik
do Uchwały Nr XVII/207/25
Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego
z dnia 23 czerwca 2025 roku.

OCENA ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO ZA 2024 ROK

Kielce 2025

Wykaz skrótów

60+	60 lat i więcej
65+	65 lat i więcej
BDL	Bank Danych Lokalnych
CAS	Centralna Aplikacja Statystyczna
CIS	Centrum Integracji Społecznej
CKE	Centralna Komisja Egzaminacyjna ds. stopni specjalizacji zawodowej pracowników socjalnych
CUS	Centrum Usług Społecznych
DI	Deinstytucjonalizacja
DPS	Dom Pomocy Społecznej
GUS	Główny Urząd Statystyczny
JOPS	Jednostka Organizacyjna Pomocy Społecznej
JST	Jednostka Samorządu Terytorialnego
KIS	Klub Integracji Społecznej
KWP	Komenda Wojewódzka Policji w Kielcach
m.	miasto
MOPR	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Kielcach
MRiPS-03R	Sprawozdanie roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej - pieniężnych, w naturze i usługach
MRiPS-06	Sprawozdanie wybrane jednostki organizacyjne pomocy społecznej i inne jednostki pomocy społecznej oraz zatrudnienie w systemie pomocy społecznej
NFZ	Narodowy Fundusz Zdrowia
NGO	non-government organization – organizacja pozarządowa
OIK	Ośrodek Interwencji Kryzysowej
OPS	Ośrodek Pomocy Społecznej
OWES	Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej
OZPS	Ocena Zasobów Pomocy Społecznej
pkt proc.	punkt procentowy
PCPR	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
PES	Podmiot Ekonomii Społecznej
PFRON	Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
POW	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza
RKE	Regionalna Komisja Egzaminacyjna ds. stopni specjalizacji zawodowej pracowników socjalnych
RKRES	Regionalny Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej
ROPS	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
RPRES	Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej
RPOT	Regionalna Placówka Opiekuńczo-Terapeutyczna
ŚDS	Środowiskowy Dom Samopomocy
ŚUW	Świętokrzyski Urząd Wojewódzki
WRiSPZ-G	Sprawozdanie z obszaru Wsparcia Rodziny i System Pieczy Zastępczej - GMINY
WRiSPZ-P	Sprawozdanie z obszaru Wsparcia Rodziny i System Pieczy Zastępczej - POWIATU
WTZ	Warsztat Terapii Zajęciowej
WUP	Wojewódzki Urząd Pracy
ZAZ	Zakład Aktywności Zawodowej

Spis treści

Wykaz skrótów	2
1. Wprowadzenie	4
2. Charakterystyka demograficzna i społeczna województwa świętokrzyskiego	5
3. Pomoc społeczna w województwie świętokrzyskim	25
3.1. Świadczenia z pomocy społecznej – ogółem	28
3.2. Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami realizowana przez powiaty	55
3.3. Inne rodzaje pomocy i świadczeń	59
4. Piecza zastępcza	65
5. Zjawisko przemocy domowej	73
6. Zasoby infrastruktury społecznej	76
7. Kadra pomocy i integracji społecznej	95
8. Aktywność projektowo-konkursowa JOPS oraz współpraca z NGO's w obszarze pomocy społecznej	100
9. Wydatki na pomoc społeczną	103
10. Działania na rzecz wsparcia i rozwoju systemu pomocy i integracji społecznej realizowane na szczeblu samorządu województwa	110
11. Wartość wskaźników realizacji Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030	130
12. Rekomendacje	136
Aneks	140
Spis	144

1. Wprowadzenie

Zgodnie z art. 16a ustawy o pomocy społecznej samorząd województwa jest zobowiązany do przygotowania oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Na podstawie zapisów ustawy pojęcie zasobów obejmuje w szczególności infrastrukturę, kadrę, organizacje pozarządowe i nakłady finansowe na zadania pomocy społecznej. Ocena dotyczy osób korzystających z pomocy społecznej, osób w rodzinach i rodzin objętych pomocą społeczną, rodzajów i powodów przyznania świadczeń oraz ich rozkładu ilościowego. Ocena wraz z rekomendacjami jest podstawą do planowania budżetu na rok następny.

Ocena zasobów pomocy społecznej opracowywana na szczeblu województwa oparta jest na częściowych sprawozdaniach jednostek organizacyjnych pomocy społecznej poszczególnych samorządów gminnych oraz powiatowych. Zakres prezentowanych danych w dokumencie oparty jest również na danych zastanych Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, statystykach Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach, wybranych sprawozdaniach Centralnej Aplikacji Statystycznej oraz rejestrach Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego. Ocena zasobów pomocy społecznej stanowi podstawowe narzędzie w zakresie monitorowania Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2028, wojewódzkich programów z obszaru polityki społecznej, a także jest użyteczna w zakresie diagnozowania dostępności usług społecznych świadczonych w ramach systemu pomocy społecznej.

Na podstawie analizy danych zawartych w ocenie opracowane zostały rekomendacje określające obszary prowadzenia skutecznej oraz zrównoważonej terytorialnie polityki społecznej.

2. Charakterystyka demograficzna i społeczna województwa świętokrzyskiego

Dane demograficzne

Powierzchnia województwa świętokrzyskiego wynosi 11 711 km², co stanowi 3,7% terytorium kraju. Województwo świętokrzyskie w 2024 roku zamieszkiwało 1 163 001 mieszkańców wg danych GUS (stan na 30.06.2024 r.), co stanowi 3,1% ludności kraju. W 2024 roku liczba mieszkańców zmniejszyła się o 10 284 w odniesieniu do 2023 roku.

Tabela 1. Charakterystyka demograficzna województwa świętokrzyskiego w latach 2021-2024 (stan na 30.VI).

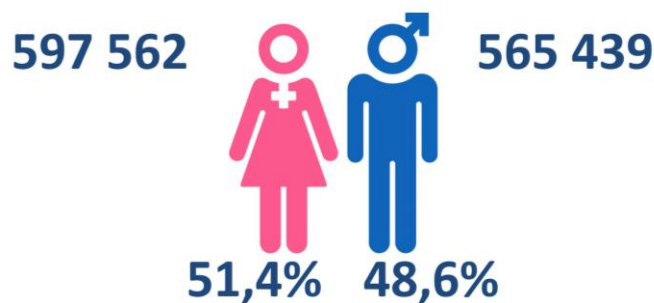
Wyszczególnienie	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba mieszkańców (stan na 30.VI)	1 218 089	1 182 161	1 173 285	1 163 001
Przyrost naturalny na 1 000 ludności	-8,9	-7,2	-6,4	-6,8
Ogólne saldo migracji na 1 000 ludności	-1,8	-2,2	-1,9	-2,6
Osoby w wieku przedprodukcyjnym (do 18 roku życia)	200 216	200 502	197 114	192 623
Osoby w wieku produkcyjnym (w wieku: 18-59 lat – kobiety, 18-64 lat – mężczyźni)	721 841	683 818	673 970	663 939
Osoby w wieku poprodukcyjnym (60+ kobiety, 65+ mężczyźni)	296 032	297 841	302 201	306 439
Procentowy udział osób w wieku poprodukcyjnym	24,3%	25,2%	25,8%	26,3%
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	147,9	148,5	153,3	159,1
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	41,0	43,6	45	46,2

Źródło danych: BDL GUS.

W województwie świętokrzyskim w pierwszym półroczu 2024 roku odnotowano 3 188 urodzenia żywe, o 14,2% mniej w odniesieniu do analogicznego okresu w 2023 roku. Zmniejszyła się śmiertelność mieszkańców regionu. W 2024 roku odnotowano 7 170 zgonów, o 3,8% mniej w odniesieniu do liczby zgonów w pierwszym półroczu 2023 roku. Nadal liczba zgonów przewyższa liczbę urodzeń żywych, w związku z tym województwo świętokrzyskie cechuje ujemny przyrost naturalny wynoszący -3 982, co odpowiada przyrostowi naturalnemu -6,8 na 1000 mieszkańców.

Saldo migracji wewnętrznych (różnica liczby osób przybyłych w danym roku do województwa świętokrzyskiego z innych regionów i liczby osób, które opuściły województwo, przenosząc się do innych miejscowości w kraju) w 2024 roku było ujemne i wynosiło

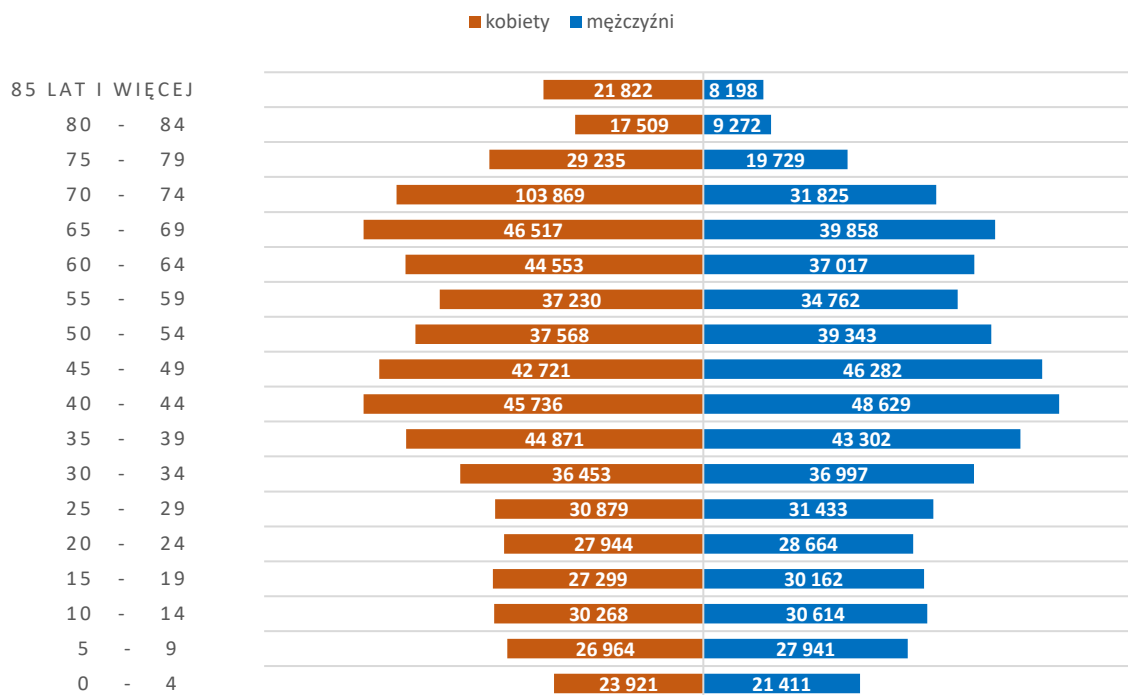
-1 564. Natomiast saldo migracji zagranicznych było dodatnie, lecz wynosiło zaledwie 48. Ogólne saldo migracji dla województwa świętokrzyskiego w 2024 roku było ujemne i wynosiło -1 516, co odpowiada ogólnemu saldu migracji -2,6 na 1000 mieszkańców.

Grafika 1. Liczba i odsetek kobiet i mężczyzn zamieszkujących woj. świętokrzyskie stan na 30.VI.2024 r.
Źródło danych: BDL GUS.

Na terenie województwa świętokrzyskiego tak jak w latach poprzednich zamieszkiwało więcej kobiet – 51,4% (w kraju 51,7% kobiet) niż mężczyzn – 48,6% (w kraju 48,3%). W 2024 roku liczba kobiet w województwie wynosiła 597 562, natomiast liczba mężczyzn 565 439 (Grafika 1).

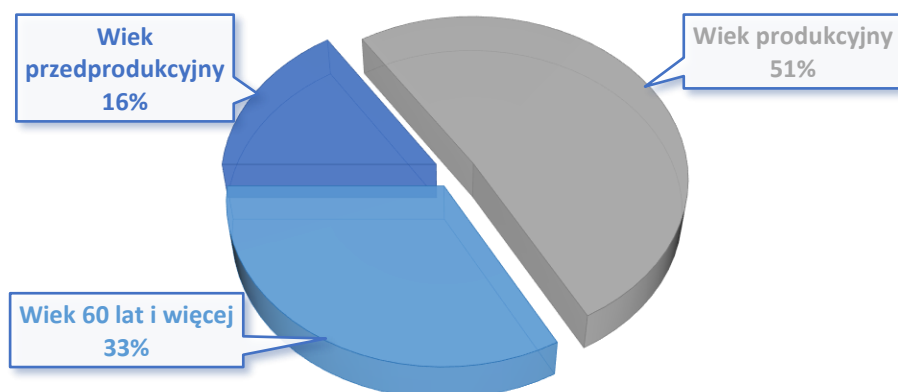
PIRAMIDA WIEKU

Grafika 2. Piramida płci i wieku dla woj. świętokrzyskiego stan na 30.VI.2024 r.
Źródło danych: BDL GUS.

Analizując populację regionu według struktury wiekowej i płci obserwuje się przewagę mężczyzn wśród mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) oraz w wieku produkcyjnym (kobiety 18-59, mężczyźni 18-64). Zdecydowana przewaga liczby kobiet występuje wśród osób w wieku poprodukcyjnym (tzw. zjawisko feminizacji starości). Szczegółowe zestawienie danych zawarte zostało w piramidzie wieku opracowanej dla województwa świętokrzyskiego (Grafika 2).

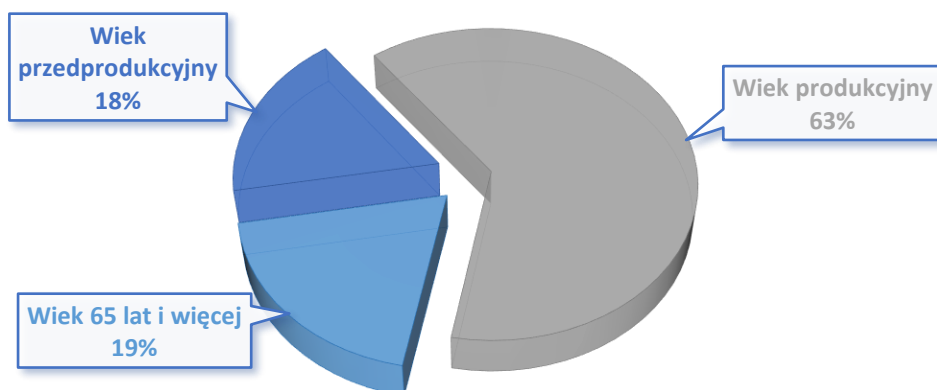
Struktura populacji kobiet

Wykres 1. Struktura populacji kobiet wg ekonomicznych grup wieku w woj. świętokrzyskim w 2024 r.
Źródło danych: BDL GUS.

Wśród populacji kobiet mieszkających w województwie świętokrzyskim w 2024 roku 16% stanowiły kobiety w wieku przedprodukcyjnym, 51% w wieku produkcyjnym, ponad 33% kobiet było w wieku poprodukcyjnym 60 lat i więcej (Wykres 1).

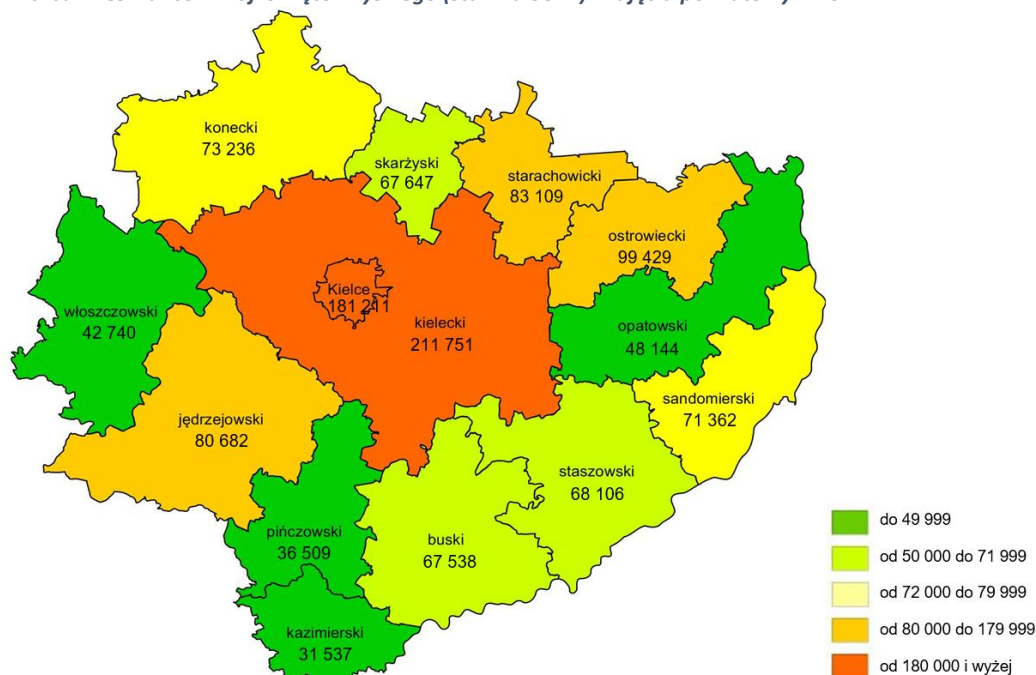
Struktura populacji mężczyzn

Wykres 2. Struktura populacji mężczyzn wg ekonomicznych grup wieku w woj. świętokrzyskim w 2024 r.
Źródło danych: BDL GUS.

Struktura populacji mężczyzn w województwie świętokrzyskim kształtuje się następująco: w wieku przedprodukcyjnym 18%, w wieku produkcyjnym 63%, natomiast w wieku poprodukcyjnym 19% (Wykres 2).

Mapa 1. Liczba mieszkańców woj. świętokrzyskiego (stan na 30 VI) w ujęciu powiatowym 2024 r.

Źródło danych: BDL GUS.

Tabela 2. Liczba mieszkańców woj. świętokrzyskiego w latach 2021-2024 (stan na 30 VI).

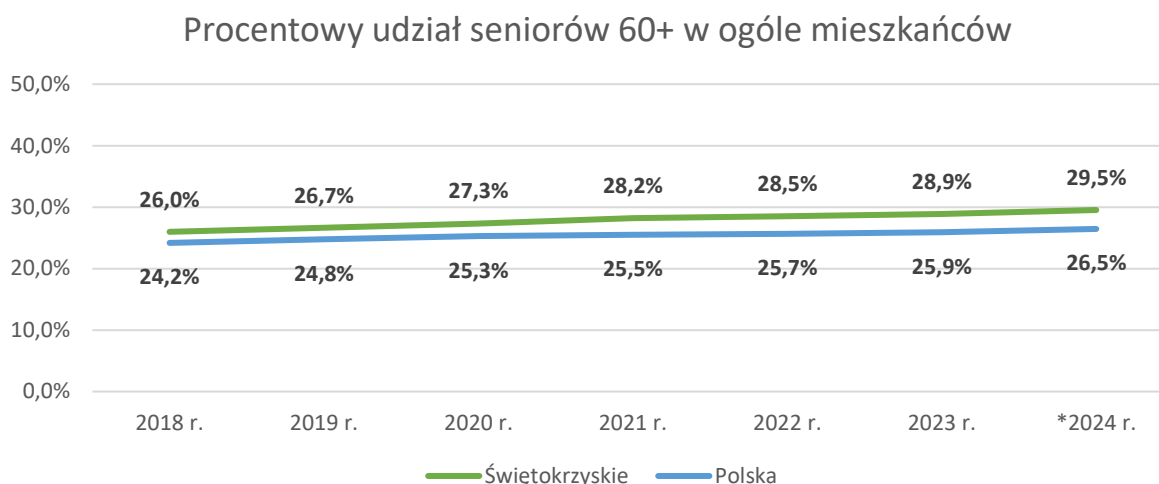
Powiat/miasto	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.	Różnica 2024-2023
buski	70 687	68 607	68 166	67 538	-628
jędrzejowski	84 435	82 087	81 371	80 682	-689
kazimierski	33 205	32 062	31 837	31 537	-300
kielecki	210 689	211 700	211 735	211 751	16
konecki	78 506	74 951	74 124	73 236	-888
m. Kielce	192 468	184 520	183 147	181 211	-1 936
opatowski	51 149	49 110	48 693	48 144	-549
ostrowiecki	106 910	101 833	100 625	99 429	-1 196
pińczowski	38 237	37 157	36 886	36 509	-377
sandomierski	75 900	73 023	72 227	71 362	-865
skarżyski	72 482	69 539	68 596	67 647	-949
starachowicki	87 968	84 897	84 081	83 109	-972
staszowski	70 928	69 241	68 712	68 106	-606
włoszczowski	44 525	43 434	43 085	42 740	-345
woj. świętokrzyskie	1 218 089	1 182 161	1 173 285	1 163 001	-10 284

Źródło danych: BDL GUS.

W 2024 roku odnotowany został spadek populacji zamieszkującej województwo świętokrzyskie w odniesieniu do 2023 roku. Spadek liczby ludności z wyjątkiem powiatu kieleckiego odnotowano we wszystkich powiatach. Największy spadek liczby mieszkańców odnotowano w mieście Kielce (-1 936) i w powiecie ostrowieckim (-1 196), następnie w powiatach: starachowickim (-972), skarżyskim (-949), koneckim (-888), sandomierskim (-865). Najmniejsze spadki populacji odnotowano w powiatach mniej zaludnionych tj. powiaty: kazimierski (-300), włoszczowski (-345), pińczowski (-377). W powiecie kieleckim na przestrzeni roku liczba mieszkańców wzrosła zaledwie o 16 osób.

Seniorzy

Wraz z zachodzącymi zmianami i prognozami demograficznymi, obserwowanym trendem wydłużającego się czasu trwania życia, coraz ważniejsze staje się projektowanie polityki społecznej wobec osób starszych oraz wdrożenie rozwiązań, które zapewnią im godną, bezpieczną i aktywną starość.

Wykres 3. Procentowy udział seniorów 60+ w ogóle mieszkańców w latach 2018-2024.

* (wskaźnik obliczony wg stanu na 30 czerwca)

Źródło danych: BDL GUS.

W województwie świętokrzyskim w 2024 roku procentowy udział osób 60+ w ogóle mieszkańców regionu wynosił 29,5% i był większy o 4 pkt proc. od średniej w kraju (26,5%). W regionie odnotowujemy systematyczny wzrost udziału osób starszych w populacji. W 2024 roku udział mieszkańców w wieku 60 lat i więcej (29,5%) zwiększył się o 3,5 pkt proc. w odniesieniu do 2018 roku (26%). Województwo świętokrzyskie charakteryzuje się wyższym przyrostem udziału mieszkańców w wieku 60 lat i więcej w odniesieniu do średniej krajowej. Przyrost udziału seniorów w populacji regionu (3,5 pkt proc.) jest wyższy o 1,2 pkt proc. od przyrostu odnotowanego w analogicznym okresie czasowym w Polsce (2,3 pkt proc.)

Tabela 3. Liczba mieszkańców województwa świętokrzyskiego w wieku 60+ w latach 2021-2024.

Wyszczególnienie	2021 r.	2022 r.	2023 r.	*2024 r.
Liczba mieszkańców 60+	338 493	340 123	342 461	343 456

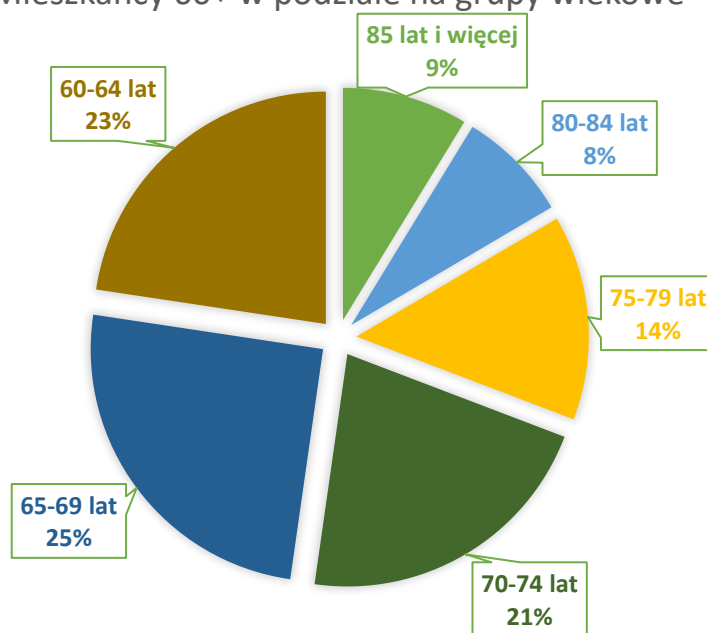
*(stan w dniu 30 czerwca)

Źródło danych: BDL GUS.

W pierwszym półroczu 2024 roku liczba ludności województwa świętokrzyskiego wynosiła 1 163 001, w tym 343 456 mieszkańców stanowiły osoby w wieku 60 lat i więcej. W latach 2021-2024 liczba osób w wieku 60+ w regionie zwiększyła się o 4 963 osoby.

Społeczność senioralna jest subpopulacją wewnętrznie zróżnicowaną. Rozpiętość wiekowa dla zbiorowości osób starszych jest znaczna i sięga kilkudziesięciu lat. Dlatego zazwyczaj dzieli się ją wewnętrznie na podgrupy wiekowe.

Mieszkańcy 60+ w podziale na grupy wiekowe

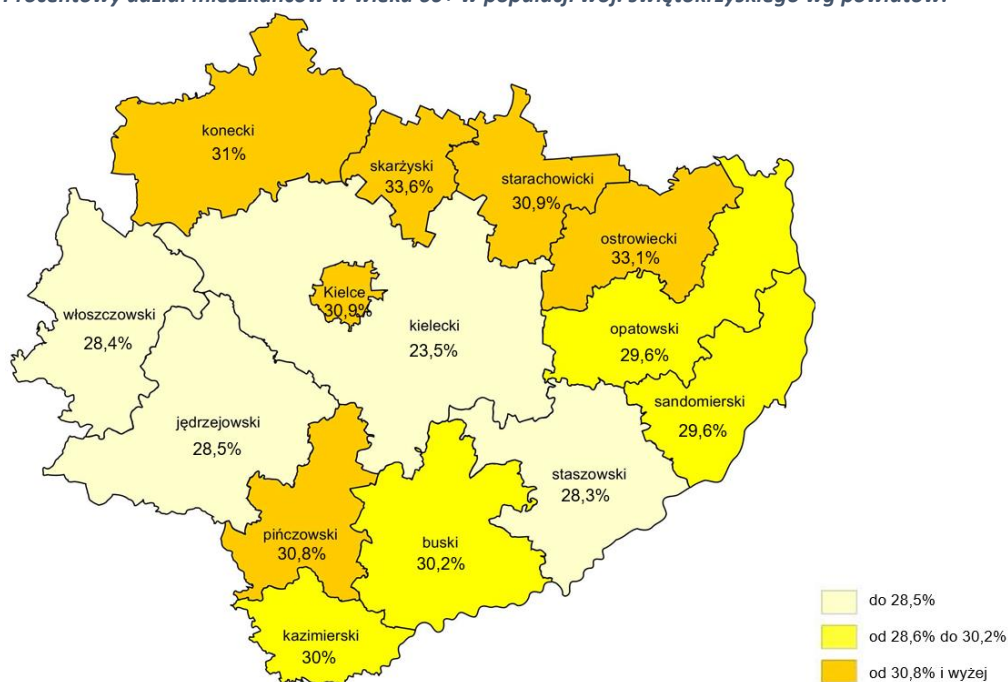

Wykres 4. Liczba mieszkańców 60+ w podziale wg grupy wiekowej w 2024 r.

Źródło danych: BDL GUS.

W subpopulacji osób starszych (60 lat i więcej) najliczniejszą grupę stanowią najmłodszy seniorzy, czyli osoby w wieku 65-69 lat (86 264 osób) oraz 60-64 lat (77 707 osób). Trzecią pod względem liczebności grupę stanowią osoby w wieku 70-74 lat (73 720 osób). Następnie grupy osób w wieku: 75-79 lat (48 964 osób), 80-84 lat (30 020 osób), 85 lat i więcej (26 781 osób).

Mapa 2. Procentowy udział mieszkańców w wieku 60+ w populacji woj. świętokrzyskiego wg powiatów.

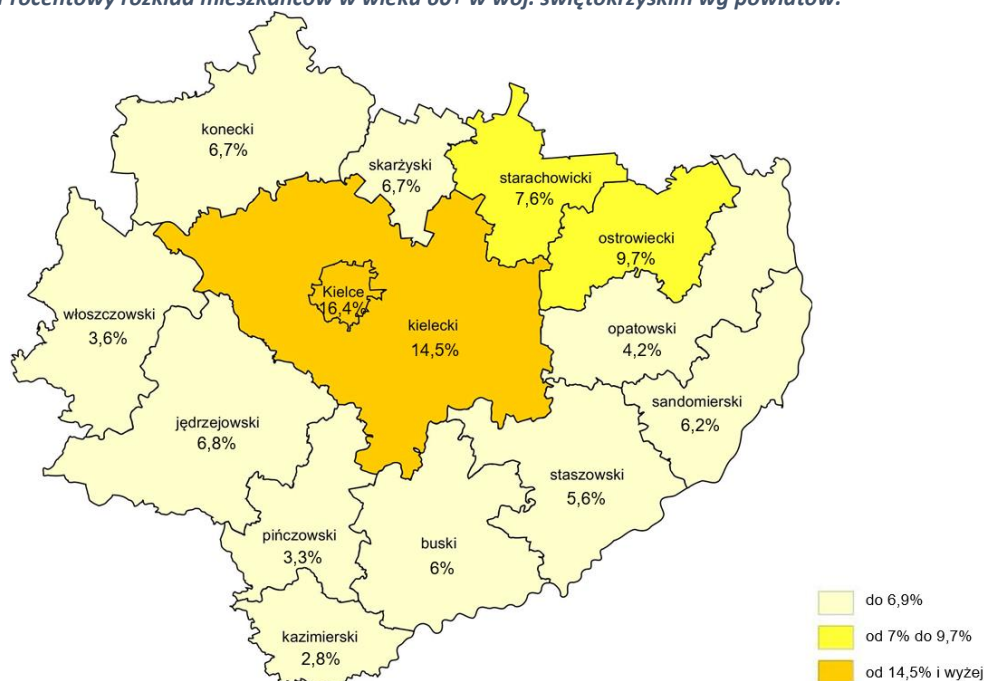

Źródło danych: BDL GUS.

W województwie świętokrzyskim wg stanu na dzień 31 grudnia 2023 roku mieszkało 342 461 osób w wieku 60+, co stanowi 29,3% ogółu mieszkańców województwa¹. Największy udział seniorów w stosunku do mieszkańców odnotowano w powiatach: skarżyskim (33,6%), ostrowieckim (33,1%), koneckim (31,0%), starachowickim (30,9%) oraz mieście Kielce (30,9%).

W celu określenia wewnątrzregionalnego skupienia seniorów obliczony został wskaźnik określający procentowy rozkład liczby seniorów wśród mieszkańców w wieku 60 lat i więcej w regionie (100%) w ujęciu powiatowym.

Mapa 3. Procentowy rozkład mieszkańców w wieku 60+ w woj. świętokrzyskim wg powiatów.

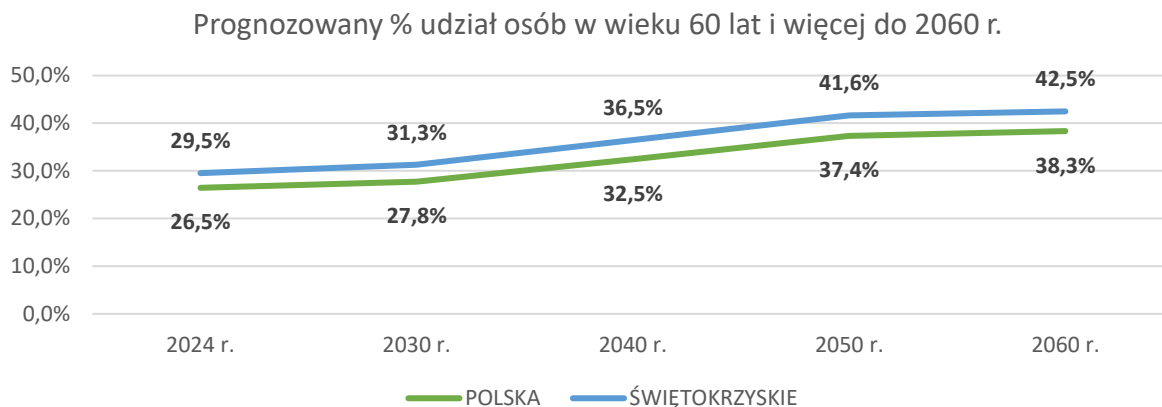

Źródło danych: BDL GUS.

Z grupy 342 461 osób w wieku 60+ najczęściej seniorów zamieszkiwało w mieście Kielce (56 333 osoby) i powiecie kieleckim (49 737 osób) – liczba mieszkańców w wieku 60+ stanowi odpowiednio: 16,4% i 14,5% populacji osób starszych województwa świętokrzyskiego. Oznacza to, iż blisko 1/3 mieszkańców w wieku 60 lat i więcej mieszka w mieście Kielce i powiecie kieleckim.

Następnie 9,7% osób w wieku 60+ mieszka w powiecie ostrowieckim, 7,6% w powiecie starachowickim. Mniej niż 7% mieszkańców w wieku 60+ województwa świętokrzyskiego mieszka w powiatach: jędrzejowskim 6,8%, skarżyskim 6,7%, koneckim 6,7%, sandomierskim 6,2%, buskim 6,0%, staszowskim 5,6%, opatowskim 4,2%, włoszczowskim 3,6%, pińczowskim 3,3%, kazimierskim 2,8%.

¹ Liczba mieszkańców w wieku 60+, obliczenia wskaźników wg powiatów zostały dokonane na podstawie danych za 2023 r., ze względu na brak danych GUS w kategorii wieku w podziale na powiaty za 2024 r.

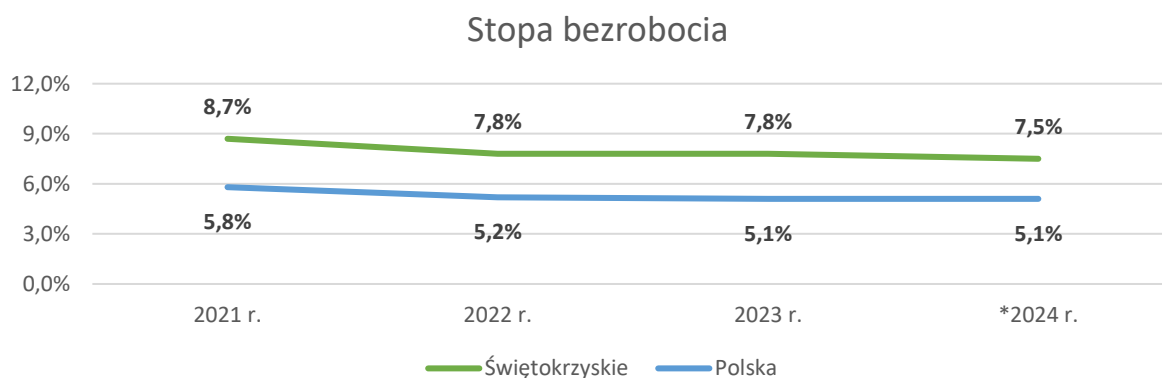

Wykres 5. Prognozowany procentowy udział osób w wieku 60 lat i więcej do 2060 r.
Źródło danych: BDL GUS.

Według prognoz demograficznych Głównego Urzędu Statystycznego do 2060 roku nastąpi znaczny wzrost osób w wieku poprodukcyjnym w populacji województwa świętokrzyskiego. Do końca horyzontu prognozy (rok 2060) w województwie świętokrzyskim spodziewany jest przyrost osób w wieku poprodukcyjnym o 13 pkt proc., natomiast w Polsce o 11,8 pkt proc. W oparciu o prognozy udział osób w wieku 60 lat i więcej w województwie świętokrzyskim w 2060 roku osiągnie 42,5% i będzie wyższy o 4,2 pkt proc. w odniesieniu do prognozowanej średniej dla kraju (38,3%).

Rynek pracy

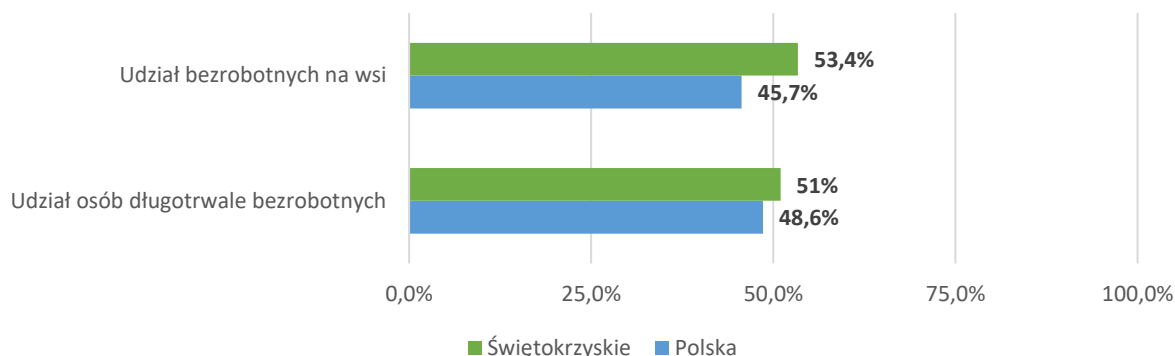
Stopa bezrobocia rejestrowanego w województwie świętokrzyskim na 31 grudnia 2024 roku ukształtowała się na poziomie 7,5% i była wyższa o 2,4 pkt proc. od stopy bezrobocia odnotowanej w tym okresie w Polsce (5,1%).

Wykres 6. Stopa bezrobocia rejestrowanego w woj. świętokrzyskim w odniesieniu do kraju w latach 2021-2024.
Źródło danych: WUP w Kielcach.
(*2024 r. – stopa bezrobocia przed korektą GUS)

Na koniec 2024 roku stopa bezrobocia w województwie świętokrzyskim (7,5%) zmniejszyła się o 0,3 pkt proc w odniesieniu do 2023 roku (7,8%). Dla porównania w Polsce stopa bezrobocia (5,1%) w analizowanym okresie czasowym została na takim samym poziomie.

Charakterystyka osób bezrobotnych

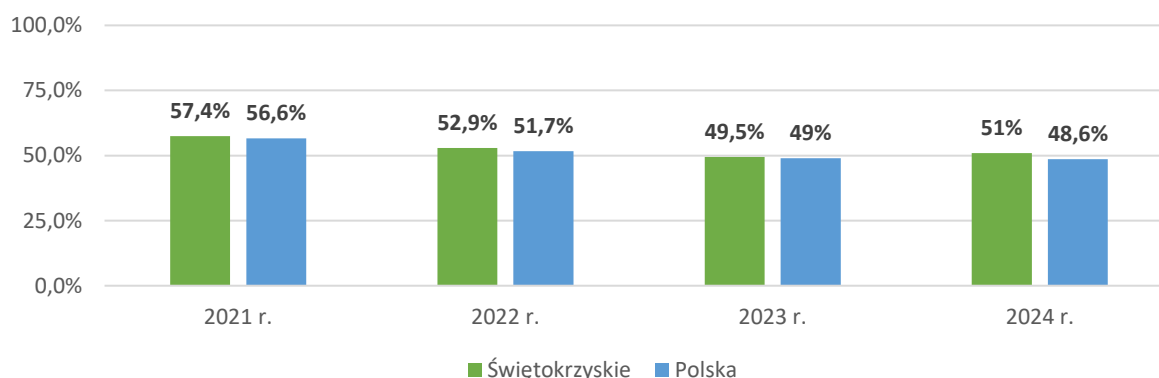

Wykres 7. Bezrobotni mieszkający na wsi i długotrwale bezrobotni w regionie w odniesieniu do kraju w 2024 r.

Źródło danych: WUP w Kielcach.

Udział osób zarejestrowanych jako bezrobotni zamieszkujący na wsi w województwie świętokrzyskim w 2024 roku wynosił 53,4% i był wyższy o 7,7 pkt. proc od danych krajowych (45,7%). Natomiast udział osób długotrwale bezrobotnych² z ogółu bezrobotnych w woj. świętokrzyskim wyniósł 51%, i był o 2,4 pkt proc. wyższy niż w Polsce (48,6%).

Udział osób długotrwale bezrobotnych

Wykres 8. Udział osób długotrwale bezrobotnych w woj. świętokrzyskim i kraju w latach 2021-2024.

Źródło danych: WUP w Kielcach.

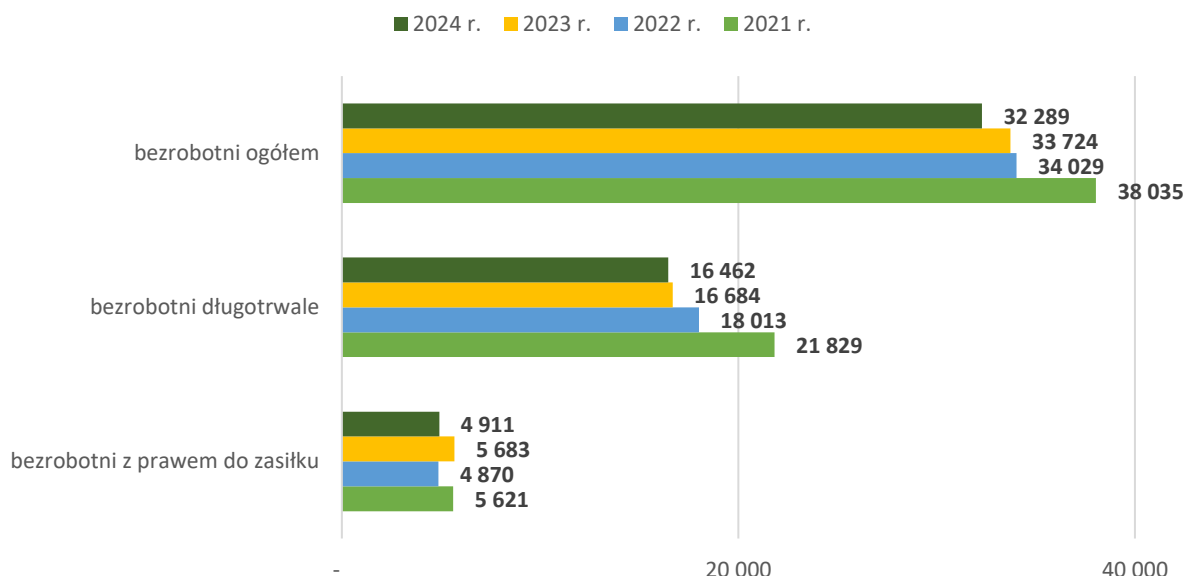
Udział osób długotrwale bezrobotnych od 2021 roku ulegał zmniejszeniu. W 2024 roku w województwie świętokrzyskim udział tego typu osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy zwiększył się o 1,5 pkt proc. w stosunku do 2023 roku, natomiast w kraju zmniejszył się o 0,4 pkt proc.

Na koniec grudnia 2024 roku zarejestrowanych było 16 462 długotrwale bezrobotnych (51% ogółu), tzn. pozostających w rejestrach urzędów pracy ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, w tym 8 635 kobiet (52,5%). W porównaniu do grudnia 2023 roku populacja ta zmniejszyła się o 222 osoby (o 1,3%)³.

² Art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

³ Informacja o poziomie i strukturze bezrobocia w województwie świętokrzyskim w grudniu 2024 roku, WUP.

Struktura osób bezrobotnych

Wykres 9. Liczba osób bezrobotnych w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.

Źródło danych: WUP w Kielcach.

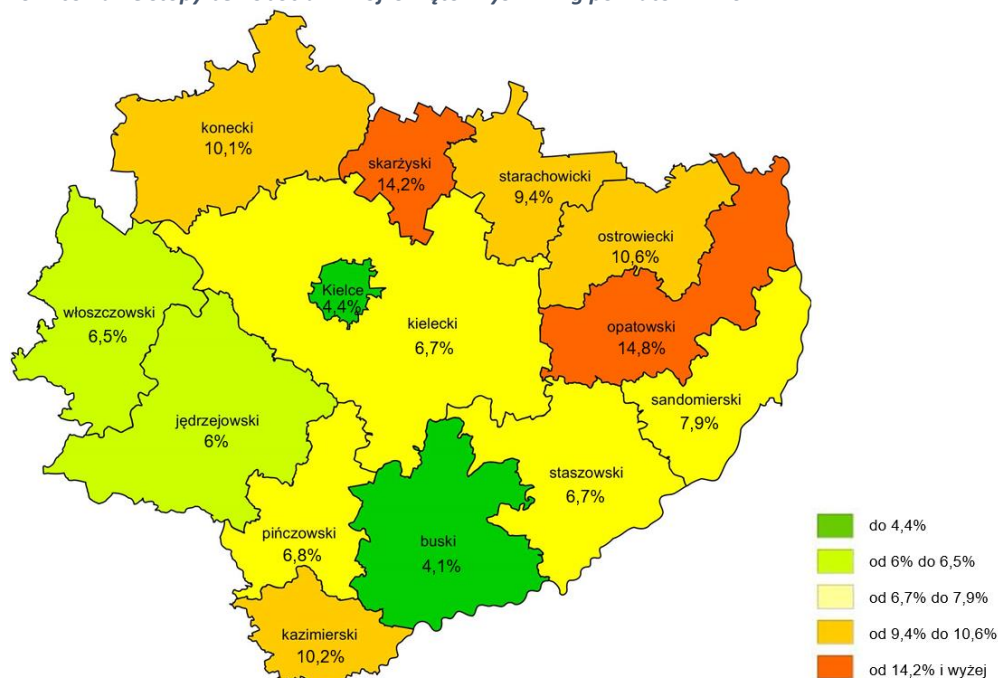
Liczba osób bezrobotnych niezatrudnionych i niepodejmujących innej pracy zarobkowej, zdolnych i gotowych do podjęcia pracy w pełnym wymiarze czasu pracy, nieuczących się w szkole w systemie dziennym oraz zarejestrowanych we właściwym powiatowym urzędzie pracy w województwie świętokrzyskim według stanu na dzień 31 grudnia 2024 roku wynosiła 32 289 osób, w tym:

- 16 462 to osoby długotrwale bezrobotne, czyli pozostające bez pracy przez okres co najmniej 12 miesięcy w ciągu ostatnich 24 miesięcy⁴;
- 4 911 to osoby bezrobotne z prawem do zasiłku (osoby zarejestrowane w urzędzie pracy, dla których nie ma propozycji pracy czy stażu).

W 2024 roku w województwie świętokrzyskim w stosunku do 2023 roku nastąpił 4,2% spadek ogólnej liczby osób bezrobotnych, 1,3% spadek długotrwale bezrobotnych oraz 13,6% spadek bezrobotnych z prawem do zasiłku. Dynamikę zmian liczby osób bezrobotnych na przestrzeni lat 2021-2024 prezentuje wykres 9.

⁴ Art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

Mapa 4. Zróżnicowanie stopy bezrobocia w woj. świętokrzyskim wg powiatów w 2024 r.

Źródło danych: WUP w Kielcach.

W 2024 roku spadek stopy bezrobocia wystąpił w mieście na prawach powiatu i 11 powiatach regionu. W województwie świętokrzyskim nadal utrzymuje się znaczne zróżnicowanie terytorialne natężenia bezrobocia.

Najwyższą stopę bezrobocia odnotowano w powiatach: opatowskim (14,8%), skarżyskim (14,2%), ostrowieckim (10,6%), kazimierskim (10,2%), koneckim (10,1%), starachowickim (9,4%), sandomierskim (7,9%). Wartość stopy bezrobocia poniżej średniej dla województwa świętokrzyskiego (7,5%) odnotowano w powiatach: pińczowskim (6,8%), kieleckim (6,7%), staszowskim (6,7%), włoszczowskim (6,5%), jędrzejowskim (6%). Najniższą stopę bezrobocia odnotowano w powiecie buskim (4,1%) i mieście Kielce (4,4%).

Opieka nad dziećmi do lat 3

Rozwój systemu opieki nad dziećmi, które nie ukończyły 3 roku życia, jest istotnym elementem polityki rodzinnej. W województwie świętokrzyskim w ostatnich latach odnotowujemy wzrost liczby placówek opieki nad dziećmi do lat 3.

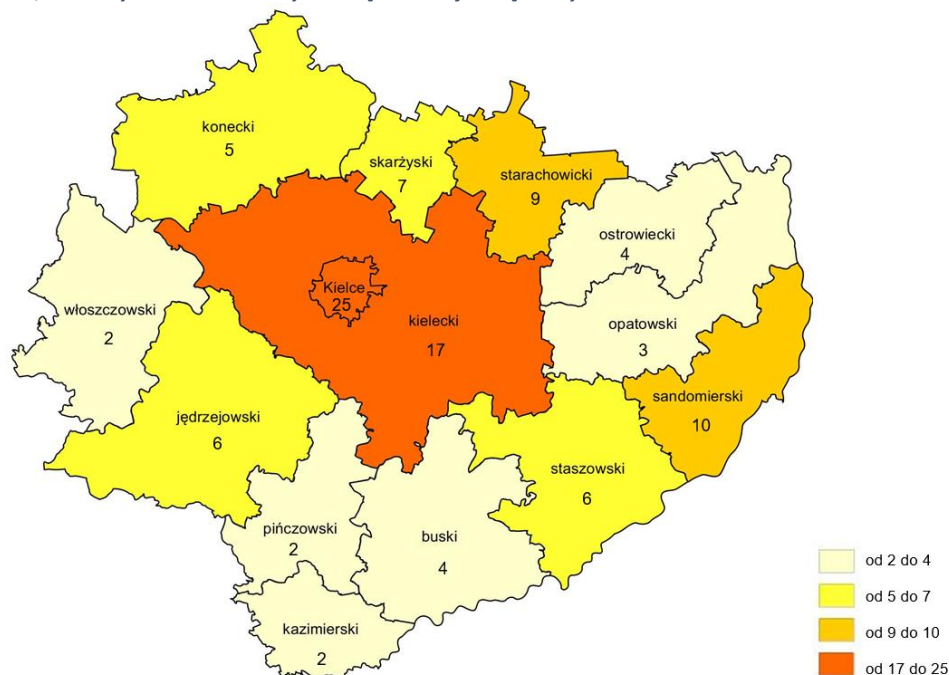
Tabela 4. Zapewnienie opieki żłobkowej w woj. świętokrzyskim w latach 2020-2023.

Wyszczególnienie	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Liczba żłobków, oddziałów żłobkowych i klubów dziecięcych	83	95	104	102

Źródło danych: BDL GUS.

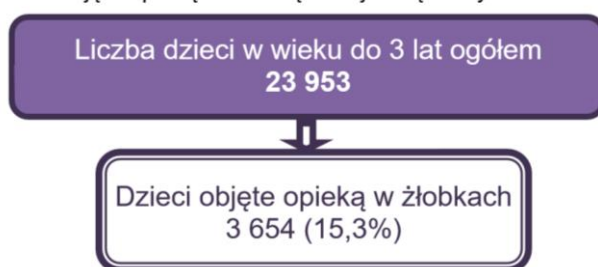
Na terenie województwa świętokrzyskiego wg dostępnych danych GUS odnotowano 102 podmioty świadczące opiekę nad dziećmi do lat 3 tj.: żłobki, oddziały żłobkowe, kluby dziecięce (publiczne i niepubliczne). Liczba tego typu placówek zwiększyła się o 19 na przestrzeni czterech lat.

Mapa 5. Żłobki, oddziały żłobkowe i kluby dziecięce w woj. świętokrzyskim w 2023 r.

Źródło danych: BDL GUS.

Dzieci objęte opieką żłobkową w woj. świętokrzyskim w 2023 r.

Grafika 3. Dzieci objęte opieką żłobkową w woj. świętokrzyskim.

Źródło danych: BDL GUS.

W 2023 roku w województwie świętokrzyskim żyło 23 953 dzieci w wieku do 3 lat. Z omawianej grupy wiekowej 15,3% dzieci zostało objęte opieką żłobkową tj. o 4,2 pkt proc. mniej w odniesieniu do średniej krajowej (19,5%). Wskaźnik liczby dzieci w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 wynosił 152 natomiast wskaźnik miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych wynosił 173. Oznacza to, że w regionie dostępnych jest 21 miejsc w tego typu placówkach na 1000 dzieci do 3 lat. Odsetek żłobków i klubów dziecięcych dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnością wynosił 67,6 i był wyższy o 28 pkt od średniej krajowej (39,6).

Wychowanie przedszkolne

Placówki wychowania przedszkolnego są to placówki przeznaczone dla dzieci w wieku od lat 3 do rozpoczęcia przez nie nauki w szkole podstawowej, zapewniające dzieciom opiekę oraz mające na celu przygotowanie ich do nauki w szkole. Do placówek wychowania przedszkolnego zaliczane są przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych oraz zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne.

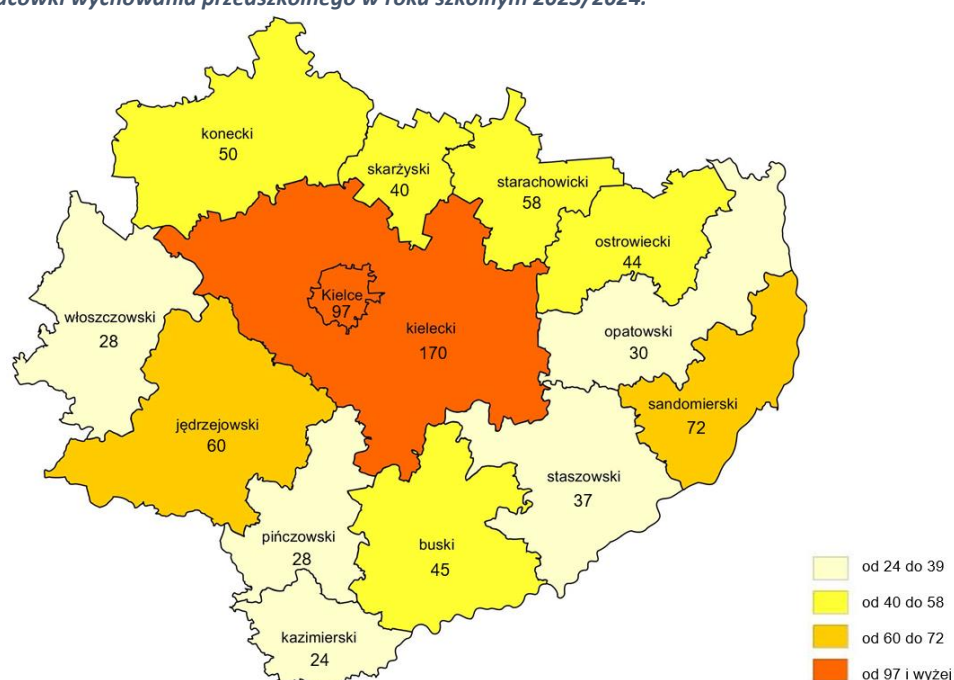
Tabela 5. Infrastruktura wychowania przedszkolnego w woj. świętokrzyskim wg roczników szkolnych.

Rok szkolny	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Liczba przedszkoli wraz z oddziałami przedszkolnymi przy szkołach	796	796	790	783

Źródło danych: BDL GUS.

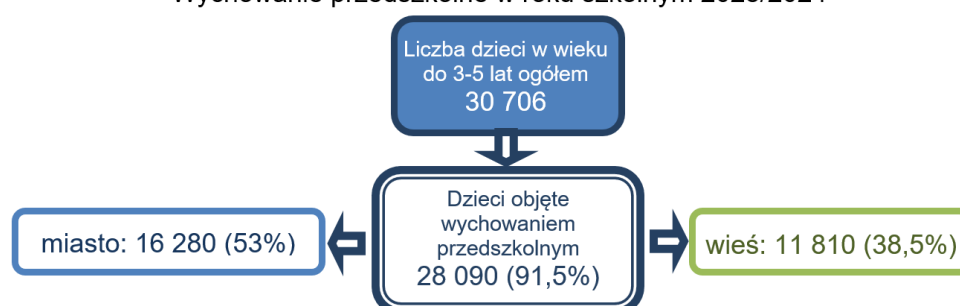
W roku szkolnym 2023/2024 w województwie świętokrzyskim funkcjonowały 783 placówek wychowania przedszkolnego: 355 przedszkoli, 331 oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych, 14 przedszkoli specjalnych oraz 83 punkty przedszkolne. Nie odnotowano placówek spełniających definicję zespołu wychowania przedszkolnego. W stosunku do poprzedniego roku liczba placówek wychowania przedszkolnego ogółem zmniejszyła się o 7.

Mapa 6. Placówki wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2023/2024.

Źródło danych: BDL GUS.

Wychowanie przedszkolne w roku szkolnym 2023/2024

Grafika 4. Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w woj. świętokrzyskim wg miejsca zamieszkania.

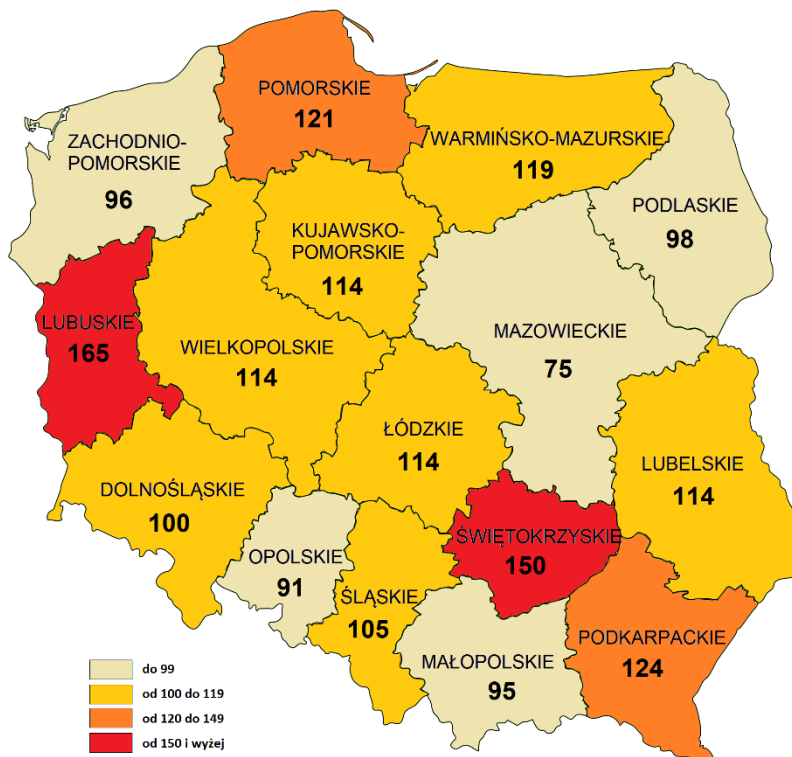
Źródło danych: BDL GUS.

Wychowaniem przedszkolnym w roku szkolnym 2023/2024 objętych zostało 91,5% dzieci w wieku 3-5 lat (w tym 53% w miastach i 38,5% na wsi), o 2,7 pkt proc. mniej w odniesieniu do średniej w Polsce (94,2%).

Osoby z niepełnosprawnościami

Województwo świętokrzyskie charakteryzuje się jednym z najwyższych w skali kraju wskaźnikiem liczby osób z niepełnosprawnościami prawnie na 1 tys. ludności. Wartość wskaźnika dla województwa świętokrzyskiego ukształtowała się na poziomie 150. Wyższy wskaźnik odnotowano jedynie w województwie lubuskim (165).

Mapa 7. Osoby niepełnosprawne prawnie na 1 tys. ludności według województw (stan w dniu 31 grudnia) w 2023 r.

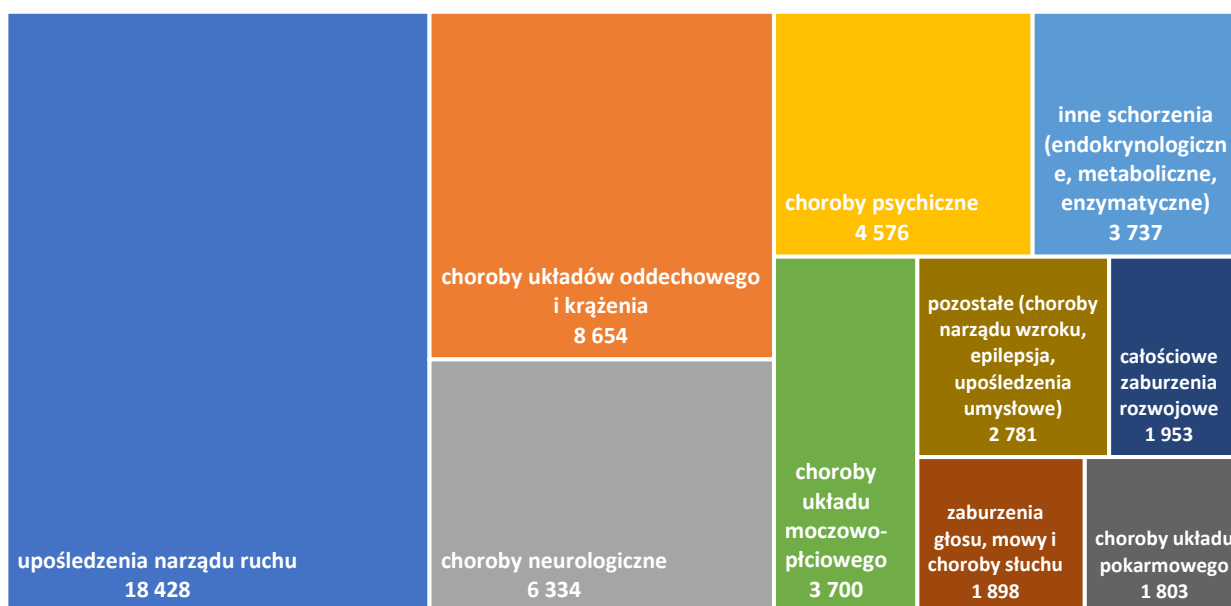
Źródło danych: Informacje Sygnalne, Osoby niepełnosprawne w 2023 r., 15.10.2024 r.

Struktura osób niepełnosprawnych prawnie w skali kraju była następująca: 41,3% ze stopniem umiarkowanym, 27,4% ze stopniem znacznym oraz 25,2% ze stopniem lekkim. Osoby z orzeczeniem o niepełnosprawności bez określonego stopnia ze względu na wiek (do 16 roku życia) stanowiły 5,8%. W pozostałych przypadkach nie udało się określić stopnia niepełnosprawności.

W badanej populacji osób z niepełnosprawnościami prawnie przeważały kobiety, które stanowiły 53,1%. Najwięcej kobiet było w przedziale wiekowym 70–74 lata (292,0 tys.), natomiast mężczyzn – w przedziale wiekowym 65–69 lat (275,2 tys.)⁵.

⁵ Informacje Sygnalne, Osoby niepełnosprawne w 2023 r., 15.10.2024 r.

Przyczyny niepełnosprawności osób dorosłych

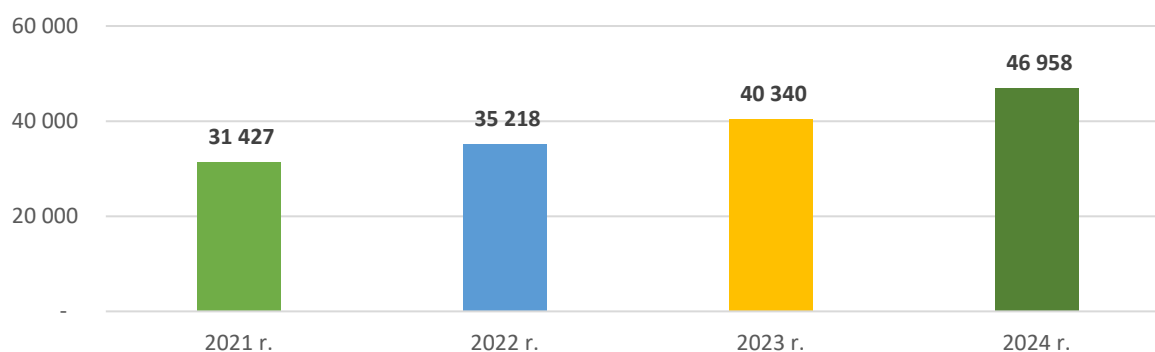

Wykres 10. Przyczyny niepełnosprawności osób dorosłych w woj. świętokrzyskim w 2024 r.
Źródło danych: Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kielcach.

Zdecydowanie najczęstszą przyczyną niepełnosprawności było upośledzenie narządu ruchu, które dotknęło 1/3 osób z niepełnosprawnościami (35%). W dalszej kolejności należy wskazać choroby układu oddechowego i krążenia (16%), choroby neurologiczne (12%), choroby psychiczne (9%), inne schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne, enzymatyczne (7%) oraz choroby układu moczowo-płciowego (7%).

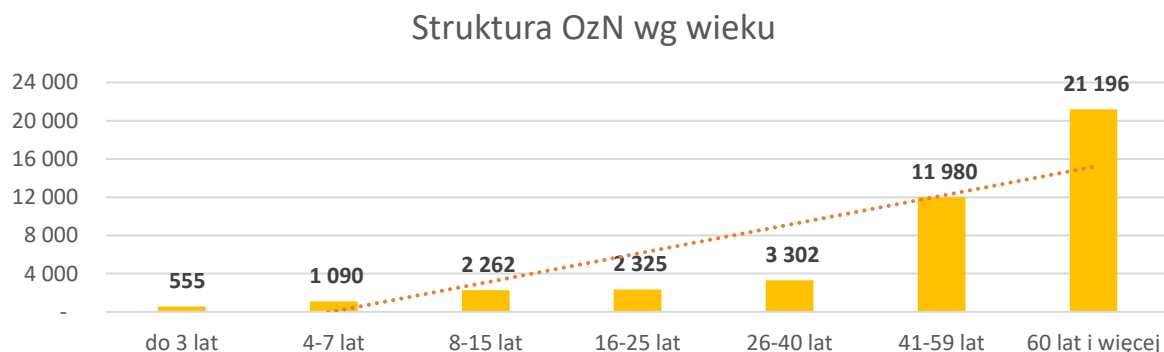
W dalszej kolejności wśród przyczyn niepełnosprawności ogółu mieszkańców województwa świętokrzyskiego (bez względu na wiek) stanowią: całościowe zaburzenia rozwojowe (4%), zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu (4%), choroby układu pokarmowego (3%), choroby narządu wzroku (2%), epilepsja (2%), upośledzenia umysłowe (1%).

Przyjęte wnioski o ustalenie niepełnosprawności

Wykres 11. Liczba przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności przez powiatowe zespoły dla osób powyżej 16 r.ż. przez powiatowe zespoły dla osób powyżej 16 roku życia w 2024 r.
Źródło danych: Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kielcach.

Liczba przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia w 2024 roku była większa o 16,4% w odniesieniu do 2023 roku. Większość orzeczeń przyznawana była po raz kolejny, co wskazuje na dużą skalę długotrwałej niepełnosprawności.

Wykres 12. Struktura osób z niepełnosprawnościami z prawomocnym orzeczeniem lub wyrokiem sądu w woj. świętokrzyskim wg wieku w 2024 r.

Źródło danych: Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kielcach.

Bardzo ważną zmienną obrazującą społeczność osób z niepełnosprawnościami jest wiek. Osoby z niepełnosprawnościami częściej przynależą do starszych niż młodszych grup wiekowych. W województwie świętokrzyskim osoby z niepełnosprawnościami najczęściej należą do najstarszej grupy wiekowej tj. powyżej 60 roku życia – stanowią 50% ogółu społeczności osób z niepełnosprawnościami. Blisko co trzecia osoba z niepełnosprawnościami należała do grupy w wieku od 41 do 59 lat (28%).

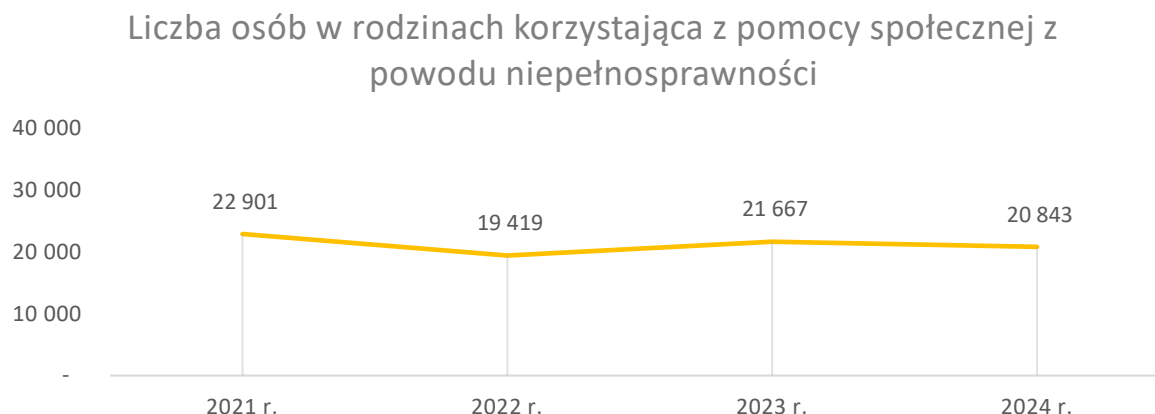
Cel przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności

Wykres 13. Liczba i cel przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności osób po 16 roku życia w 2024 r.

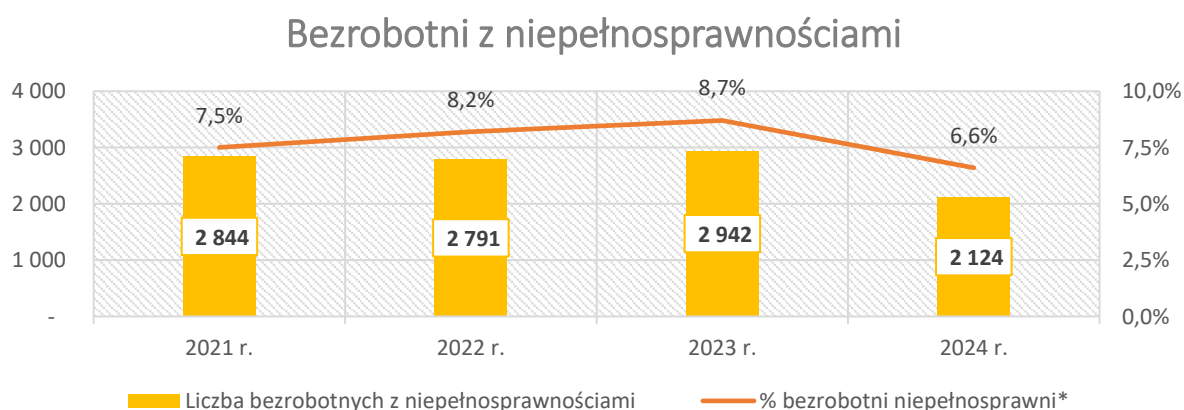
Źródło danych: Wojewódzki Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kielcach.

Cel przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności osób po 16 roku życia w 2024 roku dotyczył najczęściej: odpowiedniego zatrudnienia (26%), zasiłku pielęgnacyjnego (25%), korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji/ korzystania z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych (21%), konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze (13%). Mniej niż 10% stanowiły cele złożenia wniosku tj.: korzystanie z karty parkingowej (8%), inne cele (6%), uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej (1,2%), szkolenie (0,1%).

Wykres 14. Liczba osób w rodzinach korzystająca z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.
Źródło danych: Sprawozdanie MRPiPS-03R CAS.

W latach 2021-2024 liczba osób w rodzinach korzystająca z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności zmniejszyła się. W 2024 roku liczba korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności wynosiła 20 843 i zmniejszyła się o 3,8% w odniesieniu do 2023 roku.

Wykres 15. Osoby z niepełnosprawnościami na rynku pracy w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.
*Dane dotyczące udziału % obliczone zostały w stosunku do ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych.
Źródło danych: Informacja o poziomie i strukturze bezrobocia w województwie świętokrzyskim, WUP w Kielcach.

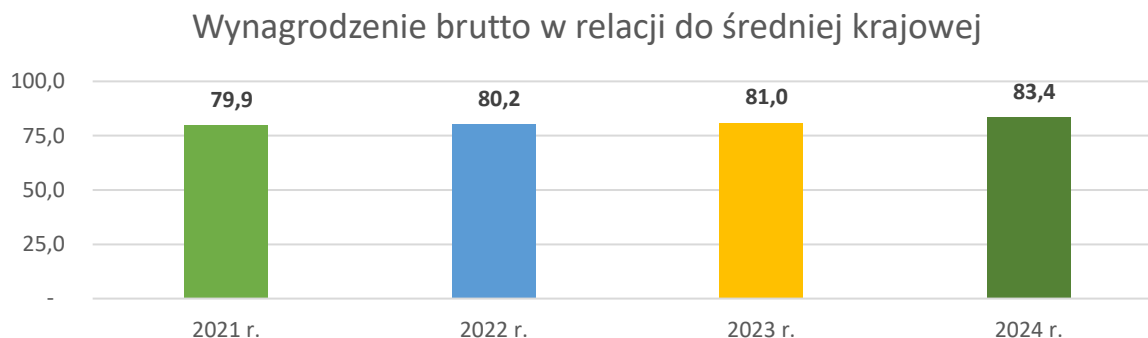
Na koniec grudnia 2024 roku w rejestrach urzędu pracy pozostawało 2 124 osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami, tj. 6,6% ogółu bezrobotnych. W porównaniu

do grudnia 2023 roku omawiana grupa bezrobotnych zmniejszyła się o 818 osób (o 27,8%). Udział osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami w regionie zmniejszył się o 2,1 pkt proc.

W 2024 roku zarejestrowało się 4 214 osób, tj. 8,3% napływu, a wyłączono 5 032 osoby, w tym 2 167 osób z powodu podjęcia pracy (43,1% odpływu)⁶.

Wynagrodzenia

Na przestrzeni lat 2021-2024 obserwujemy stopniowy wzrost wartości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w regionie w relacji do średniej krajowej.

Wykres 16. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto wg sektora przedsiębiorstw w woj. świętokrzyskim w relacji do średniej krajowej w latach 2021-2024 (stan na grudzień).

Źródło danych: BDL GUS.

Wg stanu na miesiąc grudzień w 2024 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto wg sektora przedsiębiorstw w regionie stanowiło 83,4 wartości przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto dla kraju (Polska=100).

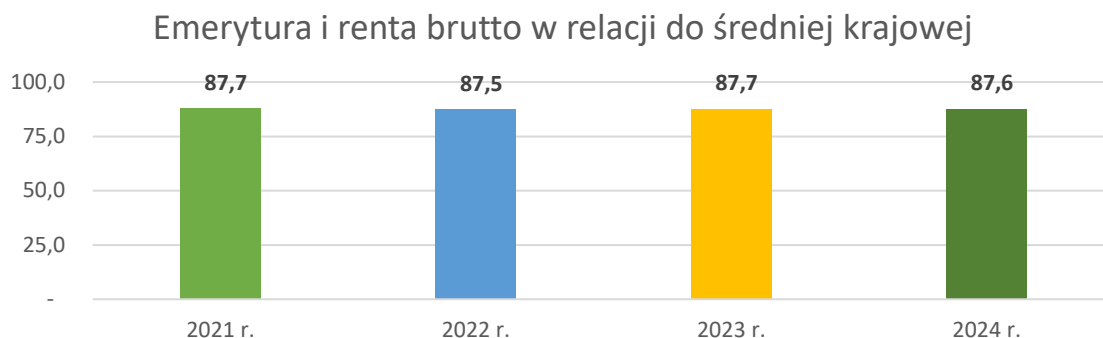

Wykres 17. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto wg sektora przedsiębiorstw (stan na grudzień).

Źródło danych: BDL GUS.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w 2024 roku w województwie świętokrzyskim wynosiło 7 354,00 zł i było większe o 13% w stosunku do 2023 roku. W Polsce wynagrodzenie zwiększyło się o 9,8% w ciągu roku. W porównaniu do kraju procentowy przyrost wynagrodzenia w Świętokrzyskim był wyższy.

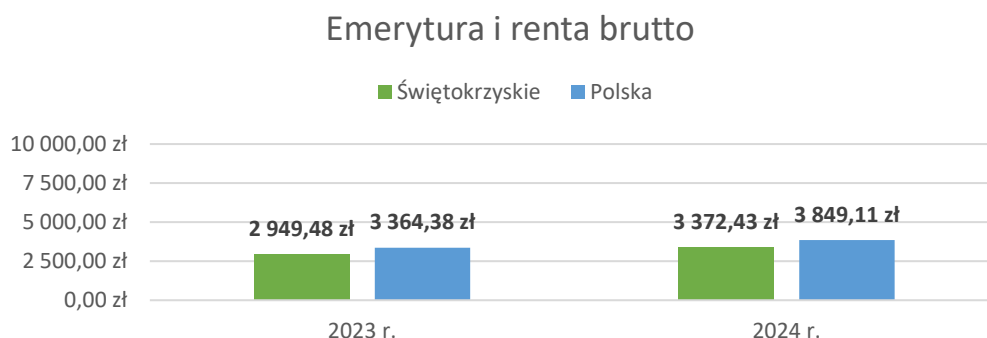
⁶ Informacja o poziomie i strukturze bezrobocia w województwie świętokrzyskim, WUP w Kielcach.

Wykres 18. Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto (z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych) w woj. świętokrzyskim w relacji do średniej krajowej w latach 2021-2024.

Źródło danych: BDL GUS.

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto (z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych razem) w województwie świętokrzyskim stanowiła 87,6 wartości przeciętnej miesięcznej emerytury dla kraju (Polska=100), podobnie jak w latach poprzednich analizowanego okresu.

Wykres 19. Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto (z pozarolniczego systemu ubezpieczeń).

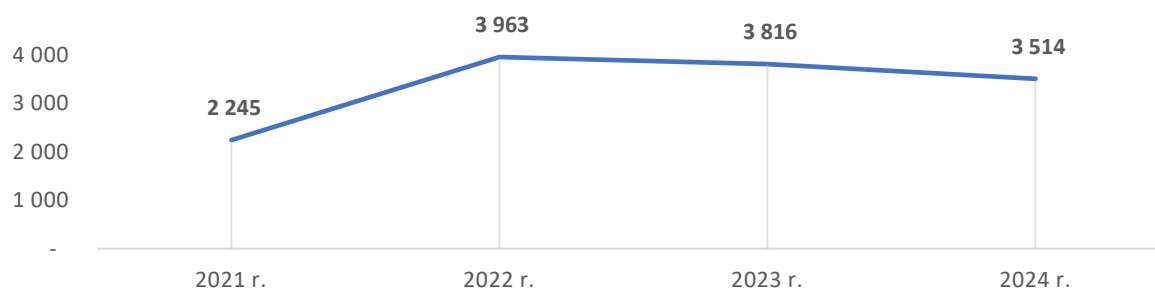
Źródło danych: BDL GUS.

Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto w 2024 roku w województwie świętokrzyskim wynosiła 3 372,43 zł i wzrosła o 14,3%. W Polsce wynagrodzenia emerytalno-rentowe wynosiły 3 849,11 zł i zwiększyły się w analogicznym okresie o 14,4%. Emerytura i renta brutto w regionie (3 372,43 zł) była niższa o 12% od średniego przedmiotowego świadczenia w Polsce (3 849,11 zł).

Cudzoziemcy

W ostatnich latach Polska doświadcza nasilonego procesu migracji. Sytuacja związana z napływem cudzoziemców zmieniła się diametralnie w związku z konfliktem zbrojnym w Ukrainie, który wybuchł 24 lutego 2022 roku. Napływ cudzoziemców rodzi określone konsekwencje dla polityki społecznej związane chociażby z procesem wsparcia socjalnego, edukacją oraz integracją społeczną.

Wydane pozytywne decyzje na pobyt obcokrajowców

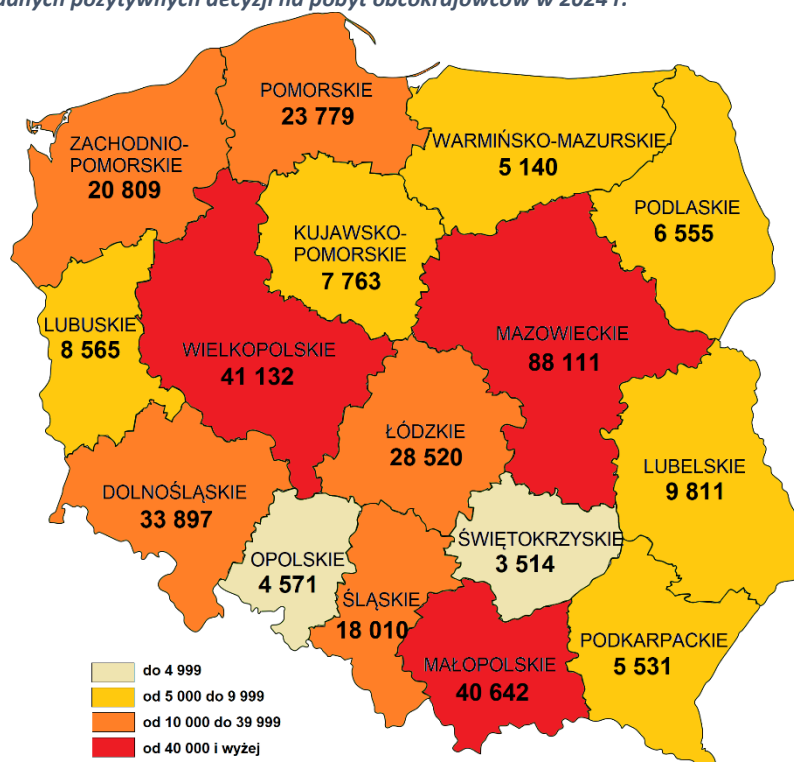

Wykres 20. Liczba wydanych pozytywnych decyzji na pobyt czasowy, stały, rezydenta długoterminowego UE w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.

Źródło danych: Urząd do spraw cudzoziemców, statystyki dotyczące migracji.

W latach 2021-2024 w województwie świętokrzyskim najwięcej wydanych pozytywnych decyzji na pobyt dla cudzoziemców wydano w 2022 roku (3 963 decyzji) – wzrost o 76,5%. W 2024 roku wydano 3 514 pozytywnych pozwoleń o 7,9% mniej w odniesieniu do 2023 r.

Mapa 8. Liczba wydanych pozytywnych decyzji na pobyt obcokrajowców w 2024 r.

Źródło danych: Urząd do spraw cudzoziemców, statystyki dotyczące migracji.

Do województwa świętokrzyskiego przyjeżdżają w szczególności obywatele z: Ukrainy (2 204), Indii (306), Białorusi (291) oraz Chin (109).

3. Pomoc społeczna w województwie świętokrzyskim

Rozdział 3 „Pomoc społeczna w województwie świętokrzyskim” poświęcony został analizie oraz charakterystyce osób i rodzin korzystających z pomocy i wsparcia. W części wspólnej dla gmin i miasta na prawach powiatu ujęte zostały osoby i rodziny, które w danym okresie sprawozdawczym uzyskały pomoc i wsparcie. Obliczono wartość wskaźnika deprivacji lokalnej (liczby osób w rodzinach korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 1000 mieszkańców), udziału osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców oraz wskaźnika pogłębionej deprivacji materialnej (liczby osób w rodzinach korzystających ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej na 1000 mieszkańców).

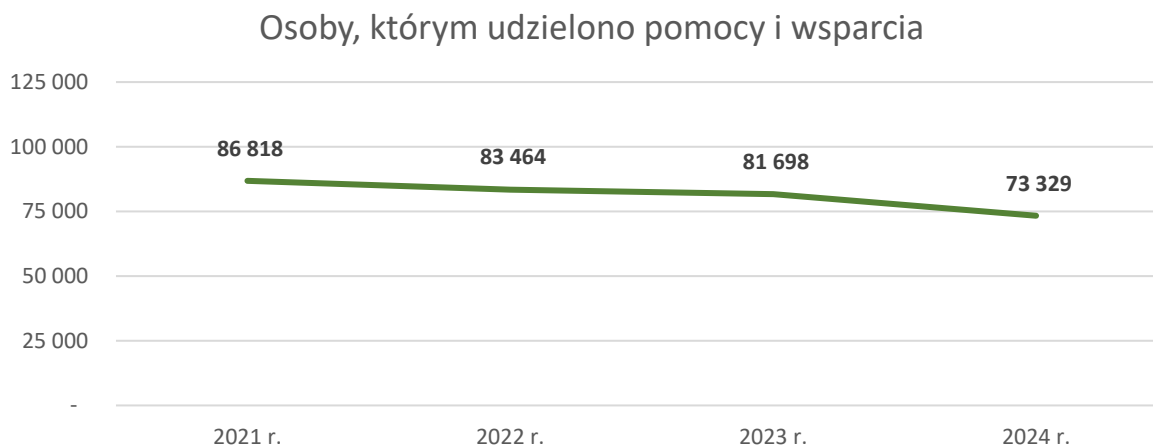
W rozdziale ujęta została rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną: świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych ogółem (bez względu na ich rodzaj, liczbę oraz źródło finansowania). W badanej grupie ujęte zostały również osoby i rodziny, które uzyskały wsparcie pieniężne i niepieniężne. Określono najczęstsze powody przyznawania pomocy społecznej i typy rodzin korzystających z pomocy i wsparcia. Analizie poddano strukturę pobierających świadczenia z pomocy społecznej wg grup wieku. Uwzględniono osoby objęte usługami opiekuńczymi, w tym specjalistycznymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi, liczba osób, świadczeń i kwota świadczeń. W niniejszym rozdziale przedstawiono dane dotyczące liczby rodzin i osób w rodzinach objętych poradnictwem specjalistycznym (prawnym, psychologicznym, rodzinnym), pracą socjalną i interwencją kryzysową, zawartych kontraktów/projektów socjalnych.

Osoby i rodziny, którym udzielono pomocy i wsparcia

Zakres danych odzwierciedla liczbę osób, które w latach objętych analizą uzyskały pomoc i wsparcie w ośrodku pomocy społecznej, centrum usług społecznych, miejskim ośrodku pomocy rodzinie w rozumieniu ustawy o pomocy społecznej lub powiatowym centrum pomocy rodzinie, udzielonej na podstawie ustawy o pomocy społecznej, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, z wyłączeniem ustawy o świadczeniach rodzinnych. Dane te uwzględniają również osoby, które uzyskały pomoc udzielaną na podstawie innych przepisów np. pomoc w formie dodatku mieszkaniowego lub dodatku energetycznego, ale wyłącznie w tym przypadku, gdy pomocy tej udziela się bezpośrednio w OPS, CUS, MOPR lub PCPR⁷. W sprawozdaniach osoba wykazana jest tylko raz bez względu na liczbę otrzymanych decyzji, świadczeń i innych form pomocy i wsparcia.

---

⁷ Ocena zasobów pomocy społecznej – Objasnienia, MRPiPS, IPiSS, grudzień 2024.

Wykres 21. Liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.
Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

Liczba mieszkańców województwa świętokrzyskiego korzystających z pomocy i wsparcia świadczonego przez OPS/CUS na przestrzeni ostatnich lat systematycznie maleje. Rok 2024 był rokiem, w którym liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia spadła poniżej 74 tysięcy i była najmniejsza w analizowanym czteroletnim okresie. W 2024 roku liczba korzystających ze świadczeń wynosiła 73 329 i była mniejsza o 10,3% w stosunku do 2023 roku.

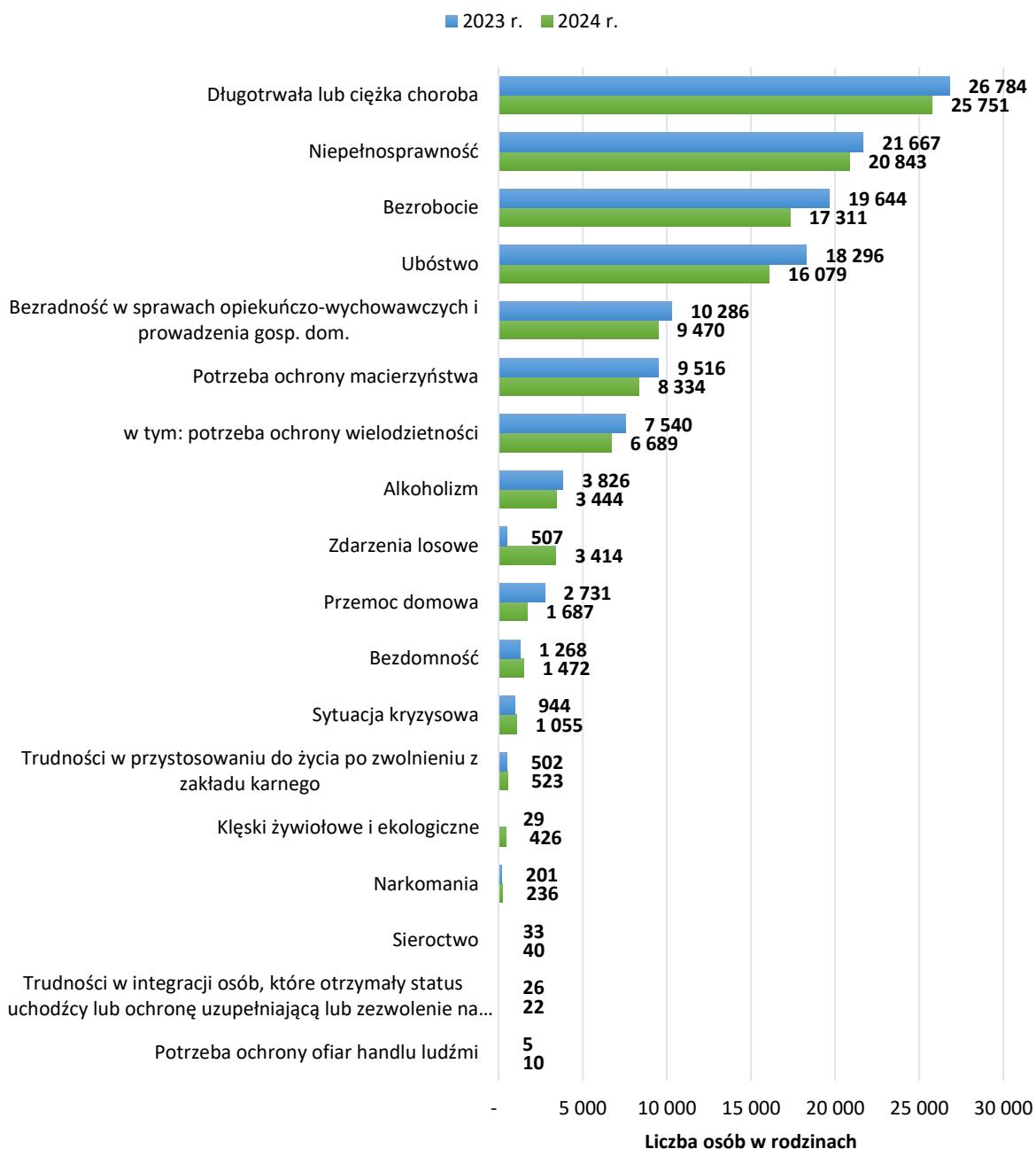
W sprawozdaniu Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2024, nie uwzględniono udzielonego wsparcia osób wynikającego z ustawy z dn. 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa⁸.

Powody udzielania pomocy i wsparcia

Dane dotyczące powodów przyznania pomocy uwzględniają wszystkie przyczyny trudnej sytuacji życiowej wymienione w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Analizując dane, należy mieć na uwadze fakt, iż w jednej rodzinie może wystąpić kilka przyczyn przyznania pomocy, w związku z tym jedna rodzina może być wykazana przy jednej lub przy kilku przyczynach przyznawania pomocy społecznej.

⁸ Ocena zasobów pomocy społecznej – Objasnienia, MRPiPS, IPiSS, grudzień 2024.

Powody udzielenia wsparcia

Wykres 22. Liczba osób w rodzinach, które otrzymały świadczenie z pomocy społecznej wg powodu udzielenia pomocy i wsparcia w woj. świętokrzyskim w latach 2023-2024.

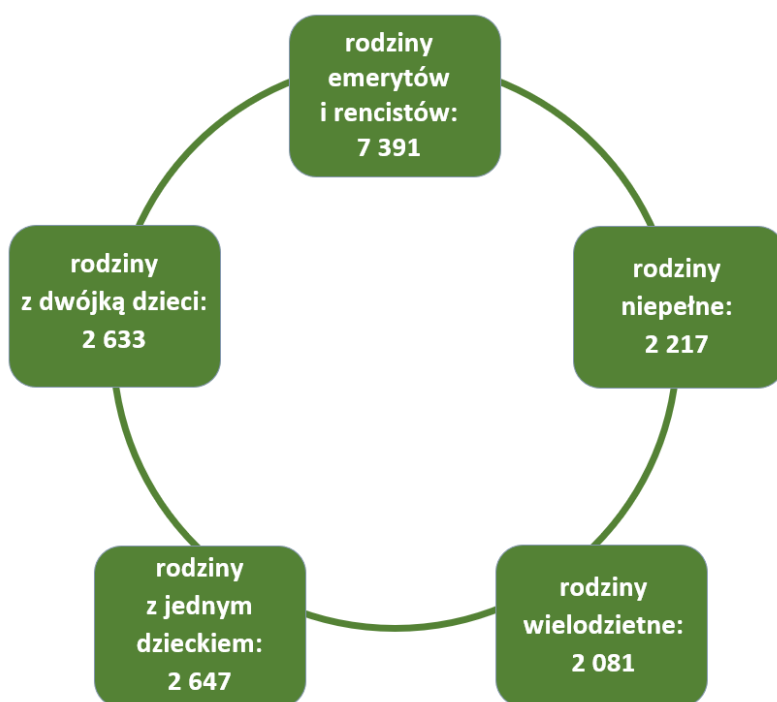
Źródło danych: Sprawozdanie MRiPS-03R w CAS.

Najczęstszym powodem udzielania pomocy i wsparcia w województwie świętokrzyskim w 2024 roku tak jak w poprzednim roku była długotrwała lub ciężka choroba (25 751). Innymi najczęściej notowanymi powodami były: niepełnosprawność (20 843), bezrobocie (17 311), ubóstwo (16 079), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (9 470), potrzeba ochrony macierzyństwa (8 334) – w tym 80% stanowiła potrzeba ochrony wielodzietności (6 689).

W 2024 roku obserwujemy spadek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w regionie ze względu na powody przyznania pomocy społecznej tj.: przemoc domowa – 38,2%, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy – 15,4%, ubóstwo – 12,1%, potrzeba ochrony macierzyństwa – 12,4%, w tym: potrzeba ochrony wielodzietności – 11,3%, bezrobocie – 11,9%, alkoholizm – 10%, długotrwała lub ciężka choroba – 3,9%, niepełnosprawność – 3,8%, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – 7,9%.

Odnotowano natomiast wzrost liczby osób w rodzinach, którym przyznano pomoc z powodu: klęski żywiołowej i ekologicznej – 1 369%, zdarzeń losowych – 573,4%, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi – 100%, sieroctwa – 21,2%, narkomanii – 17,4%, bezdomności – 16,1%, sytuacji kryzysowej – 11,8%, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego – 4,2%.

Typy rodzin korzystających z pomocy i wsparcia

Grafika 5. Typy rodzin pobierających świadczenie z pomocy społecznej w 2024 r.

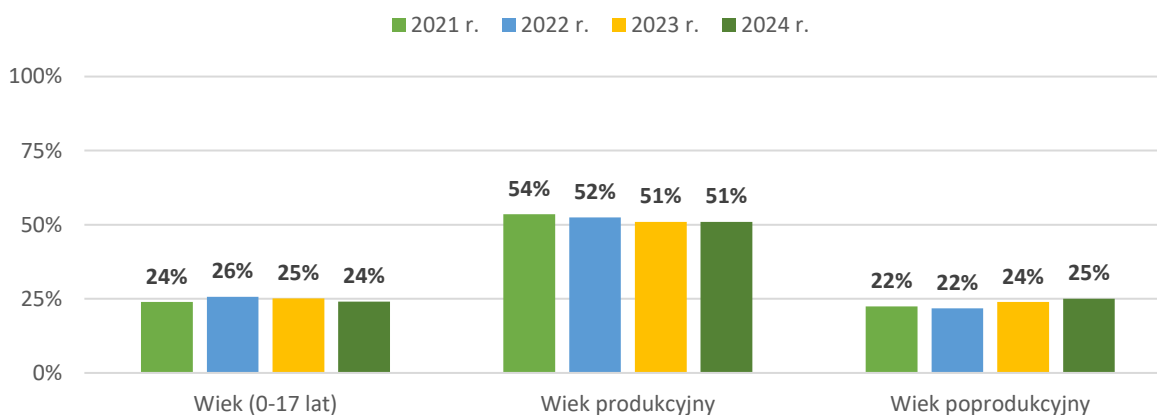
Źródło danych: Sprawozdanie MRiPS-03R w CAS.

W strukturze beneficjentów pomocy społecznej w 2024 roku w regionie najwięcej było rodzin emerytów i rencistów (7 391). W następnej kolejności świadczeniami z pomocy społecznej objęte zostały: rodziny z 1 dzieckiem (2 647), rodziny z dwójką dzieci (2 633), rodziny niepełne (2 217), rodziny wielodzietne (2 081). W 2024 roku w każdej grupie prócz rodzin emerytów i rencistów odnotowano spadek liczby rodzin objętych świadczeniem z pomocy społecznej. Jedynie w grupie rodzin emerytów i rencistów odnotowano 0,7% wzrost pobierających świadczenie z pomocy społecznej.

Struktura pobierających świadczenia z pomocy społecznej wg grup wieku

W poniższym zestawieniu każda osoba wykazana jest tylko raz bez względu na liczbę otrzymanych decyzji, świadczeń i innych form pomocy i wsparcia. Udzielane wsparcie dotyczy pomocy udzielanej wyłącznie na podstawie ustawy o pomocy społecznej.

Struktura pobierających świadczenia

Wykres 23. Struktura pobierających świadczenia z pomocy społecznej wg grup wieku w województwie świętokrzyskim w latach 2021-2024.

Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

W strukturze pobierających świadczenia z pomocy społecznej dominują osoby w wieku produkcyjnym, a więc takie, które mogłyby wykonywać pracę przynoszącą dochód. W 2024 roku udział osób w wieku produkcyjnym wynosił 51% i był na takim samym poziomie jak w 2023 roku.

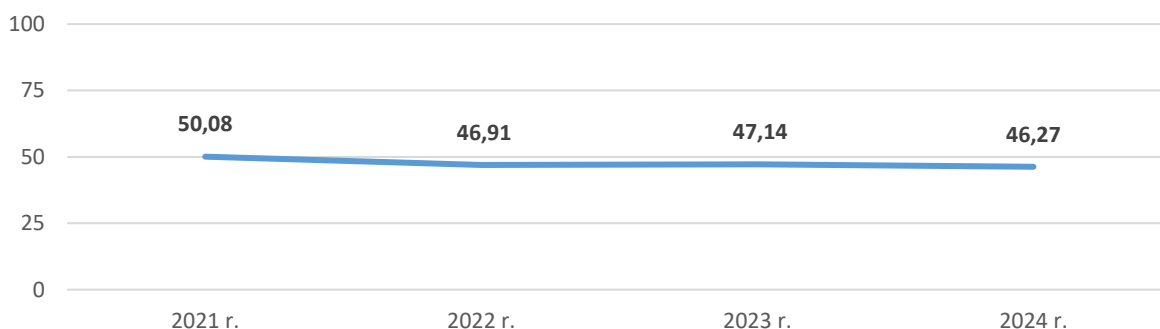
W przypadku dzieci i młodzieży korzystających z pomocy społecznej, procentowy udział tej grupy zwiększał się do 2022 roku. W 2024 roku udział osób w wieku do 17 lat pobierających świadczenia wynosił 24% i był mniejszy o 1 pkt proc. w stosunku do 2023 roku.

W przypadku seniorów będących beneficjentami pomocy społecznej w czteroletnim okresie analizy odnotowano widoczny wzrost tej grupy beneficjentów wśród korzystających z pomocy społecznej. W 2024 roku udział osób w wieku poprodukcyjnym wyniósł 25% i był większy o 1 pkt proc. w odniesieniu do 2023 roku. Jest to istotna informacja, którą należy wziąć pod uwagę w zakresie planowania, zwiększania dostępności oraz rozwoju różnego rodzaju usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym, ukierunkowanych na wsparcie seniorów.

Wskaźnik deprywacji lokalnej

Jednym z elementów Oceny jest analiza i obserwacja wskaźnika deprywacji lokalnej. Wskaźnik ten stanowi liczbę osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminach **(bez względu na rodzaj wsparcia)** na 1000 mieszkańców. Wskaźnik ten pozwala dokonać obiektywnych porównań pomiędzy poszczególnymi gminami w regionie.

Wskaźnik deprivacji lokalnej

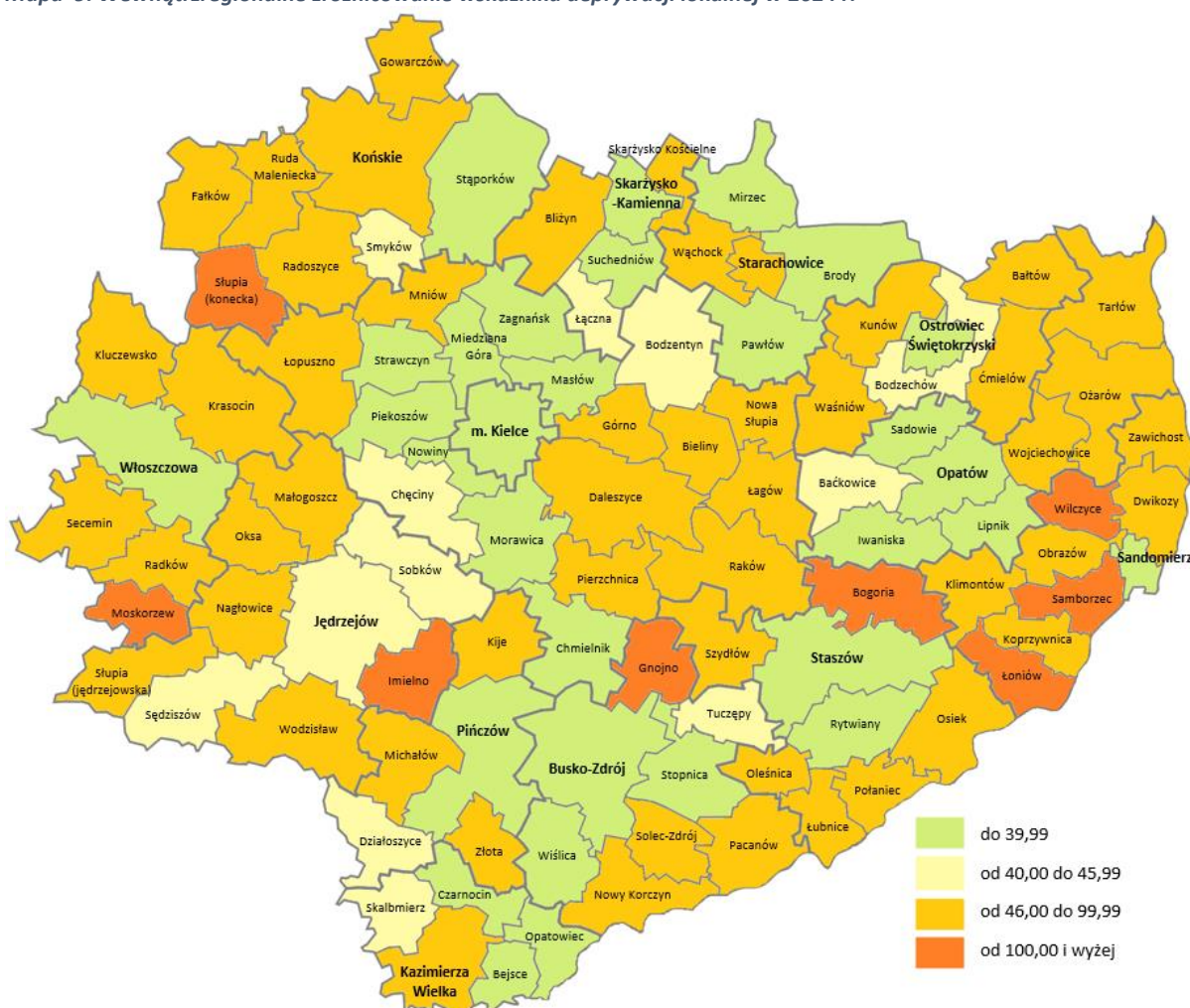

Wykres 24. Wartość wskaźnika deprivacji lokalnej w woj. świętokrzyskim na przestrzeni lat 2021-2024.

Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

Na przestrzeni lat 2021-2024 wartość wskaźnika deprivacji lokalnej obliczona dla województwa świętokrzyskiego uległa znacznemu zmniejszeniu. W czteroletnim okresie analizy omawiany wskaźnik zmniejszył się o ponad 3,8 pkt (z 50,08 w 2021 roku do 46,27 w 2024 roku). Pozwala to na sformułowanie wniosku o poprawie sytuacji społecznej mieszkańców regionu.

Mapa 9. Wewnątrzregionalne zróżnicowanie wskaźnika deprivacji lokalnej w 2024 r.

Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

W 2024 roku w 60 gminach poziom wskaźnika deprywacji lokalnej był wyższy niż średnia wartość obliczona dla województwa świętokrzyskiego (46,27). Szczególnie wysokie wartości wskaźnika (przekraczające 100) odnotowano w 8 gminach: Moskorzew – 181,64, Samborzec – 159,31, Słupia (konecka) – 137,45, Łoniów – 113,32, Gnojno – 110,72, Wilczyce – 109,94, Bogoria – 108,42, Imielno – 106,24.

Wskaźnik pogłębionej deprywacji materialnej

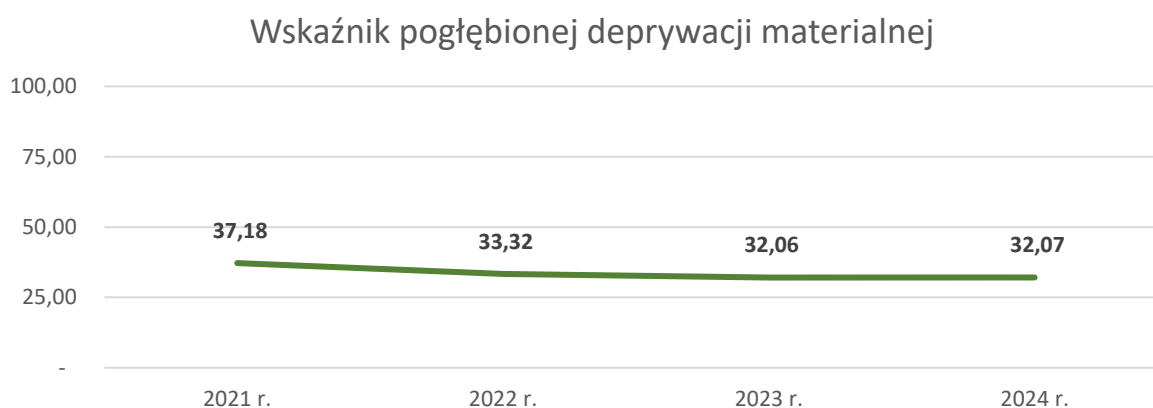
Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu obliczono **wskaźnik liczby osób w rodzinach, które otrzymały świadczenie pieniężne** na 1000 mieszkańców. Sporządzenie takiego zestawienia obrazuje obszary biedy tj. gminy, w których najwięcej mieszkańców korzysta ze świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, a tym samym musi spełnić kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Próg interwencji socjalnej wyznacza granice ubóstwa tzw. ustawowego

Ubóstwo ustawowe jest definiowane na podstawie tzw. kryterium dochodowego, ustalanego jako dochód, poniżej którego można ubiegać się o świadczenie pieniężne z pomocy społecznej. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej progi te aktualizowane są co 3 lata.

Od 1 stycznia 2022 roku obowiązują kryteria dochodowe, uprawniające do świadczeń z pomocy społecznej. Próg interwencji socjalnej w 2024 roku wynosił:

- 1) dla osoby samotnie gospodarującej próg ubóstwa ustawowego wynosił: 776 zł,
- 2) dla osoby w rodzinie próg ubóstwa wynosił: 600 zł⁹.

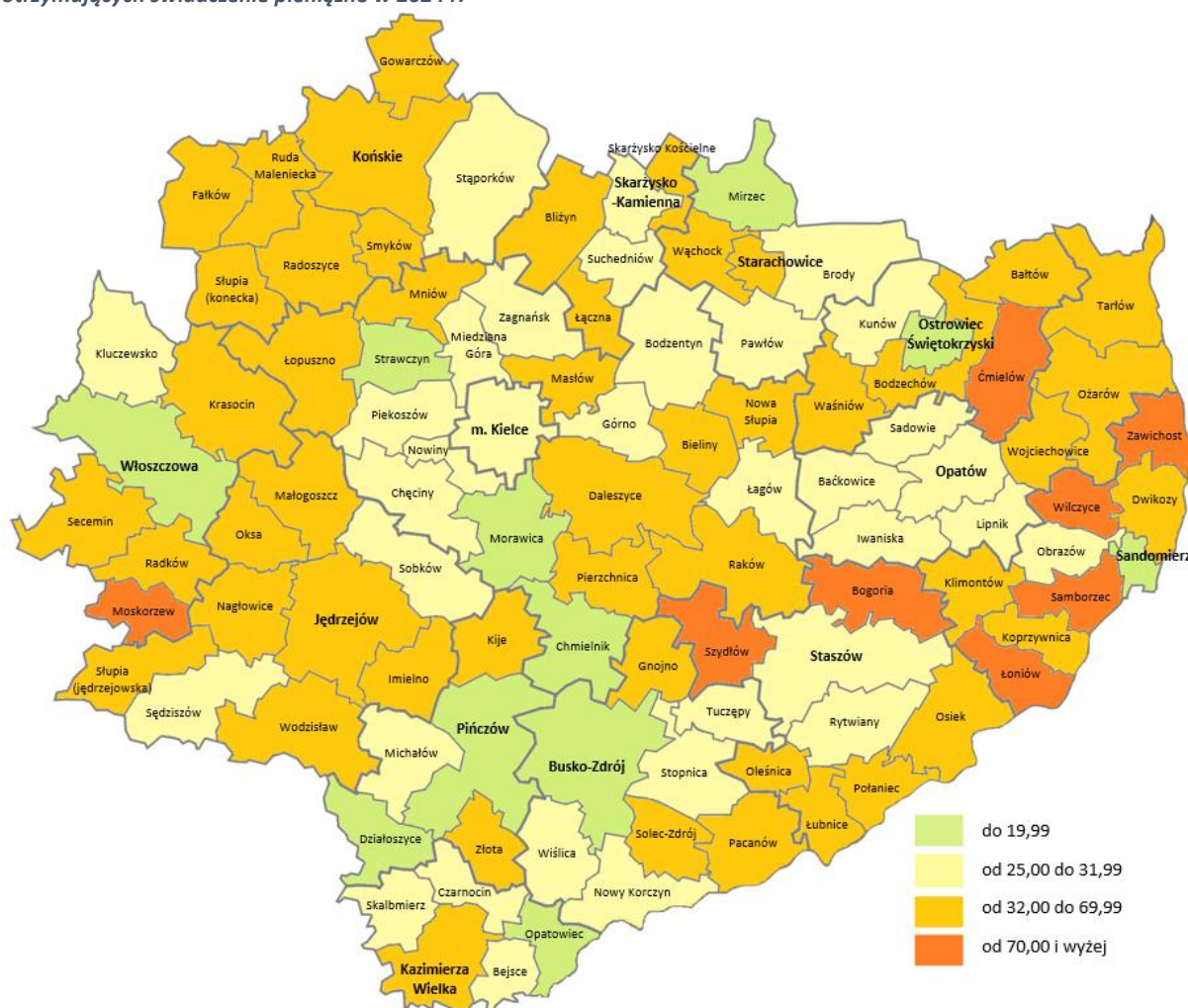

Wykres 25. Wartość wskaźnika pogłębionej deprywacji materialnej w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.
Źródło danych: Sprawozdanie MRiPS-03R w CAS.

Wartość wskaźnika pogłębionej deprywacji materialnej dla województwa świętokrzyskiego w analizowanym okresie maleje. W 2024 roku liczba osób w rodzinach, które otrzymały świadczenie pieniężne na 1000 mieszkańców, wyniosła 32,07 i była na takim samym poziomie jak 2023 roku, w którym wartość wskaźnika wynosiła 32,06.

⁹ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz.U. 2021 poz. 1296).

Mapa 10. Przestrzenne zobrazowanie wartości wskaźnika pogłębionej deprivacji materialnej tj. liczby osób w rodzinach otrzymujących świadczenie pieniężne w 2024 r.

Źródło danych: Sprawozdanie MRIPS-03R w CAS.

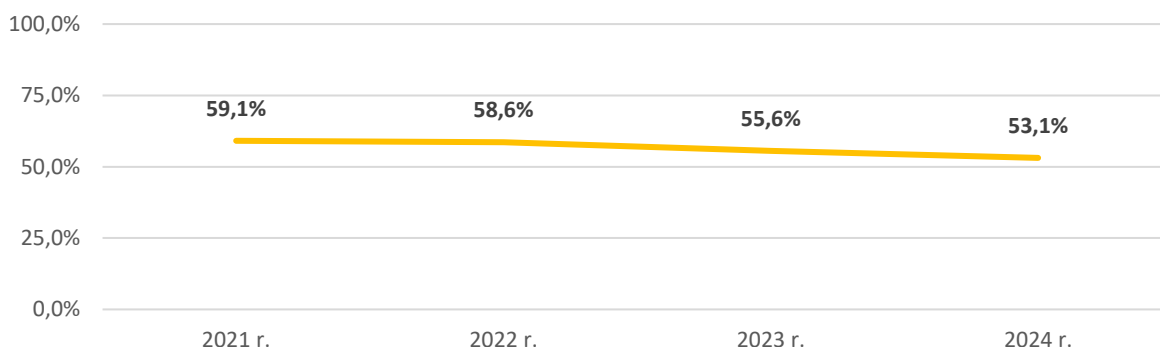
W 57 gminach województwa świętokrzyskiego wartości wskaźnika pogłębionej deprivacji materialnej były wyższe niż średnia wartość wskaźnika w województwie (32,07). Szczególnie wysokie wartości wskaźnika (powyżej 70,00) odnotowano w 8 gminach: Moskorzew (165,34), Samborzec (140,22), Łonów (102,31), Wilczyce (100,53), Bogoria (90,98), Zawichost (80,02), Szydłów (74,53), Ćmielów (72,04). Szczegółowe tabelaryczne zestawienie obliczonego wskaźnika pogłębionej deprivacji materialnej znajduje się w Aneksie nr 1, na końcu opracowanego dokumentu.

Długotrwale korzystający z pomocy społecznej

Kolejny wskaźnik jest obliczany jako procentowy udział osób długotrwale korzystających z pomocy i wsparcia (w całym okresie sprawozdawczym) z ogółu osób, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej (bez względu na rodzaj). Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to osoby, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) korzystały z systemu świadczeń pomocy społecznej, przez co najmniej 18 miesięcy¹⁰.

¹⁰ Ocena zasobów pomocy społecznej – Objasnienia, MRPiPS, IPISS, grudzień 2024.

Wskaźnik długotrwale korzystających ze świadczeń

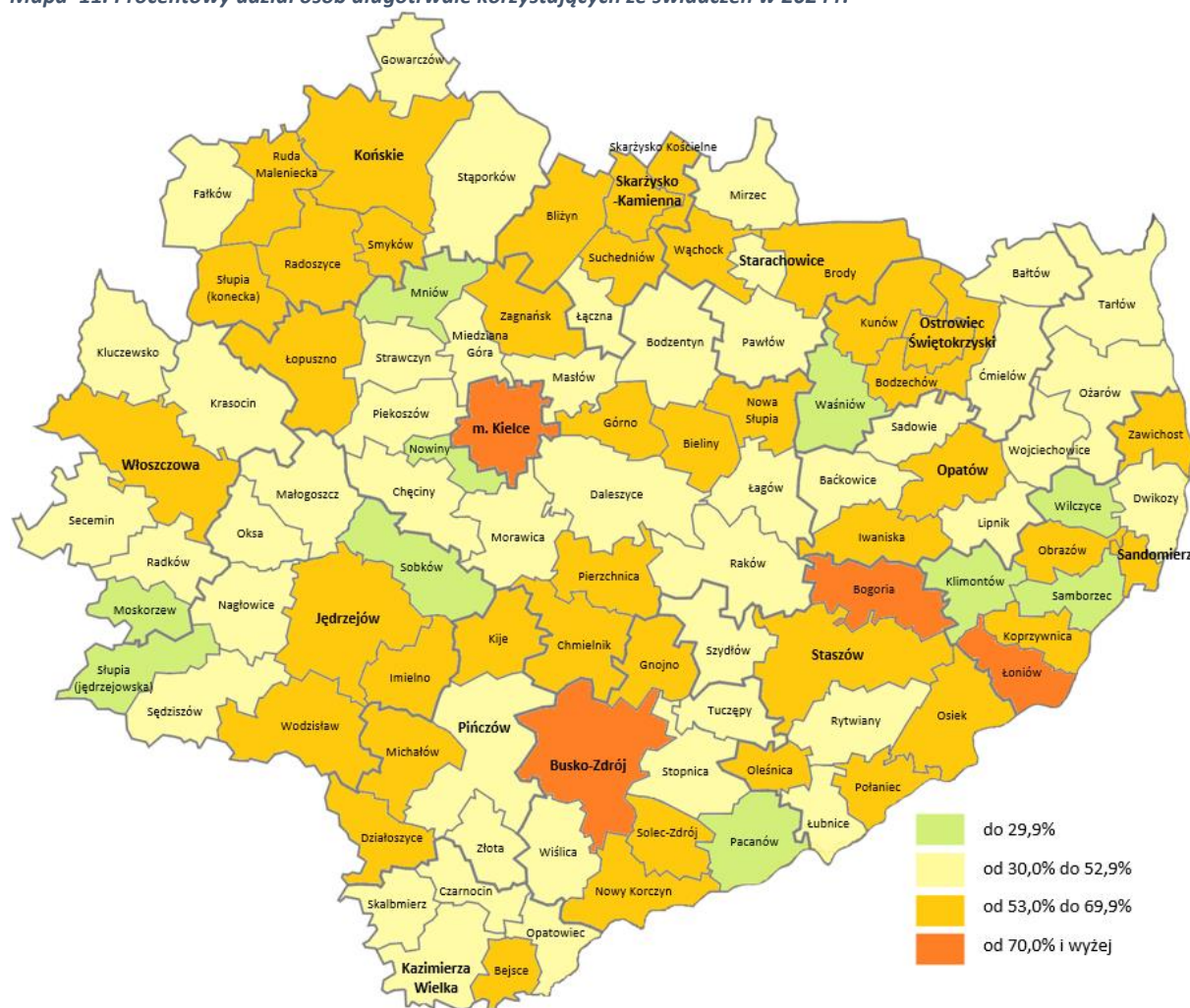

Wykres 26. Udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców w województwie świętokrzyskim w latach 2021-2024.

Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

W latach 2021-2024 odnotowano systematyczny spadek wskaźnika określającego procentowy udział osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej. W 2024 roku przedmiotowy wskaźnik wyniósł 53,1% i był mniejszy o 2,5 pkt proc. w stosunku do 2023 roku.

Mapa 11. Procentowy udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń w 2024 r.

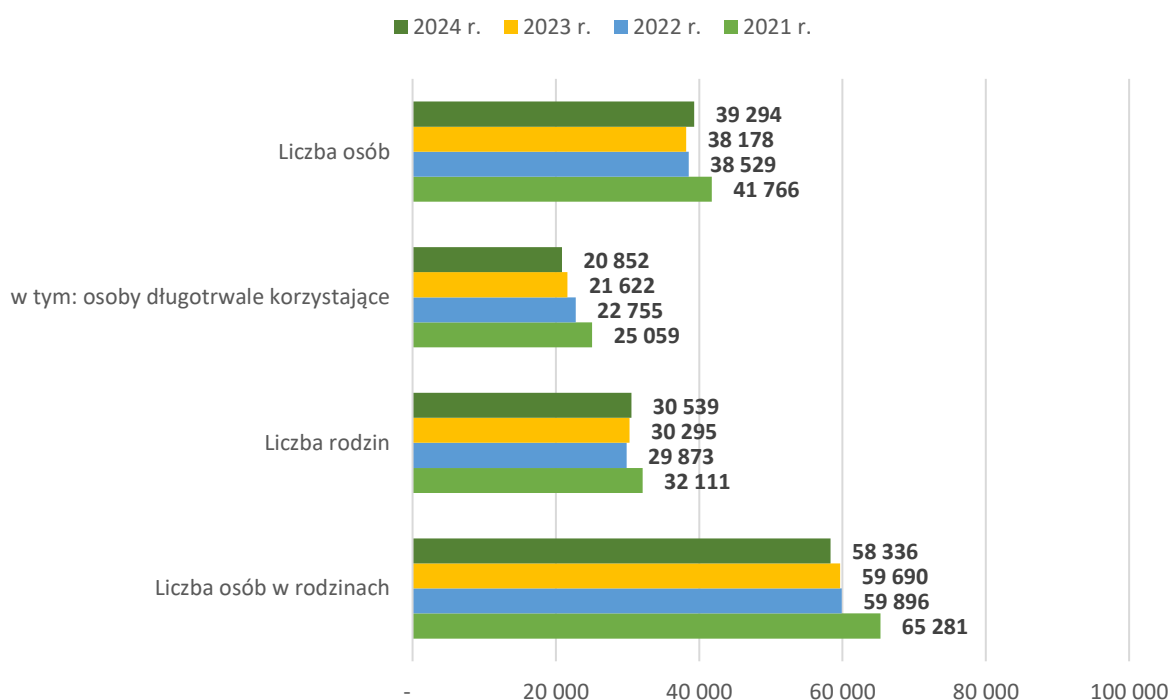
Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

3.1. Świadczenia z pomocy społecznej – ogółem

Osoby i rodziny, którym udzielono pomocy i wsparcia

W poniższej analizie ujęte zostały osoby, którym decyzją administracyjną przyznano świadczenie wyłącznie na podstawie ustawy o pomocy społecznej, w tym osoby długotrwale korzystające ze świadczeń, które w ciągu 3 lat były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. W grupie tej ujęte zostały również rodziny, które w danym okresie sprawozdawczym uzyskały pomoc i wsparcie w formie świadczeń pomocy społecznej bez względu na rodzaj, formę, liczbę i źródło – uwzględniając pomoc, która udzielona jest w formie decyzji administracyjnej lub świadczeń bez decyzji.

Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenia

Wykres 27. Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenia na przestrzeni lat 2021-2024.

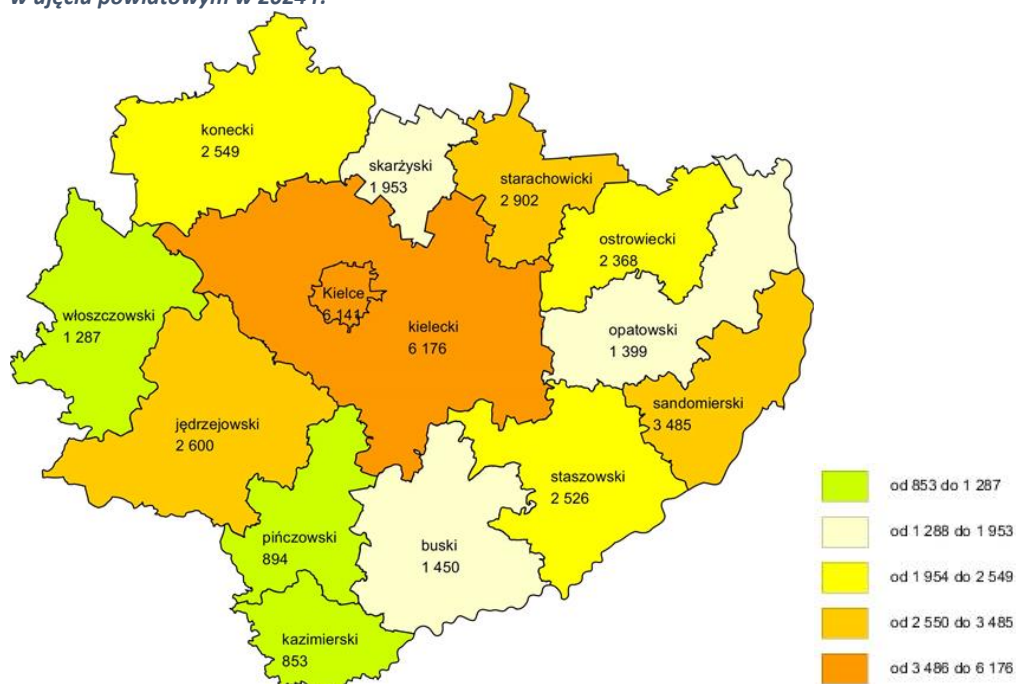
Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

W 2024 roku odnotowano wzrost liczby osób i rodzin, które uzyskały pomoc w formie świadczeń przyznanych decyzją lub bez decyzji w przypadkach, w których jest to uprawnione, bez względu na rodzaj, formę, liczbę świadczeń i źródło finansowania.

Liczba osób, którym przyznano świadczenia w 2024 roku wyniosła 39 294 i była większa o 2,9% w stosunku do 2023 roku. W przypadku osób długotrwale korzystających w latach 2021-2024 odnotowano systematyczny spadek liczby osób, którym przyznano świadczenia. Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej wśród grupy świadczeniobiorców stanowiły 53%.

Liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenia w 2024 roku wynosiła 58 336 osób w rodzinach i była mniejsza o 2,2%.

Mapa 12. Liczba osób, którym przyznano świadczenie na podstawie ustawy o pomocy społecznej w woj. świętokrzyskim w ujęciu powiatowym w 2024 r.

Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

Mapa 12 prezentuje zróżnicowanie liczby osób, które uzyskały świadczenia bez względu na rodzaj, formę, liczbę świadczeń i źródło finansowania (świadczenia w formie decyzji administracyjnej lub świadczeń bez decyzji). W 2024 podobnie jak w 2023 roku najwięcej tego typu osób odnotowano w powiecie kieleckim (6 176) i mieście Kielce (6 141). Najmniej w powiatach: kazimierskim (853), pińczowskim (894), włoszczowskim (1 287).

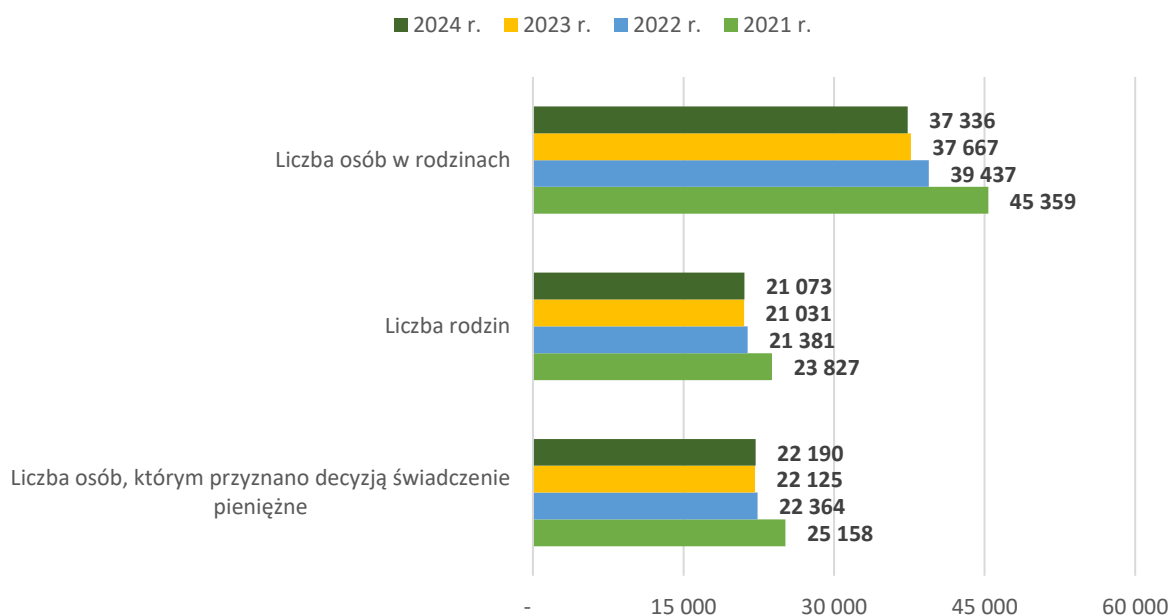
Świadczenia pieniężne

W tej grupie ujęte zostały osoby i rodziny, które uzyskały pomoc i wsparcie w formie świadczeń pieniężnych, tj.:

- zasiłki stałe,
- zasiłki okresowe,
- zasiłki celowe na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- zasiłki celowe na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- inne zasiłki celowe,
- specjalne zasiłki celowe,
- pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłku lub pożyczki,
- pomoc pieniężna na usamodzielnienie,
- pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki,
- świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę

uzupełniającą, lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust.1 pkt 1 lit. c (w związku z nadaniem statusu uchodźcy) lub d (w związku z udzieleniem ochrony uzupełniającej) ustawy o cudzoziemcach.¹¹

Świadczenia pieniężne

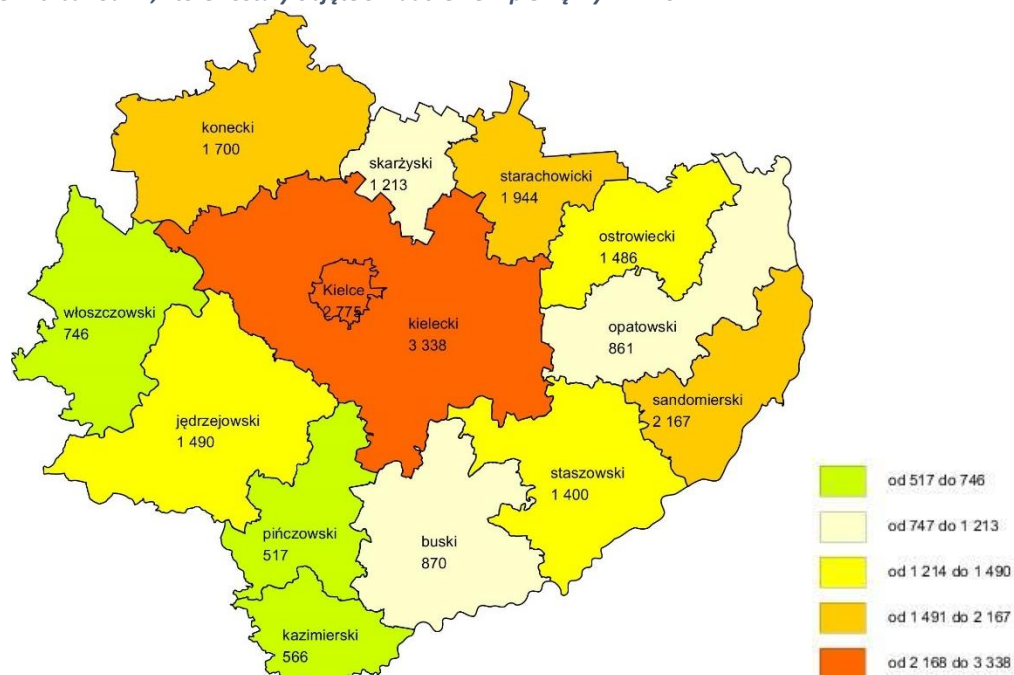
Wykres 28. Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie pieniężne na przestrzeni lat 2021-2024.

Źródło danych: Sprawozdanie MRiPS-03R w CAS.

W latach 2021-2024 w województwie świętokrzyskim odnotowano systematyczny spadek liczby osób w rodzinach, które uzyskały pomoc w formie świadczeń pieniężnych. Liczba osób w rodzinach objętych świadczeniem pieniężnym wynosiła 37 336 i była mniejsza o 331 osób. Liczba rodzin, które uzyskały omawiane świadczenie wynosiła 21 073 rodzin i była większa o 42 rodziny. Natomiast liczba osób, które otrzymały świadczenia pieniężne z pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim w 2024 roku wynosiła 22 190 osób, o 65 osób więcej w stosunku do 2023 roku.

¹¹ Objaśnienia do sporządzenia sprawozdania MRiPS-03 z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach.

Mapa 13. Liczba rodzin, które zostały objęte świadczeniem pieniężnym w 2024 r.

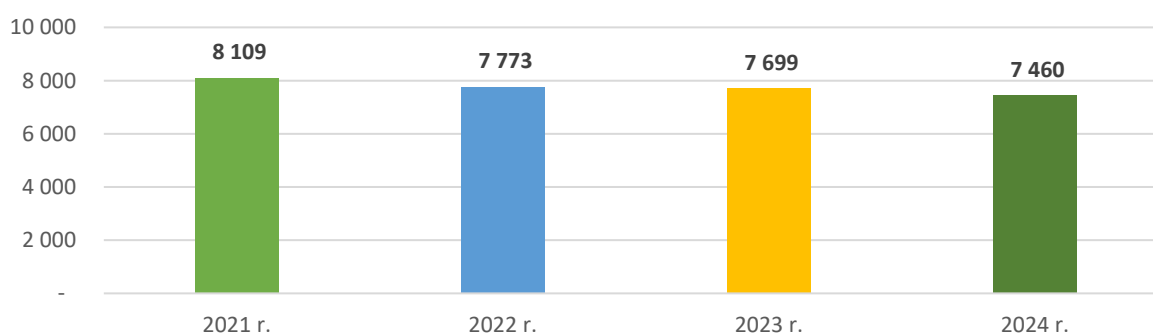
Źródło danych: Sprawozdanie MRIPS-03R w CAS.

W 2024 roku najwięcej tego typu rodzin odnotowano w powiecie kieleckim (3 338), m. Kielce (2 775) oraz powiatach: sandomierskim (2 167), starachowickim (1 944), koneckim (1 700). Najmniej w powiatach: pińczowskim (517), kazimierskim (566), włoszczowskim (746).

Zasiłek stały, przysługuje:

- 1) pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- 2) pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie¹².

Zasiłek stały

Wykres 29. Liczba osób objęta zasiłkiem stałym w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.

Źródło danych: Sprawozdanie MRIPS-03R w CAS.

¹² Art. 37. 1. Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. 2024 poz. 1283).

W latach 2021-2024 odnotowano stopniowy spadek liczby osób, którym przyznano zasiłek stały. W 2024 roku liczba osób, które otrzymały świadczenie wynosiła 7 460 i była mniejsza o 3,1% w stosunku do 2023.

Zasiłek okresowy

Zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego:

- 1) osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej;
- 2) rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny¹³.

Wykres 30. Liczba osób objęta zasiłkiem okresowym w woj. świętokrzyskim 2021-2024.

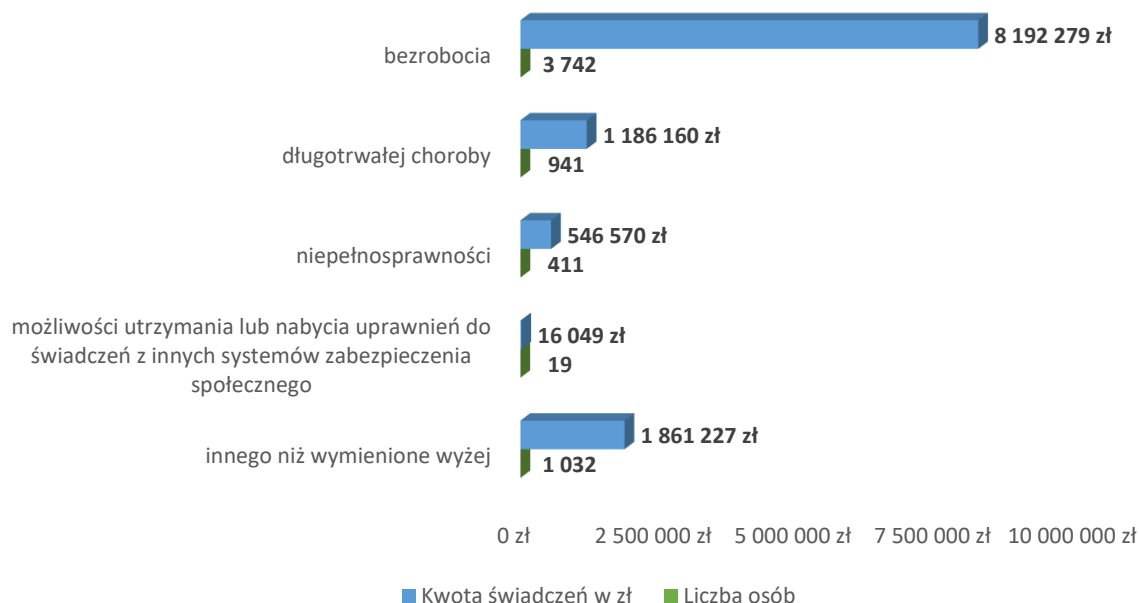
Źródło danych: Sprawozdanie MRiPS-03R w CAS.

W latach 2021-2024 odnotowano systematyczny spadek liczby osób, którym przyznano zasiłek okresowy. W 2024 roku odnotowano spadek liczby osób korzystających z zasiłków okresowych o 12,5% w stosunku do 2023 roku. Kwota przeznaczona na zasiłki okresowe w 2024 roku wyniosła 11 802 284 zł i była mniejsza o 10,6% w stosunku do 2023 roku (13 200 211 zł).

Zasiłek okresowy najczęściej przyznawany jest z powodu: bezrobocia (3 742 osób), długotrwałej choroby (841 osób), niepełnosprawności (411 osób) – Wykres 31.

¹³ Art. 38. 1. Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. 2024 poz. 1283).

Zasiłek okresowy wg powodu

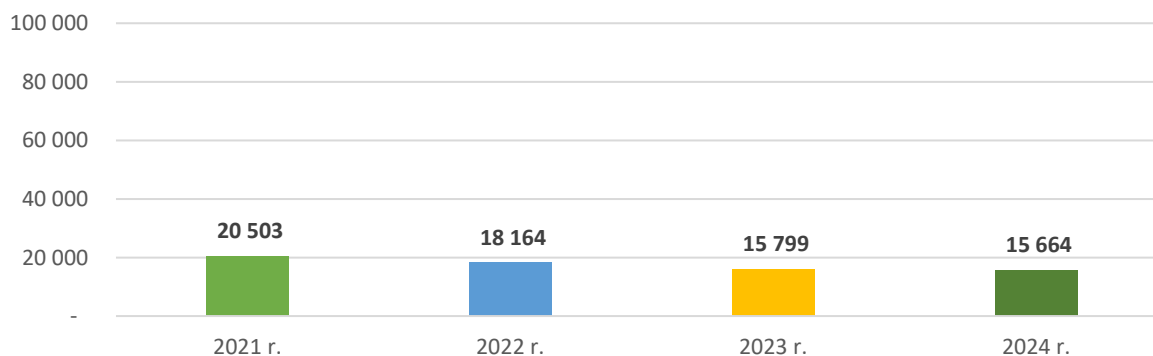
Wykres 31. Zasiłek okresowy przyznawany wg tytułu przyznania świadczenia w 2024 r.

Źródło danych: Sprawozdanie MRiPS-03R w CAS.

Zasiłek celowy

Zasiłek celowy jest to świadczenie fakultatywne przyznawane na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, wyrobów medycznych i leczenia, ogrzewania, w tym opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, a także kosztów pogrzebu¹⁴.

Zasiłek celowy - ogółem

Wykres 32. Liczba osób objęta zasiłkiem celowym w woj. świętokrzyskim 2021-2024.

Źródło danych: Sprawozdanie MRiPS-03R w CAS.

¹⁴ Art. 39.1. Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. 2024 poz. 1283).

W 2024 roku w województwie świętokrzyskim odnotowano 0,8% spadek liczby osób, którym przyznano zasiłek celowy w odniesieniu do 2023 roku.

Tabela 6. Zasiłek celowy ogółem w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.

Wyszczególnienie	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba osób	20 503	18 164	15 799	15 664
Kwota świadczeń (zł)	24 086 148 zł	23 157 628 zł	23 353 485 zł	23 641 891 zł
w tym: zasiłek przyznany w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”				
Liczba osób	15 502	14 149	13 057	12 362
Kwota świadczeń (zł)	18 709 913 zł	18 784 642 zł	19 537 877 zł	19 924 414 zł
zasiłek celowy przyznany niezależnie od dochodu na podstawie art. 39a ust. 1 i 2 (zasiłek „losowy”)				
Liczba osób	1	5	4	7
Kwota świadczeń (zł)	300 zł	1 950 zł	1 700 zł	11 150 zł

Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

Liczba osób, którym przyznano zasiłek celowy w 2024 roku w ramach wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu” wyniosła 12 362, co stanowiło 79% wszystkich osób, którym przyznano zasiłek celowy.

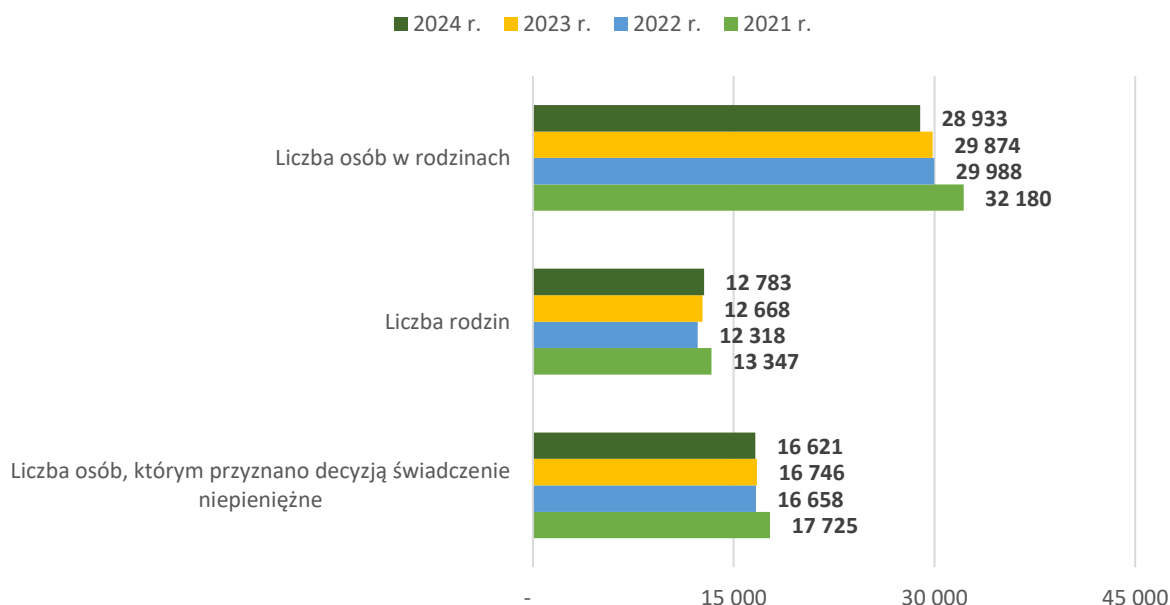
Świadczenia niepieniężne

W tej grupie ujęte zostały osoby i rodziny, które w okresie sprawozdawczym uzyskały pomoc i wsparcie w formie świadczeń niepieniężnych, do których należy zaliczyć następujące formy pomocy:

- specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- schronienie,
- posiłek,
- ubranie,
- usługi opiekuńcze,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- zasiłki celowe w formie biletu kredytowanego,
- sprawienie pogrzebu,
- pomoc na ekonomiczne usamodzielnienie w naturze,
- uzyskanie odpowiednich warunków mieszkaniowych (w ramach pomocy na usamodzielnienie),
- pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej (w ramach pomocy na usamodzielnienie)¹⁵.

¹⁵ Objasnienia do sporządzenia sprawozdania MRIPS-03 z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach.

Świadczenia niepieniężne

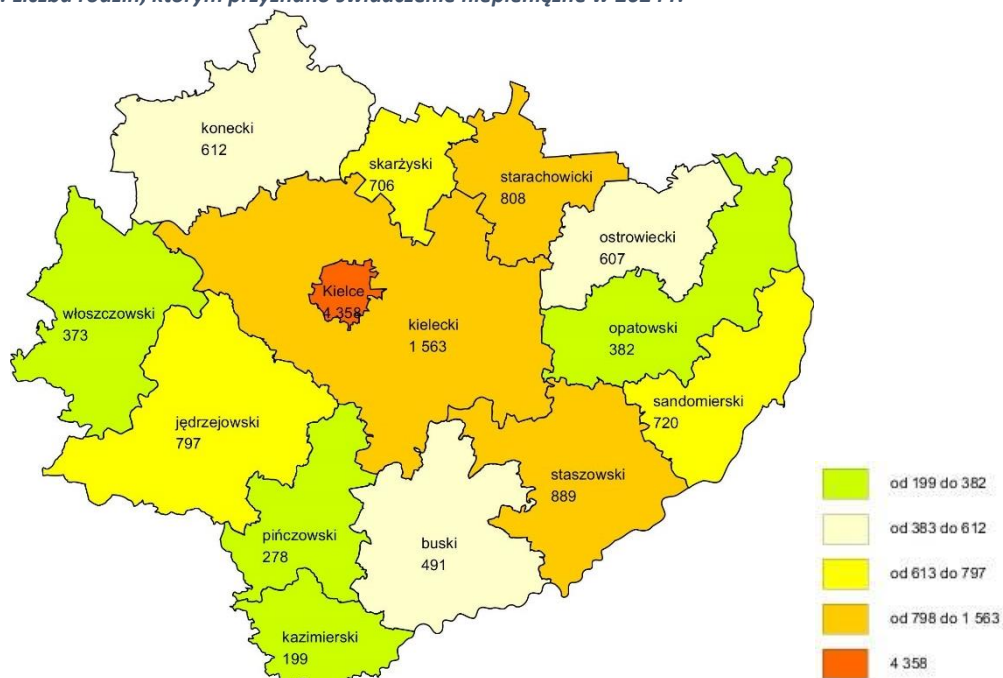

Wykres 33. Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie niepieniężne na przestrzeni lat 2021-2024.

Źródło danych: Sprawozdanie MRiPS-03R w CAS.

Liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie niepieniężne w 2024 roku w województwie świętokrzyskim wynosiła 28 933 osób, mniej o 3,15% w stosunku do 2023 roku. Omawiane świadczenie w 2024 roku uzyskało 12 783 rodzin, więcej niż w 2023 roku o 115 rodzin. Natomiast liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie niepieniężne wynosiła 16 621 i była mniejsza o 125 osób.

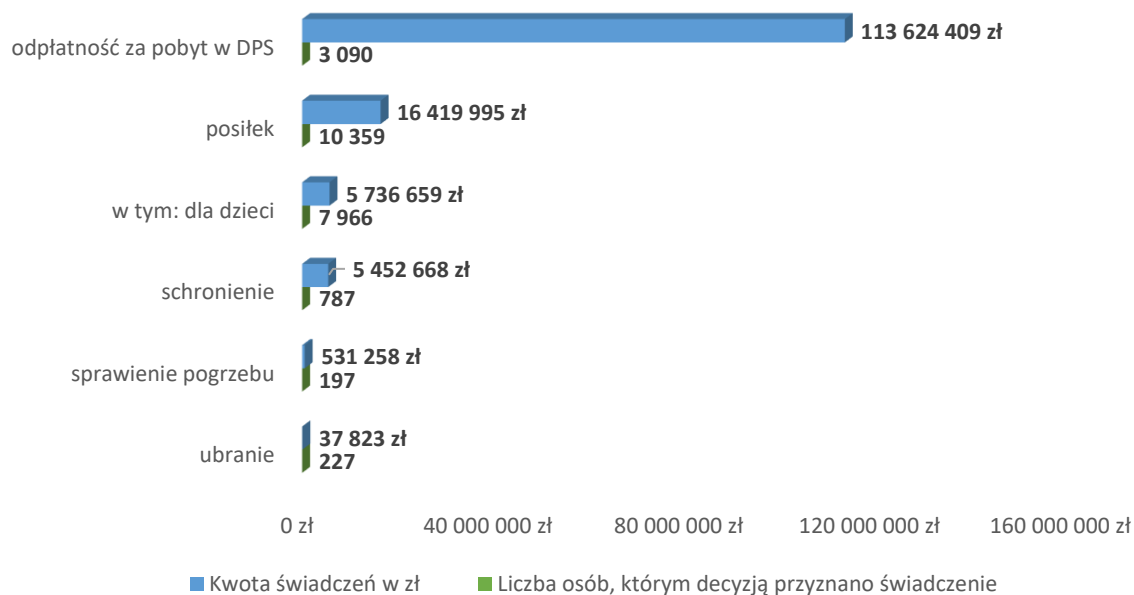
Mapa 14. Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie niepieniężne w 2024 r.

Źródło danych: Sprawozdanie MRiPS-03R w CAS.

Mapa prezentuje zróżnicowanie wewnątrz regionu w zakresie liczby rodzin, które uzyskały świadczenie niepieniężne z pomocy społecznej (ogółem) zagregowane do poziomu powiatów. Najwięcej tego typu osób odnotowano w mieście Kielce (4 358) oraz powiatach: kieleckim (1 563), staszowskim (889), starachowickim (808). Najmniej w powiatach: kazimierskim (199), pińczowskim (278), włoszczowskim (373), opatowskim (382).

Świadczenia niepieniężne z zakresu pomocy społecznej

Wykres 34. Wybrane świadczenia niepieniężne z zakresu pomocy społecznej w 2024 r.

Źródło danych: Sprawozdanie MRIPS-03R w CAS.

Usługi społeczne realizowane w ramach systemu pomocy społecznej:

Praca socjalna

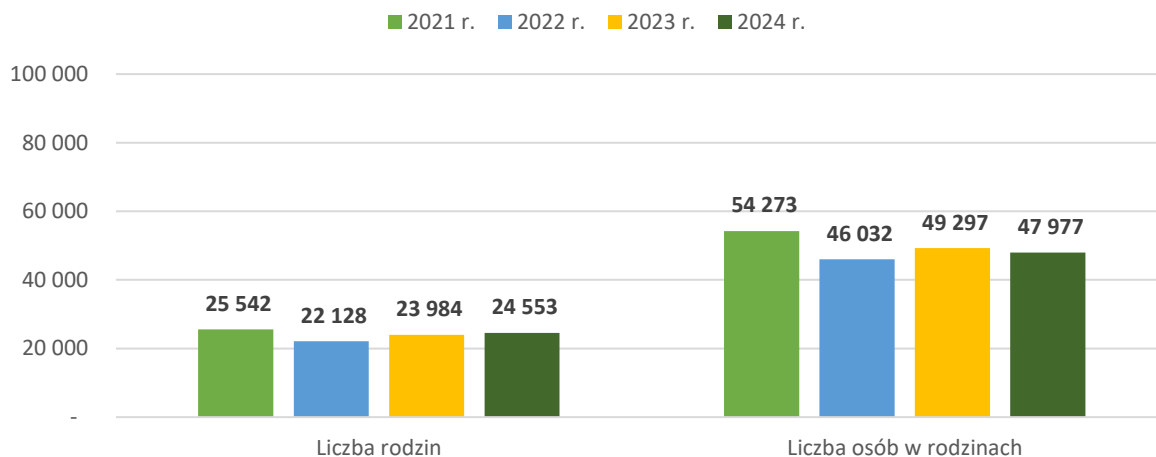
Praca socjalna to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód, może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny lub projekt socjalny.

Praca socjalna prowadzona jest:

- 1) z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej;
- 2) ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności¹⁶.

¹⁶ Art. 45. 1. Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. 2024 poz. 1283).

Praca socjalna

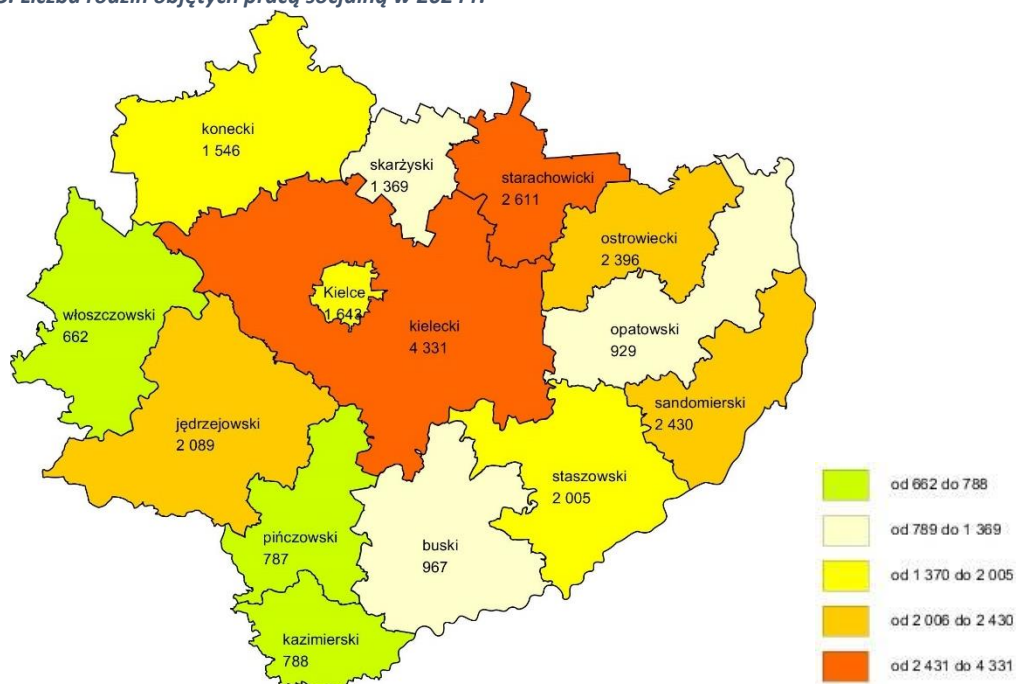

Wykres 35. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pracą socjalną na przestrzeni lat 2021-2024.

Źródło danych: Sprawozdanie MRiPS-03R w CAS.

W 2024 roku odnotowano wzrost liczby rodzin objętych pracą socjalną w stosunku do 2023 roku o 2,4% rodzin.

Mapa 15. Liczba rodzin objętych pracą socjalną w 2024 r.

Źródło danych: Sprawozdanie MRiPS-03R w CAS.

Mapa prezentuje liczbę rodzin objętych pracą socjalną w 2024 roku w poszczególnych powiatach województwa świętokrzyskiego. Najwięcej tego typu rodzin odnotowano w powiecie kieleckim (4 331), starachowickim (2 611). Najmniej w powiatach: włoszczowskim (662), pińczowskim (787), kazimierskim (788).

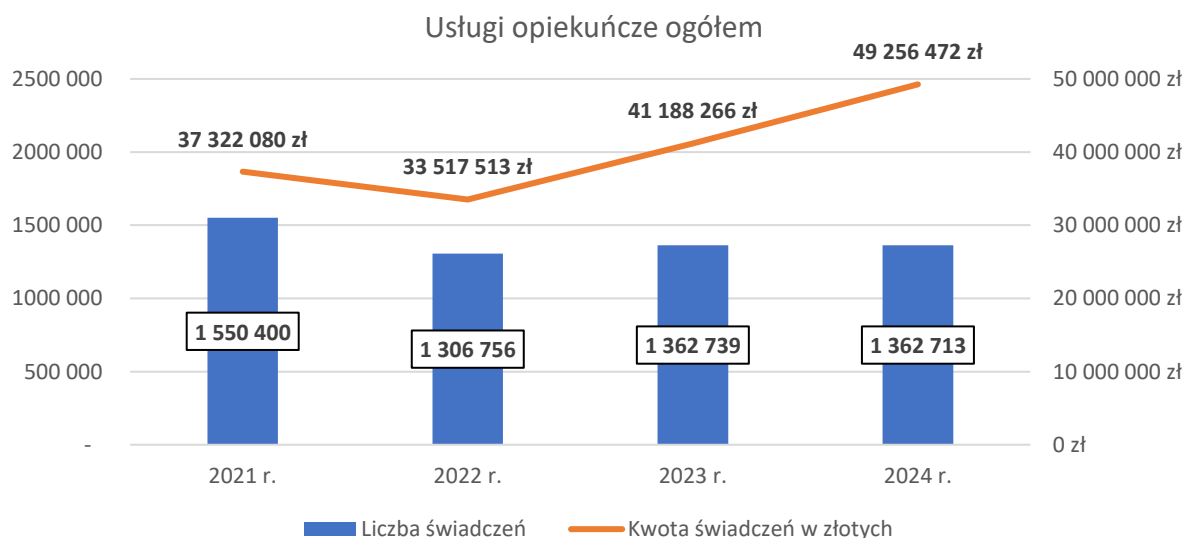
Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Ośrodek pomocy społecznej, przyznając usługi opiekuńcze ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia. Usługi są realizowane w ramach zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym. W poniższym zestawieniu zostały wykazane usługi opiekuńcze na podstawie przyznania świadczenia opiekuńczego decyzją administracyjną.

Wykres 36. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w woj. świętokrzyskim na przestrzeni lat 2021-2024.
Źródło danych: Sprawozdanie MRiPS-03R w CAS.

W latach 2021-2023 stopniowo zmniejszała się liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną usługi opiekuńcze. W 2024 roku z usług opiekuńczych ogółem w regionie skorzystało 3 907 osób – o 17,6% więcej niż w 2023 roku.

Wykres 37. Usługi opiekuńcze ogółem w woj. świętokrzyskim na przestrzeni lat 2021-2024.
Źródło danych: Sprawozdanie MRiPS-03R w CAS.

W 2024 roku udzielono łącznie 1 362 713 świadczeń w postaci usług opiekuńczych. Kwota świadczeń wynosiła 49 256 472 zł i była większa o 19,6%, tj. więcej o 8 068 206 zł.

Mapa 16. Gminy, które realizowały usługi opiekuńcze na podstawie wydanej decyzji administracyjnej w 2024 r.

Źródło danych: Sprawozdanie MRIPS-03R w CAS.

W 2024 roku w województwie świętokrzyskim 12 gmin nie wykazało realizacji usług opiekuńczych. Gminy, które nie realizowały tego typu wsparcia na podstawie wydanej decyzji administracyjnej to: Solec-Zdrój, Stopnica, Wiślica, Bejsce, Czarnocin, Strawczyn, Iwaniska, Wojciechowice, Bałtów, Waśniów, Kije, Złota.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze

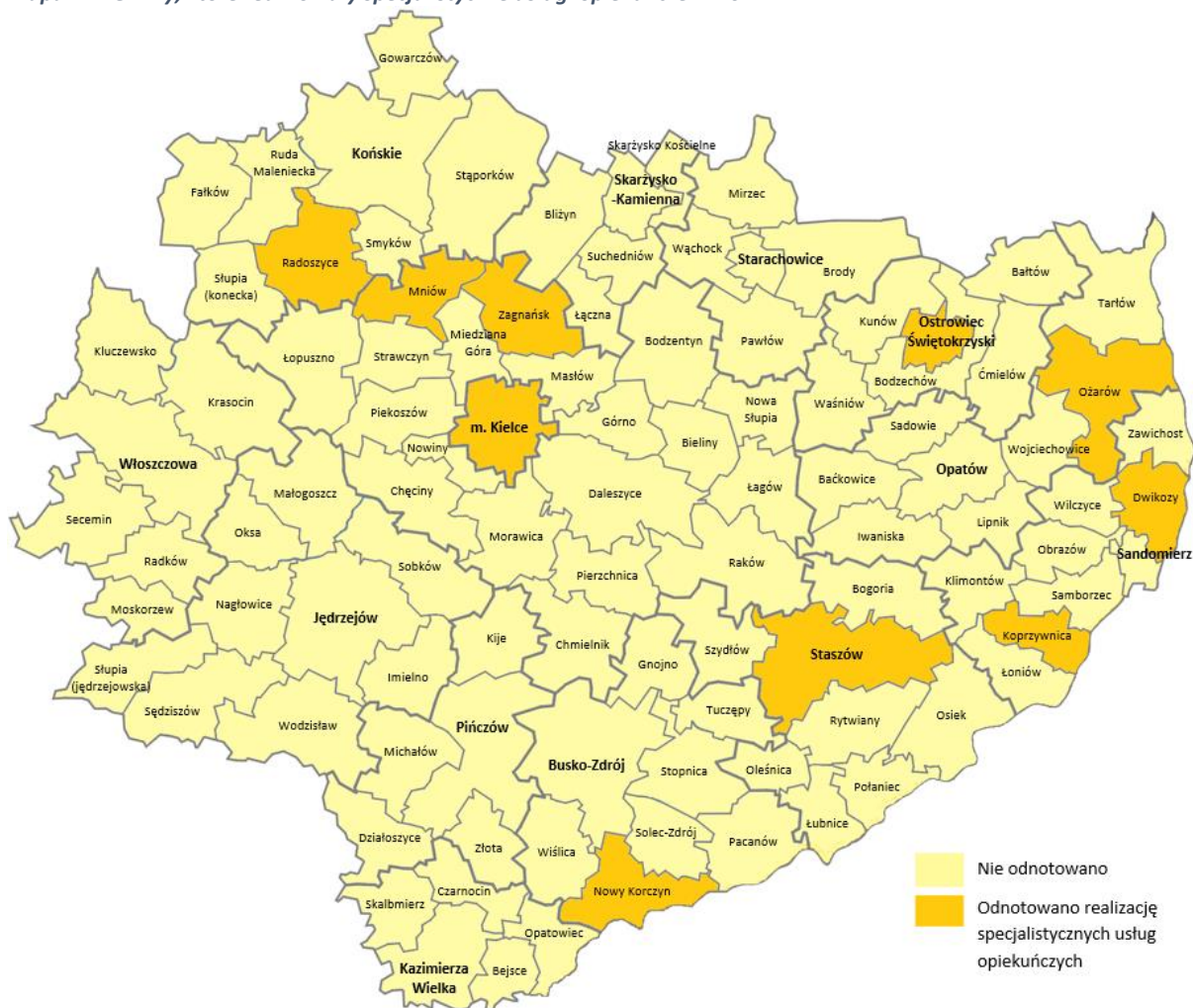
Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Tabela 7. Specjalistyczne usługi opiekuńcze w woj. świętokrzyskim na przestrzeni lat 2021-2024.

Wyszczególnienie	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba osób	179	82	75	102
Liczba świadczeń	38 635	26 405	26 871	31 959
Kwota świadczeń	1 513 649 zł	1 506 927 zł	1 842 202 zł	2 732 716 zł

Źródło danych: Sprawozdanie MRIPS-03R w CAS.

Mapa 17. Gminy, które realizowały specjalistyczne usługi opiekuńcze w 2024 r.

Źródło danych: Sprawozdanie MRIPS-03R w CAS.

10 gmin realizowało specjalistyczne usługi opiekuńcze: Nowy Korczyn, Mniów, Zagnańsk, Radoszyce, Dwikozy, Staszów, Koprzywnica, Ostrowiec Świętokrzyski, Ożarów, m. Kielce. Pozostałe 92 gminy w sprawozdaniach rocznych nie wykazało realizacji tego typu usług.

Usługi sąsiedzkie

Usługi sąsiedzkie obejmują pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych, podstawową opiekę higieniczno-pielęgniarską, przez którą należy rozumieć formy wsparcia niewymagające specjalistycznej wiedzy i kompetencji, oraz, w miarę potrzeb i możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Organizatorem usług sąsiedzkich jest gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania osoby korzystającej z usług sąsiedzkich lub podmiot uprawniony¹⁷.

Liczba usług sąsiedzkich liczona jest na podstawie decyzji i nie jest korygowana faktycznymi wydatkami ośrodka na te świadczenia. W Ocenie ujęto usługi sąsiedzkie, które

¹⁷ Art. 50. 1. Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. 2024 poz. 1283).

W 2024 roku przyznano decyzją świadczenia usług sąsiedzkich dla łącznie 310 osób. Zrealizowano łącznie 47 003 świadczenia – ponad pięciokrotnie więcej niż w 2023 roku (8 350 świadczeń). Kwota obejmująca usługi sąsiedzkie w 2024 roku wynosiła 1 268 404 zł i była ponad ośmiokrotnie większa od kwoty świadczeń zrealizowanych w 2023 roku (148 724 zł).

Map of Świętokrzyskie Voivodeship showing the implementation of the Neighbourhood Service. The map is divided into gminas, with some highlighted in orange to indicate where the service is implemented. A legend in the bottom right corner shows a yellow square for 'Nie odnotowano' (Not recorded) and an orange square for 'Odnotowano realizację usług sąsiedzkich' (Recorded implementation of neighbourhood services).

40 gmin realizowało usługi sąsiedzkie: Imielno, Jędrzejów, Małogoszcz, Nagłowice, Oksa, Sędziszów, Sobków, Wodzisław, Kazimierza Wielka, Skalmierz, M. Kielce, Bodzentyn, Chęciny, Daleszyce, Górnio, Łopuszno, Mniów, Morawica, Piekosów, Pierzchnica, Raków, Zagnańsk, Gowarczów, Końskie, Radoszyce, Smyków, Baćkowie, Lipnik, Bodzechów, Ćmielów, Ostrowiec Świętokrzyski, Michałów, Dwikozy, Obrazów, Wilczyce, Brody, Pawłów, Bogoria, Osiek, Włoszczowa. W pozostałych 52 gminach nie odnotowano tego rodzaju usług.

Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi są szczególnym rodzajem usług specjalistycznych. Pomoc udzielana jest określonej grupie osób, realizowana w miejscu ich zamieszkania w ramach zadań zleconych gminie. Zasady jej przyznawania i odpłatności określa rozporządzenie Ministra właściwego ds. zabezpieczenia społecznego, a nie tak jak w przypadku pozostałych usług opiekuńczych regulacje gminne.

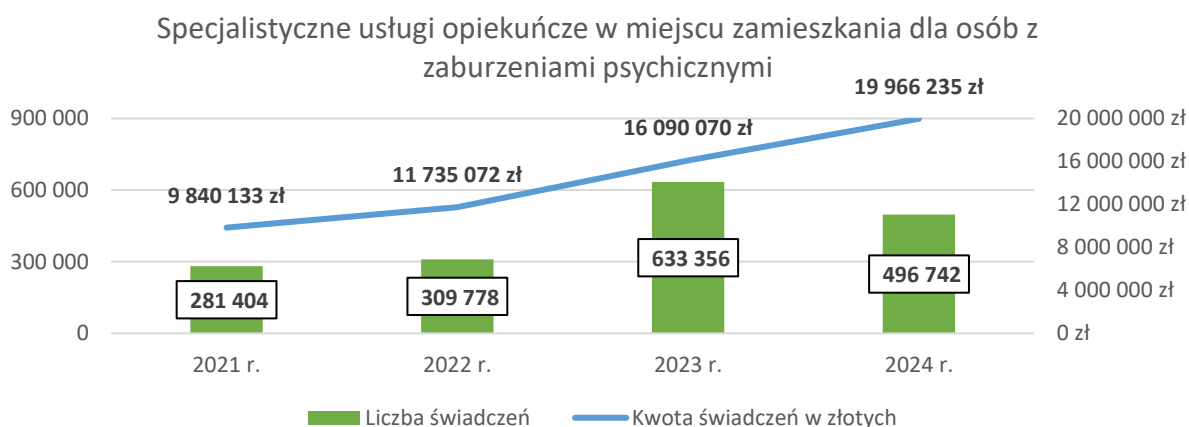
Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego określa, iż ośrodki pomocy społecznej w porozumieniu z poradniami zdrowia psychicznego i innymi specjalistycznymi placówkami terapeutycznymi organizują oparcie społeczne dla osób, które z powodów choroby psychicznej lub upośledzenia umysłowego mają poważne trudności w życiu codziennym, zwłaszcza w relacjach z otoczeniem, w zakresie edukacji, zatrudnienia oraz w sprawach bytowych.

Wykres 38. Liczba osób korzystających z specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi w woj. świętokrzyskim na przestrzeni lat 2021-2024.

Źródło danych: Sprawozdanie MRiPS-03R w CAS.

W latach 2021-2024 systematycznie zwiększa się liczba osób, którym przyznano specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W 2024 roku ze specjalistycznych usług opiekuńczych tego rodzaju skorzystało 2 638 osób, o 6,9% więcej niż w 2023 roku.

Wykres 39. Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi w woj. świętokrzyskim na przestrzeni lat 2021-2024.

Źródło danych: Sprawozdanie MRiPS-03R w CAS.

W 2024 roku udzielono łącznie 496 742 specjalistycznych usług w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Kwota świadczeń wynosiła 19 966 235 zł, i była większa o 24% od kwoty świadczeń w 2023 roku, tj. więcej o 3 876 165 zł.

Mapa 19. Gminy, które realizują usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania w woj. świętokrzyskim w 2024 r.

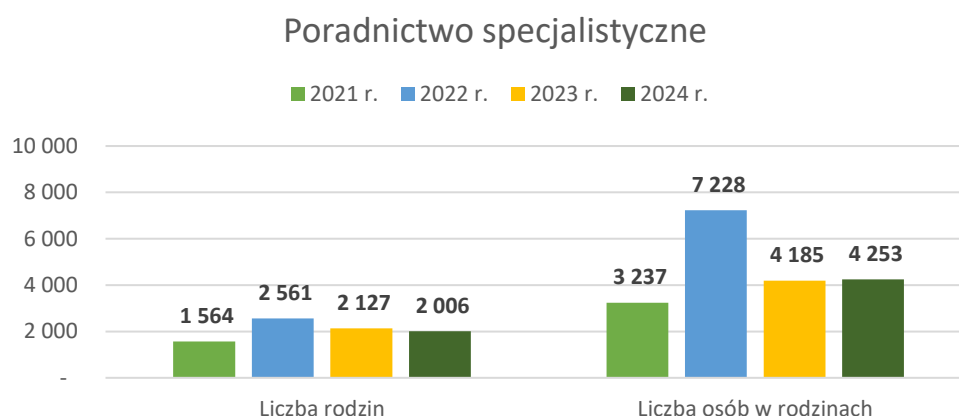

Źródło danych: Sprawozdanie MRIPS-03R w CAS.

Specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi nie świadczyło 35 gmin: Solec-Zdrój, Tuczepy, Wiślica, Nagłowice, Oksa, Słupia, Bejsce, Czarnocin, Opatowiec, Skalbmierz, Łągów, Nowiny, Gowarczów, Ruda Maleniecka, Słupia Konecka, Smyków, Stąporków, Iwaniska, Sadowie, Wojciechowice, Bałtów, Bodzechów, Kunów, Waśniów, Działoszyce, Kije, Michałów, Złota, Wilczyce, Suchedniów, Brody, Mirzec, Pawłów, Szydłów, Kluczewsko. Pozostałe 67 gmin świadczyło usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania.

Poradnictwo specjalistyczne

Poradnictwo prawne, psychologiczne i rodzinne jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. Poradnictwo prawne realizowane jest poprzez udzielenie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego oraz zabezpieczenia społecznego. Poradnictwo psychologiczne realizuje się przez procesy diagnozowania, profilaktyki i terapii. Poradnictwo rodzinne obejmuje problemy funkcjonowania rodziny.

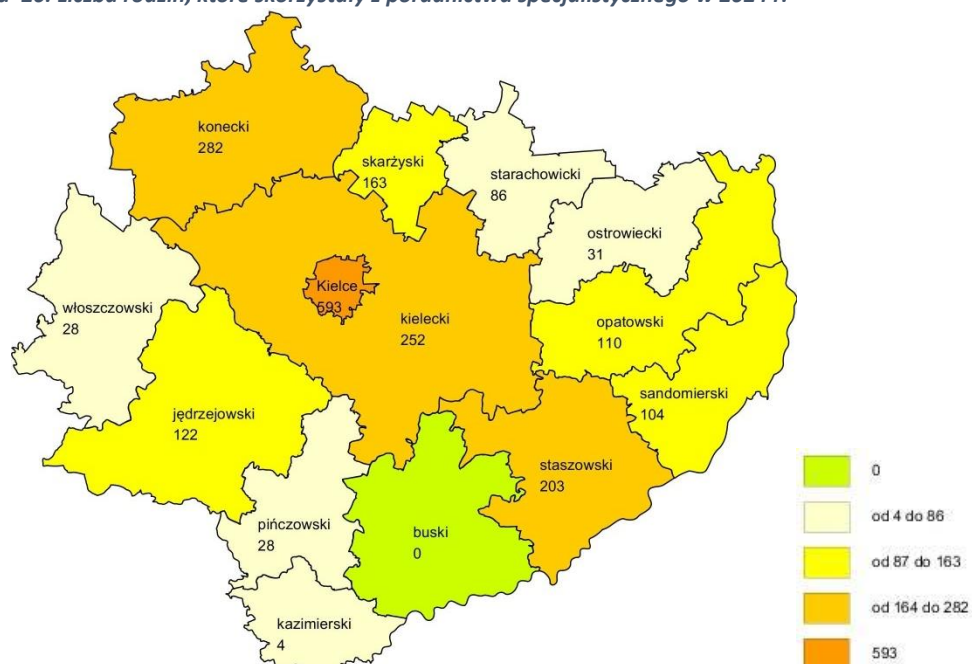

Wykres 40. Poradnictwo specjalistyczne w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.

Źródło danych: Sprawozdanie MRIPS-03R w CAS.

W 2024 roku liczba rodzin, która skorzystała z tej formy wsparcia w porównaniu z rokiem 2023, była mniejsza o 5,7%. Natomiast zwiększyła się liczba osób w rodzinach, która została objęta poradnictwem specjalistycznym o 1,6% w odniesieniu do 2023 roku.

Mapa 20. Liczba rodzin, które skorzystały z poradnictwa specjalistycznego w 2024 r.

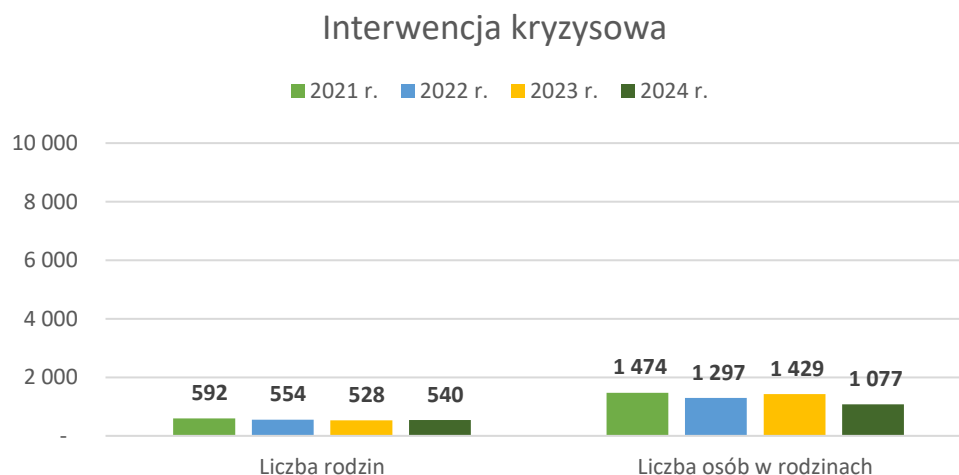

Źródło danych: Sprawozdanie MRIPS-03R w CAS.

Najwięcej rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego odnotowano w mieście Kielce (593). Następnie z powiatów: koneckiego (282), kieleckiego (252), staszowskiego (203). W powiecie buskim nie odnotowano rodzin korzystających z poradnictwa specjalistycznego.

Interwencja kryzysowa

Interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Jej celem jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. Interwencją kryzysową obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany przez nie dochód oraz udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych – schronienia do 3 miesięcy¹⁸.

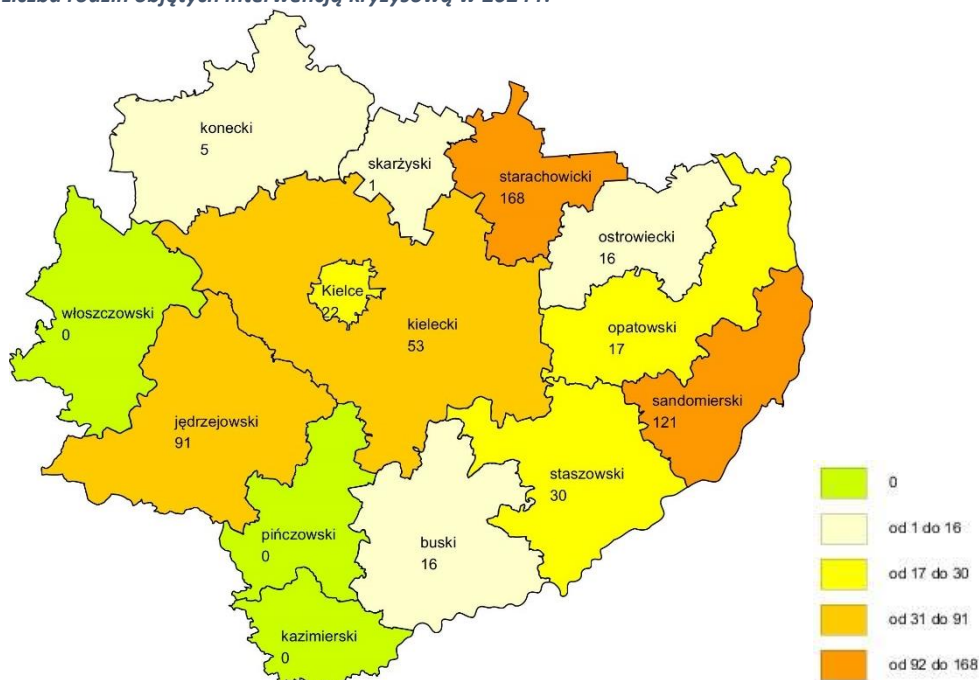
Wykres 41. Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych interwencją kryzysową w latach 2021-2024.

Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-03R w CAS.

Liczba rodzin objętych interwencją kryzysową w 2024 roku była większa o 2,3% w stosunku do 2023 roku. Najwięcej rodzin zostało objętych interwencją kryzysową w 2021 roku (592 rodziny). W 2024 roku liczba osób w rodzinach objęta omawianym świadczeniem wyniosła 1 077 i była mniejsza o 24,6% w odniesieniu do 2023 roku.

¹⁸ Art. 47. 1. Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. 2024 poz. 1283).

Mapa 21. Liczba rodzin objętych interwencją kryzysową w 2024 r.

Źródło danych: Sprawozdanie MRiPS-03R w CAS.

Mapa prezentuje liczbę rodzin objętych interwencją kryzysową w 2024 roku wg powiatów województwa świętokrzyskiego. Najwięcej rodzin objętych interwencją kryzysową odnotowano w powiecie starachowickim (168) oraz sandomierskim (121), następnie w: jędrzejowskim (91), kieleckim (53). W powiecie kazimierskim, pińczowskim i włoszczowskim nie odnotowano rodzin objętych interwencją kryzysową.

Kontrakt socjalny

Kontrakt socjalny to pisemna umowa zawarta między ośrodkami pomocy społecznej/centrum usług społecznych a osobą (rodziną) ubiegającą się o pomoc, określająca sposób współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej oraz uwzględniająca możliwości wykorzystania zasobów środowiska lokalnego.

Tabela 8. Liczba zawartych kontraktów (w części A i B) oraz liczba osób objęta kontraktem socjalnym.

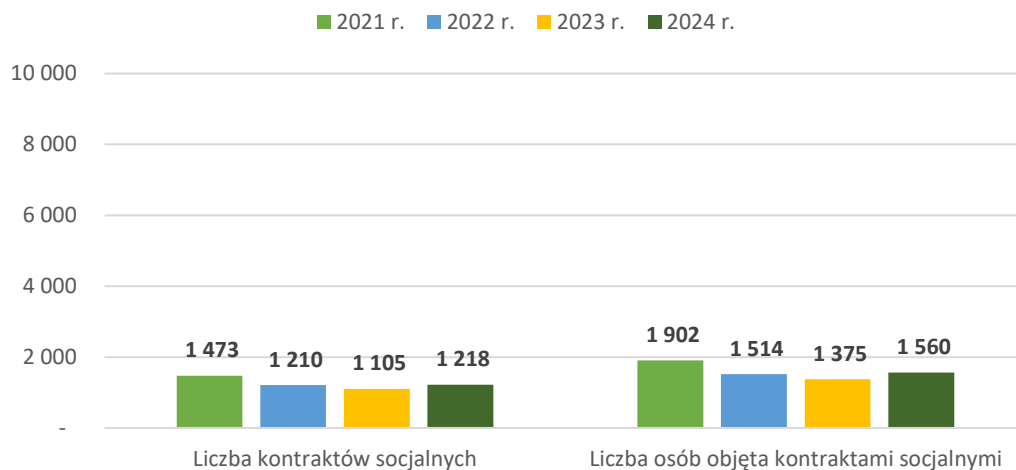
Wyszczególnienie	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Kontrakt zawierany w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej – w części A	923	735	762	802
Liczba osób objęta kontraktami – w części A	1 275	1 022	1 032	1 144
Kontrakt dotyczących osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy – w części B	550	475	343	416
Liczba osób objęta kontraktami – w części B	627	492	343	416

Źródło: Sprawozdanie roczne MRiPS-03R w CAS.

Liczba kontraktów socjalnych zawieranych w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej w 2024 roku wynosiła 802 i była większa o 5,2%. Liczba osób objęta kontraktem w części A wynosiła 1 144 i była większa o 10,8% w stosunku do 2023 roku (1 032).

W przypadku kontraktów socjalnych dotyczących osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy liczba zawartych kontraktów w 2024 roku wyniosła 416 i była mniejsza o 21,3% w odniesieniu do 2023 roku. Liczba osób objęta omawianym kontraktem wyniosła 416.

Kontrakt socjalny - ogółem

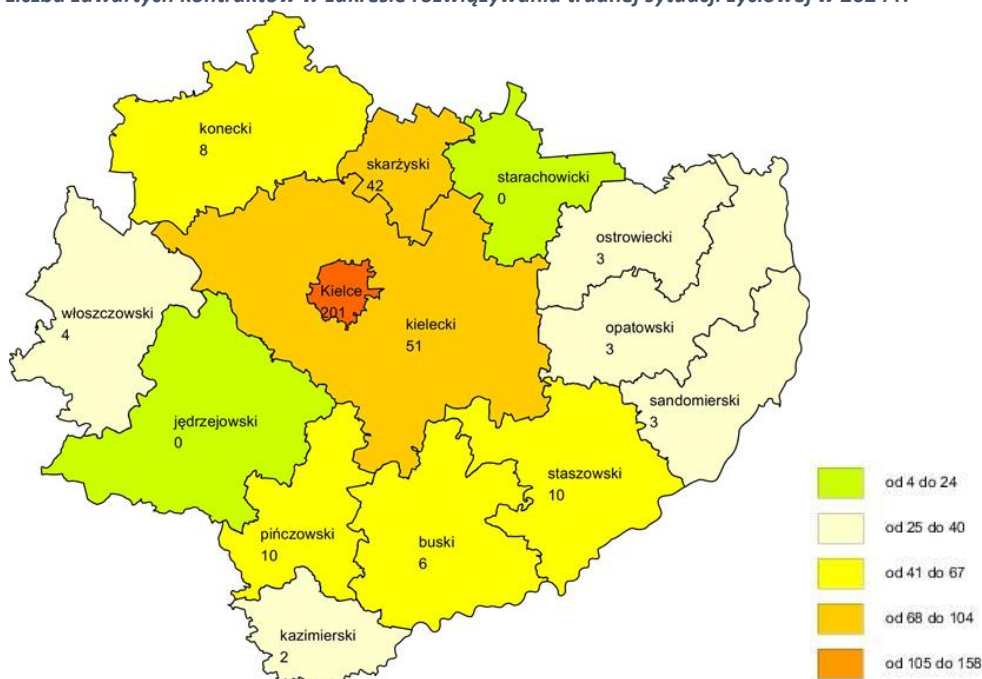

Wykres 42. Liczba zawartych kontraktów (ogółem) oraz liczba osób objęta kontraktem socjalnym w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.

Źródło danych: Sprawozdanie MRiPS-03R w CAS.

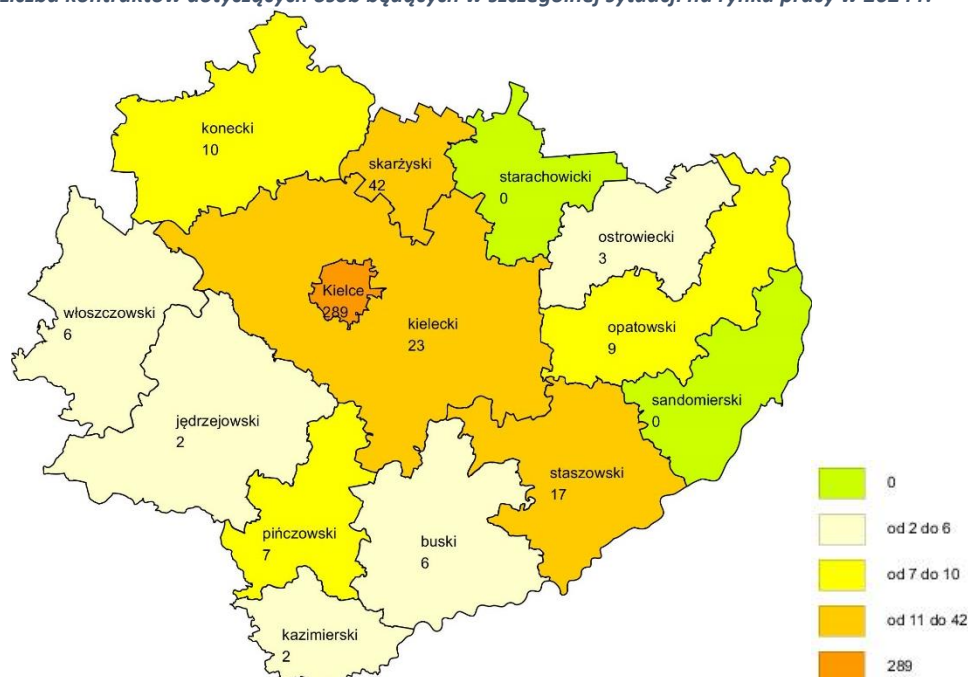
W 2024 roku odnotowano większą o 10,2% liczbę zawartych kontraktów socjalnych ogółem oraz większą o 13,5% liczbę osób objętych kontraktami socjalnymi w odniesieniu do 2023 roku.

Mapa 22. Liczba zawartych kontraktów w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej w 2024 r.

Źródło danych: Sprawozdanie MRiPS-03R w CAS.

Mapa 23. Liczba kontraktów dotyczących osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w 2024 r.

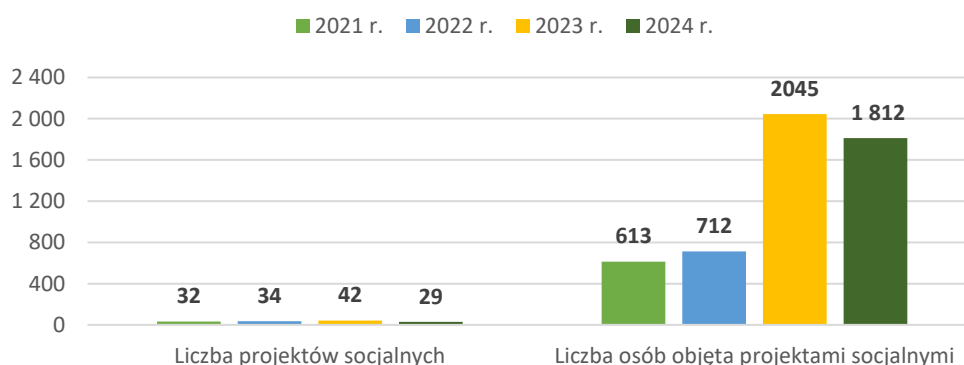

Źródło danych: Sprawozdanie MRiPS-03R w CAS.

Projekt socjalny

Projekt socjalny jest ograniczonym w czasie i przestrzeni społecznej przedsięwzięciem o charakterze pomocowym. Głównym założeniem planowanego działania powinno stać się dążenie do pozytywnej zmiany. Projekt jest systemem wielu interwencji, które przebiegają etapowo i są ze sobą powiązane. Projekt na ogół odnosi się do jednostek, grup, społeczności lokalnej, które znajdują się czasowo lub trwale w trudnej sytuacji życiowej.

Projekt socjalny

Wykres 43. Liczba zawartych kontraktów (ogółem) oraz liczba osób objęta kontraktem w latach 2021-2024.

Źródło danych: Sprawozdanie MRiPS-03R w CAS.

W 2024 roku zmniejszyła się liczba projektów socjalnych o 30,1%. Liczba osób objętych projektem socjalnym zmniejszyła się o 11,4% w stosunku do 2023 roku.

3.2. Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami realizowana przez powiaty

Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami

Dane w zestawieniu tabelarycznym zawierają ogólną kwotę dofinansowania ze źródła PFRON i środków własnych powiatów skierowaną na rehabilitację społeczną i zawodową osób z niepełnosprawnościami w województwie świętokrzyskim.

Tabela 9. Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami w latach 2021-2024.

Wyszczególnienie	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Ogólna kwota dofinansowania: PFRON, środki własne powiatu	48 264 778 zł	55 628 622 zł	70 696 303 zł	83 783 928 zł

Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

Ogólna kwota dofinansowania przeznaczona na rehabilitację społeczną i zawodową osób z niepełnosprawnościami w 2024 roku wynosiła 83 783 928 zł i wzrosła o 18,5% w odniesieniu do 2023 roku.

Pomoc na likwidację barier architektonicznych i w komunikowaniu się

W powyższym zakresie pomocy dofinansowany może być zakup sprzętu, mającego na celu likwidację barier w komunikowaniu się oraz technicznych. Przez bariery architektoniczne należy rozumieć wszelkie utrudnienia występujące w budynku i jego najbliższej okolicy, które ze względu na rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu osobom z niepełnosprawnościami. Dofinansowanie mogły uzyskać osoby fizyczne (w tym małoletnie), które spełniają warunki:

- posiadają orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (bądź też równoważne z nim), lub w przypadku dzieci i młodzieży w wieku do lat 16 orzeczenie o niepełnosprawności,
- mają trudności w poruszaniu się,
- są właścicielami nieruchomości lub użytkownikami wieczystymi nieruchomości albo posiadają zgodę właściciela lokalu lub budynku mieszkalnego, w którym stale zamieszkują¹⁹.

Tabela 10. Pomoc na likwidację barier architektonicznych i w komunikowaniu się w latach 2021-2024.

Wyszczególnienie	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie	884	718	821	1 035
Wartość dofinansowania	4 212 659 zł	3 383 893 zł	4 302 602 zł	6 479 604 zł

Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

W roku 2024 odnotowano 26% wzrost liczby osób objętych tego typu wsparciem w stosunku do 2023 roku. Wartość dofinansowania udzielonego na likwidację barier architektonicznych w 2024 roku wynosiła 6 479 604 zł i była wyższa o 50,6%.

¹⁹ Ocena zasobów pomocy społecznej – Objasnienia, MRPiPS, IPISS, grudzień 2024.

Turnusy rehabilitacyjne

Dotyczy wszystkich osób niepełnosprawnych, tj. takich, które posiadają ważne jedno z niżej wymienionych orzeczeń:

- zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (znacznego, umiarkowanego, lekkiego);
- o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów;
- o niepełnosprawności, wydane przed ukończeniem 16 roku życia;
- o zaliczeniu do jednej z grup inwalidów wydane przed 1 stycznia 1998 r.;
- o stałej albo długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym wydane przed 1 stycznia 1998 r.²⁰.

Tabela 11. Turnusy rehabilitacyjne w latach 2021-2024.

Wyszczególnienie	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba osób, które uzyskały pomoc	2 640	2 778	3 884	4 045
Wartość dofinansowania	3 863 081 zł	4 362 504 zł	6 451 620 zł	8 102 155 zł

Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

W 2024 roku odnotowano 4,1% wzrost liczby osób, które uzyskały pomoc w zakresie dofinansowania turnusów rehabilitacyjnych w odniesieniu do 2023 roku. Wartość dofinansowania w 2024 roku zwiększyła się o 25,6% do poziomu 8 102 155 zł.

Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, sprzęt rehabilitacyjny

Dotyczy osób niepełnosprawnych, których przeciętny miesięczny dochód podzielony przez liczbę osób we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku, nie przekracza kwoty:

- 50% przeciętnego wynagrodzenia na osobę we wspólnym gospodarstwie domowym,
- 65% przeciętnego wynagrodzenia w przypadku osób samotnych.

Wysokość dofinansowania wynosi:

1) w przypadku sprzętu rehabilitacyjnego – do 80% jego kosztu, nie więcej jednak niż wysokość pięciokrotnego przeciętnego wynagrodzenia;

2) w przypadku przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych:

- do 100% udziału własnego osoby niepełnosprawnej w limicie ceny ustalonym na podstawie odrębnych przepisów, jeżeli taki udział jest wymagany;
- do 150% sumy kwoty limitu wyznaczonego przez Narodowy Fundusz Zdrowia oraz wymaganego udziału własnego osoby niepełnosprawnej w zakupie przedmiotów i środków, jeżeli cena jest wyższa niż ustalony limit.

²⁰ Ocena zasobów pomocy społecznej – Objasnienia, MRPiPS, IPISS, grudzień 2024.

Tabela 12. Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny w latach 2021-2024.

Wyszczególnienie	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba osób, które uzyskały pomoc	5 928	5 927	6 684	8 911
Wartość dofinansowania	7 706 156 zł	8 704 638 zł	12 105 482 zł	15 863 396 zł

Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

Liczba osób, które uzyskały pomoc na zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny w 2024 roku wzrosła o 33,3% i wynosiła 8 911. Wartość dofinansowania w 2024 roku wzrosła o 31% i wynosiła 15 863 396 zł.

Program „AKTYWNY SAMORZĄD”

Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób z niepełnosprawnościami, beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Formy i zakres pomocy udzielanej w ramach programu zawarte są w czterech obszarach:

- Obszar A – likwidacja bariery transportowej;
- Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym;
- Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się;
- Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej²¹.

Tabela 13. Program „AKTYWNY SAMORZĄD” w latach 2021-2024.

Wyszczególnienie	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba świadczeń	1 683	1 840	1 913	2 459
Wartość dofinansowania	8 053 979 zł	8 787 896 zł	9 553 157 zł	11 527 854 zł

Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

W roku 2024 odnotowano 28,5% wzrost liczby świadczeń w programie „AKTYWNY SAMORZĄD” w odniesieniu do 2023 roku. Zwiększyła się również wartość dofinansowania omawianego programu w 2024 roku o 20,6% i wynosiła 11 527 854 zł.

Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki

Wsparcie dotyczy osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej, jeżeli:

- prowadzą działalność na rzecz osób niepełnosprawnych przez okres co najmniej 2 lat przed dniem złożenia wniosku,
- udokumentują zapewnienie odpowiednich do potrzeb osób niepełnosprawnych warunków technicznych i lokalowych do realizacji zadania.
- udokumentują posiadanie środków własnych lub pozyskanych z innych źródeł na sfinansowanie przedsięwzięcia w wysokości nie objętej dofinansowaniem ze środków Funduszu.

²¹ „Aktywny samorząd” w 2024 roku, strona internetowa PFRON.

Tabela 14. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki w latach 2021-2024.

Wyszczególnienie	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba dofinansowanych imprez	58	68	60	73
Liczba niepełnosprawnych uczestników	2 457	2 321	3 007	3 225
Wartość dofinansowania	369 689 zł	447 613 zł	554 385 zł	692 291 zł

Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

W przypadku liczby dofinansowanych wydarzeń z zakresu sportu, kultury, rekreacji i turystyki w 2024 roku odnotowano 73 dofinansowanych imprez, o 13 więcej niż w 2023 roku. W 2024 roku zrosła liczba osób z niepełnosprawnościami będących uczestnikami dofinansowanych imprez o 7,3% w odniesieniu do 2023 roku. Odnotowany został wzrost wartości dofinansowania sportu, kultury, rekreacji i turystyki w województwie świętokrzyskim. Wartość dofinansowania na ten cel wynosiła 692 291 zł i była większa o 24,8%.

Dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza – przewodnika

Wartość dofinansowania usług tłumacza języka migowego lub tłumacza - przewodnika w 2024 roku wynosiła 30 200 zł i była większa o 51% w stosunku do 2023 roku (20 000 zł).

3.3. Inne rodzaje pomocy i świadczeń

W katalogu innych rodzajów pomocy i świadczeń, które można uzyskać na podstawie ustaw w tym rozdziale ujęta została:

- średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka;
- kwota przyznanych zasiłków rodzinnych wraz dodatkami oraz jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka;
- liczba świadczeń i wysokość środków przyznanych na świadczenia opiekuńcze:
  - a) świadczenie pielęgnacyjne,
  - b) zasiłek pielęgnacyjny – ogółem.
    - osobie, która ukończyła 75 lat;
    - dla niepełnosprawnego dziecka;
    - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia;
    - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych

Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka.

Prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego zasiłku przysługuje:

- rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka,
- opiekunowi faktycznemu dziecka,
- osobie uczącej się²².

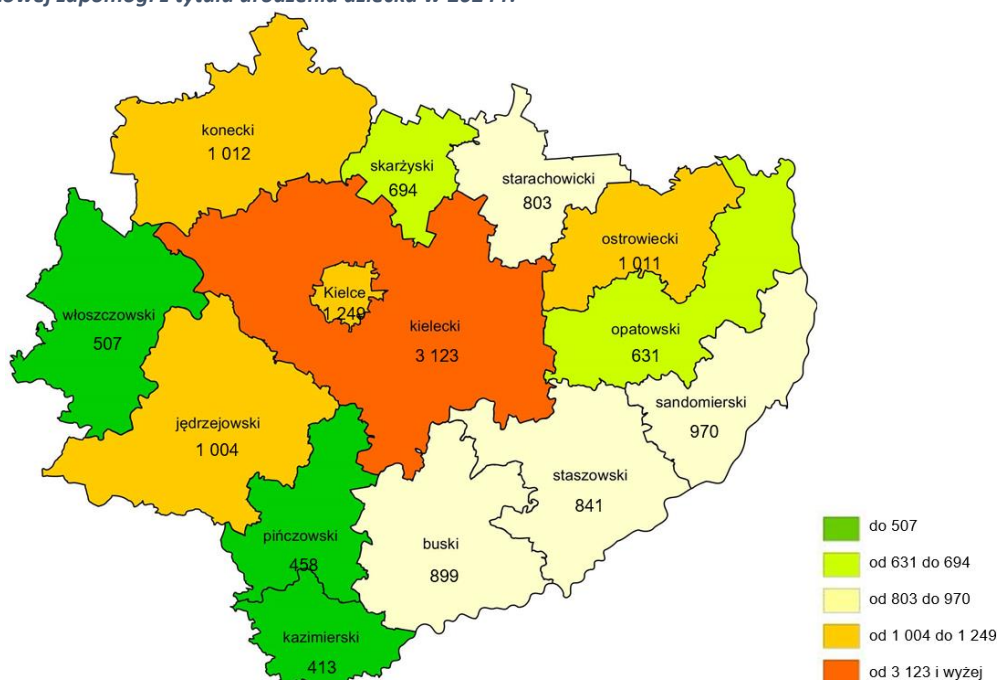
Przyznanie prawa do zasiłku rodzinnego uzależnione jest m.in. od spełnienia kryterium dochodowego.

W 2024 roku z powyższych zasiłków ogółem w województwie świętokrzyskim średniomiesięcznie skorzystało 13 615 rodzin na łączną kwotę 62 386 155,07 zł. W 2024 roku odnotowano spadek zarówno liczby rodzin jak i kwoty świadczeń odpowiednio o 26% i 23% w odniesieniu do 2023 roku.

---

²² Art. 4 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. 2024 poz. 323)

Mapa 24. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka w 2024 r.

Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

Mapa prezentuje średniomiesięczną liczbę rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka w poszczególnych powiatach regionu.

W 2024 roku największą liczbę rodzin, którym przyznano tego rodzaju pomoc, odnotowano w powiecie kieleckim (3 123), a najmniejszą w powiecie kazimierskim (413).

Tabela 15. Kwoty przyznanych zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka w latach 2021-2024.

Lp.	Powiat	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
1	buski	7 589 367,78 zł	6 317 949,21 zł	5 518 627,86 zł	3 861 718,40 zł
2	jędrzejowski	9 162 546,15 zł	7 392 812,91 zł	6 326 234,95 zł	4 774 075,97 zł
3	kazimierski	3 275 937,78 zł	2 979 175,78 zł	2 650 060,87 zł	1 825 467,87 zł
4	kielecki	26 587 414,08 zł	22 785 495,26 zł	18 923 949,12 zł	14 487 540,35 zł
5	konecki	8 614 838,47 zł	7 228 959,16 zł	5 879 031,90 zł	4 580 944,52 zł
6	m. Kielce	11 153 592,93 zł	8 980 689,63 zł	7 463 770,35 zł	5 806 685,68 zł
7	opatowski	5 728 997,11 zł	4 648 119,62 zł	3 839 947,09 zł	2 822 022,29 zł
8	ostrowiecki	9 027 287,96 zł	7 379 666,00 zł	5 936 845,03 zł	4 747 378,67 zł
9	pińczowski	3 813 320,98 zł	3 209 740,65 zł	2 661 826,53 zł	1 941 645,03 zł
10	sandomierski	7 865 380,09 zł	6 598 074,50 zł	5 502 577,14 zł	4 148 672,10 zł
11	skarżyski	5 925 140,33 zł	4 911 482,73 zł	3 904 082,01 zł	3 075 684,83 zł
12	starachowicki	7 957 260,55 zł	6 669 427,42 zł	5 392 586,59 zł	3 988 456,26 zł
13	staszowski	7 817 056,46 zł	6 321 721,73 zł	5 063 132,50 zł	3 837 569,62 zł
14	włoszczowski	4 967 256,31 zł	4 161 842,41 zł	3 313 816,79 zł	2 488 293,48 zł
	Razem	119 485 396,98 zł	99 585 157,01 zł	82 376 488,73 zł	62 386 155,07 zł

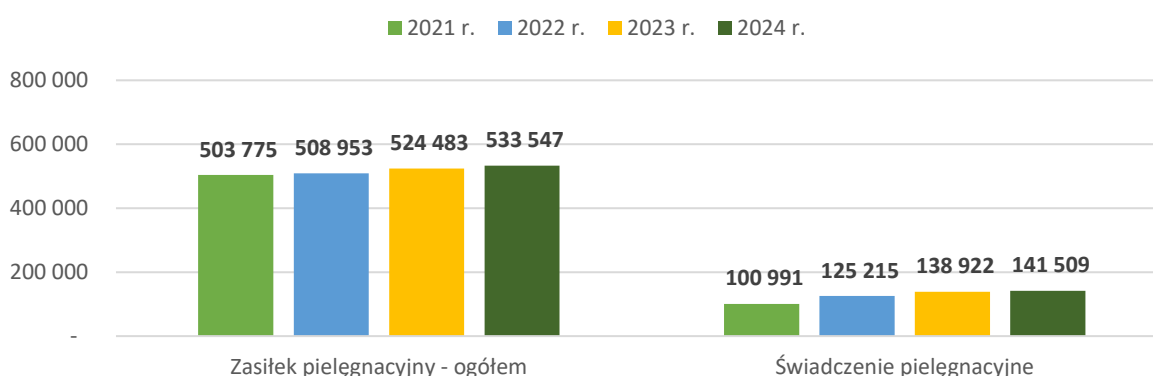
Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

Świadczenia opiekuńcze

Świadczenia opiekuńcze wymienione w ustawie o świadczeniach rodzinnych to:

- zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji,
- świadczenie pielęgnacyjne przyznaje się z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością opieki nad dzieckiem z niepełnosprawnością.

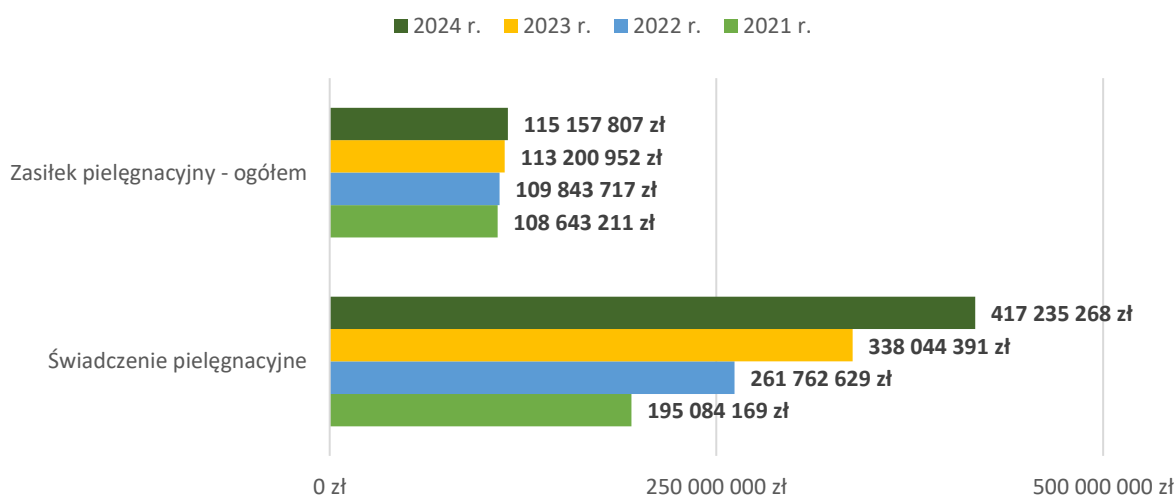
Liczba świadczeń opiekuńczych

Wykres 44. Liczba świadczeń pielęgnacyjnych w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.

Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

Środki finansowe przyznane na świadczenia opiekuńcze

Wykres 45. Wysokość środków finansowych przyznanych na świadczenia pielęgnacyjne w latach 2021-2024.

Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

W województwie świętokrzyskim w 2024 roku liczba zasiłków pielęgnacyjnych wynosiła 533 547 i była większa o 2,1% w stosunku do 2023 roku. Zwiększył się również wolumen kwoty przeznaczony na to świadczenie o 1 956 855 zł.

Liczba świadczeń pielęgnacyjnych w 2023 roku wynosiła 141 509 i była większa o 1,9% w stosunku do 2022 roku. Wolumen środków przyznanych na to świadczenie zwiększył się w ciągu roku o 79 190 877 zł.

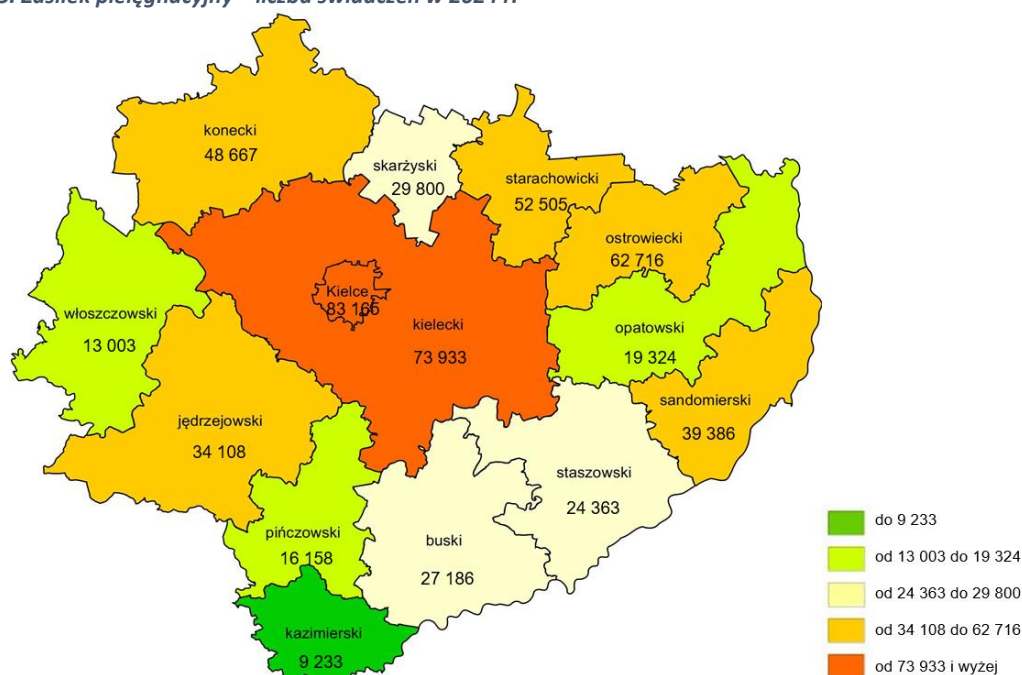
Zasiłek pielęgnacyjny

Zasiłek pielęgnacyjny przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje:

- niepełnosprawnemu dziecku;
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- osobie, która ukończyła 75 lat;
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia²³.

Mapa 25. Zasiłek pielęgnacyjny – liczba świadczeń w 2024 r.

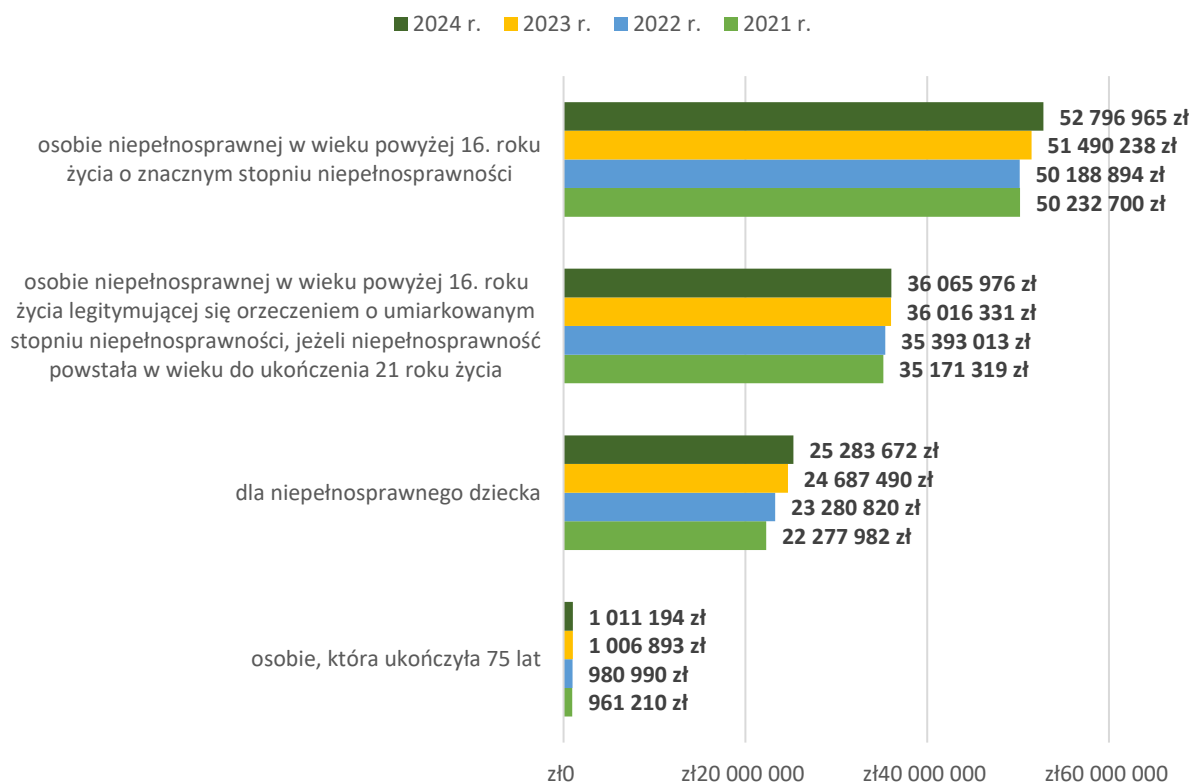

Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

W 2024 roku największą liczbę przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych odnotowano w m. Kielce (83 165), powiecie kieleckim (73 933), powiecie ostrowieckim (62 716), zaś najmniejszą w powiecie kazimierskim (9 233).

²³ Art. 16.1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. 2024 poz. 323)

Środki finansowe wydatkowane na świadczenia opiekuńcze

Wykres 46. Wysokość środków finansowych wydatkowanych na zasiłki pielęgnacyjne w latach 2021-2024.

Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

W 2024 roku ośrodki pomocy społecznej, centra usług społecznych przyznały w sumie 533 547 zasiłków pielęgnacyjnych na kwotę: 115 157 807 zł. Z kwoty wydatkowanej na zasiłki pielęgnacyjne najwięcej 45,8% zostało przeznaczonych osobom z niepełnosprawnościami w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności. Z wydatkowanych środków 31,3% stanowiły zasiłki pielęgnacyjne dla osób w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed ukończeniem 21 roku życia. 22% środków przeznaczonych zostało na zasiłki pielęgnacyjne dla niepełnosprawnych dzieci. Wydatki na zasiłki pielęgnacyjne dla osób, które ukończyły 75 lat, stanowiły 0,9% ogólnej kwoty wydatkowanej na zasiłek pielęgnacyjny.

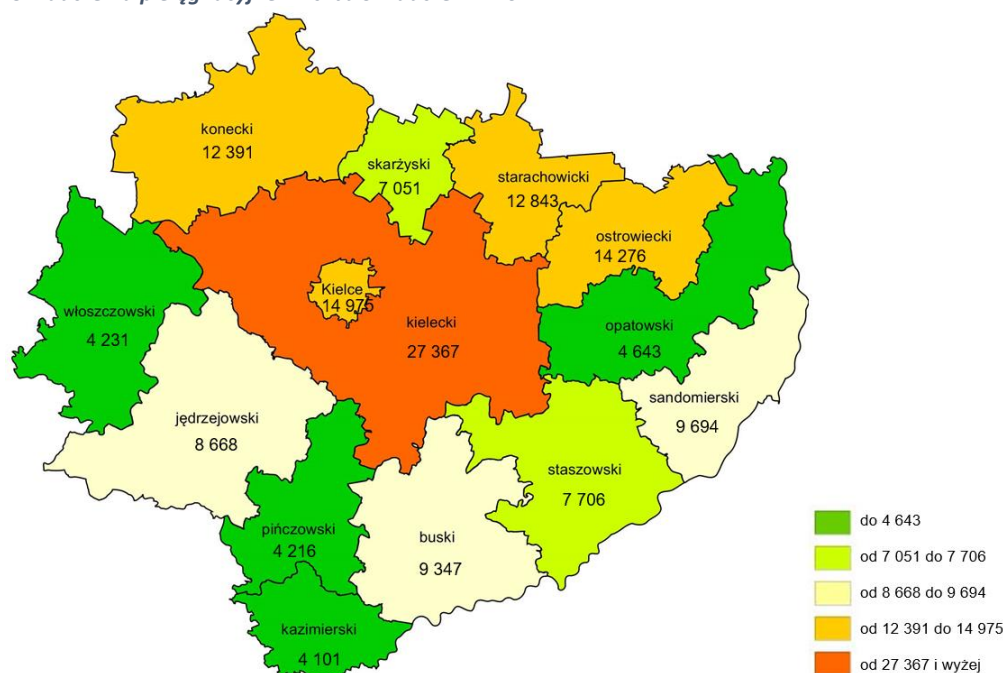
Świadczenie pielęgnacyjne

Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje:

- matce albo ojcu,
- innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom,
- opiekunowi faktycznemu dziecka,

- rodzinie zastępczej, osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektorowi regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektorowi interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego
- jeżeli sprawują opiekę nad osobą w wieku do ukończenia 18. roku życia legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji²⁴.

Mapa 26. Świadczenia pielęgnacyjne – liczba świadczeń w 2024 r.

Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

W 2024 roku najwięcej świadczeń pielęgnacyjnych udzielono w powiecie kieleckim (27 367) i mieście Kielce (14 975). Najmniej w powiecie kazimierskim (4 101) oraz powiecie pińczowskim (4 216).

²⁴ Art. 17.1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. 2024 poz. 323)

4. Piecza zastępcza

Analizując funkcjonowanie systemu pieczy zastępczej, należy uwzględnić stopień zaawansowania procesu tzw. deinstytucjonalizacji tj. przechodzenia od stałej opieki w instytucjach, do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności.

Asystentura rodzinna

Asystent rodziny ma na celu pracę z rodziną z problemami wychowawczymi, a także w sprawach codziennych. Realizowana przez niego pomoc polega na wsparciu w przezwyciężeniu trudności, w poprawie sytuacji życiowej, by w przyszłości rodzina samodzielnie pokonywała własne problemy.

Mapa 27. Zatrudnienie asystentów rodziny w regionie w 2024 r.

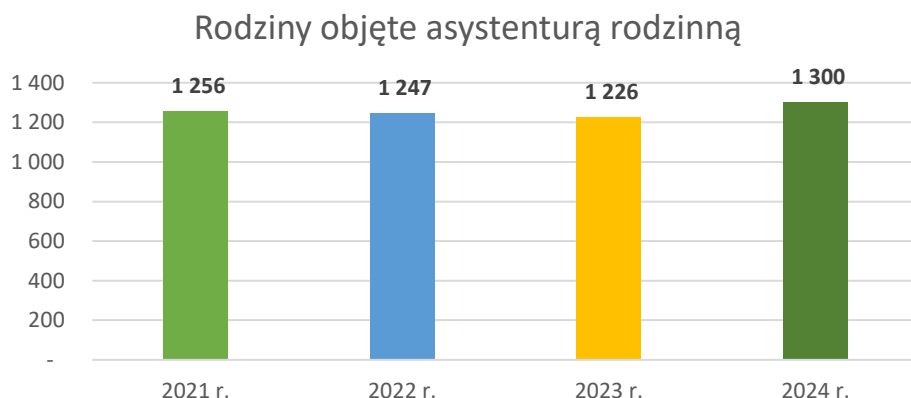

Źródło danych: Sprawozdanie WRISPZ-G w CAS.

Największą liczbę asystentów rodziny odnotowano w mieście Kielce (10), następnie w gminach: Skarżysko-Kamienna (5), Ostrowiec Świętokrzyski (5), Jędrzejów (4), Końskie (3), Starachowice (3).

Zatrudnianie asystenta rodziny nie jest zjawiskiem powszechnym w gminach regionu. Gminy są zobligowane ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zatrudnienia asystenta rodziny.

W 2024 roku zatrudnienia asystenta rodziny nie odnotowano w 11 gminach: Bałtów, Gnojno, Iwaniska, Klimontów, Sadowie, Solec-Zdrój, Stopnica, Suchedniów, Szydłów, Wojciechowice, Złota.

Wykres 47. Liczba rodzin objętych asystenturą rodzinną w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.

Źródło danych: Sprawozdanie WRiSPZ-G w CAS.

W analizowanym okresie odnotowano wzrost liczby rodzin objętych pracą asystenta rodziny. W 2024 roku liczba rodzin objęta asystenturą rodzinną wynosiła 1 300 i była większa o 74 rodziny w porównaniu z 2023 rokiem. Najwięcej rodzin współpracujących z asystentem rodziny odnotowano w 2024 roku.

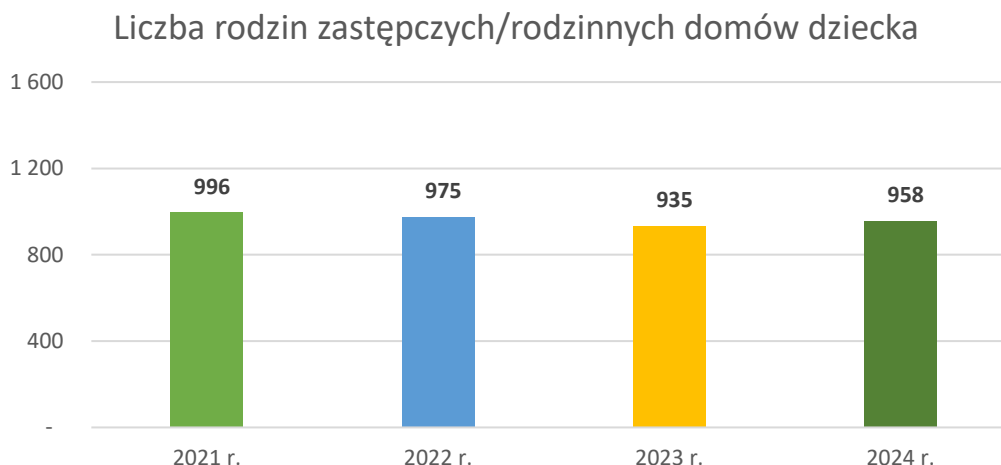
Tabela 16. Wspieranie rodziny i piecza zastępcza w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.

Wyszczególnienie	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba asystentów rodziny	135	130	126	128
Liczba rodzin wspierających	0	1	1	0
Liczba koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	59	52	59	60
Liczba placówek wsparcia dziennego	162	163	133	162
Odpłatność za pobyt dziecka w placówkach wsparcia dziennego (zł)	12 087 333 zł	11 180 550 zł	9 653 336 zł	13 705 879 zł

Źródło danych: Sprawozdanie WRiSPZ-G w CAS.

Liczba asystentów rodziny w województwie świętokrzyskim w 2024 roku wyniosła 128, o 2 asystentów więcej w stosunku do 2023 roku.

Oprócz instytucji asystenta rodziny ustawa o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej ustanowiła tzw. rodziny wspierające, które przy współpracy z asystentem rodziny stanowią formę pomocy dla rodzin przeżywających trudności w zakresie opieki i wychowania dzieci. W regionie w 2022 i 2023 roku funkcjonowała 1 tego typu rodzina. W 2024 roku w województwie świętokrzyskim nie odnotowano rodzin wspierających.

Wykres 48. Liczba rodzin zastępczych (w tym rodzinne domy dziecka) w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.
 Źródło danych: Sprawozdanie WRiSPZ-P (drugie półrocze) w CAS.

W 2024 roku liczba rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka ogółem wynosiła 958 i zwiększyła się o 23 w porównaniu do roku 2023. W analizowanym okresie największą liczbę rodzin zastępczych w regionie odnotowano w 2021 roku (996).

Świętokrzyskie rodziny zastępcze to w większości (ok. 2/3) rodziny spokrewnione (68%). W drugiej kolejności (28%) to rodziny niezawodowe, natomiast zastępcze rodziny zawodowe stanowią zaledwie 1,9% ogółu rodzin zastępczych funkcjonujących w województwie świętokrzyskim. Rodzinne domy dziecka stanowią 1,5% wszystkich rodzin.

Niepokojący jest fakt niskiej liczby rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka stanowiących podstawę systemu pieczy zastępczej w zakresie opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności tj. w nurcie deinstytucjonalizacji usług społecznych w obszarze pieczy zastępczej.

Tabela 17. Liczba dzieci w pieczy zastępczej (instytucjonalnej i rodzinnej) w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.

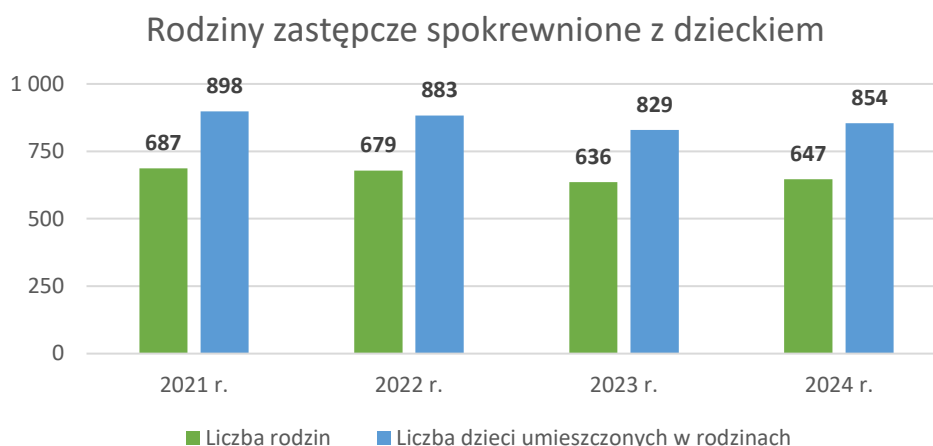
Wyszczególnienie	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej:	566	577	621	645
placówki opiekuńczo-wychowawcze	535	545	591	615
regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna	31	32	30	30
dzieci w rodzinach zastępczych, w tym:	1 424	1 395	1 361	1 388
w rodzinach zastępczych spokrewnionych	895	883	829	854
w rodzinach zastępczych niezawodowych	354	351	352	368
w zawodowych rodzinach zastępczych	101	80	85	77
w rodzinnych domach dziecka	74	81	95	89

Źródło danych: Sprawozdanie WRiSPZ-P (drugie półrocze) w CAS.

W kontekście procesu deinstytucjonalizacji systemu pieczy zastępczej istotnym jest racjonalne ograniczanie roli instytucjonalnych form pieczy zastępczej na rzecz rodzicielstwa zastępczego. Według danych za 2024 rok w rodzinach zastępczych umieszczonych było 68% wszystkich dzieci w pieczy zastępczej.

Rodziny zastępcze spokrewnione

To takie, w których opiekę i wychowanie nad dzieckiem przejmują członkowie rodziny dziecka zobowiązani do alimentacji, tj. wstępni (dziadkowie, pradziadkowie) lub rodzeństwo.

Wykres 49. Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.

Źródło danych: Sprawozdanie WRiSPZ-P (drugie półrocze) w CAS.

Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem na dzień 31 grudnia 2024 roku wynosiła 647, w odniesieniu do roku 2023 była większa o 11 rodzin. Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach wynosiła 854 i była większa o 25 dzieci.

Tabela 18. Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem wg powiatów (stan na 31.XII).

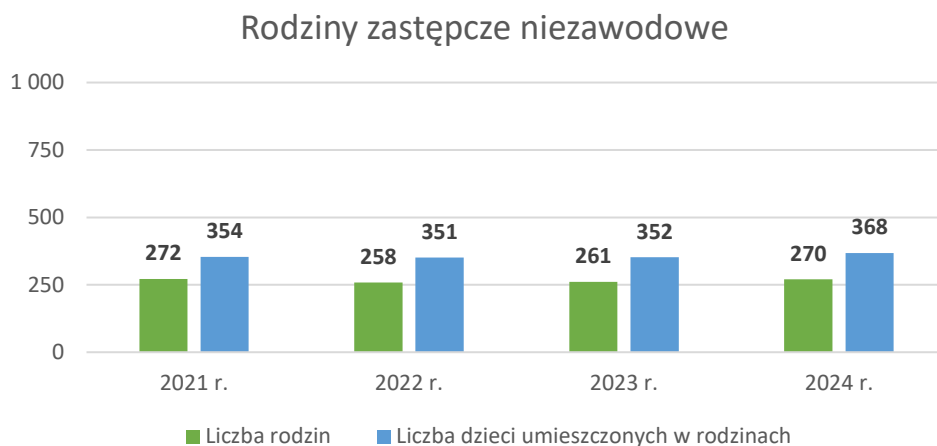
Lp.	Powiat	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
1	buski	20	22	19	24
2	jędrzejowski	41	34	34	40
3	kazimierski	11	12	10	9
4	miasto Kielce	120	122	111	119
5	kielecki	86	75	79	76
6	konecki	42	40	38	42
7	opatowski	24	21	19	20
8	ostrowiecki	85	92	83	72
9	pińczowski	35	32	31	30
10	sandomierski	43	40	36	35
11	skarżyski	69	69	63	68
12	starachowicki	72	80	78	72
13	staszowski	24	26	25	26
14	włoszczowski	15	14	10	14
	Razem	687	679	636	647

Źródło danych: Sprawozdanie WRiSPZ-P (drugie półrocze) w CAS.

Najwięcej rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem odnotowano w mieście Kielce (119) oraz powiatach: kieleckim (76), ostrowieckim (72), starachowickim (72) i skarżyskim (68). Najmniej tego typu rodzin odnotowano w powiatach: kazimierskim (9), włoszczowskim (14), opatowskim (20), buskim (24).

Rodziny zastępcze niezawodowe

Rodziny zastępcze niezawodowe tworzone są przez małżeństwo lub osoby niepozostające w związku małżeńskim, niebędące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka, w tym przez osoby z dalszej rodziny lub też niespokrewnione z dziećmi.

Wykres 50. Liczba rodzin zastępczych niezawodowych w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.

Źródło danych: Sprawozdanie WRiSPZ-P (drugie półrocze) w CAS.

W 2024 roku funkcjonowało 270 rodzin zastępczych niezawodowych, o 9 rodzin więcej niż w 2023 roku. W rodzinach zastępczych niezawodowych umieszczono 368 dzieci – o 16 więcej niż w 2023 roku.

Tabela 19. Liczba rodzin zastępczych niezawodowych wg powiatów (stan na 31.XII).

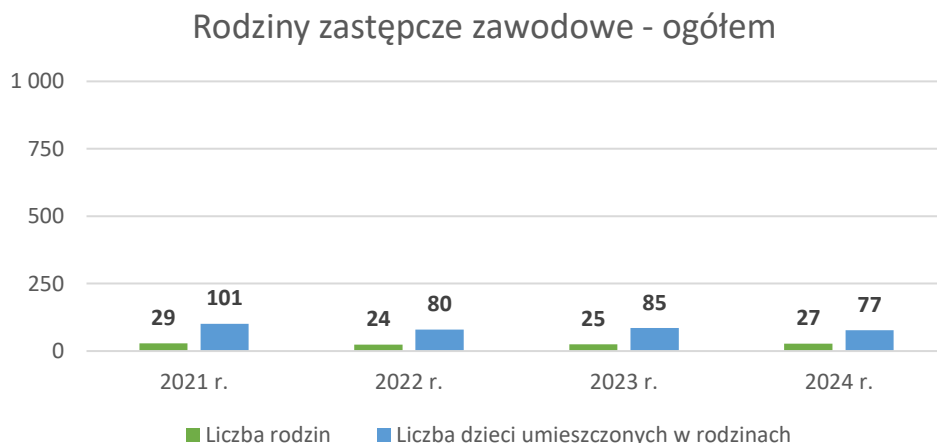
Lp.	Powiat	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
1	buski	11	11	11	11
2	jędrzejowski	16	16	20	19
3	kazimierski	4	4	3	2
4	miasto Kielce	47	40	40	42
5	kielecki	25	29	36	35
6	konecki	19	20	17	22
7	opatowski	13	13	12	14
8	ostrowiecki	32	27	26	28
9	pińczowski	8	8	6	8
10	sandomierski	14	14	14	17
11	skarżyski	25	23	26	25
12	starachowicki	30	26	26	26
13	staszowski	19	19	18	14
14	włoszczowski	9	8	6	7
	Razem	272	258	261	270

Źródło danych: Sprawozdanie WRiSPZ-P (drugie półrocze) w CAS.

Najwięcej rodzin zastępczych niezawodowych odnotowano w mieście Kielce (42) oraz w powiatach: kieleckim (35), ostrowieckim (28), starachowickim (26), skarżyskim (25). Najmniej tego typu rodzin odnotowano w powiatach: kazimierskim (2), włoszczowskim (7), pińczowskim (8).

Rodziny zastępcze zawodowe

W rodzinach zastępczych zawodowych umieszcza się dzieci na pobyt długoterminowy lub w przypadku rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego na pobyt okresowy, do czasu unormowania sytuacji dziecka, nie dłużej niż na okres 4 miesięcy (w szczególnych sytuacjach pobyt może zostać przedłużony do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny, przysposobienie lub umieszczenie w rodzinnej pieczy zastępczej).

Wykres 51. Liczba rodzin zastępczych zawodowych w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.

Źródło danych: Sprawozdanie WRiSPZ-P (drugie półrocze) w CAS.

W 2024 roku w regionie funkcjonowało 27 rodzin zastępczych zawodowych, o 2 rodziny więcej niż w roku 2023. Z omawianych rodzin zastępczych wyróżniamy: 8 pełniących funkcję pogotowia rodzinnego oraz 1 rodzinę zastępczą zawodową specjalistyczną. W rodzinach zastępczych zawodowych umieszczono 77 dzieci, o 8 dzieci mniej niż w 2023 r.

Tabela 20. Liczba rodzin zastępczych zawodowych wg powiatów (stan na 31.XII).

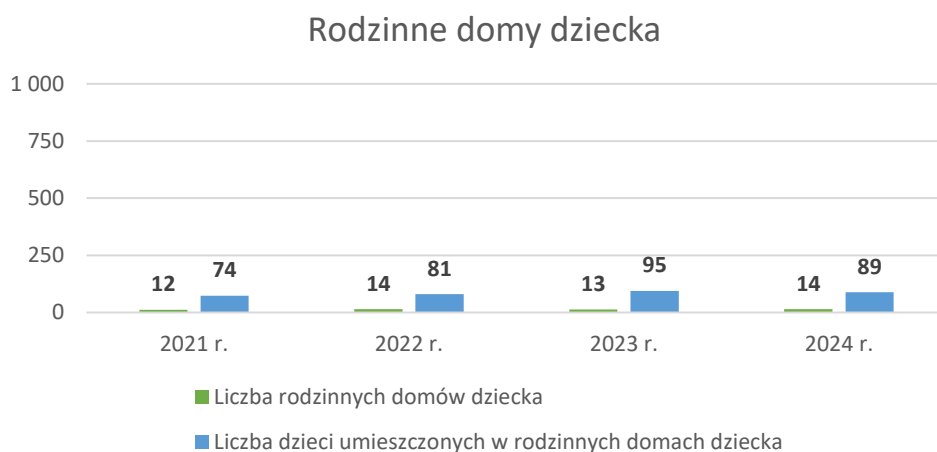
Lp.	Powiat	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
1	buski	3	2	2	2
2	jędrzejowski	1	2	2	2
3	kazimierski	-	-	-	-
4	miasto Kielce	2	2	3	4
5	kielecki	3	2	-	-
6	konecki	2	1	-	-
7	opatowski	1	1	1	1
8	ostrowiecki	2	-	2	2
9	pińczowski	1	1	1	1
10	sandomierski	2	1	1	1
11	skarżyski	3	3	3	4
12	starachowicki	4	4	5	5
13	staszowski	-	-	-	-
14	włoszczowski	5	5	5	5
	Razem	29	24	25	27

Źródło danych: Sprawozdanie WRiSPZ-P (drugie półrocze) w CAS.

Tabela prezentuje liczbę rodzin zastępczych zawodowych w poszczególnych powiatach województwa świętokrzyskiego w latach 2021-2024 na dzień 31 grudnia. Najwięcej tego typu rodzin odnotowano w powiatach: starachowickim (5) i włoszczowskim (5), skarżyskim (4) i mieście Kielce (4). Rodzin zastępczych zawodowych nie odnotowano w powiatach: kazimierskim, kieleckim, koneckim, staszowskim.

Rodzinne domy dziecka

Zadaniem rodzinnych domów dziecka jest sprawowanie opieki nad dziećmi pozbawionymi odpowiedniej ochrony ze strony rodziców biologicznych. Łączą elementy opieki zastępczej i instytucjonalnej, a wykonywana w nich praca ma opierać się na zasadach wychowania rodzinnego. Rodzinne domy dziecka wykonują pracę na podstawie umowy o świadczeniu usług.

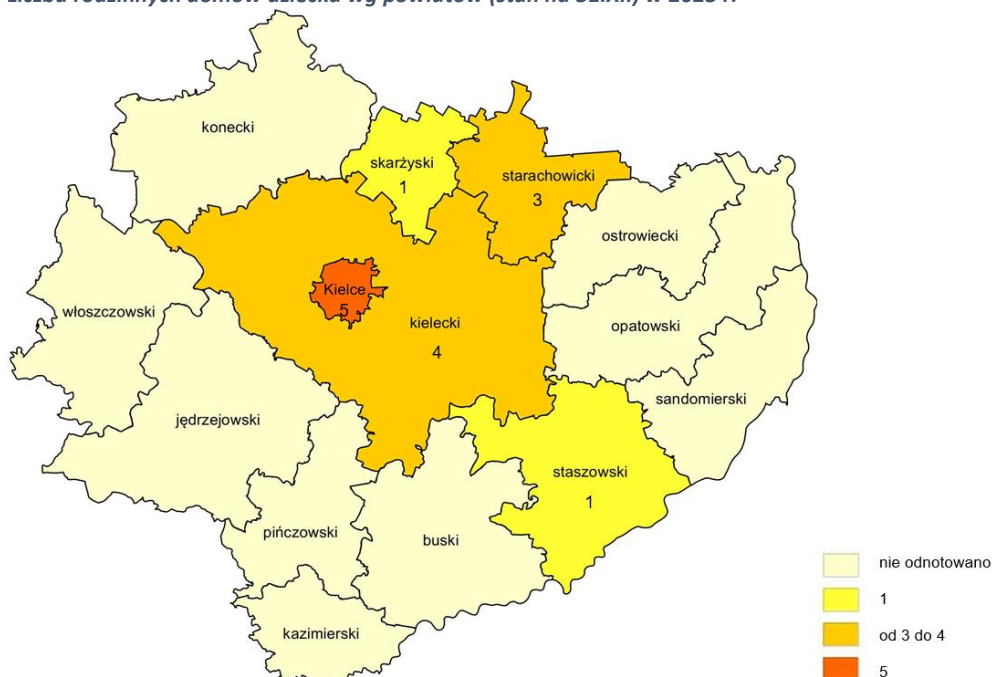
Wykres 52. Liczba rodzinnych domów dziecka w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.

Źródło danych: Sprawozdanie WRiSPZ-P (drugie półrocze) w CAS.

Na dzień 31 grudnia 2024 roku w regionie funkcjonowało 14 rodzinnych domów dziecka, o 1 więcej niż w 2023 roku. Przebywało w nich 89 dzieci, o 6 mniej niż w 2023 roku.

Placówki pełniące funkcje rodzinnych domów dziecka odnotowano w mieście Kielce (5) oraz w powiatach: kieleckim (4), starachowickim (3), skarżyskim (1), staszowskim (1). W pozostałych powiatach nie funkcjonowały tego typu placówki.

Mapa 28. Liczba rodzinnych domów dziecka wg powiatów (stan na 31.XII) w 2023 r.

Źródło danych: Sprawozdanie WRiSPZ-P (drugie półrocze) w CAS.

Adopcja

W ramach działań funkcjonującego w strukturach ROPS Świętokrzyskiego Ośrodka Adopcyjnego w 2024 roku przysposobionych zostało 33 dzieci w tym: 2 dzieci z pieczy instytucjonalnej, 23 z rodzinnej pieczy zastępczej, 8 z rodzin biologicznych.

Tabela 21. Liczba adopcji w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.

Wyszczególnienie	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba dzieci przysposobionych	56	37	46	33

Źródło danych: Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny ROPS.

W latach 2021-2024 w województwie świętokrzyskim przysposobiono 195 dzieci.

Tabela 22. Adopcje w województwie świętokrzyskim w 2024 r.

Wyszczególnienie:	2024 r.
Dzieci przysposobione, w tym w wieku:	33
poniżej 1 roku	3
od 1 roku do 4 lat	19
od 5 do 9 lat	8
10 lat i więcej	3
dzieci przysposobione, z tego:	
dziewczęta	18
chłopcy	15
dzieci przysposobione z orzeczeniem o niepełnosprawności	1
dzieci według miejsca pobytu przed przysposobieniem w tym:	
w pieczy instytucjonalnej	2
w rodzinnej pieczy zastępczej	23
w rodzinie biologicznej	8

Źródło: Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny ROPS.

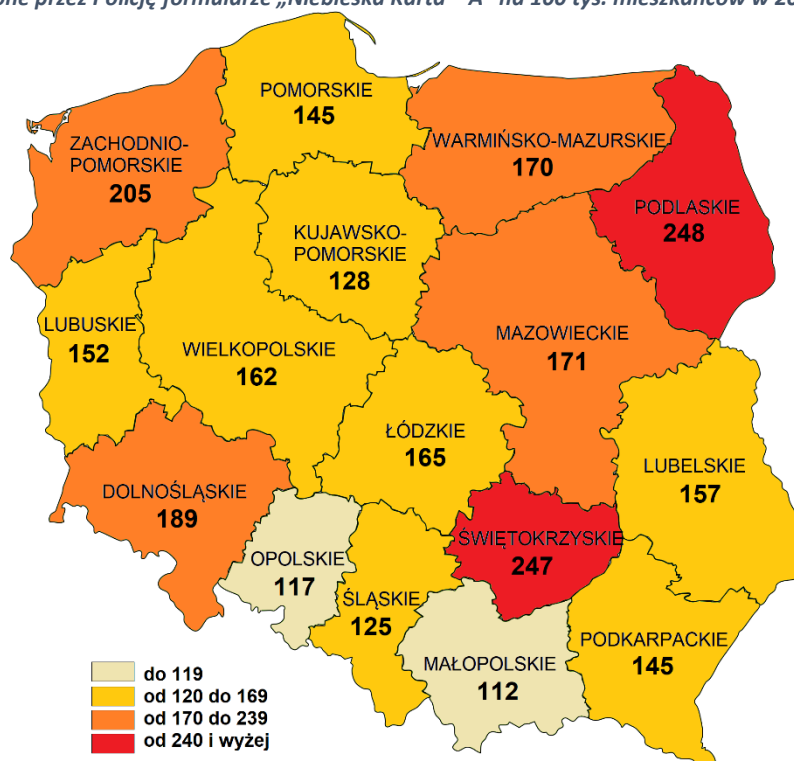
5. Zjawisko przemocy domowej

Do zadań samorządu województwa należy m.in. opracowywanie, monitoring i realizacja programów wojewódzkich z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej wynikające z art. 6 ust. 6 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Za opracowanie i realizację programu na szczeblu samorządu województwa odpowiedzialny jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej.

Statystyka z zakresu przemocy domowej

W 1998 roku w wprowadzono procedurę „Niebieskie Karty”. Procedura służy nie tylko rozpoznaniu przemocy, rejestracji przebiegu zdarzenia i jego skutków oraz zaplanowaniu pomocy, ale jest także wykorzystywana w postępowaniu przygotowawczym wszczynanym wobec sprawcy.

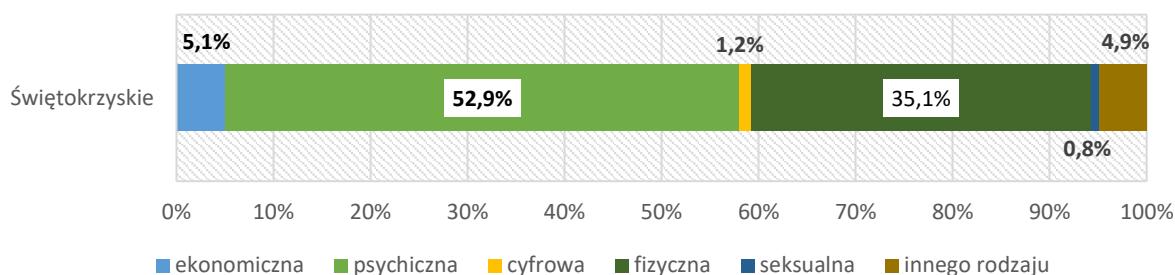
Mapa 29. Wypełnione przez Policję formularze „Niebieska Karta – A” na 100 tys. mieszkańców w 2024 r.

Źródło danych: Biuro Prewencji Komendy Głównej Policji.

Wskaźnik obliczany jako średnia liczba formularzy „Niebieskie Karty – A” wypełnionych przez Policję w 2024 roku w przeliczeniu na 100 tysięcy mieszkańców na terenie województwa świętokrzyskiego wynosił 247 i kolejny rok z rzędu był jednym z najwyższych w kraju.

Formy przemocy

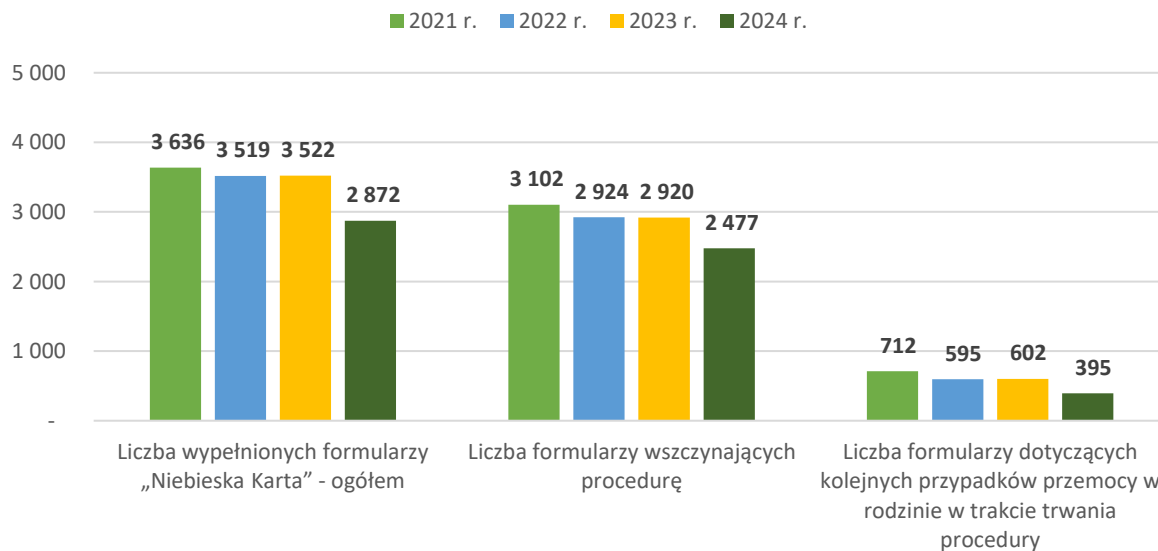

Wykres 53. Udział poszczególnych rodzajów przemocy domowej odnotowanych przez Policję w 2024 r.

Źródło danych: KWP w Kielcach.

Najczęstszym rodzajem przemocy domowej odnotowywanym przez Policję w województwie świętokrzyskim jest przemoc psychiczna – 52,9% wszystkich przypadków w regionie. W drugiej kolejności najczęściej dochodzi do przemocy fizycznej – 35,1%. Przemoc ekonomiczna stanowi 5,1% przypadków przemocy domowej, natomiast przemoc cyfrowa stanowi 1,2% udziału form przemocy. Najrzadziej odnotowywanym typem przemocy jest przemoc na tle seksualnym, udział tego rodzaju aktów przemocy w województwie świętokrzyskim wyniósł zaledwie 0,8%.

Formularze "Niebieska Karta"

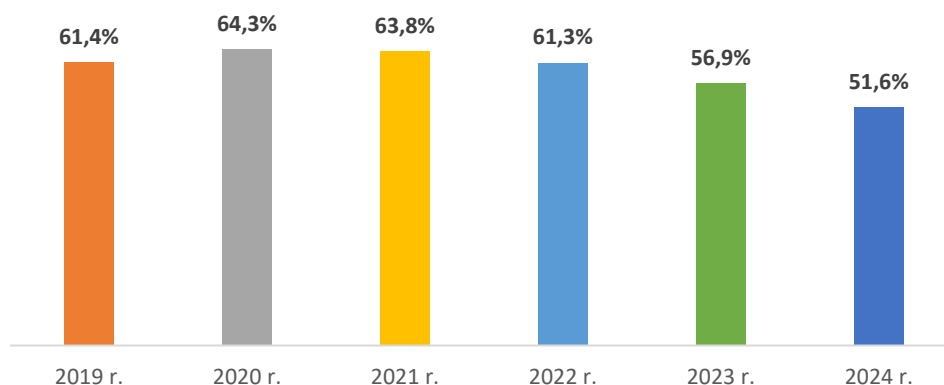

Wykres 54. „Niebieska Karta” w Świętokrzyskiej Policji w latach 2021-2024.

Źródło danych: KWP w Kielcach.

W 2024 roku w województwie świętokrzyskim funkcjonariusze Policji sporządzili 2 872 formularze „Niebieskie Karty – A”, co stanowi spadek o 18,5% w odniesieniu do 2023 roku. Zmniejszyła się również liczba formularzy wszczynających procedurę jak i liczba formularzy dotyczących kolejnych przypadków przemocy w rodzinie w trakcie trwania procedury odpowiednio o 15,1% i 34,4%.

Odsetek osób będących pod wpływem alkoholu podejrzanych o stosowanie przemocy

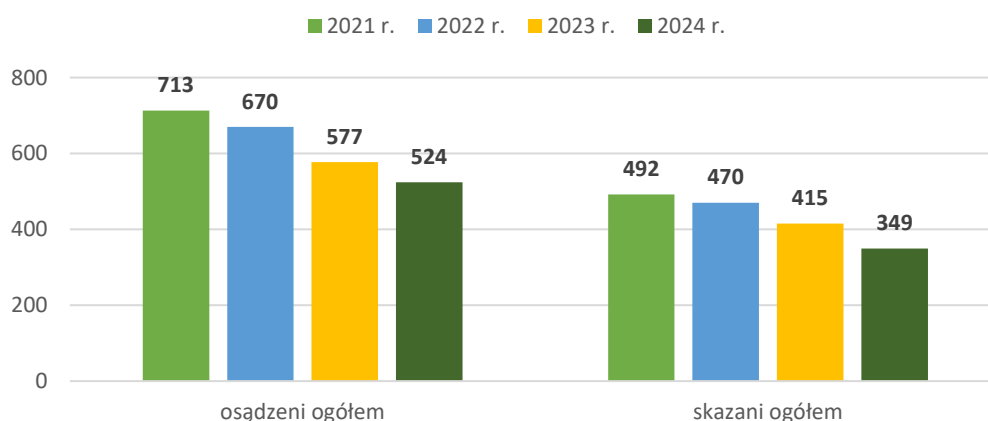

Wykres 55. Odsetek sprawców będących pod wpływem alkoholu podejrzanych o stosowanie przemocy domowej w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2024.

Źródło: Komenda Wojewódzka Policji w Kielcach.

Analizując dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach odsetek sprawców przemocy domowej, będących pod wpływem alkoholu najwyższą wartość osiągnął w 2020 roku (64,3%). W 2024 roku odnotowano spadek w tym zakresie o 12,7 pkt proc w odniesieniu do 2020 roku, w którym omawiany problem był największy. Odsetek osób będących pod wpływem alkoholu podejrzanych o stosowanie przemocy domowej w 2024 roku wynosił 51,6% i był mniejszy o 5,3 pkt proc w stosunku do 2023 roku.

Liczba osób osądzonych i skazanych z art. 207 §1 k.k.

Wykres 56. Liczba osób osądzonych i skazanych z art. 207 §1 k.k. w latach 2021-2024 w woj. świętokrzyskim.

Źródło danych: KWP w Kielcach.

W 2024 roku liczba osób osądzonych ogółem wyniosła 524 i była niższa o 9,2% w stosunku do 2023 roku. Spośród wszystkich osób osądzonych 67% zostało skazanych.

6. Zasoby infrastruktury społecznej

W niniejszym rozdziale opisane zostały zasoby instytucjonalne pomocy społecznej o zasięgu gminnym oraz powiatowym, zlokalizowane na obszarze województwa świętokrzyskiego.

Zasoby instytucjonalne pomocy społecznej obejmują:

- centra usług społecznych,
- ośrodki wsparcia,
- środowiskowe domy samopomocy,
- dzienne domy pomocy,
- noclegownie, schroniska i domy dla osób bezdomnych,
- domy pomocy społecznej,
- mieszkania chronione,
- jednostki specjalistycznego poradnictwa,
- ośrodki interwencji kryzysowej,
- placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- rodzinne domy dziecka (str. 72)
- centra integracji społecznej,
- kluby integracji społecznej,
- warsztaty terapii zajęciowej,
- zakłady aktywności zawodowej,
- żłobki (str. 16),
- przedszkola (str. 17),
- mieszkania komunalne i mieszkania socjalne,
- kluby i inne miejsca spotkań dla seniorów,
- hospicja.

Centrum usług społecznych (CUS)

Od 2020 roku na poziomie lokalnym można tworzyć struktury koordynujące i integrujące usługi społeczne. CUS to nowa jednostka organizacyjna gminy i nowa instytucja lokalnej polityki społecznej. Służyć ma rozwojowi i integracji usług społecznych organizowanych i świadczonych na poziomie lokalnym. CUS ma być miejscem, w którym każdy mieszkaniec bez względu na dochód i sytuację społeczną otrzyma wsparcie.

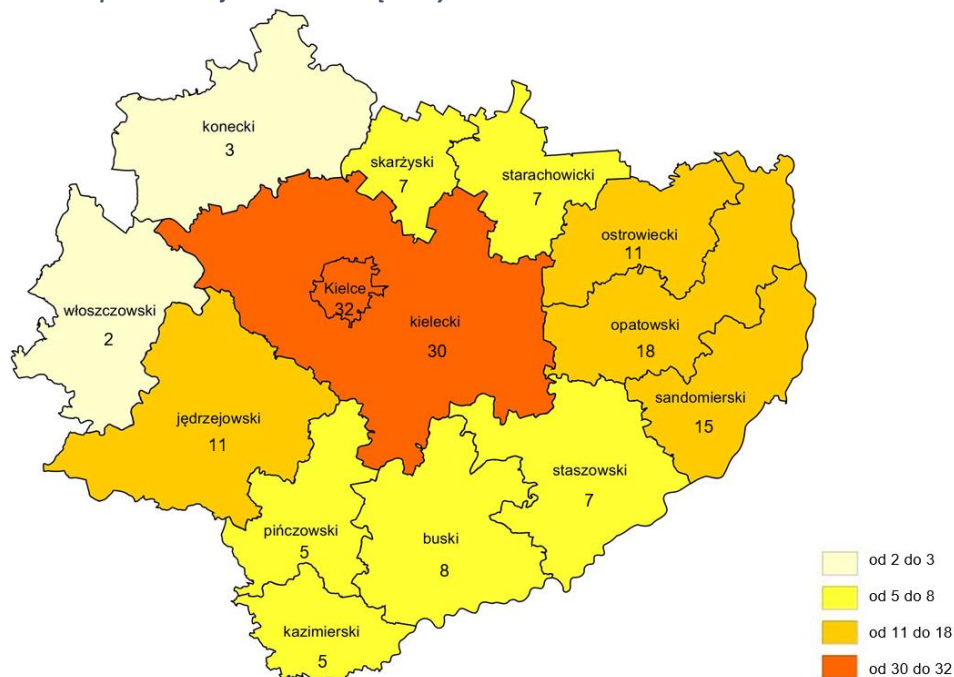
W 2024 roku w województwie świętokrzyskim funkcjonowało 5 CUS-ów. Obecnie wg stanu na V kwartał 2025 r. w regionie funkcjonuje 9 CUS w gminach: Działoszyce, Górnio, Łągów, Mniów, Ostrowiec Świętokrzyski, Połaniec, Starachowice, Stopnica i Zagnańsk. W najbliższym czasie w ramach dofinansowania z Programu Regionalnego Fundusze

Europejskie dla Świętokrzyskiego (PR FEŚ) planowane jest otwarcie 3 kolejnych CUS-ów w gminach: Daleszyce, Michałów, Skarżysko-Kamienna.

Ośrodki wsparcia – ogółem

Osobom, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych mogą być przyznane usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze lub posiłek, świadczone w ośrodkach wsparcia. Są to jednostki organizacyjne pomocy społecznej dziennego pobytu.

Mapa 30. Ośrodki wsparcia w województwie świętokrzyskim w 2024 r.

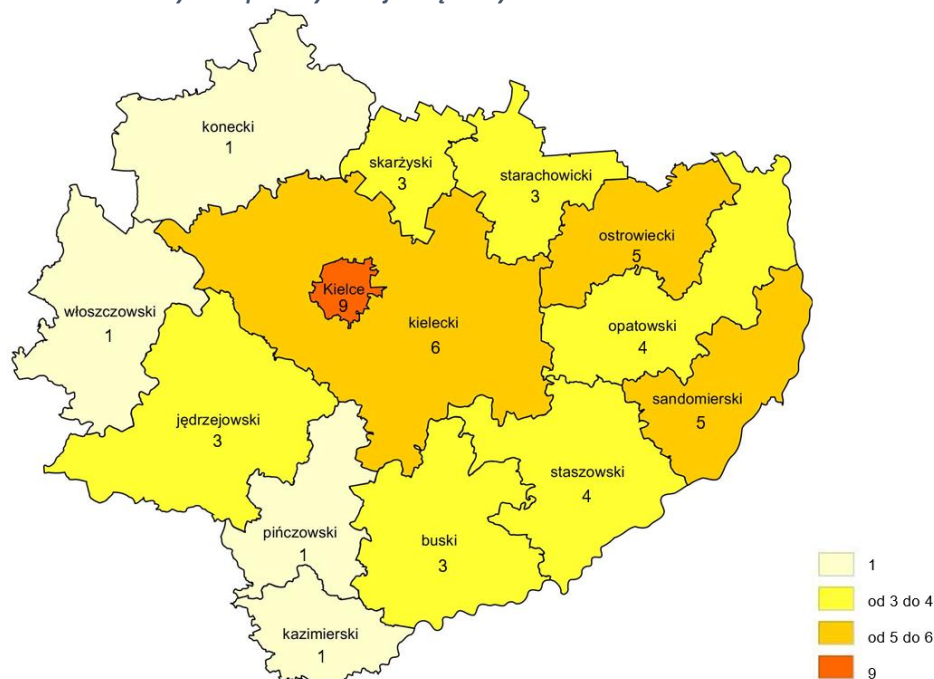
Źródło danych: Sprawozdanie MRIPS-06 w CAS.

W 2024 roku na terenie województwa świętokrzyskiego funkcjonowało 161 różnego rodzaju ośrodków wsparcia. 135 z nich (84%) prowadzonych było przez jednostki samorządu terytorialnego, natomiast 36 (16%) przez inny podmiot na zlecenie JST. Liczba miejsc w ww. placówkach w 2024 roku wynosiła 4 130 i w odniesieniu do roku 2023 była mniejsza o 1,3% (w 2023 r. – 4 186 miejsc). W 2024 roku z usług ośrodków wsparcia skorzystało łącznie 6 616 osób, o 4,3% mniej (w 2023 r. – 6 913 osób). Najwięcej ośrodków wsparcia funkcjonowało na terenie miasta Kielce (32) oraz powiatów: kieleckiego (30) i opatowskiego (18). Najmniej odnotowano w powiatach: włoszczowskim (2), koneckim (3), kazimierskim (5), pińczowskim (5).

Środowiskowe domy samopomocy

Świadczone przez środowiskowe domy samopomocy usługi to przede wszystkim: praca socjalna, psychoterapia, rehabilitacja lecznicza, społeczna i zawodowa, usprawnianie, organizacja czasu wolnego. Do zadań środowiskowych domów należy przygotowanie tych osób do funkcjonowania w społeczeństwie. Środowiskowe domy samopomocy zapewniają formy wsparcia takie jak: trening umiejętności życia codziennego, trening umiejętności społecznych i interpersonalnych, terapia zajęciowa.

Mapa 31. Środowiskowe domy samopomocy w woj. świętokrzyskim w 2024 r.

Źródło danych: Sprawozdanie MRIPS-06 w CAS, wykaz ŚUW.

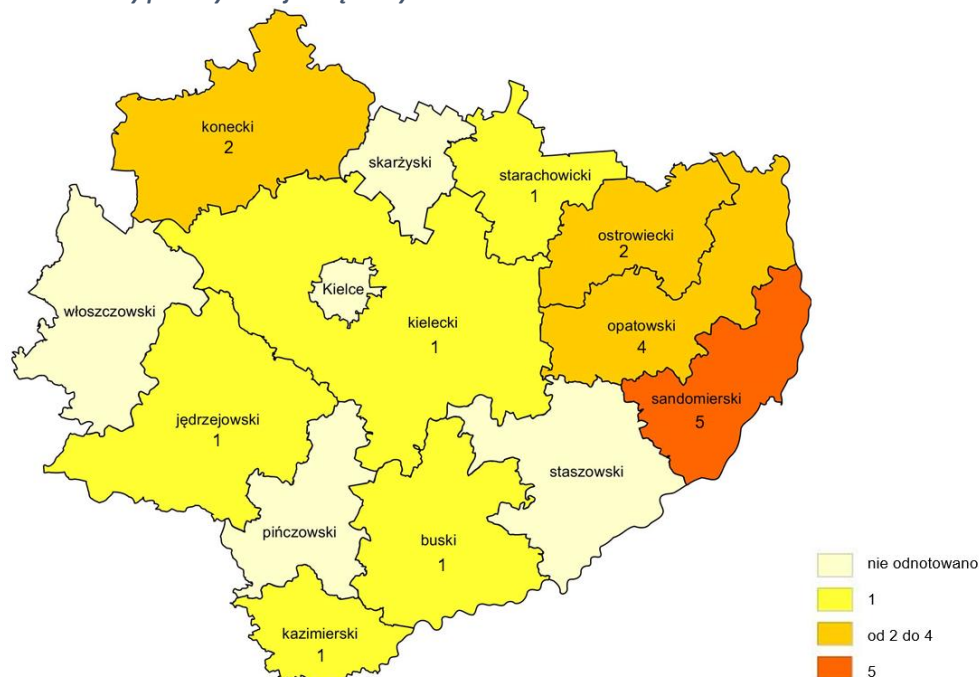
W województwie świętokrzyskim w roku 2024 funkcjonowało 49 środowiskowych domów samopomocy, o 5 placówek więcej niż w 2023 roku. Liczba miejsc w ww. placówkach w roku 2024 ukształtowała się na poziomie 1 429 i była większa o 9,9% (w 2023 roku było 1 300 miejsc). W 2024 roku ze wsparcia środowiskowych domów samopomocy skorzystało 1 633 osób, o 8,4% więcej (w 2023 r. – 1 507 osób). Najwięcej środowiskowych domów samopomocy odnotowano na terenie miasta Kielce (9) oraz powiecie kieleckim (6). Najmniej w powiatach: kazimierskim (1), koneckim (1), pińczowskim (1), włoszczowskim (1).

Na podstawie sprawozdań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej w OZPS roczny koszt prowadzenia i utrzymania środowiskowych domów samopomocy w 2024 roku wynosił 44 950 546 i był większy o 14,8% w odniesieniu do 2023 roku (39 138 810 zł).

Dzienne domy pomocy

Tego typu placówki są ośrodkami wsparcia przeznaczonymi dla osób samotnych lub osób, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy, a są jej pozbawione lub rodzina takiej pomocy nie może zapewnić.

Mapa 32. Dzielne domy pomocy w woj. świętokrzyskim w 2024 r.

Źródło danych: Sprawozdanie roczne MRiPS-06 w CAS.

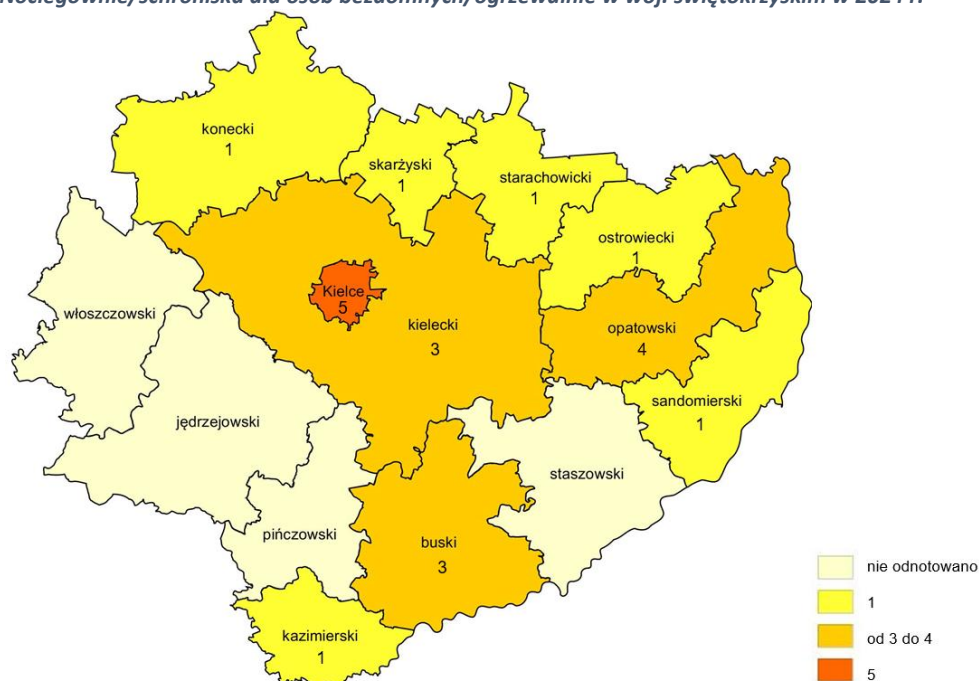
W województwie świętokrzyskim w 2024 roku funkcjonowało 18 dziennej domów pomocy. Placówki te w 2024 roku zapewniały 415 miejsc – więcej o 12,7% (w 2023 roku – 395 miejsc). Z pomocy dziennej domów pomocy w 2024 roku skorzystało 406 osób – więcej o 2,8% (w 2023 r. – 395 korzystających). 17 dziennej domów pomocy prowadzonych było przez jednostki samorządu terytorialnego, natomiast 1 przez inny podmiot prowadzący na zlecenie gminy. Najwięcej dziennej domów pomocy odnotowano w powiatach sandomierskim (5), opatowskim (4), koneckim (2) i ostrowieckim (2). Nie odnotowano funkcjonowania tego typu placówek w m. Kielce i powiatach: pińczowskim, skarżyskim, staszowskim, włoszczowskim.

Roczny koszt prowadzenia i utrzymania dziennej domów pomocy w 2024 roku wynosił 6 320 969 zł i był mniejszy o 3,5% w stosunku do 2023 roku (6 550 919 zł).

Noclegownie/schroniska dla osób bezdomnych/ogrzewalnie

Przeznaczone są dla osób, które nie są nigdzie zameldowane, często nie posiadają dowodów tożsamości i stałych źródeł dochodu. Często podopieczni schronisk obciążeni są nałogami czy kryzysami zdrowia psychicznego.

Mapa 33. Noclegownie/schroniska dla osób bezdomnych/ogrzewalnie w woj. świętokrzyskim w 2024 r.

Źródło danych: Sprawozdanie MRiPS-06 w CAS, Rejestr ŚUW.

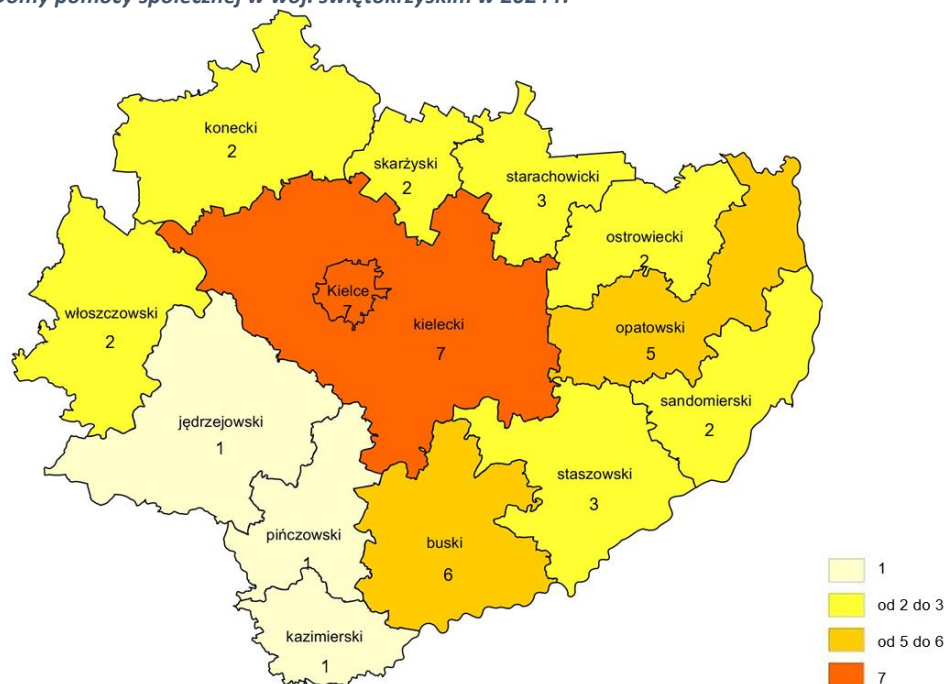
W 2024 roku na terenie województwa świętokrzyskiego pomoc osobom w kryzysie bezdomności świadczyło 21 placówek, gdzie 4 prowadzone były przez jednostki samorządu terytorialnego oraz 17 przez inne podmioty. Liczba dostępnych miejsc w tego typu placówkach w 2024 roku wynosiła 682. W omawianym okresie ze wsparcia tego typu placówek skorzystało 410 osób. Najwięcej miejsc pełniących funkcję noclegowni, schronisk dla osób w kryzysie bezdomności, ogrzewalni odnotowano w mieście Kielce (5) oraz powiatach: opatowskim (4), kieleckim (3) i buskim (3). Nie odnotowano tego rodzaju placówek w powiatach: jędrzejowskim, pińczowskim, staszowskim i włoszczowskim.

Łącznie roczny koszt prowadzenia i utrzymania: schronisk dla osób bezdomnych i schronisk dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi, ogrzewalni i noclegowni w 2024 roku wynosił 3 045 670 zł i był większy o 16,6% w stosunku do 2023 roku (2 611 754 zł).

Domy pomocy społecznej

Domy pomocy społecznej są formą instytucjonalnej pomocy społecznej, przeznaczoną dla osób wymagających całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogących samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu. Domy pomocy społecznej pełnią również formę ośrodków aktywizacji i rozwoju swoich mieszkańców.

Mapa 34. Domy pomocy społecznej w woj. świętokrzyskim w 2024 r.

Źródło danych: Sprawozdanie MRIPS-06 w CAS, Rejestr ŚUW.

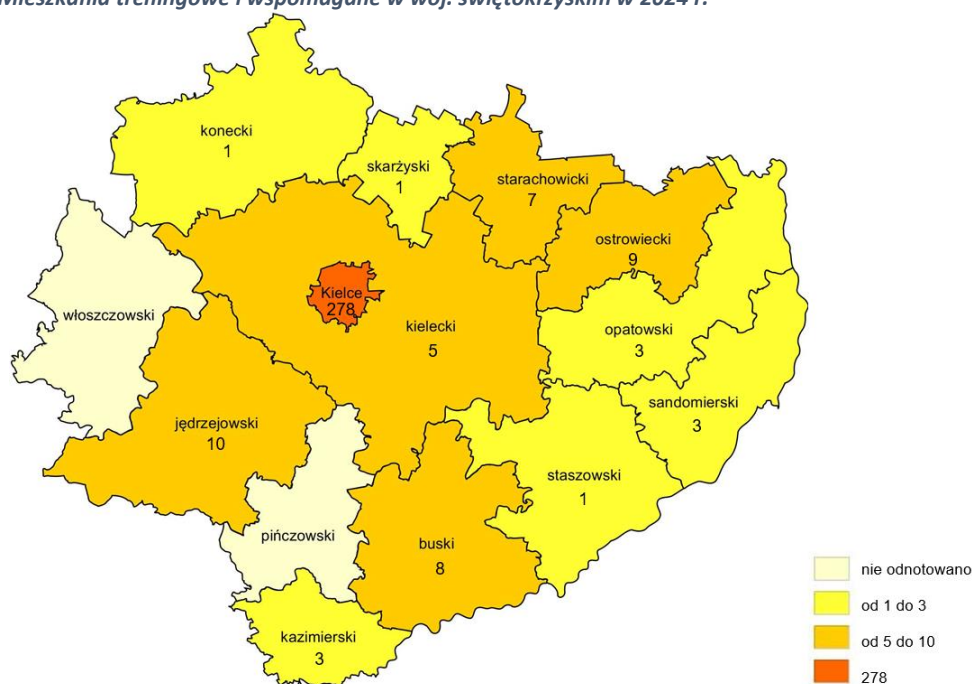
Na terenie województwa świętokrzyskiego w 2024 roku funkcjonowały 44 domy pomocy społecznej, nie odnotowano zmian ich liczby w odniesieniu do 2023 roku. W 29 przypadkach domy pomocy społecznej prowadzone były przez jednostki samorządu terytorialnego. Liczba dostępnych miejsc w DPS w 2024 roku wynosiła 3 332 (w 2023 roku było to 3 336 miejsc) o 4 miejsca mniej. W 2024 roku w placówkach tych przebywało 3 640 osób (w 2023 r. – 3 695 osób). Najwięcej domów pomocy społecznej odnotowano w mieście Kielce (7) oraz w powiatach: kieleckim (7), opatowskim (5) i buskim (5). Najmniej placówek pełniących funkcję DPS-ów odnotowano w powiatach: jędrzejowskim (1), kazimierskim (1) i pińczowskim (1).

Roczny koszt prowadzenia i utrzymania domów pomocy społecznej w 2024 roku wynosił 255 397 127 zł i był większy o 29,9% w stosunku do 2023 roku (196 570 881 zł).

Mieszkania treningowe i wspomagane

To świadczenia niepieniężne z pomocy społecznej. Pobyt w takim mieszkaniu może być przyznany osobie, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność albo chorobę potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonej przez jednostkę całodobowej opieki. Zgodnie z przepisami ustawy z 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, pobyt w mieszkaniu chronionym może być przyznany w szczególności: osobie z zaburzeniami psychicznymi, osobie opuszczającej rodzinę zastępczą, placówkę opiekuńczo-wychowawczą, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zakład dla nieletnich, a także cudzoziemcowi, który uzyskał w Polsce status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.

Mapa 35. Mieszkania treningowe i wspomagane w woj. świętokrzyskim w 2024 r.

Źródło danych: Sprawozdanie MRiPS-06 w CAS, rejestr ŚUW.

W 2024 roku w województwie świętokrzyskim odnotowano 329 mieszkań treningowych i wspomaganych. Mieszkania prowadzone są głównie przez jednostki samorządu terytorialnego, w tym: 298 przez samorząd gminny (OPS, CUS), 19 przez samorząd powiatowy (PCPR, DPS, inne jednostki), 11 przez inny podmiot na zlecenie gminy i 1 na zlecenie powiatu. Wśród mieszkań najczęściej funkcjonują mieszkania treningowe (166), następnie mieszkania wspomagane (163). Według sprawozdania MRiPS-06 w 2024 roku placówki te zapewniały 420 miejsc, o 68% więcej (w 2023 r. - 250 miejsc). W roku oceny z usług tego typu placówek skorzystało 360 osób (w 2023 r. – 276 osób). Najwięcej mieszkań chronionych odnotowano w mieście Kielce (278).

Roczny koszt prowadzenia i utrzymania mieszkań treningowych i wspomaganych w 2024 roku wyniósł 6 238 319 zł i był większy o 58% w stosunku do 2023 roku (3 944 451 zł).

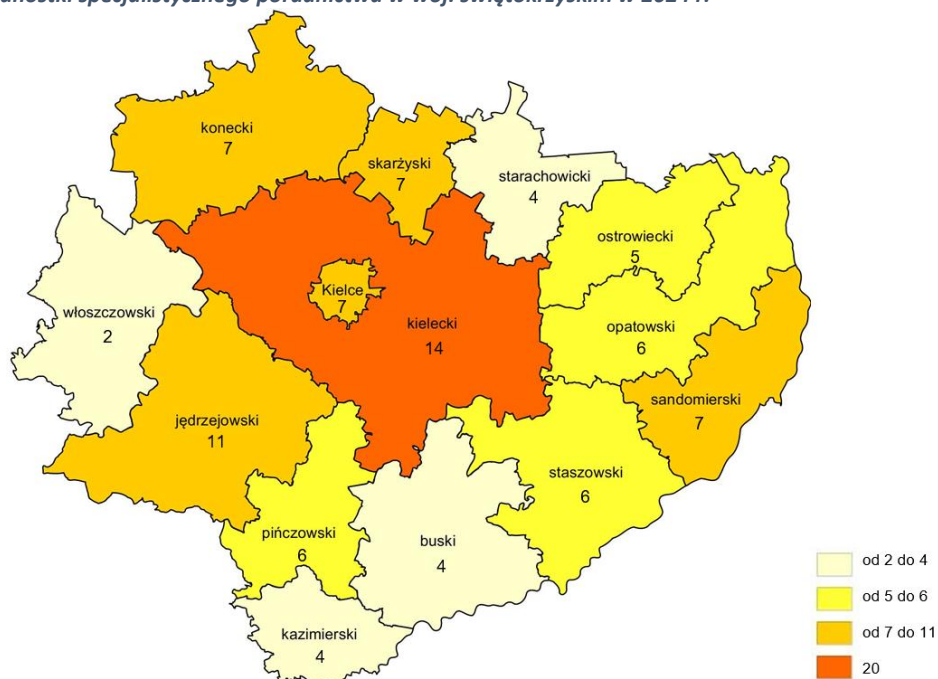
Jednostki specjalistycznego poradnictwa

Poradnictwo specjalistyczne w szczególności: prawne, psychologiczne i rodzinne jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód.

Na podstawie rejestru jednostek specjalistycznego poradnictwa funkcjonujących w województwie świętokrzyskim prowadzonego przez Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w 2024 roku odnotowano 97 jednostek świadczących specjalistyczne poradnictwo w zakresie pomocy dla osób doświadczających przemocy:

- 51 punktów konsultacyjnych dla osób dotkniętych przemocą,
- 3 specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doświadczających przemoc,
- 1 ośrodek korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc (OKE)
- 1 dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży,
- 1 schronisko dla kobiet doświadczających przemoc
- 17 ośrodków interwencji kryzysowej (w tym: 8 punktów interwencji kryzysowej),
- 13 powiatowych centrów pomocy rodzinie,
- 10 innych placówek świadczących specjalistyczną pomoc.

Mapa 36. Jednostki specjalistycznego poradnictwa w woj. świętokrzyskim w 2024 r.

Źródło danych: Sprawozdanie roczne MRIPS-06 w CAS, Rejestr ŚUW.

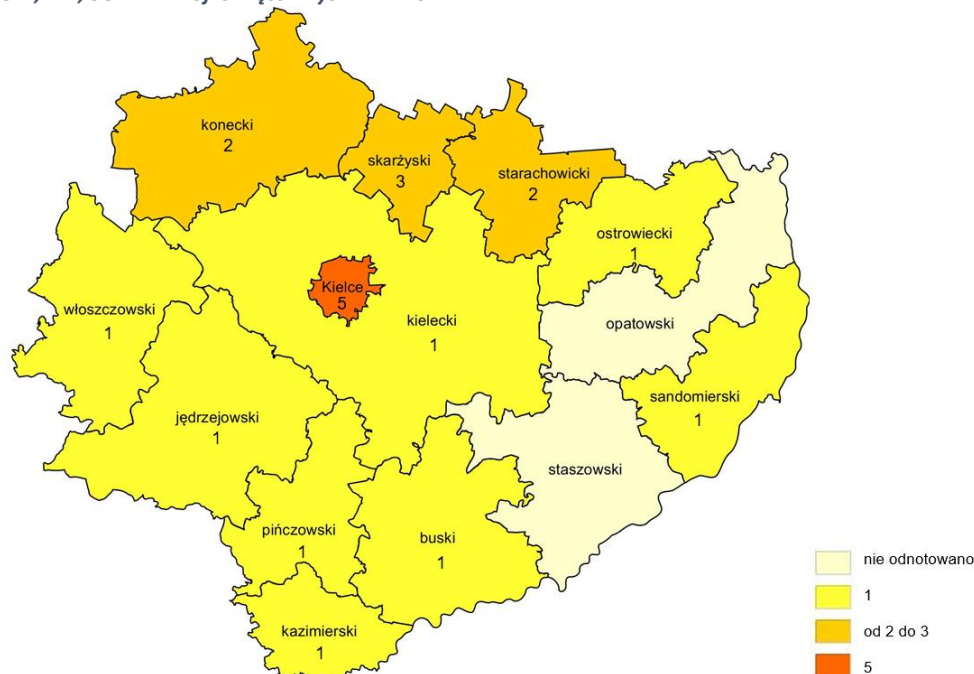
W 2024 roku ze wsparcia jednostek specjalistycznego poradnictwa oraz ośrodków interwencji kryzysowej skorzystało 2 576 osób (w 2023 roku łącznie ze wsparcia skorzystały 2 433 osoby). Najwięcej odnotowano w powiecie kieleckim (20). Najmniej tego typu placówek odnotowano w powiecie włoszczowskim (2).

Ośrodki interwencji kryzysowej (OIK)/punkty interwencji kryzysowej (PIK) Specjalistyczny ośrodek wsparcia (SOW)

Ośrodek interwencji kryzysowej i punkt interwencji kryzysowej realizują zadania w zakresie poradnictwa specjalistycznego oraz interwencji kryzysowej. Podstawowym celem ośrodka jest prowadzenie interdyscyplinarnych działań w zakresie interwencji kryzysowej, podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu.

Podstawowe zadania specjalistycznego ośrodka wsparcia zostały podzielone na działania interwencyjne, przeprowadzane w momencie przyjęcia osoby doznającej przemocy oraz terapeutyczno-wspomagające. Działania specjalistycznych ośrodków wsparcia polegają m.in.: na opracowaniu indywidualnego planu pomocy, udzielania poradnictwa i konsultacji wychowawczych, prowadzenia grup wsparcia i terapii indywidualnej.

Mapa 37. OIK, PIK, SOW w woj. świętokrzyskim w 2024 r.

Źródło danych: Sprawozdanie roczne MRIPS-06 w CAS., Rejestr ŚUW.

W województwie świętokrzyskim w 2023 roku odnotowano 9 OIK i 8 PIK. W regionie funkcjonuje Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Kielcach. SOW jest komórką organizacyjną MOPR w Kielcach. W ramach SOW pomoc dostępna jest w: Punkcie Interwencyjno-Konsultacyjnym dla Osób Doznających Przemocy w Rodzinie oraz Ośrodku Korekcyjno-Edukacyjnym dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie.

Ze wsparcia samych OIK w 2024 roku skorzystało 1 747 osób. Najwięcej tego typu ośrodków w województwie świętokrzyskim odnotowano w mieście Kielce (5) i powiecie skarżyskim (3). W powiecie opatowskim i staszowskim nie odnotowano funkcjonowania SOW, OIK czy PIK.

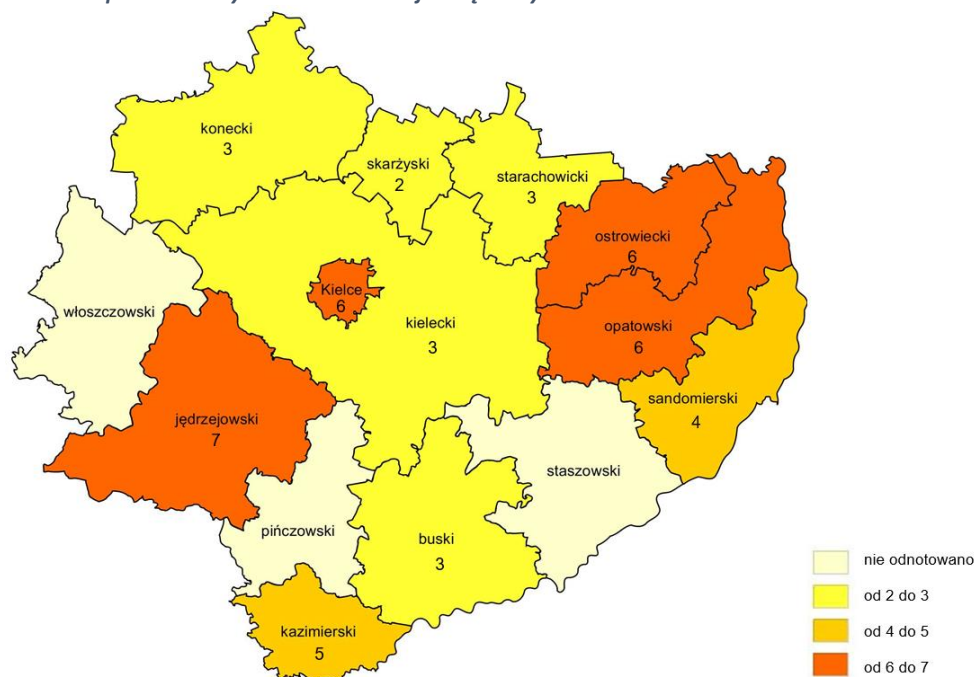
Placówki opiekuńczo-wychowawcze (POW)

Regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna (RPOT)

Placówki opiekuńczo-wychowawcze zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokajają jego niezbędne potrzeby, w szczególności bytowe, rozwojowe, emocjonalne, społeczne, religijne i zdrowotne. Realizują przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku, umożliwiają kontakt dziecka z rodzicami i innymi bliskimi (chyba, że sąd postanowi inaczej).

W RPOT są umieszczane dzieci wymagające szczególnej opieki, które ze względu na stan zdrowia wymagający stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W regionalnej placówce można umieścić, w tym samym czasie, łącznie nie więcej niż 30 dzieci.

Mapa 38. Placówki opiekuńczo-wychowawcze w woj. świętokrzyskim w 2024 r.

Źródło danych: Rejestr ŚUW.

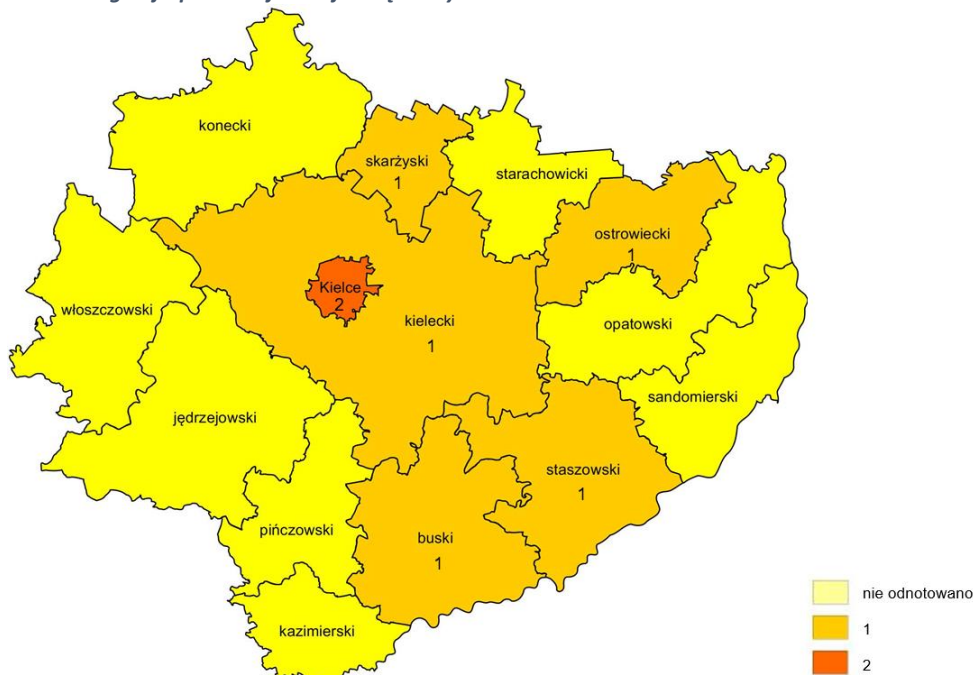
W 2024 roku na terenie województwa świętokrzyskiego funkcjonowało 47 POW oraz 1 RPOT w Kazimierzy Wielkiej. Placówki zapewniały 598 miejsc w tym: 417 w opiece socjalizacyjnej, 33 w opiece interwencyjnej, 79 w opiece specjalistyczno-terapeutycznej/opiekuńczo-terapeutycznej, 70 w placówkach typu rodzinnego, 30 w regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej.

Roczny koszt prowadzenia i utrzymania placówek w 2024 roku wynosił 45 524 619 zł i był większy o 21% w stosunku do 2023 roku (37 573 617 zł).

Centra integracji społecznej (CIS)

CIS to jednostki organizacyjne tworzone przez jednostkę samorządu terytorialnego lub organizację pozarządową, realizująca reintegrację zawodową i społeczną poprzez prowadzenie dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym programów edukacyjnych, obejmujących m.in.: nabywanie umiejętności zawodowych, przekwalifikowanie lub podwyższanie kwalifikacji zawodowych oraz nabywanie innych umiejętności niezbędnych do codziennego życia.

Mapa 39. Centra integracji społecznej w woj. świętokrzyskim w 2024 r.

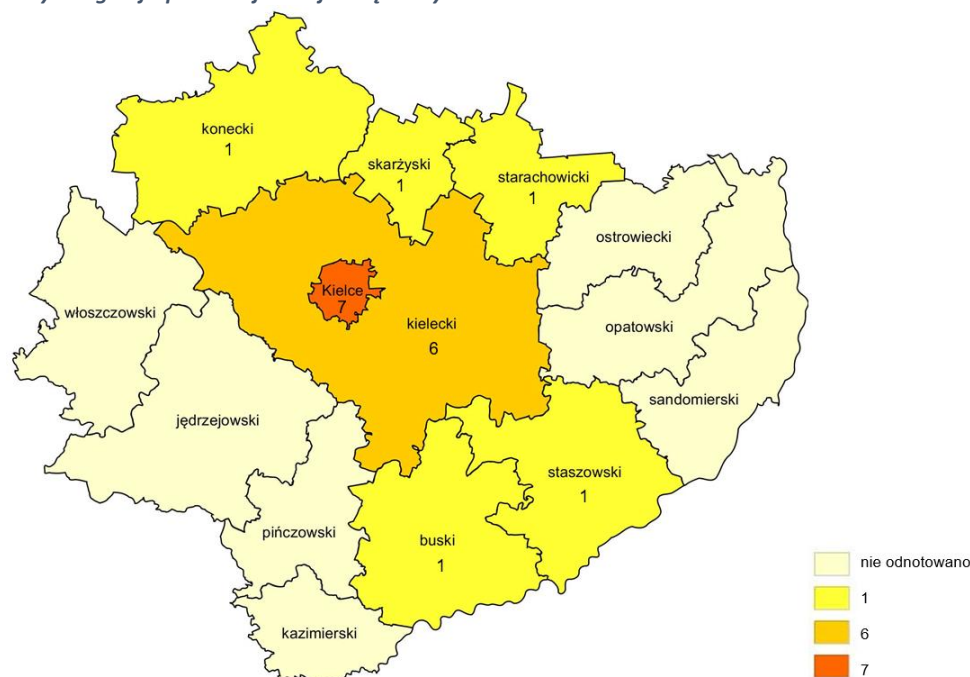
Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS, rejestr ŚUW.

W województwie świętokrzyskim w 2024 roku funkcjonowało 7 CIS. 2 centra prowadzone były przez jednostki samorządu terytorialnego, 5 przez organizacje pozarządowe. Na podstawie sprawozdań oceny zasobów pomocy społecznej w 2024 roku reintegracją społeczną i zawodową w CIS objęte zostały 544 osoby – o 9% mniej niż w 2023 roku. CIS funkcjonują w mieście Kielce oraz powiatach: buskim, kieleckim, ostrowieckim, skarżyskim i staszowskim.

Kluby integracji społecznej (KIS)

Celem KIS jest udzielanie pomocy osobom indywidualnym oraz ich rodzinom w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych oraz w podniesieniu kwalifikacji zawodowych jako wartości na rynku pracy. KIS działa na rzecz integrowania się osób o podobnych trudnościach i problemach życiowych. KIS może być powołany przez jednostkę samorządu terytorialnego lub organizację pozarządową.

Mapa 40. Kluby integracji społecznej w woj. świętokrzyskim w 2024 r.

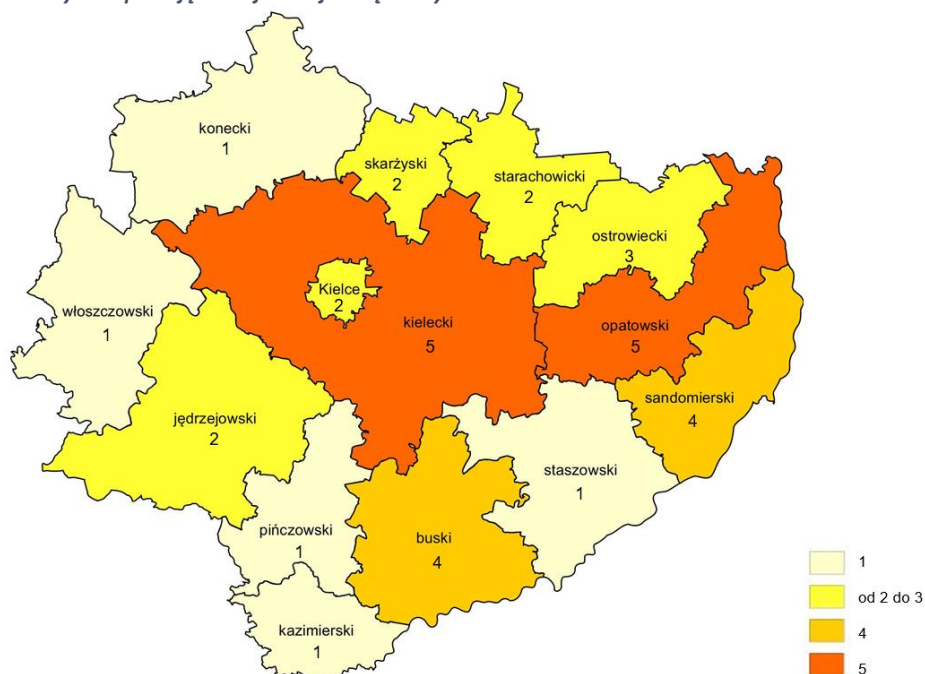
Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS, rejestr ŚUW.

Na terenie województwa świętokrzyskiego w 2024 roku funkcjonowało 18 KIS. 4 kluby prowadzone były przez jednostki samorządu terytorialnego, a 14 klubów przez organizacje pozarządowe. W 2024 roku zajęcia z reintegracji społecznej i zawodowej w KIS rozpoczęło 681 osób – o 9% mniej w stosunku do 2023 roku. KIS funkcjonują w mieście Kielce i powiatach: buskim, kieleckim, koneckim, skarżyskim, starachowickim, staszowskim.

Warsztaty terapii zajęciowej (WTZ)

WTZ to placówki wyodrębnione organizacyjnie i finansowo, które mają na celu stwarzanie osobom z niepełnosprawnością możliwości uczestniczenia w rehabilitacji społecznej i zawodowej.

Mapa 41. Warsztaty Terapii Zajęciowej w woj. świętokrzyskim w 2024 r.

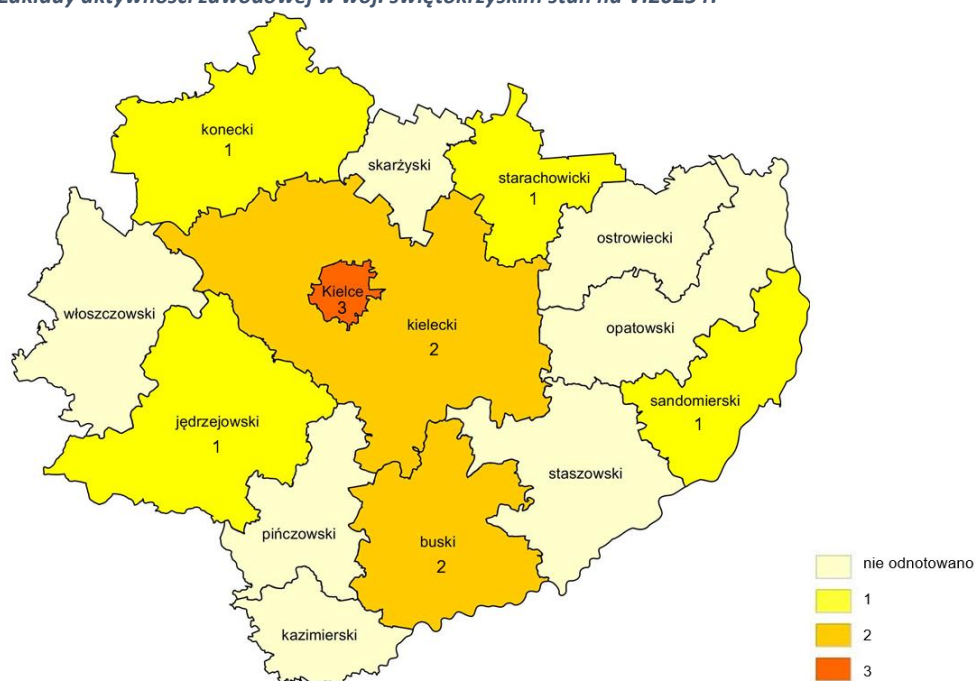
Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS, rejestr ŚUW.

W 2024 roku w województwie świętokrzyskim funkcjonowały 34 warsztaty terapii zajęciowej, w tym: 4 były prowadzone przez gminne i powiatowe samorządowe jednostki organizacyjne, a 30 przez inne podmioty. W 2024 roku z zajęć warsztatów skorzystały 2 203 osoby – o 7,7% mniej w odniesieniu do 2023 roku. Najwięcej WTZ odnotowano w powiecie kieleckim i opatowskim, następnie buskim i sandomierskim.

Zakłady aktywności zawodowej (ZAZ)

ZAZ zatrudniają osoby z niepełnosprawnościami ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Celem ZAZ jest prowadzenie rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami, aby przygotować je do samodzielnego i niezależnego życia, adekwatnego do możliwości psychomotorycznych oraz znalezienia odpowiedniego zatrudnienia na otwartym rynku pracy.

Mapa 42. Zakłady aktywności zawodowej w woj. świętokrzyskim stan na V.2025 r.

Źródło danych: ROPS.

W roku 2023 powstały 2 nowe: ZAZ w Józefinie (gmina Łopuszno) oraz ZAZ w Szczaworyżu (gmina Busko-Zdrój). W grudniu 2024 roku rozpoczął działalność kolejny Zakład Aktywności Zawodowej Stowarzyszenia „Nadzieja Rodzinie” z siedzibą w Mieronicach (gmina Małogoszcz). ZAZ powstał na podstawie umowy zawartej pomiędzy Województwem Świętokrzyskim a Stowarzyszeniem „Nadzieja Rodzinie” z siedzibą w Kielcach.

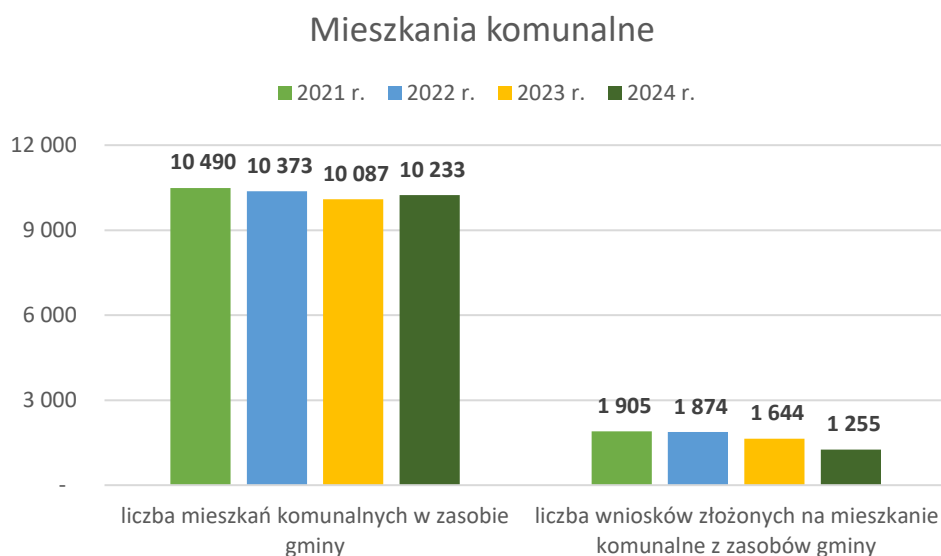
W 2024 roku w regionie funkcjonowało 10 zakładów aktywności zawodowej, w tym 1 prowadzony przez jednostkę samorządu terytorialnego, pozostałe placówki prowadzone były przez organizacje pozarządowe. ZAZ funkcjonują w mieście Kielce i powiatach: buskim, jędrzejowskim, kieleckim, koneckim, starachowickim i sandomierskim.

W maju 2025 roku podpisano umowę na dofinansowanie ze środków PFRON kosztów utworzenia i działania kolejnego ZAZ. Nowa placówka powstanie w Busku-Zdroju. Będzie to już jedenasty ZAZ działający na terenie województwa świętokrzyskiego.

Dynamiczny rozwój sieci ZAZ w regionie przyczynia się do zwiększenia dostępności zatrudnienia wspomaganego oraz realizacji integracji społeczno-zawodowej skierowanej do osób z niepełnosprawnościami.

Mieszkania komunalne

To mieszkania znajdujące się w budynkach stanowiących w całości własność gminy oraz mieszkania będące własnością gminy, ale znajdujące się w budynkach stanowiących nieruchomości wspólne, a także mieszkania stanowiące własność Skarbu Państwa, ale zarządzane przez gminę.

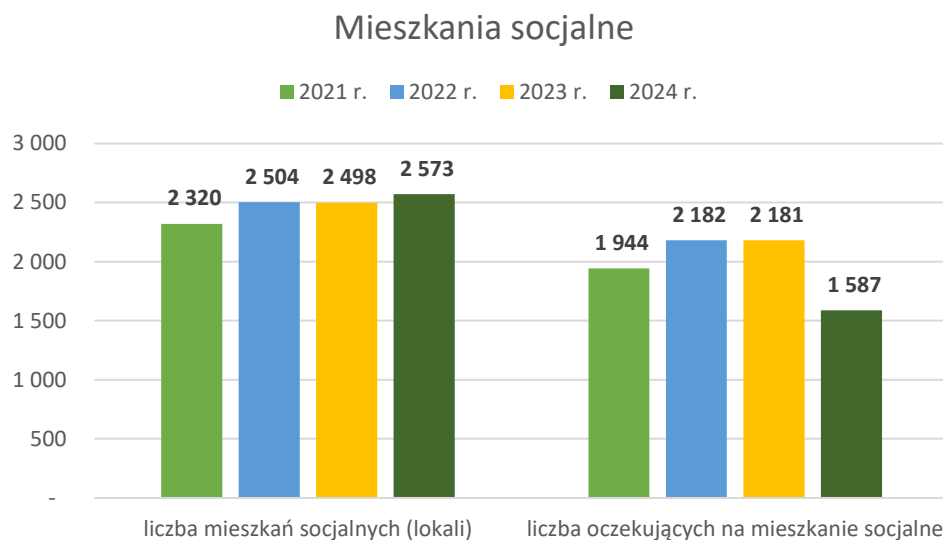
Wykres 57. Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy, a liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.

Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

W 2024 roku w województwie świętokrzyskim odnotowano 10 233 mieszkania komunalne, stanowiących własność gminy lub gminnych osób prawnych bądź spółek handlowych, utworzonych z udziałem gminy. W latach 2021-2023 obserwowano stopniowy spadek liczby mieszkań komunalnych w zasobach gmin. Liczba mieszkań komunalnych w województwie świętokrzyskim zwiększyła się o 1,5% w odniesieniu do 2023 roku. Liczba wniosków złożonych o mieszkania komunalne wynosiła 1 255 i była mniejsza o 23,6%.

Lokale w ramach najmu socjalnego i lokale zamienne

Lokal socjalny przysługuje osobom najuboższym i tym, którzy stracili dach nad głową, np. w wyniku pożaru. Taki lokal jest tani i o obniżonym standardzie. Gminy są obowiązane posiadać takie mieszkania dla najbardziej potrzebujących mieszkańców.

Wykres 58. Liczba mieszkań socjalnych (lokalii) oraz liczba wniosków złożonych na mieszkanie socjalne w województwie świętokrzyskim na przestrzeni lat 2021-2024.

Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

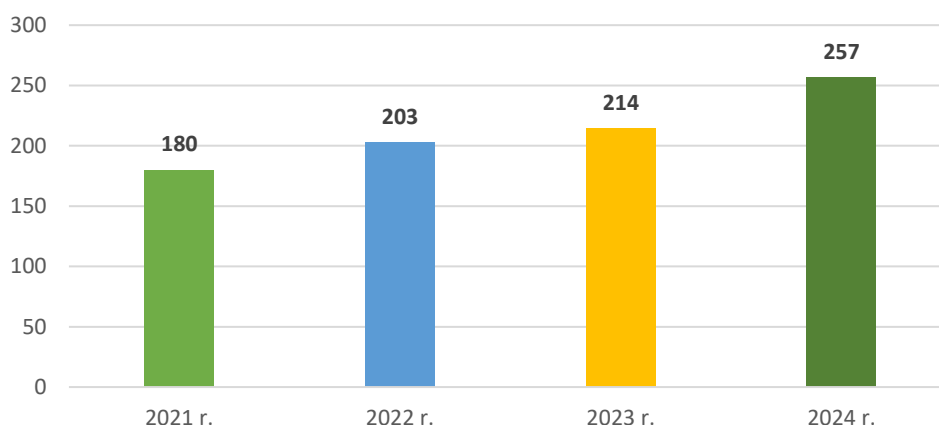
Na terenie województwa świętokrzyskiego w 2024 roku odnotowano 2 573 mieszkania socjalne, które gminy wynajmowały, bądź mogły wynająć na podstawie umowy o najem lokalu socjalnego – o 75 mieszkań więcej niż w 2023 roku. Według stanu na 31 grudnia 2024 roku na mieszkania socjalne oczekiwało 1 587 osób – o 27,2% mniej.

W 2024 roku odnotowano 55 wyroków eksmisyjnych bez wskazania lokalu socjalnego, tj. o 4 więcej w odniesieniu do 2023 roku.

Kluby i inne miejsca spotkań dla seniorów

Miejsca te obejmują łączną liczbę świetlic i klubów uznawanych jako kluby seniora, działających na terenie gminy, zajmujących się rozwojem życia kulturalnego, oświatowego, towarzyskiego i rekreacyjnego osób starszych. Można uwzględnić także niesformalizowane miejsca spotkań dla seniorów. W wykazie nie uwzględniono „Uniwersytetów Trzeciego Wieku”.

Świetlice i kluby dla seniorów

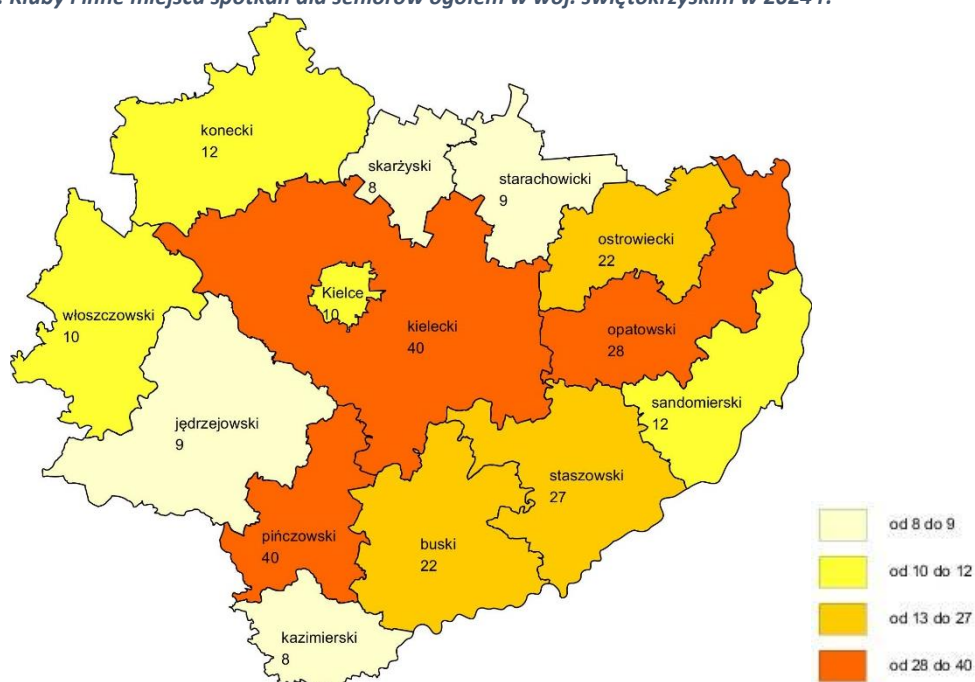

Wykres 59. Liczba klubów i innych miejsc dla seniorów w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.

Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

Łączna liczba świetlic i klubów uznawanych jako kluby seniora, działających na terenie gmin województwa świętokrzyskiego, zajmujących się rozwojem życia kulturalnego, oświatowego, towarzyskiego i rekreacyjnego osób starszych w 2024 roku wynosiła 257, tj. o 20% więcej niż w 2023 roku.

Mapa 43. Kluby i inne miejsca spotkań dla seniorów ogółem w woj. świętokrzyskim w 2024 r.

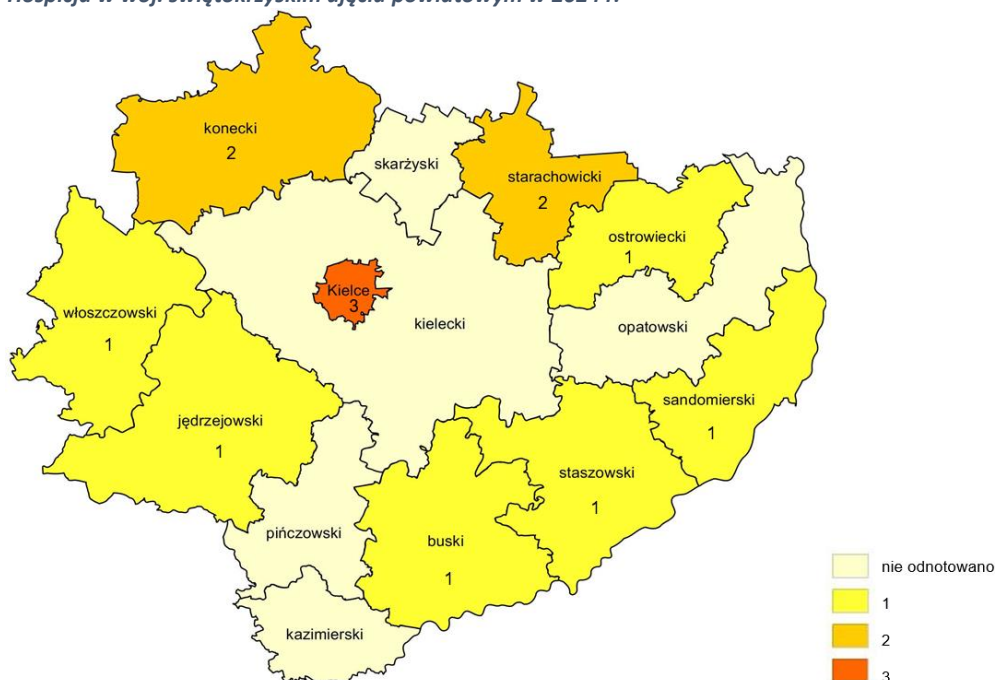

Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

Hospicja

Hospicjum to przedsiębiorstwo podmiotu leczniczego lub jednostka organizacyjna podmiotu, w którym podmiot leczniczy wykonuje działalność leczniczą w rodzaju stacjonarnych i całodobowych świadczeń zdrowotnych innych niż szpitalne. Te świadczenia polegają w szczególności na sprawowaniu wszechstronnej opieki zdrowotnej, psychologicznej i społecznej nad pacjentami znajdującymi się w stanie terminalnym oraz opieki nad rodzinami tych pacjentów²⁵.

Mapa 44. Hospicja w woj. świętokrzyskim ujęciu powiatowym w 2024 r.

Źródło danych: Rejestr NFZ.

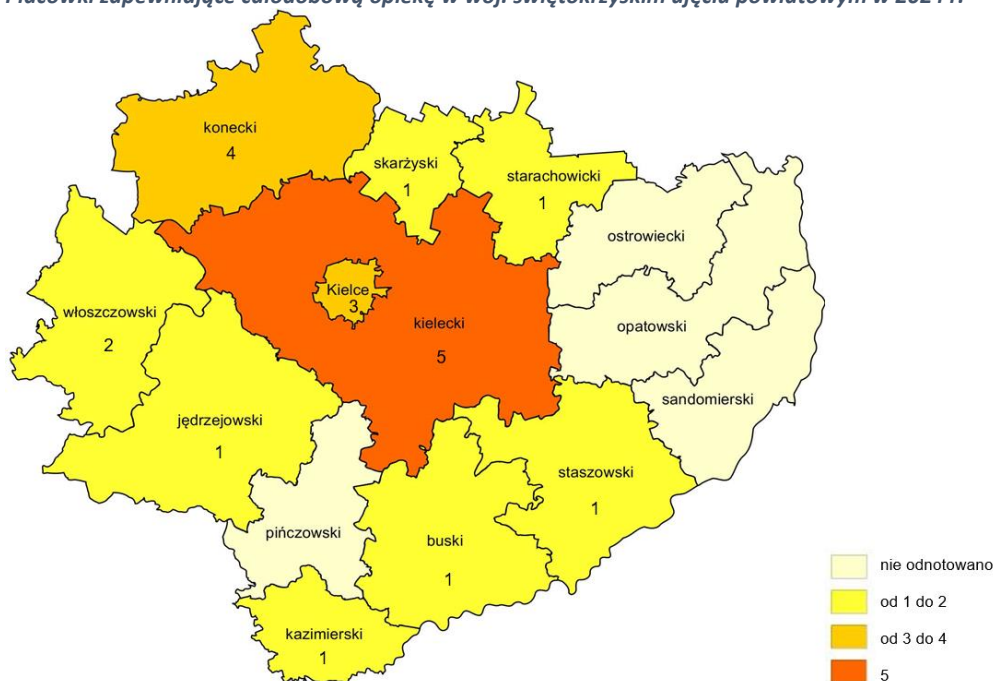
Na terenie województwa świętokrzyskiego w 2024 roku funkcjonowało 13 hospicjów stacjonarnych w powiatach: buskim (1), jędrzejowskim (1), koneckim (2), ostrowieckim (1), sandomierski (1), starachowickim (2), staszowskim (1), włoszczowskim (1) oraz m. Kielce (3).

²⁵ Ocena zasobów pomocy społecznej – Objasnienia, MRPiPS, IPiSS, grudzień 2024.

Placówki zapewniające całodobową opiekę osobom z niepełnosprawnościami, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku

Placówki tego typu prowadzone są w ramach działalności gospodarczej i statutowej spełniające art. 67 i 69 ustawy o pomocy społecznej.

Mapa 45. Placówki zapewniające całodobową opiekę w woj. świętokrzyskim ujęciu powiatowym w 2024 r.

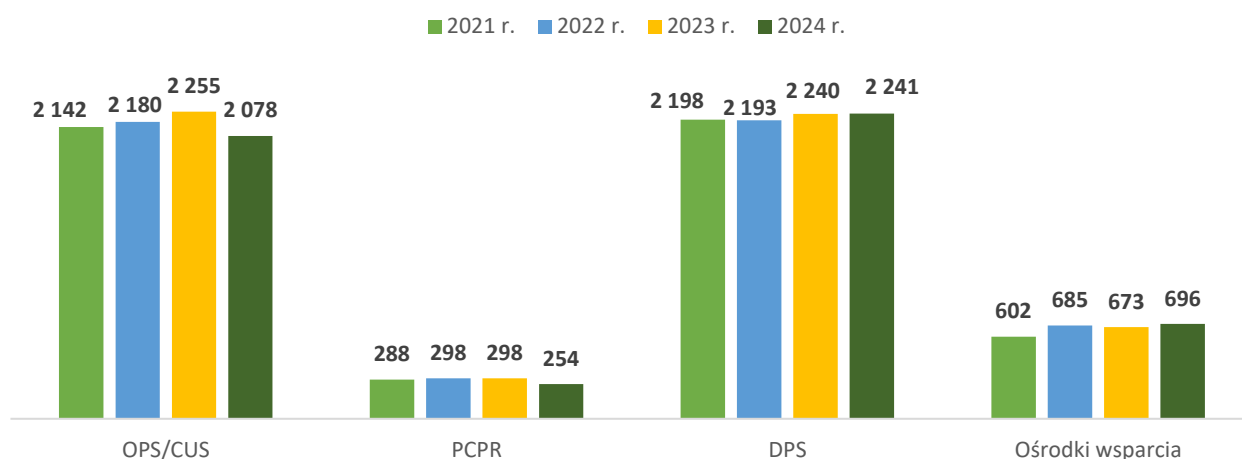
Źródło danych: Rejestr ŚUW.

W regionie funkcjonuje 20 tego typu placówek prowadzonych w ramach działalności gospodarczej (17) i statutowej (3). Placówki dysponują 911 miejscami dla osób z niepełnosprawnościami, osób przewlekle chorych lub osób w podeszłym wieku. Najwięcej tego typu placówek funkcjonuje w powiatach: kieleckim (5) i koneckim (4).

7. Kadra pomocy i integracji społecznej

Kadrę jednostek organizacyjnych pomocy społecznej stanowią pracownicy zatrudnieni w: centrach usług społecznych, ośrodkach pomocy społecznej, gminnych ośrodkach pomocy społecznej, miejsko-gminnych ośrodkach pomocy społecznej, miejskich ośrodkach pomocy społecznej, miejskim ośrodku pomocy rodzinie, powiatowych centrach pomocy rodzinie oraz domach pomocy społecznej, placówkach specjalistycznego poradnictwa, ośrodkach interwencji kryzysowej oraz ośrodkach wsparcia.

Liczba pracowników - ogółem zatrudnionych w JOPS

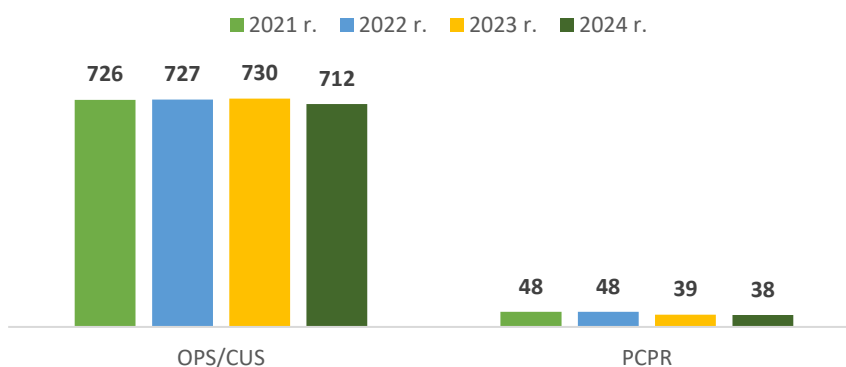

Wykres 60. Liczba pracowników – ogółem zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim na przestrzeni lat 2021-2024.

Źródło danych: Sprawozdanie MRiPS-06 w CAS.

W 2024 roku odnotowano spadek zatrudnienia w ośrodkach pomocy społecznej/centrach usług społecznych i powiatowych centrach pomocy rodzinie odpowiednio o 7,9% i 14,8%. W pozostałych jednostkach organizacji pomocy społecznej liczba osób zatrudnionych była na takim samym poziomie lub zwiększyła się w porównaniu do 2023 roku.

Pracownicy socjalni w OPS/CUS i PCPR

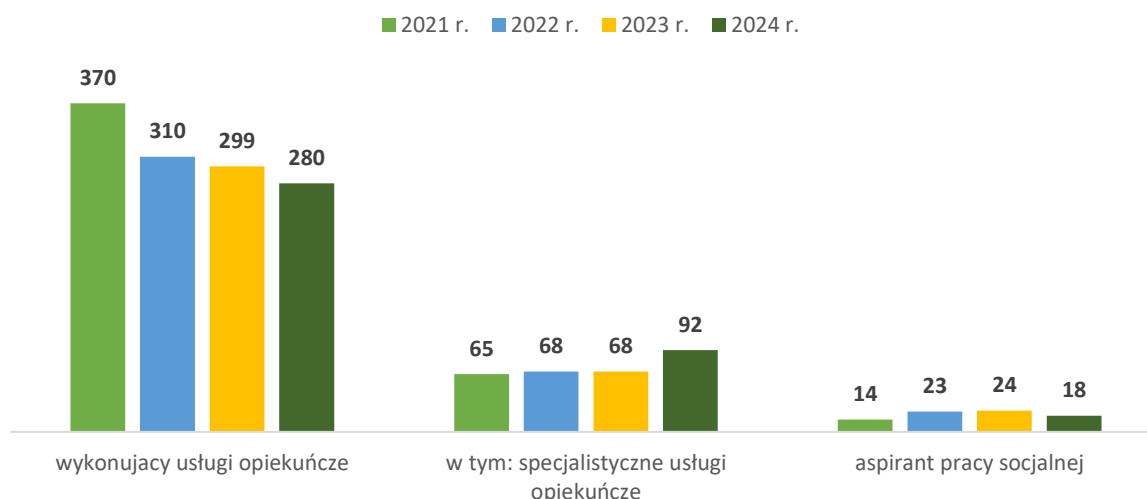

Wykres 61. Liczba pracowników socjalnych – zatrudnionych w OPS/CUS i PCPR w latach 2021-2024.

Źródło danych: Sprawozdanie MRiPS-06 w CAS.

Kluczowym zawodem w systemie pomocy społecznej jest zawód pracownika socjalnego. W 2024 roku odnotowano spadek zatrudnienia pracowników socjalnych w OPS/CUS i PCPR. W 2024 roku liczba pracowników socjalnych w ośrodkach pomocy społecznej i centrach usług społecznych łącznie wynosiła 712 i zmniejszyła się o 18. W powiatowych centrach pomocy rodzinie liczba zatrudnionych pracowników socjalnych wynosiła 38 i zmniejszyła się o 1.

Pracownicy zatrudnieni w OPS/CUS i PCPR

Wykres 62. Liczba aspirantów pracy socjalnej, pracowników świadczących usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze – ogółem zatrudnionych w OPS/CUS i PCPR w latach 2021-2024.

Źródło danych: Sprawozdanie MRiPS-06 w CAS.

W związku z ideą deinstytucjonalizacji usług społecznych niepokojący jest odpływ pracowników świadczących usługi opiekuńcze zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej. W 2024 roku odnotowano spadek liczby pracowników świadczących tego typu usługi – w porównaniu z rokiem 2023 i 2022 odpowiednio o 6,4% i 9,9%.

Z pracowników wykonujących usługi opiekuńcze w 2024 roku wzrosła o 35% liczba pracowników świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze w odniesieniu do 2023 roku.

Liczba pracowników aspirantów pracy socjalnej zmniejszyła się o 6 pracowników.

Zatrudnienie w OPS/CUS wg stanowisk

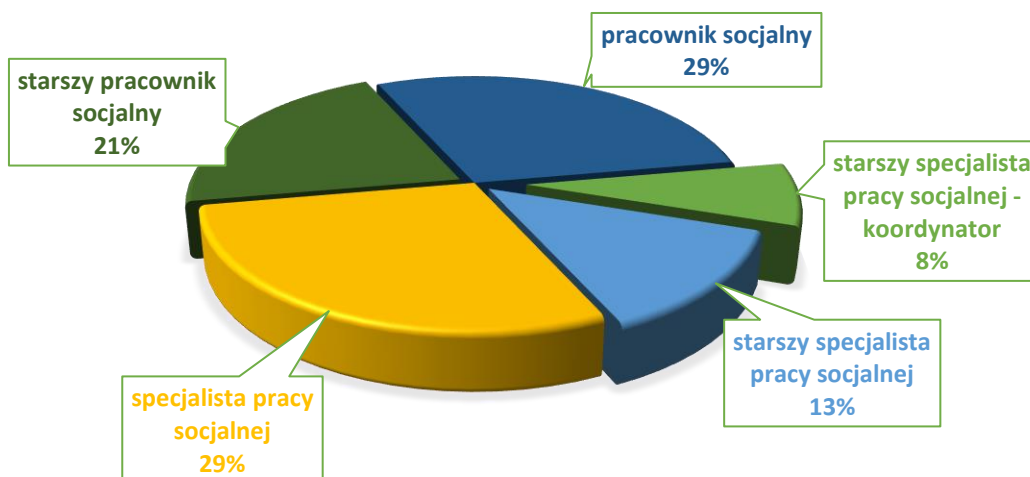

Wykres 63. Pracownicy socjalni w OPS/CUS według poszczególnych stopni – stan na 2024 r.

Źródło danych: Sprawozdanie MRiPS-06 w CAS.

W strukturze pracowników socjalnych zatrudnionych w ośrodkach pomocy społecznej/centrach usług społecznych najczęściej pracowników zaszeregowanych jest na stopniu specjalista pracy socjalnej, następnie pracownik socjalny i starszy pracownik socjalny. Najmniejszy odsetek pracowników socjalnych stanowią główny specjalista pracy socjalnej.

Zatrudnienie w PCPR wg stanowisk

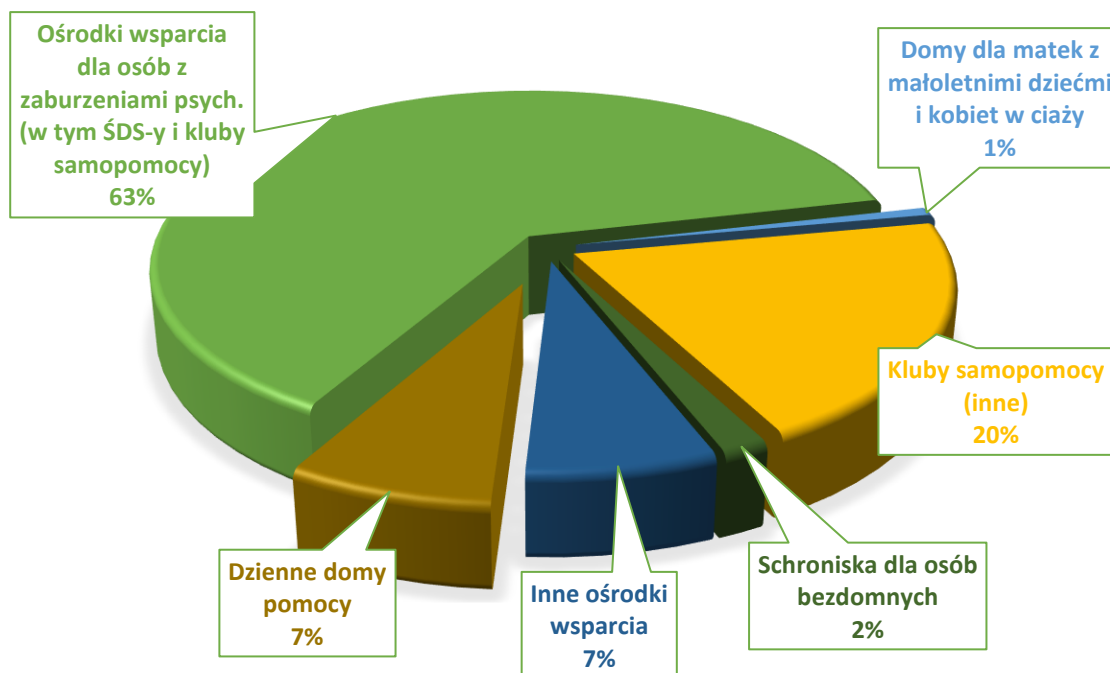

Wykres 64. Pracownicy socjalni w PCPR według poszczególnych stopni – stan na 2024 r.

Źródło danych: Sprawozdanie MRiPS-06 w CAS.

W powiatowych centrach pomocy rodzinie największą grupę pracowników w strukturze zatrudnienia stanowią stanowiska pracownik socjalny i specjalista pracy socjalnej następnie starszy pracownik socjalny. Najmniejszy udział pracowników w powiatowych jednostkach organizacji pomocy społecznej stanowi starszy specjalista pracy socjalnej – koordynator.

Zatrudnienie w ośrodkach wsparcia wg. placówek

Wykres 65. Zatrudnienie w ośrodkach wsparcia wg. poszczególnych typów placówek – stan na 2024 r.
Źródło danych: Sprawozdanie MRiPS-06 w CAS.

W przypadku jednostek organizacyjnych pomocy społecznej jakimi są ośrodki wsparcia, najwięcej osób zatrudnionych jest w ośrodkach wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi – w tym środowiskowych domach samopomocy i klubach samopomocy – 444 pracowników oraz w innych klubach samopomocy – 142 pracowników). Następnie dzienne domy pomocy zatrudniają 52 pracowników, inne ośrodki wsparcia 49 pracowników. Schroniska dla osób w kryzysie bezdomności i domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży zatrudniają łącznie 17 pracowników.

Ustawa o pomocy społecznej obliuguje ośrodki pomocy społecznej/centra usług społecznych do zatrudnienia nie mniej niż 3 pracowników socjalnych „proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących”²⁶.

²⁶ Art. 110 ust 11 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. 2024 poz. 1283).

Mapa województwa świętokrzyskiego przedstawiająca realizację wskaźnika zatrudnienia w 2014 roku. Legenda:

- Nie spełnia (żółte tło)
- Spełnia ustawowy wskaźnik zatrudnienia (pomarańczowe tło)

W 2024 roku na terenie województwa świętokrzyskiego 14 ośrodków pomocy społecznej nie spełniało ustawowego wskaźnika zatrudnienia minimalnej liczby pracowników socjalnych: Gnojno, Sobków, Opatowiec, Łągów, Mniów, Morawica, Ruda Maleniecka, Słupia (konecka), Wojciechowice, Bodzechów, Michałów, Złota, Suchedniów, Wąchock.

8. Aktywność projektowo-konkursowa JOPS oraz współpraca z NGO's w obszarze pomocy społecznej

Aktywność projektowo-konkursowa JOPS w obszarze pomocy społecznej

Aktywność projektowo-konkursowa określana była m.in. poprzez: realizowane projekty finansowane ze środków zewnętrznych np.: Europejskiego Funduszu Społecznego, udział w konkursach ogłaszanych przez Ministerstwo właściwe ds. zabezpieczenia społecznego, realizacji programów osłonowych oraz innych projektów. Diagnoza aktywności konkursowo-projektowej określona została na podstawie wiedzy własnej oraz sprawozdań OZPS.

Mapa 47. Aktywność konkursowo-projektowa z zakresu pomocy społecznej realizowana przez samorządy gminne w woj. świętokrzyskim w 2024 r.

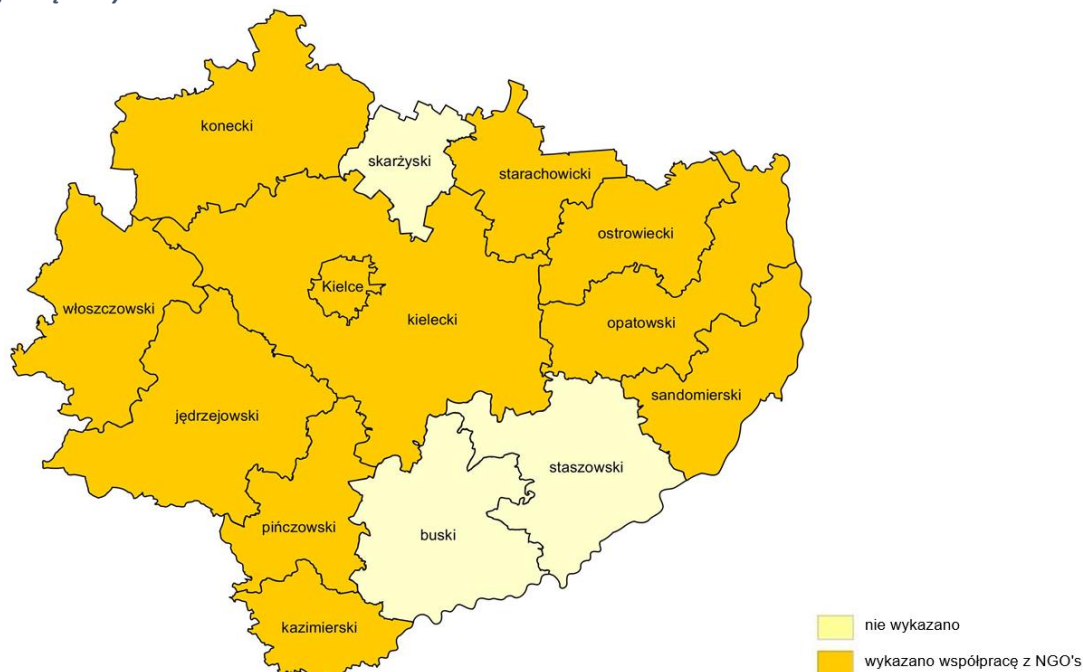

Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

W 2024 roku w województwie świętokrzyskim 75 JOPS samorządów gminnych realizowało projekty finansowane lub współfinansowane ze środków zewnętrznych w obszarze pomocy społecznej. 27 gmin nie wykazało realizacji projektów ze środków zewnętrznych w przedmiotowym obszarze: Bejsce, Brody, Czarnocin, Ćmielów, Dwikozy, Fałków, Gowarczów, Iwaniska, Kazimierza Wielka, Kunów, Łączna, Moskorzew, Nowy Korczyn,

Oleśnica, Pacanów, Radoszyce, Rytwiany, Sadowie, Sędziszów, Skalbmierz, Tarłów, Tuczępy, Waśniów, Wąchock, Wilczyce, Wojciechowice, Złota.

Mapa 48. Aktywność konkursowo-projektowa z zakresu pomocy społecznej realizowana przez samorządy powiatowe w woj. świętokrzyskim w 2024 r.

Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

W przypadku samorządów powiatowych w 2024 roku 11 JOPS wykazało aktywność w zakresie realizacji projektów, konkursów ze środków zewnętrznych z zakresu pomocy społecznej. Zaledwie w 3 JOPS samorządu powiatowego nie wykazano w sprawozdaniach aktywności w przedmiotowym zakresie. Były to powiaty: kazimierski, skarżyski i staszowski.

Współpraca JST gminnych z organizacjami pozarządowymi (NGO's)

Zapisy ustawy o pomocy społecznej umożliwiają organom wykonawczym jednostek samorządu terytorialnego współpracę z organizacjami społecznymi i pozarządowymi. Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie definiuje zakres i rodzaj zadań publicznych, w ramach których ustawodawca przewiduje współpracę JST z organizacjami pozarządowymi. Organizacje pozarządowe są partnerem dla samorządu terytorialnego w realizacji zadań publicznych, odgrywają dużą rolę w kształtowaniu i realizowaniu zasad tworzenia wspólnych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

Współpraca JST z organizacjami pozarządowymi (NGO's) w tym rozdziale określona została w sprawozdaniach OZPS jako zlecanie przez samorząd zadań organizacjom w trybie działalności pożytku publicznego oraz w trybie zamówień publicznych zadań, zlecenie realizacji usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych, zlecenie prowadzenia placówek pomocy społecznej. W sprawozdaniach jednostki wykazały współpracę z NGO's w postaci partnerstwa, która również została uwzględniona w poniższym zestawieniu.

[illegible]

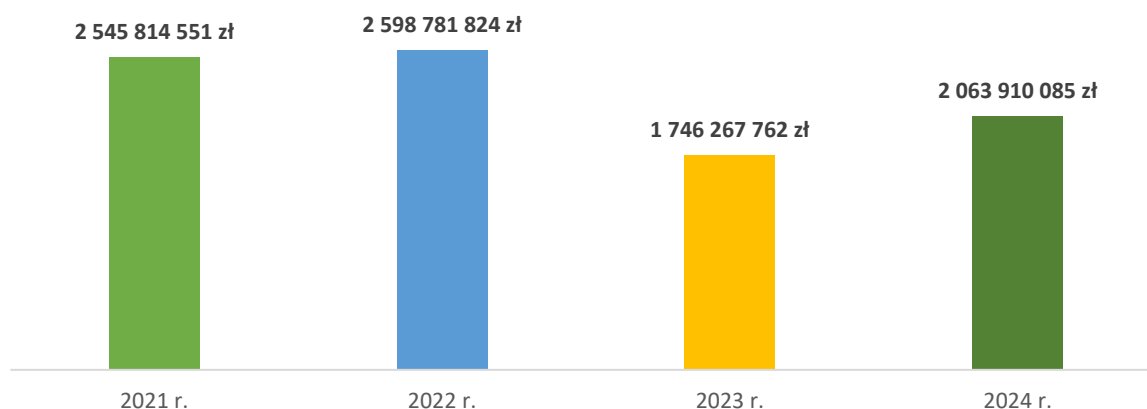
W 2024 roku w 52 JOPS samorządów gminnych z terenu województwa świętokrzyskiego deklarowało współpracę i zlecanie zadań z zakresu pomocy społecznej Gminy, które nie wykazały współpracy z organizacjami pozarządowymi w przedmiotowym zakresie to: Bałtów, Bejsce, Bogoria, Chęciny, Chmielnik, Czarnocin, Daleszyce, Dwikozy, Działoszyce, Fałków, Gowarczów, Imielno, Iwaniska, Kazimierza Wielka, Kije, Krasocin, Kunów, Lipnik, Łączna, Łubnice, Małogoszcz, Mirzec, Morawica, Moskorzew, Nagłowice, Oksa, Oleśnica, Piekoszków, Radków, Radoszyce, Raków, Ruda Maleniecka, Rytwiany, Samborzec, Skalbierz, Skarżysko Kościelne, Słupia (jędrzejowska), Słupia (Konecka), Sobków, Strawczyn, Suchedniów, Tarłów, Tuczępy, Waśniów, Wilczyce, Wiślica, Włoszczowa, Zawichost, Złota.

Zlecanie zadań z pomocy społecznej organizacjom pozarządowym przez samorządy powiatowe realizowało 13 JST, jedynie powiat pińczowski nie wykazał zlecania zadań lub współpracy z Trzecim Sektorem.

9. Wydatki na pomoc społeczną

W niniejszym rozdziale wyszczególnione zostały wszystkie wydatki, poniesione przez jednostki organizacyjne pomocy społecznej na realizację zadań własnych i zleconych w obszarze pomocy i wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Uwzględnione zostały wszystkie środki bez względu na źródło pochodzenia, zarówno środki budżetu państwa, jak i środki własne jednostek samorządu terytorialnego, w tym także środki pochodzące z Unii Europejskiej.

Środki finansowe przeznaczone na zadania własne i zlecone

Wykres 66. Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego zadania własne i zadania zlecone w woj. świętokrzyskim.

Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

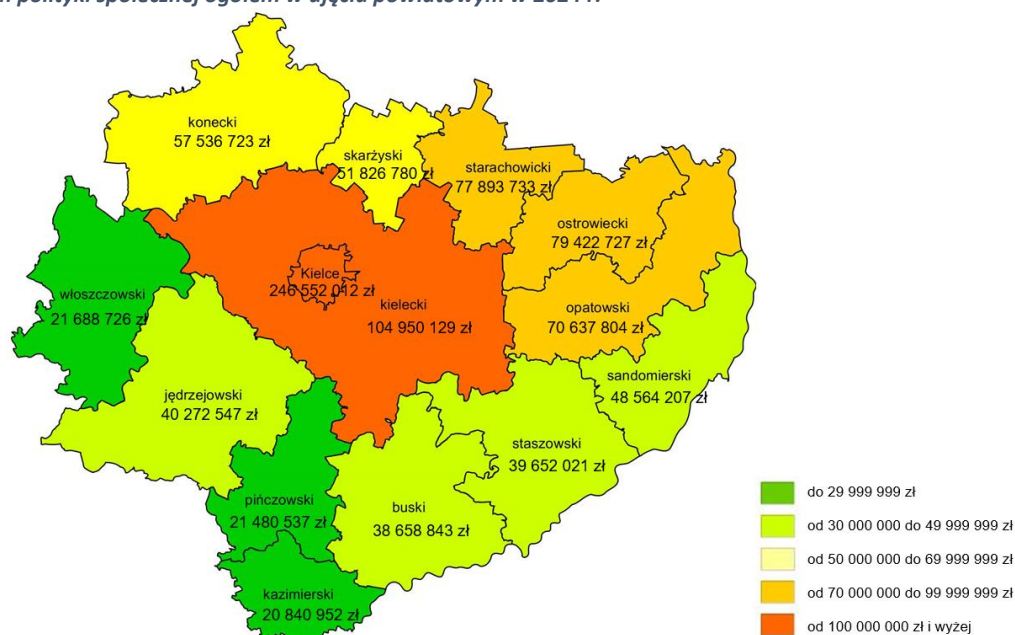
W 2024 roku wydatki ogółem, poniesione przez samorządy powiatowe oraz gminne z terenu województwa świętokrzyskiego, związane z realizacją zadań w ramach polityki społecznej wyniosły 2 063 910 085 zł, były o 18,2% wyższe w porównaniu do 2023 roku.

Środki finansowe na realizację zadań własnych i zleconych pomocy społecznej wydatkowano w ramach następujących działów klasyfikacji budżetowej:

- 851 – Ochrona zdrowia;
- 852 – Pomoc społeczna;
- 853 – Pozostałe działania w zakresie polityki społecznej;
- 854 – Edukacyjna opieka wychowawcza;
- 855 – Rodzina.

W 2024 roku 77% kwoty wydatkowanej w zakresie wybranych zadań w obszarach pomocy społecznej i polityki społecznej znajdowało się w budżetach OPS, CUS i PCPR.

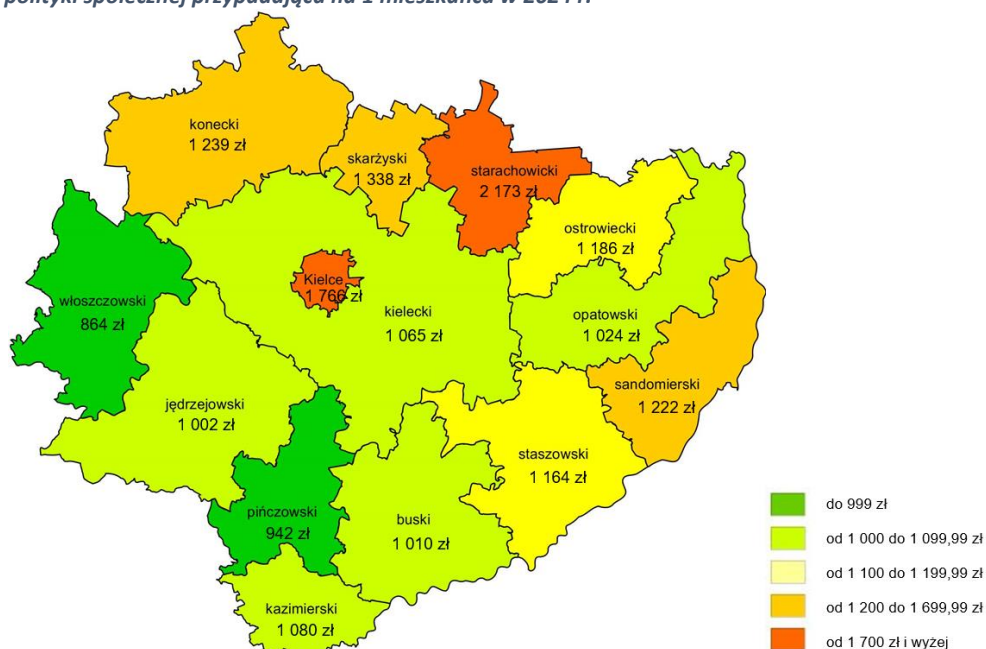
Mapa 50. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na zadania realizowane w ramach pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej ogółem w ujęciu powiatowym w 2024 r.

Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

Wysokość środków przeznaczonych na zadania realizowane w ramach pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej w sposób naturalny koreluje z liczbą mieszkańców poszczególnych powiatów. W 2024 roku najwięcej środków na ten cel przeznaczyło miasto Kielce (324 664 802 zł), następnie w powiatach: kieleckim (313 740 050 zł) i ostrowieckim (194 624 409 zł). Najmniej na politykę społeczną – poniżej 100 000 000 zł wydatkowano w powiatach: włoszczowskim (57 471 146 zł), kazimierskim (67 906 761 zł) i pińczowskim (87 714 963 zł).

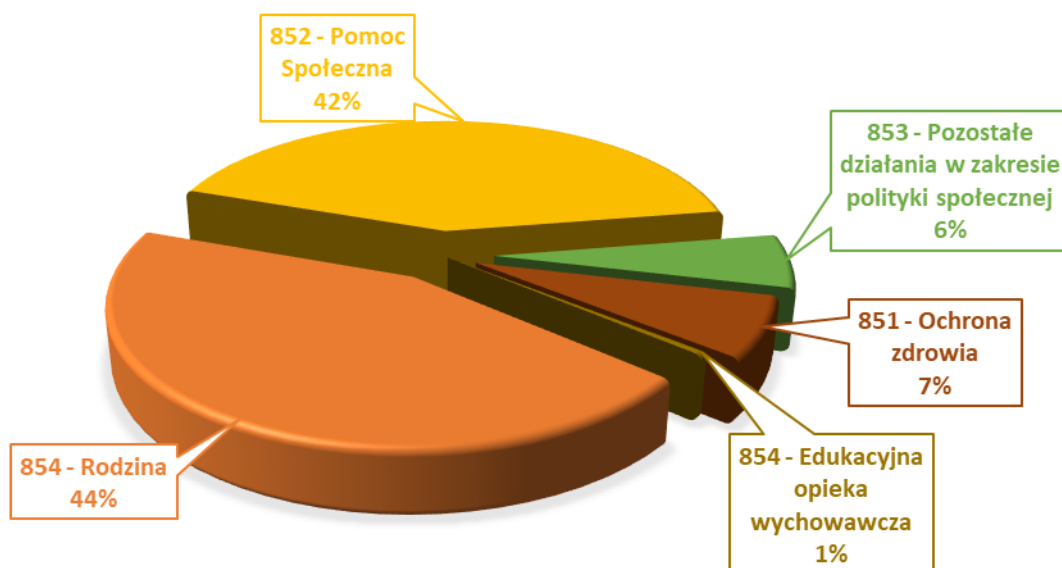
Mapa 51. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na zadania realizowane w ramach pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej przypadająca na 1 mieszkańca w 2024 r.

Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

Na potrzeby niniejszej analizy dokonano przeliczenia wysokości środków przeznaczonych na zadania realizowane w ramach pomocy społecznej i innych obszarów polityki społecznej na jednego mieszkańca. Największą kwotę odnotowano w powiecie opatowskim (2 742 zł na osobę), następnie w powiecie pińczowskim (2 403 zł na osobę) i powiecie kazimierskim (2 153 zł na osobę). Natomiast najmniejsze środki w przeliczeniu na jednego mieszkańca odnotowano w powiecie włoszczowskim (1 345 zł). Średnia wartość środków przeznaczonych na zadania realizowane w ramach pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej przypadająca na jednego mieszkańca w 2024 roku w województwie świętokrzyskim wyniosła 1 775 zł.

Struktura wydatków w polityce społecznej

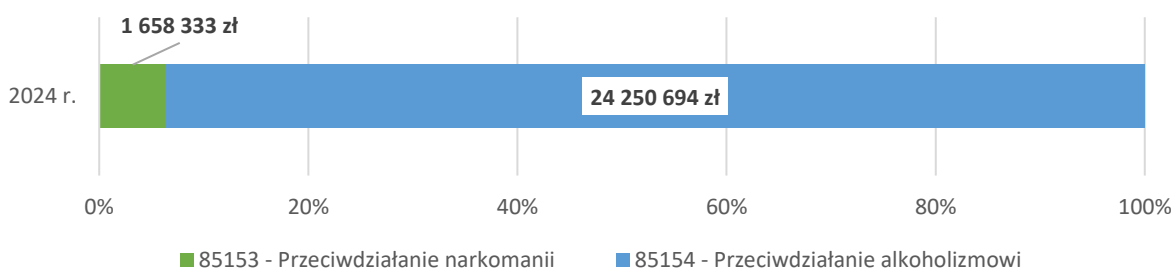

Wykres 67. Struktura wydatków w obszarze polityki społecznej w 2024 r.
Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

Ochrona zdrowia

Na realizację zadań w dziale „851 – Ochrona zdrowia” w 2024 roku JST wydatkowały kwotę 25 909 027 zł. 24% tej kwoty znajdowało się w budżetach OPS, CUS, PCPR.

851 - Ochrona zdrowia

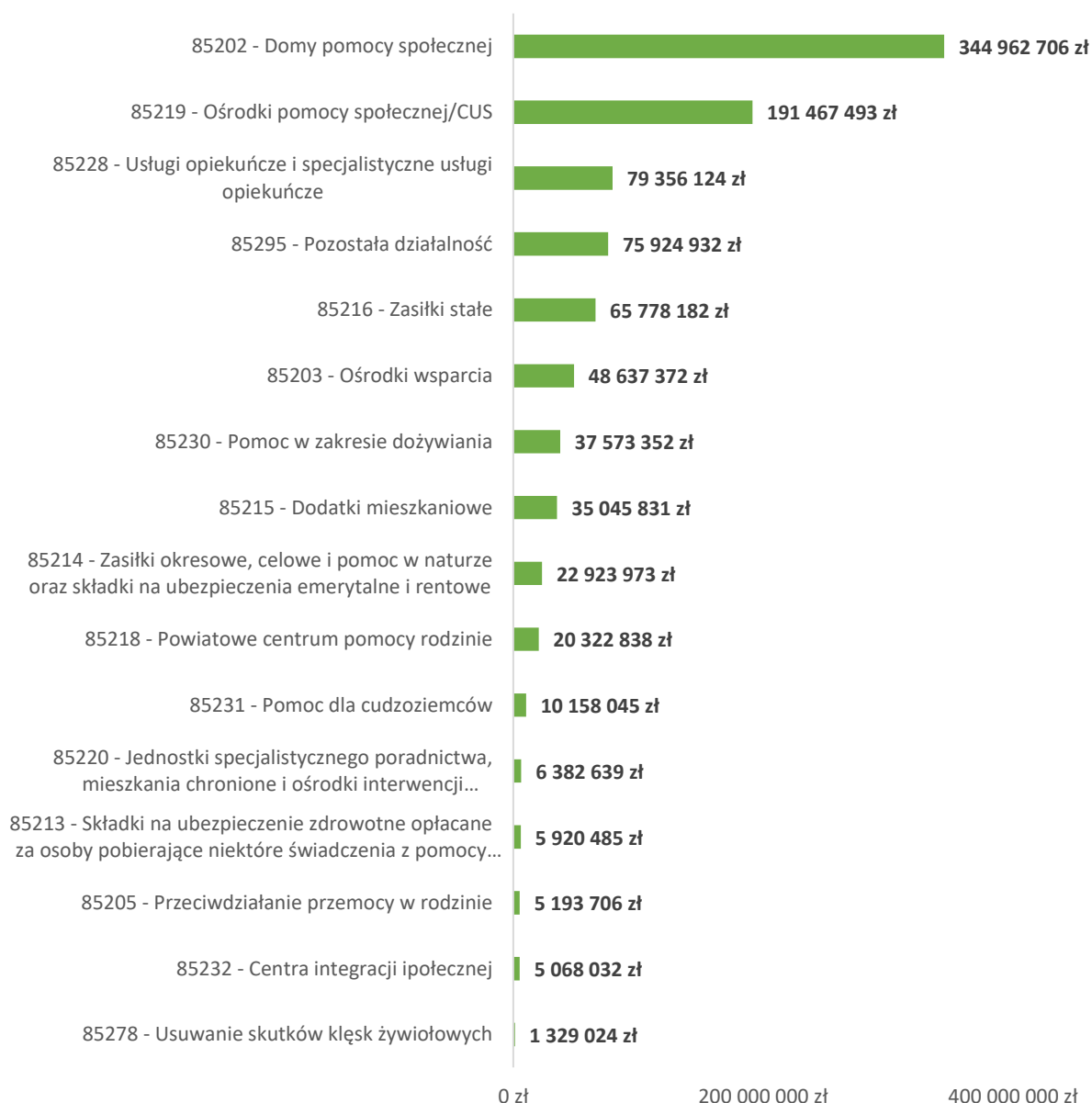
Wykres 68. Struktura wydatków w dziale „851 - Ochrona zdrowia” w 2024 r.
Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

Środki finansowe na wydatki z pomocy społecznej w dziale „851 - Ochrona zdrowia” dotyczą przeciwdziałanie narkomanii oraz przeciwdziałanie alkoholizmowi. W 2024 roku na realizację tych zadań samorządy wydatkowały 25 909 027 zł, z czego 94% stanowiły koszty przeznaczone na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi, pozostałe 6% stanowiły koszty na przeciwdziałanie narkomanii.

Pomoc społeczna

W 2024 roku w ramach działu „852 – Pomoc społeczna” wydatkowano łącznie 956 044 734 zł – jest to więcej o 22,5% w porównaniu do 2023 roku. 75% kwoty wydatkowanej w 2024 roku na pomoc społeczną znajdowało się w budżetach OPS, CUS i PCPR.

852 - Pomoc społeczna

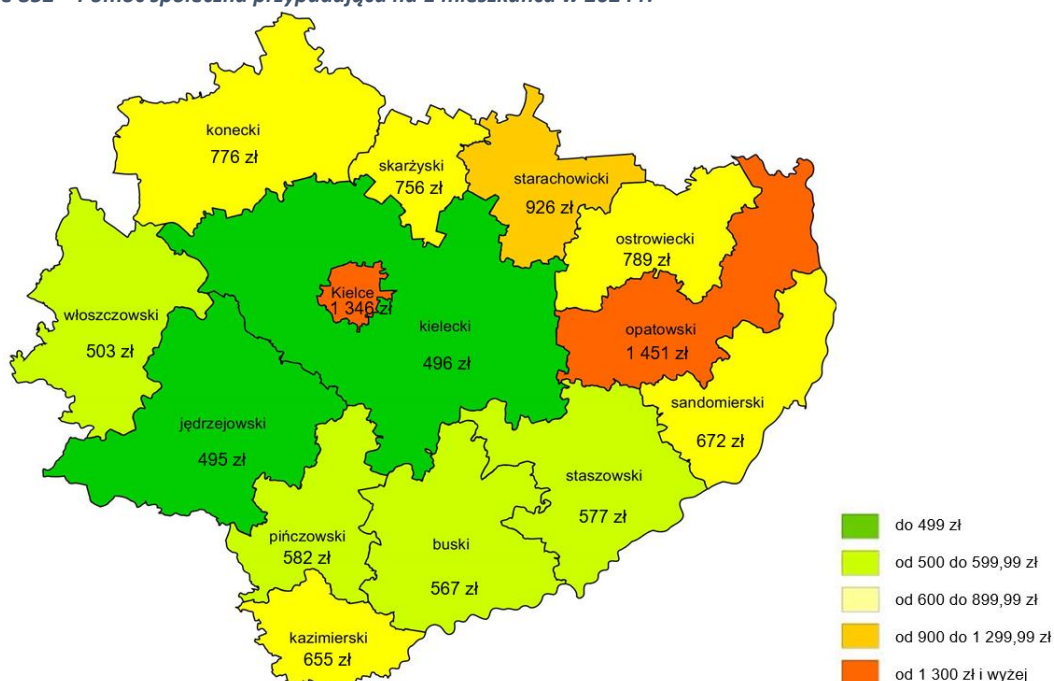

Wykres 69. Wydatki w ramach działu „852- Pomoc społeczna” w 2024 r.
Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

Największe wydatki w ramach działu „852 – Pomoc społeczna” w 2024 roku generowane były w ramach rozdziału „85202 – Domy pomocy społecznej” (344 962 706 zł). W tej grupie nastąpił wzrost o 18,7% w porównaniu do roku 2023. Dużą część wydatków w dziale 852 stanowiły wydatki na OPS/CUS (191 467 493 zł) o 20,3% więcej. Na usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze wydatkowana została kwota 79 356 124 zł o 23% większa w stosunku do 2023 roku. Najmniejsze środki finansowe wydatkowane były z rozdziału „85278 – usuwanie skutków klęsk żywiołowych” (w wysokości: 1 329 024 zł) – jednakże kwota wydatkowana w 2024 roku na to zadanie była wielokrotnie wyższa niż (w 2023 roku w wysokości: 8 500 zł).

Na potrzeby analizy wewnątrzregionalnej dokonano porównania wydatków z działu 852 na pomoc społeczną średnio na jednego mieszkańca zagregowaną do powiatów.

Mapa 52. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na zadania realizowane w ramach pomocy społecznej w dziale 852 – Pomoc społeczna przypadająca na 1 mieszkańca w 2024 r.

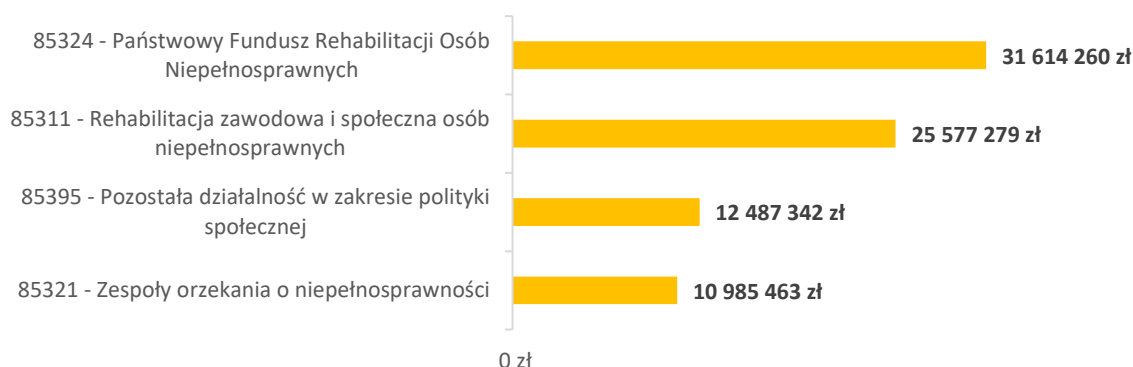
Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

Największą kwotę wydatkowaną na pomoc społeczną przypadającą na jedną osobę odnotowano w powiecie pińczowskim (1 561 zł), powiecie opatowskim (1 447 zł) oraz w mieście Kielce (1 110 zł), w pozostałych powiatach wyliczona kwota na 1 mieszkańca była poniżej 1 000 zł. Najniższą kwotę wykazano w powiatach: kieleckim (582 zł) i włoszczowskim (592 zł). Średnia wartość wydatkowana na pomoc społeczną przypadająca na jednego mieszkańca województwa świętokrzyskiego w 2023 roku wyniosła 822,05 zł.

Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej

Suma wydatków w 2024 roku w dziale „853 – Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” wyniosła 80 664 344 zł – o 25,2% mniej w porównaniu do 2023 roku. 37% tej kwoty w 2024 roku znajdowało się w budżetach OPS/CUS i PCPR. Struktura wszystkich wydatków na zadania w ramach tego działu przedstawiona została na poniższym wykresie.

853 - Pozostała działalność w zakresie pomocy społecznej

Wykres 70. Wydatki w dziale „853 - Pozostała działalność w zakresie pomocy społecznej” w 2024 r.

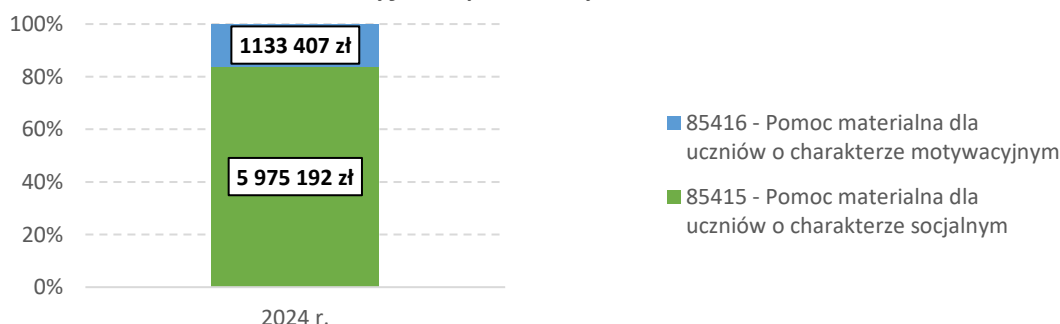
Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

Najwięcej środków wydatkowanych zostało w rozdziale 85324 – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (31 614 260 zł), następnie: 85311 – Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych (25 577 279 zł). Najmniejszą część środków finansowych obejmowały zespoły orzekania o niepełnosprawności (10 985 463 zł).

Edukacyjna opieka wychowawcza

Na realizację zadań w dziale „854 – Edukacyjna opieka wychowawcza” w 2024 roku JST wydatkowały kwotę 7 108 599 zł, o 6% mniejszą w odniesieniu do 2023 roku. 35% tej kwoty znajdowało się w budżetach OPS/CUS i PCPR.

854 - Edukacyjna opieka wychowawcza

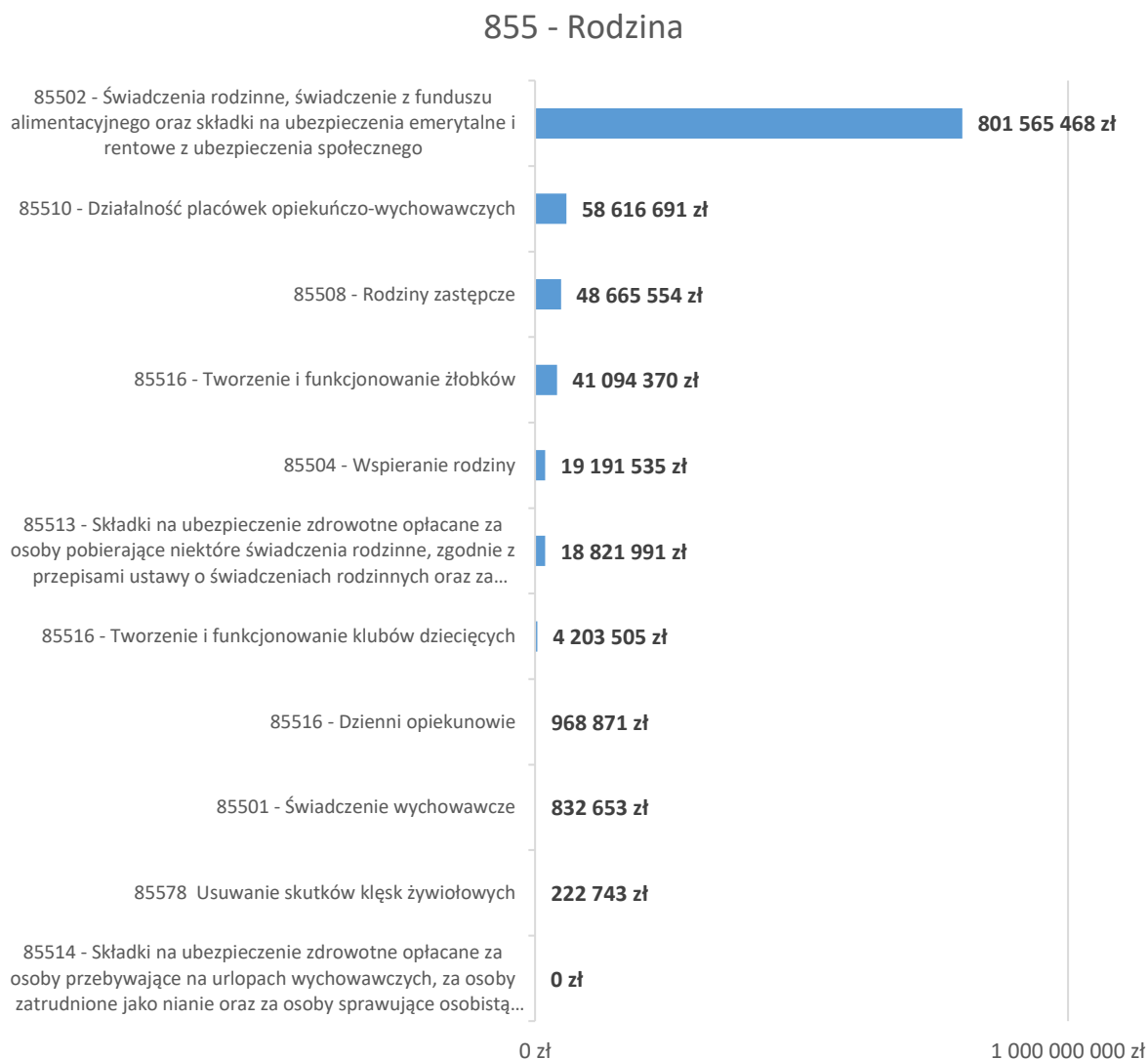
Wykres 71. Wydatki w ramach działu „854 – Edukacyjna opieka” w 2024 r.

Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

Największe środki w udziale tj. 84% przeznaczone zostały na pomoc materialną dla uczniów o charakterze socjalnym (5 975 192 zł), następnie motywacyjnym (1 133 407 zł).

Rodzina

W ramach działu „855 – Rodzina” łącznie w 2024 roku wydatkowano 994 183 381 zł, o 21% więcej w porównaniu do 2023 roku. 86% tej kwoty znajdowało się w budżetach OPS/CUS i PCPR.

Wykres 72. Wydatki w ramach działu „855- Rodzina” w 2024 r.

Źródło danych: Sprawozdanie OZPS w CAS.

W dziale „Rodzina” największe wydatki stanowią: świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego (801 565 468 zł), następnie działalność placówek opiekuńczo-wychowawczych (58 616 691 zł). Najmniejszą kwotę wydatkowano na usuwanie skutków klęsk żywiołowych (222 743 zł). Nie odnotowano wydatków z rozdziału: „85514 - Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby przebywające na urloпах wychowawczych, za osoby zatrudnione jako nianie oraz za osoby sprawujące osobistą opiekę nad dzieckiem”.

10. Działania na rzecz wsparcia i rozwoju systemu pomocy i integracji społecznej realizowane na szczeblu samorządu województwa

Za działania w obszarze polityki społecznej realizowane przez samorząd województwa pod nadzorem Zarządu Województwa Świętokrzyskiego odpowiada Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego, w tym funkcjonujący w jego strukturze Świętokrzyski Ośrodek Adopcyjny.

Zadania samorządu województwa w obszarze polityki społecznej skupiają się wokół następujących działań:

- opracowanie, aktualizowanie i realizacja strategii wojewódzkiej w zakresie polityki społecznej,
- realizacja wojewódzkich programów obligatoryjnych oraz fakultatywnych z obszaru polityki społecznej,
- organizacja szkoleń zawodowych kadr pomocy społecznej oraz innych instytucji, organizacji i służb realizujących zadania wpisujące się w szerokorozumianą politykę społeczną,
- rozpoznawanie przyczyn ubóstwa,
- diagnozowanie i monitorowanie wybranych problemów społecznych w regionie,
- inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej,
- koordynowanie działań na rzecz sektora ekonomii społecznej w regionie,
- sporządzanie oceny, o której mowa w art. 16a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej na podstawie ocen sporządzonych przez gminy i powiaty z obszaru województwa, uwzględniającej kwestie i problemy społeczne,
- wsparcie rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi,
- rehabilitacja społeczno-zawodowa osób z niepełnosprawnościami.

Strategia polityki społecznej, realizacja wojewódzkich programów z obszaru polityki społecznej

Uchwałą Nr XXXII/435/21 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 27 maja 2021 r. przyjęto „Strategię Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030”. Misją Strategii jest budowanie wspólnoty o wysokim kapitale społecznym na rzecz trwałego rozwoju, wysokiej jakości życia, zmniejszenia skali problemów społecznych, a także ich łagodzenia.

Dokumenty strategiczne i programowe polityki społecznej w województwie świętokrzyskim realizowane w 2024 roku:

- Strategia Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030,
- Program Współpracy Samorządu Województwa Świętokrzyskiego z Organizacjami Pozarządowymi na 2024 r.,
- Wojewódzki program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych na lata 2021-2026,
- Regionalny Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej do roku 2025,
- Program Pomocy Społecznej i Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu Województwa Świętokrzyskiego do roku 2030,
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2023-2028,
- Ramowy program ochrony osób doznających przemocy domowej województwa świętokrzyskiego na lata 2023-2028,
- Ramowy program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową województwa świętokrzyskiego na lata 2023-2028,
- Ramowy program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową województwa świętokrzyskiego na lata 2023-2028,
- „Wojewódzki program poszerzenia, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie pomocy i oparcia społecznego województwa świętokrzyskiego do roku 2030”,
- Regionalny Program Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Świętokrzyskim do 2030 roku,
- Regionalny Plan Rozwoju Usług Społecznych i Deinstytucjonalizacji Województwa Świętokrzyskiego na lata 2023-2025.

Realizowane projekty ze środków zewnętrznych

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w 2024 roku realizował dwa projekty, finansowane ze środków Unii Europejskiej:

- 1) **„Koordynacja polityki społecznej w województwie świętokrzyskim”**, realizowany jest w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 (FERS), Działanie 04.13 – Wysokiej jakości system włączenia społecznego, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.

Okres realizacji projektu: od 1 września 2023 r. do 31 grudnia 2028 r.

Całkowita wartość Projektu wynosi 13 768 806,14 zł, w tym dofinansowanie z UE 11 362 018 zł.

- 2) **„Tworzenie Lokalnych Systemów Wsparcia dla Seniorów”**, współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Świętokrzyskiego 2021-2027 (FEŚ), Priorytet 9. Usługi społeczne i zdrowotne, Działania 9.4 Zwiększenie dostępności usług społecznych i zdrowotnych.

Okres realizacji projektu: od 1 lutego 2024 r. do 31 stycznia 2027 r.

Całkowita wartość projektu: 63 529 411,77 zł, w tym dofinansowanie z UE 54 000 000 zł.

Projekt pn.: **„Koordynacja polityki społecznej w województwie świętokrzyskim”** – głównym celem projektu jest m.in.: wsparcie jednostek, podmiotów, instytucji w procesie zmian systemowych związanych z rozwojem środowiskowych usług społecznych, deinstytucjonalizacją (DI), tworzeniem i wspieraniem centrów usług społecznych, wypracowaniem mechanizmów współpracy i kooperacji międzysektorowej, a także wdrażaniem nowych rozwiązań w obszarze włączenia społecznego. Projekty koordynacyjne współfinansowane z Funduszu Europejskiego dla Rozwoju Społecznego realizowane są we wszystkich województwach przez regionalne ośrodki polityki społecznej.

Działania w projekcie „koordynacyjnym” podzielone zostały na trzy zadania:

Zadanie nr 1. Analizy, badania oraz programowanie polityki społecznej.

Celem zadania jest diagnozowanie i monitorowanie sytuacji regionalnej w zakresie m.in.: pomocy i integracji społecznej, usług społecznych, wspierania rodziny, pieczy zastępczej i adopcji, ekonomii społecznej, sytuacji osób z niepełnosprawnościami, demografii, potrzeb szkoleniowych kadr pomocy i integracji społecznej – co umożliwi na wskazanie kierunków rozwoju polityk publicznych oraz skutecznej realizacji działań w zakresie włączenia społecznego i DI usług społecznych. Gromadzenie, analiza, mapowanie danych pozwoli na: określenie potencjału, zasobów, potrzeb instytucji oraz podmiotów działających w obszarze rozwoju usług społecznych, aktywnej integracji, DI, a także na zdiagnozowanie zjawisk, które ograniczają zaspokajanie potrzeb społecznych lub stwarzają zagrożenie takiego ograniczenia. W ramach tego zadania zapewnione jest także wsparcie szkoleniowe i warsztatowe w zakresie tworzenia i wdrażania lokalnych dokumentów strategicznych, w tym lokalnych planów deinstytucjonalizacji (LPDI).

Zadanie nr 2. Rozwój usług społecznych w województwie i wsparcie lokalnych instytucji. Celem zadania jest wzmocnienie potencjału instytucjonalnego, organizacyjnego oraz kompetencyjnego kadr m.in.: instytucji pomocy społecznej, podmiotów świadczących usługi społeczne, podmiotów działających na rzecz włączenia społecznego, podmiotów systemu wsparcia rodziny, pieczy zastępczej, adopcji oraz jego otoczenia, organizacji pozarządowych.

Wzmocnienie potencjału kadry nastąpi z wykorzystaniem superwizji pracy socjalnej jako ważnego narzędzia rozwoju zawodowego. Zwiększanie efektywności pracy w zakresie rozwoju, zarządzania usługami społecznymi oraz procesem DI, wymiany dobrych praktyk, w tym wypracowywania rozwiązań do lepszej integracji usług społecznych i zdrowotnych na rzecz różnych grup docelowych jest jednym z założeń projektu. W ramach zadania zapewniono działania w zakresie wsparcia szkoleniowego i doradczego skierowane do gmin w zakresie tworzenia CUS oraz rozwoju, zarządzania i organizacji realizowanych przez nie usług społecznych. Realizacja zadania umożliwia organizację konferencji tematycznych dotyczących rozwoju usług społecznych w województwie świętokrzyskim.

Zadanie nr 3. Rozwój i koordynacja ekonomii społecznej w województwie.

Celem zadania jest budowa spójnego systemu rozwoju i wsparcia ekonomii społecznej, tworzenie sieci podmiotów ekonomii społecznej, wzmacnianie, organizacja, koordynacja współpracy podmiotów ekonomii społecznej, popularyzacja, promocja ekonomii społecznej w społecznościach lokalnych, jednostkach samorządów terytorialnych, biznesie, a także wśród młodych ludzi m.in. wśród studentów. W ramach tego zadania zaplanowano m.in.:

- działania związane z koordynacją Regionalnego Komitetu Rozwoju Ekonomii Społecznej,
- wdrażanie w samorządach rozwiązań w obszarze ekonomii społecznej oraz działań na rzecz rozwoju zaangażowania jednostek samorządu terytorialnego w obszarze ekonomii społecznej,
- sieciowanie, koordynację ośrodków wsparcia ekonomii społecznej z powiatowymi urzędami pracy oraz powiatowymi radami rynku pracy w województwie świętokrzyskim,
- działania na rzecz zwiększenia aktywności jednostek samorządów terytorialnych w obszarze zatrudnienia socjalnego,
- inicjatywy służące budowaniu marki ekonomii społecznej i jej promocji.

W ramach projektu „Koordynacja polityki społecznej w województwie świętokrzyskim” w 2024 roku zlecono realizację badania społecznego pn. „Badanie potencjału jednostek samorządu terytorialnego z województwa świętokrzyskiego w zakresie rozwoju usług społecznych w obszarze pieczy zastępczej”. Celem głównym badania była identyfikacja barier procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych oraz potencjału jednostek samorządu terytorialnego w zakresie możliwości wsparcia pieczy zastępczej. Badanie jest pomocne w wypracowaniu założeń projektów w zakresie wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej.

W ramach działań upowszechniająco – informacyjnych zorganizowano konferencję dla jednostek samorządu terytorialnego – gmin i powiatów z terenu województwa świętokrzyskiego. Konferencja pn. „Centra usług społecznych – szanse i perspektywy” miała miejsce w Filharmonii Świętokrzyskiej im. Oskara Kolberga w Kielcach. Podczas konferencji

uczestnicy mieli możliwość uzyskania informacji na temat bieżących zmian i trendów w polityce społecznej. W konferencji wzięło udział 200 osób.

Szkolenia kompetencyjne

ROPS zapewnił szeroką ofertę możliwości podniesienia wiedzy i kompetencji przez pracowników jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej, jednostek samorządu terytorialnego i innych instytucji w zakresie DI usług społecznych. W 2024 roku zostały zrealizowane liczne szkolenia, warsztaty i wizyty studyjne oraz wsparcie superwizji dla kadry pomocy i integracji pomocy społecznej z terenu województwa świętokrzyskiego, tj.:

- 1) szkolenia kompetencyjne Centrów Usług Społecznych (CUS), składające się z trzech modułów: zarządzania i organizacji usług społecznych, opracowywania i realizacji indywidualnych planów usług społecznych, organizacji społeczności lokalnej;
- 2) szkolenia jednodniowe i warsztaty dwudniowe z zakresu tworzenia i wdrażania lokalnych planów deinstytucjonalizacji usług społecznych (LPDI);
- 3) szkolenia dwudniowe z rozwoju usług społecznych i procesu deinstytucjonalizacji;
- 4) szkolenia jednodniowe online opracowywanie projektów o kontraktów socjalnych;
- 5) szkolenia jednodniowe i warsztaty dwudniowe z zakresu tworzenia i wdrażania dokumentów strategicznych i programowych;
- 6) grupowa superwizja pracy socjalnej,
- 7) szkolenia pn. „Stosowanie klauzul i aspektów społecznych w zamówieniach publicznych”;
- 8) szkolenia pn. „Tworzenie PZS przez JST”;
- 9) szkolenia pn. „Tworzenie ścieżek reintegracji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – współpraca pomiędzy JST a podmiotami zatrudnienia socjalnego, ZAZ, WTZ, PS oraz innymi podmiotami na poziomie lokalnym”;
- 10) szkolenia pn. „Uwzględnianie ekonomii społecznej w programowaniu lokalnych dokumentów strategicznych”;
- 11) szkolenia pn. „Zlecanie i powierzanie zadań publicznych JST podmiotom ekonomii społecznej w różnych trybach przewidzianych prawem”,
- 12) wizyty studyjno-szkoleniowe jednodniowe do podmiotów ekonomii społecznej.

Wsparciem kompetencyjnym w 2024 roku w ramach realizowanego projektu „Koordynacja polityki społecznej w województwie świętokrzyskim” objętych zostało 744 uczestników. Rezultatem przeprowadzonych szkoleń, warsztatów, wizyt studyjnych była wymiana doświadczeń między uczestnikami, a co najważniejsze podniesienie wiedzy i wzmocnienie kompetencji.

Ponadto jednostki samorządu terytorialnego zarówno szczebla gminnego jak i powiatowego w regionie w ramach projektu były objęte wsparciem doradczym. Celem doradztwa była edukacja kadry, wsparcie merytoryczne jednostek samorządu terytorialnego

przy tworzeniu CUS oraz informacja dotycząca procesu deinstytucjonalizacji (DI). Z doradztwa specjalistycznego w ramach projektu „Koordynacja polityki społecznej w województwie świętokrzyskim” skorzystały 33 instytucje.

Działania ROPS w zakresie koordynacji polityki społecznej w województwie świętokrzyskim, prowadzenie szkoleń, warsztatów, wyjazdów studyjnych, doradztwa specjalistycznego i organizacji konferencji przyczyniły się do kreowania pozytywnego wizerunku centrów usług społecznych i rozwoju usług społecznych w środowisku lokalnym. Województwo świętokrzyskie staje w czołowie regionów pod względem kreowania idei centrów usług społecznych i rozwoju usług środowiskowych.

W ramach projektu „Koordynacja polityki społecznej w województwie świętokrzyskim” jednym z zadań jest rozwój i koordynacja ekonomii społecznej w województwie. ROPS stoi przy koncepcji ekonomii społecznej rozumianej jako kreowanie rynku usług i produktów nastawionych na potrzeby starzejącej się populacji.

W zakresie rozwoju i koordynacji ekonomii społecznej w regionie w 2024 roku zorganizowano wydarzenie pn. „Sieciowanie podmiotów ekonomii społecznej z terenu województwa świętokrzyskiego” w Centrum Kongresowym Targów Kielce. Uczestnikom – świętokrzyskim podmiotom ekonomii społecznej stworzono możliwość integracji, wymiany doświadczeń i zaprezentowania swojej działalności, co mogło zaowocować nawiązaniem współpracy, realizacją wspólnych inicjatyw na rzecz społeczności lokalnych i rozwojem usług społecznych. Rozstrzygnięto w ramach tego wydarzenia konkurs pn. „Ekonomia społeczna łączy i wspiera”, w którym nagrodzono kilkadziesiąt podmiotów ekonomii społecznej w pięciu kategoriach: stoisko podmiotu ekonomii społecznej, logo podmiotu ekonomii społecznej, inicjatywy zrealizowane na rzecz społeczności lokalnej, współpraca z innymi instytucjami na rzecz społeczności lokalnej oraz działania zrealizowane na rzecz promocji gminy i/lub regionu. Podczas wydarzenia odbyły się także warsztaty w formie „world cafe”, podczas których przedstawiciele podmiotów ekonomii społecznej mogli uzyskać informacje bezpośrednio od pracowników ośrodków wsparcia ekonomii społecznej, Departamentu Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego i Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach na temat możliwości rozwoju i wsparcia swoich organizacji. W wydarzeniu udział wzięło około 600 osób, przedstawicieli 50 podmiotów ekonomii społecznej z terenu województwa świętokrzyskiego.

W ramach prowadzonych działań projektowych promujących ideę ekonomii społecznej, w 2024 roku zorganizowany został coroczny konkurs „Lider Ekonomii Społecznej”. Konkurs nagradza samorządy, instytucje i firmy najaktywniej działające na rzecz wsparcia i wdrażania w życie idei ekonomii społecznej, promując postawy odpowiedzialności społecznej. Konkurs „Lider Ekonomii Społecznej” został ogłoszony w czterech kategoriach: „Samorząd

Prospołeczny powyżej 20 tys. mieszkańców”, „Samorząd Prospołeczny do 20 tys. mieszkańców”, „Podmiot ekonomii społecznej” oraz „Biznes prospołeczny”. W 2024 roku Kapituła Konkursu zdecydowała też o wręczeniu „Nagrody Specjalnej”. Gala „Lider Ekonomii Społecznej” odbyła się w Centrum Kongresowym Targów Kielce i zgromadziła licznych gości – przedstawicieli samorządów, przedsiębiorstw oraz podmiotów ekonomii społecznej z terenu województwa świętokrzyskiego. Na wydarzenie zaproszeni zostali przedstawiciele m.in.: ośrodków wsparcia ekonomii społecznej, Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Kielcach, Świętokrzyskiej Policji, Państwowej Straży Pożarnej, podmiotów ekonomii społecznej, samorządów z województwa świętokrzyskiego. W wydarzeniu udział wzięło około 600 osób.

W zakresie promocji i wsparcia ekonomii społecznej w 2024 roku zorganizowano dwa kiermasze podmiotów ekonomii społecznej przed świętami wielkanocnymi i bożonarodzeniowymi. Podczas świątecznych kiermaszów podmiotów ekonomii społecznej można było zakupić świąteczne ozdoby i rękodzieło. Kiermasze odbyły się w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Świętokrzyskiego oraz siedmiu instytucjach publicznych na terenie Kielc. Ozdoby przygotowali podopieczni zakładów aktywności zawodowej, warsztatów terapii zajęciowej, fundacji, stowarzyszeń i innych podmiotów ekonomii społecznej z regionu.

W ramach projektu na Politechnice Świętokrzyskiej zorganizowano spotkanie ze studentami, którzy niedługo staną przed wyborem miejsca pracy. Spotkanie pn. „Dni Ekonomii Społecznej” służyło popularyzacji wiedzy o ekonomii społecznej w środowisku akademickim, kształtowaniu postaw przedsiębiorczych wśród studentów oraz przybliżeniu możliwości, jakie niesie zaangażowanie w sektor ekonomii społecznej. Przedsiębiorstwa społeczne mogą stać się dla absolwentów uczelni wyższych nową możliwością zaistnienia na rynku pracy. Sektor ekonomii społecznej dla młodzieży może stać się ciekawą alternatywą w stosunku do tradycyjnych firm stawiających wyłącznie na zysk. Podczas spotkania przedstawiono na czym polega idea startupów społecznych.

Utworzono stronę internetową projektu „Koordynacja polityki społecznej w województwie świętokrzyskim” pod adresem koordynacja.swietokrzyskie.pro. Na stronie internetowej zamieszczano aktualne informacje w zakresie prowadzonej polityki społecznej na rzecz rozwoju DI usług społecznych, tworzenia CUS-ów. Strona internetowa projektu posłużyła jako doskonałe narzędzie do rekrutacji formularzem online na szkolenia, warsztaty, wizyty studyjne i doradztwo zapewnione w ramach projektu.

Na koniec 2024 roku w ramach projektu „Koordynacja polityki społecznej w województwie świętokrzyskim” wydatkowano kwotę: 1 573 280,79 zł.

Projekt pn.: „**Tworzenie Lokalnych Systemów Wsparcia dla Seniorów**”, którego istotą jest szeroka współpraca pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej, jednostkami samorządu terytorialnego i ich jednostkami organizacyjnymi, a także podmiotami leczniczymi świadczącymi podstawową opiekę zdrowotną na rzecz stworzenia systemu wsparcia dla seniorów. Projekt realizowany jest w partnerstwie z 19 gminami powiatu kieleckiego oraz miastem Kielce a Liderem projektu jest ROPS. Celem głównym projektu jest:

- wsparcie seniorów aktywnych (osób 60+) w pełnym uczestnictwie we wszystkich aspektach życia poprzez ułatwienie im dostępu do usług zdrowotnych i społecznych, w tym usług opiekuńczych i edukacyjnych;
- wsparcie seniorów zależnych poprzez wzmacnianie potencjału instytucji pomocy i integracji społecznej poprzez organizację szkoleń kompetencyjnych dla kadry świadczącej usługi opiekuńcze i zdrowotne;
- poprawa koordynacji usług społecznych i zdrowotnych dla seniorów.

Pomocą w ramach projektu ma zostać objętych minimum 3 500 seniorów w wieku 60+ z terenu miasta Kielce i 19 gmin powiatu kieleckiego, głównie osób niesamodzielnych, zależnych i z niepełnosprawnościami oraz osób wymagających aktywizacji i kompleksowego zdiagnozowania stanu zdrowia. Istotą projektu jest, aby wsparcie zostało skierowane zarówno do seniorów aktywnych i samodzielnych jak również zależnych od innych osób czy instytucji. Wsparcie polega na pełnym uczestnictwie osób starszych we wszystkich aspektach życia poprzez ułatwienie dostępu do usług zdrowotnych i społecznych, w tym usług opiekuńczych i edukacyjnych, a także wzmocnieniu potencjału instytucji pomocy i integracji społecznej. Zaplanowane w projekcie działania obejmują usługi zdrowotne w tym m.in.: specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, pakiety rehabilitacyjne, pomoc terapeutyczną jaką jest światłoterapia, muzykoterapia, akupunktura, ziołolecznictwo. Świadczone są również usługi psychologa w tym prowadzona jest psychoterapia, edukacyjne spotkania integracyjne wraz z działaniami prozdrowotnymi. W ramach projektu realizowane są również usługi społeczne w postaci usług asystenckich dla osób starszych w tym z niepełnosprawnościami, usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, usług opiekuńczych – świadczonych w formie usług sąsiedzkich, zapewniona została opieka wytchnieniowa dla opiekuna seniora oraz rehabilitacja społeczna. Uczestnicy projektu mogli również liczyć na wsparcie w postaci usług fryzjera, kosmetyczki, taksówki dla seniora, złotej rączki oraz uczestnictwa w warsztatach z wykluczenia cyfrowego. Ponadto organizowane były edukacyjne spotkania integracyjne, połączone z działaniami prozdrowotnymi. W projekcie zaplanowano wsparcie dla 3 489 seniorów, w tym 2 484 kobiet i 1 005 mężczyzn. Dodatkowo przewidziano pomoc dla 55 opiekunów faktycznych, w tym: 43 kobiet i 12 mężczyzn. Uczestnicy projektu, którzy korzystają lub już skorzystali

z realizowanych usług to również osoby z niepełnosprawnościami. Liczba takich osób, dla których zaplanowano wsparcie to 349 osób, w tym 279 kobiet i 70 mężczyzn. W 2024 roku wsparciem objęto blisko 2 700 osób, w tym ponad 2 600 seniorów oraz około 28 opiekunów faktycznych. Z wszystkich uczestników projektu, którzy otrzymali pomoc ponad 1 400 osób to osoby z niepełnosprawnościami.

Lider projektu – ROPS realizując swoje zadanie w projekcie w 2024 roku, podnosił kompetencje osób chcących uzyskać niezbędną wiedzę i przygotowanie potrzebne do wykonywania zadań w zakresie świadczenia usług w społeczności lokalnej. Ta grupa docelowa to osoby objęte kursami/szkoleniami, które stanowią główny element w wypracowaniu systemu koordynacji świadczeń usług społecznych i zdrowotnych dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Dla osób chcących nabyć nowe umiejętności niezbędne do świadczenia usług dla seniorów takich jak asystent i opiekunka osób starszych, chorych i niesamodzielnych, opiekunki środowiskowej, osoby świadczącej usługi w formie usług sąsiedzkich oraz opiekunów faktycznych prowadzone były jednodniowe szkolenia w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. Uczestnicy szkolenia pn. „Asystent osób starszych, chorych i niesamodzielnych” uzyskali niezbędną wiedzę i przygotowanie do pełnienia funkcji asystenta w społeczności lokalnej w szczególności świadczonej bezpośrednio u odbiorcy wsparcia lub klubach seniora, ośrodkach wsparcia dziennego, zadaniach organizowanych przez organizacje pozarządowe ukierunkowanych na opiekę nad osobami starszymi i z niepełnosprawnościami w formie niestacjonarnej/dziennej. Sześciodniowe szkolenie dla opiekunów środowiskowych skierowane było dla osób chcących uzyskać niezbędną wiedzę i przygotowanie do wykonywania zadań w zakresie świadczenia usług opiekuńczych. Podczas szkolenia pn. „Opiekun osób chorych, starszych i niesamodzielnych” kursanci pozyskali wiedzę z zakresu psychologii i fizjologii wieku podeszłego, chorób wieku starczego, zasad prawidłowego żywienia i pierwszej pomocy przedmedycznej. Nabyli umiejętności w zakresie komunikowania się ze swoimi podopiecznymi, organizowania im czasu wolnego, wspierania i aktywizacji oraz sposobu pielęgnacji i higieny seniora. W ramach przeprowadzonych: 30 szkoleń w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej przeszkolono 286 osób, 5 pięciodniowych szkoleń pn. „Asystent osób starszych, chorych i niesamodzielnych” 100 osób, 3 sześciodniowych szkoleń pn. „Opiekun osób chorych, starszych i niesamodzielnych” 58 osób, 4 sześciodniowych szkoleń pn. „Opiekun/ka środowiskowy/a” 79 osób.

Ponadto Lider projektu w 2024 roku rozpoczął realizację działania pn.: „Dzień zdrowia dla seniora”. Jest to pakiet usług ogólnorozwojowych i zdrowotnych, które otrzymuje uczestnik wsparcia podczas jednego dnia w miesiącu, obejmujący analizę kondycji zdrowotno-sprawnościowej, konsultację dietetyczną, zalecenia dietetyczne, konsultację

fizjoterapeutyczną, wykład w zakresie profilaktyki zdrowotnej, zajęcia ogólnousprawniające, zalecenia fizjoterapeutyczne, zabiegi rehabilitacyjne, konsultacje lekarzy specjalistów. Usługi skierowane są do seniorów i obejmują 10 cykli, które będą trwały nie dłużej niż do 31.01.2027 r. tj. do dnia zakończenia realizacji projektu. Z założeń projektu wynika, że jeden cykl obejmuje 60 dni roboczych podzielonych na 3 etapy. Każdy etap trwa 20 dni. W każdym cyklu bierze udział po 20 seniorów z 19 gmin powiatu kieleckiego i miasta Kielce, codziennie inna gmina – łącznie w cyklu udział weźmie 400 seniorów. Usługa jest realizowana zgodnie z zaplanowanym harmonogramem. W pakiecie usług ogólnorozwojowych i zdrowotnych, który otrzymują seniorzy znajdują się:

- analiza kondycji zdrowotno-sprawnościowej, pomiar parametrów życiowych,
- zajęcia ogólnousprawniające,
- ćwiczenia siłowe, cardio,
- wykład w zakresie edukacji antydyskryminacyjnej/zdrowia/dietetyki oraz fizjoterapii,
- konsultacje lekarskie, dietetyczne, fizjoterapeutyczne,
- zalecenia fizjoterapeutyczne/zabiegi rehabilitacyjne.

Działanie to cieszyło się dużym zainteresowaniem uczestników. Seniorzy aktywnie uczestniczyli w dyskusjach, poszerzając swoją wiedzę na temat zdrowego trybu życia i zapobiegania chorobom. W 2024 roku zrealizowano pierwszy i rozpoczęto drugi cykl, obejmując tym samym wsparciem łącznie 800 seniorów.

W ramach realizowanych zadań Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej jest również organizatorem wydarzenia pn. „Senior w plenerze”, które będzie organizowane cyklicznie podczas trwania projektu. Pierwsze z zaplanowanych spotkań odbyło się 25 czerwca 2024 r. w Parku Etnograficznym w Tokarni. Głównym celem tego wydarzenia było wsparcie seniorów w zakresie profilaktyki zdrowotnej, bezpieczeństwa i postaw antydyskryminacyjnych. Wydarzenie pełniło rolę edukacyjno-integracyjną. Bogaty program warsztatów dostarczył wiedzy uczestnikom, jak efektywnie dbać o swoje zdrowie poprzez utrzymanie dobrej kondycji fizycznej i psychicznej oraz właściwe odżywianie. Wydarzenie dedykowane było dla grupy 700 seniorów z terenu powiatu kieleckiego i miasta Kielce.

Kolejnym ważnym wydarzeniem skierowanymi dla seniorów 60+ są „Świętokrzyskie spotkanie senioralne”, których program obejmuje prelekcje ekspertów na temat m.in. jak się zdrowo odżywiać, jak dbać o dobrą kondycję psychiczną i bezpieczeństwo, postaw antydyskryminacyjnych, czyli jak należy reagować na próby dyskryminacji ze względu na wiek. Towarzyszące konferencji warsztaty tematyczne dla seniorów przynoszą przedstawicielom starszego pokolenia nie tylko dawkę przydatnej dla nich wiedzy, ale także stanowią okazję do nawiązania kontaktów ze specjalistami różnych dziedzin, a przede wszystkim do integrowania się środowiska senioralnego. Podczas spotkań instytucje podległe

samorządowi województwa, m.in. Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy i Świętokrzyskie Centrum Ratownictwa Medycznego i Transportu Sanitarnego, ale także Wojewódzka Komenda Policji w Kielcach, przy swoich stoiskach przekazywali informacje m.in. o tym, jak dbać o zdrowie, kondycję fizyczną i swoje bezpieczeństwo. Wydarzenie dedykowane było również dla grupy 700 seniorów z terenu powiatu kieleckiego i miasta Kielce.

W ramach działania pn.: „Dzień seniora – spotkania z kulturą” przewidzianych jest 20 spotkań, które będą trwały nie dłużej niż do 31.12.2026 r. Mają one na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu seniorów poprzez ich integrację i aktywizację społeczno-zdrowotną. W każdym spotkaniu weźmie udział 30 seniorów z danej gminy, będącej Partnerem w projekcie. Łącznie 600 seniorów zostanie objętych tym działaniem. Program spotkania obejmuje zwiedzanie marszałkowskich obiektów kultury, warsztaty historyczne przy kawie, zwiedzanie Kielc z przewodnikiem oraz udział w wydarzeniu artystycznym – spektakl w teatrze im. Stefana Żeromskiego bądź koncert w Filharmonii Świętokrzyskiej im. Oskara Kolberga w Kielcach. Każde spotkanie to wyjątkowa sposobność, która sprzyja integracji i wspólnemu odkrywaniu sztuki. Seniorzy mogą zobaczyć, jak wiele do zaoferowania mają działające w naszej okolicy placówki kultury, jak bogata jest oferta muzeów, teatru, filharmonii oraz poznania wielu ciekawostek dotyczących historii Kielc. Spotkania zachęcają do jeszcze bardziej aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym, ponieważ aktywność, a zwłaszcza aktywność kulturalna, stanowi istotny czynnik wpływający na jakość życia, poczucie jego sensu i wartości. Podczas spotkań edukujemy seniorów o ważnych zmianach w przepisach m.in. takich które mają na celu zwiększenie bezpieczeństwa pożarowego i ochronę zdrowia mieszkańców dbając o ich bezpieczeństwo. Uczestnikom przekazano zakupione w ramach projektu czujniki dymu, które winny być zamontowane w gospodarstwach domowych przez właścicieli domów i mieszkań. W 2024 roku zorganizowano trzy spotkania, w których udział wzięło łącznie 90 seniorów z gmin: Zagnańsk, Piekoszów, Łopuszno. Realizowany projekt zakłada zatem szeroko rozumianą aktywizację osób starszych.

Na koniec roku 2024 w ramach projektu „Tworzenie Lokalnych Systemów Wsparcia dla Seniorów” wydatkowano kwotę: 9 676 101 zł.

Analizy, diagnozy, monitorowanie i programowanie

Prowadzone działania polegające na gromadzeniu statystyk przez ROPS pozwalają na monitorowanie i analizowanie zjawisk problemów społecznych w regionie. Analizy, diagnozy dokonane w 2024 roku dotyczyły tematyki tj.: przeciwdziałania przemocy domowej, rozwoju ekonomii społecznej, zagrożenia ubóstwem, oceny zasobów pomocy społecznej.

ROPS w 2024 roku opracował „Wojewódzki program poszerzenia, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie pomocy i oparcia społecznego województwa świętokrzyskiego do roku 2030”. Program skupia się na zorganizowaniu sprawnego systemu oparcia społecznego osób

w kryzysie zdrowia psychicznego, poprzez deinstytucjonalizację usług społecznych skierowanych do osób w kryzysie zdrowia psychicznego. Jego głównym celem jest „Efektywny, kompleksowy system form wsparcia społecznego, którego wynikiem możliwe jest utrzymanie, wzmocnienie lub powrót do pełnienia ról społecznych, odzyskanie samodzielności i aktywności społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi”.

Szkolenia w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

W 2023 wprowadzone zostały zmiany w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zgodnie z nowelizacją ustawa zmieniła nie tylko nazwę z przeciwdziałanie przemocy w rodzinie na przeciwdziałania przemocy domowej. Ustawa założyła obowiązkowe szkolenia dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej, w tym obowiązkowych szkoleń dla członków zespołu interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych w terminie 12 miesięcy od dnia ich powołania. Realizacja tego typu szkoleń na podstawie ustawy należy do zadań własnych samorządu województwa. ROPS w 2024 roku zorganizował szkolenia online i stacjonarne z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, w których łącznie udział wzięło 1 143 uczestników.

Inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej

Zorganizowano **konkurs „Świętokrzyski Anioł Dobroci”** w Filharmonii Świętokrzyskiej w Kielcach, który ma na celu uhonorowanie instytucji pomocy społecznej, stowarzyszeń, ale także osób fizycznych szczególnie zaangażowanych w działania na rzecz pomocy innym. Konkurs „Świętokrzyski Anioł Dobroci” jest jedyną tego typu inicjatywą o charakterze regionalnym, która już na stałe wpisała się w kalendarz najważniejszych wydarzeń województwa świętokrzyskiego. W 2024 roku ramach konkursu wpłynęło łącznie 26 zgłoszeń w tym: 14 o przyznanie nagrody w kategorii indywidualnej i 12 w kategorii zespołowej. Zarząd Województwa Świętokrzyskiego na wniosek Kapituły oceniającej wnioski przyznał nagrody w: kategorii indywidualnej i kategorii zespołowej. W wydarzeniu udział wzięło 500 osób.

Wartości rodzinne są szczególnie ważne i warte stałego wzmacniania dlatego po raz kolejny zorganizowano **obchody „Świętokrzyskiego Dnia Rodziny”** w formie pikniku rodzinnego dla rodzin adopcyjnych i zastępczych, który odbył się Centrum Edukacji i Kultury „Szklany Dom” w Ciekotach. Ideą jaka przyświecała organizacji wydarzenia była integracja dzieci i rodziców, promowanie wartości rodzinnych a także wspólnego spędzania czasu wolnego. „Świętokrzyski Piknik Rodzinny” to wydarzenie wkomponowane jako stałe zadanie, cieszy się nieustającym zainteresowaniem rodzin zastępczych i dzieci. Jest też okazją do złożenia podziękowania wszystkim rodzinom za otwarte serca, pełne miłości domy oraz promocji rodzicielstwa zastępczego. Do udziału w inicjatywie zaproszono zarówno rodziny zastępcze, jak i adopcyjne z terenu województwa świętokrzyskiego. W wydarzeniu udział wzięło łącznie 450 osób.

W ramach wdzięczności za pracę na rzecz rodzicielstwa zastępczego kolejny raz zorganizowano **„Spotkanie Mikołajkowe”** dla dzieci przysposobionych i ich rodziców oraz dzieci przebywających w zawodowych formach rodzinnej pieczy zastępczej. W „Spotkaniu Mikołajkowym”, które odbyło się Grand Hotelu w Kielcach W wydarzeniu udział wzięło łącznie 490 osób.

ROPS stwarza pewną możliwość do zmiany oceny osób z niepełnosprawnością w tym intelektualną uczestnicząc i organizując **„Spotkania integracyjne środowisk osób z niepełnosprawnościami”**. W 2024 roku zorganizowano dwa takie spotkania w Wojewódzkim Domu Kultury w Kielcach oraz w Gminnym Ośrodku Sportu i Rekreacji w Zagnańsku. Łącznie w obu spotkaniach uczestniczyło około 300 osób, w tym: 200 osób z niepełnosprawnościami i 100 opiekunów. Wydarzenia skierowane były do niepełnosprawnych mieszkańców regionu, zwłaszcza uczestników zakładów aktywności zawodowej, warsztatów terapii zajęciowej, uczniów szkół specjalnych, ośrodków specjalnych, placówek wychowawczych oraz podopiecznych organizacji pozarządowych.

Kształtowanie pozytywnego postrzegania starości w społeczeństwie poprzez uczestnictwo osób starszych w życiu społecznym oraz wspierania wszelkich form aktywności obywatelskiej, społecznej, kulturalnej i artystycznej to zadanie niezwykle ważne dla kreowania polityki senioralnej w naszym regionie.

W Filharmonii Świętokrzyskiej im. Oskara Kolberga w Kielcach zorganizowano uroczystą **Wojewódzką Inaugurację Roku Akademickiego 2024/2025 Uniwersytetów Trzeciego Wieku (UTW)**. Wydarzenie podkreśliło istotny wkład tych instytucji w aktywizację, integrację oraz edukację osób starszych. Dynamiczny rozwój UTW pełni istotną rolę w aktywizacji seniorów, którzy wciąż mają wiele do zaoferowania poprzez swoją wiedzę, doświadczenie oraz aktywny udział w życiu społecznym i kulturalnym. UTW pokazują, że chęć do nauki, do rozwoju nie zna granic. W województwie świętokrzyskim w 2024 roku funkcjonowało 20 UTW co pokazuje, że seniorzy chcą rozwijać swoje pasje oraz się integrować. Uroczystość była okazją do przedstawienia licznych inicjatyw, jakie na przestrzeni ostatniego roku podjął Samorząd Województwa Świętokrzyskiego i UTW na rzecz wsparcia świętokrzyskich seniorów oraz przedstawienia działań mających na celu aktywizację seniorów poprzez wsparcie UTW, klubów seniora a także rozwój usług społecznych i zdrowotnych wdrażając środki z Europejskiego Funduszu Społecznego. Uczestnicy wysłuchali wykładu pt. „Wpływ diety i aktywności fizycznej na pracę mózgu” dietetyka klinicznego. W uroczystości udział wzięli przedstawiciele wszystkich UTW funkcjonujących w regionie. W wydarzeniu udział wzięło łącznie 500 osób.

W Wojewódzkim Domu Kultury im. Józefa Piłsudskiego w Kielcach odbyło się **I Regionalne Forum Seniora pod hasłem „Aktywna Jesień Życia”**. Zgromadziło ono najstarszych mieszkańców województwa świętokrzyskiego, oferując im dzień pełen inspiracji,

wiedzy i dobrej zabawy. Seniorzy, którzy licznie przybyli z różnych zakątków regionu, mieli okazję dowiedzieć się, jak dbać o zdrowie, aktywność i bezpieczeństwo w codziennym życiu. Forum otworzyło szereg prelekcji, które cieszyły się ogromnym zainteresowaniem. Na scenie wystąpili m.in. eksperci z różnych dziedzin: właścicielka kieleckiej piekarni, która podzieliła się praktycznymi poradami na temat zdrowego odżywiania, a także dietetyk, która zachęciła wszystkich do wspólnych ćwiczeń, oraz przedstawiciele służb mundurowych – policji i straży pożarnej. Seniorzy dowiedzieli się, jak unikać zagrożeń, zarówno tych związanych z bezpieczeństwem w domu, jak i w przestrzeni publicznej. Strażacy podkreślili znaczenie właściwego zabezpieczania mieszkań, a policjanci ostrzegali przed oszustwami, które niestety często są wymierzone w osoby starsze. Forum odbywało się pod hasłem „Aktywna Jesień Życia” i stało się motywem przewodnim całego wydarzenia, które miało na celu nie tylko integrację, ale przede wszystkim wsparcie seniorów w dbaniu o swoje zdrowie i samopoczucie. Rolą samorządu województwa jest aktywne pobudzanie idei współzrządzenia sprawami lokalnymi przez wszystkie grupy społeczne, w tym także seniorów. Do aktywności tej należy wsparcie samorządów lokalnych w zakresie aktywizacji seniorów, poprawy ich stanu zdrowia, działań na rzecz profilaktyki społecznej i zdrowotnej.

W listopadzie 2024 roku podczas **Regionalnego Forum Ekonomicznego**, jeden z paneli tematycznych dotyczył gospodarki senioralnej i odbywał się pod hasłem „NOWA ENERGIA. SREBRNA GOSPODARKA. Gospodarka senioralna – tak to robi Świętokrzyskie”. Srebrna gospodarka to system wytwarzania, dystrybucji oraz konsumpcji dóbr i usług (bytowych i zdrowotnych), ukierunkowany na wykorzystanie potencjału nabywczego osób starszych i starzejących się. Srebrna gospodarka, zamiennie określana gospodarką senioralną, w ostatnich latach stanowi istotną – i ciągle, ze względu na starzenie się społeczeństwa, wzrastającą – część krajowej i regionalnej gospodarki. Jaki jest współczesny senior? Czy znamy i potrafimy określić potrzeby świętokrzyskich seniorów? Jakie działania skierowane do seniorów, zachęcające ich do większej aktywności społecznej i zawodowej podejmuje samorząd województwa? To niektóre pytania, które pojawiły się w dyskusji podczas panelu „Gospodarka senioralna – tak to robi Świętokrzyskie”. Według prognoz demograficznych GUS, do 2060 roku wśród mieszkańców województwa świętokrzyskiego nastąpi znaczny wzrost osób w wieku poprodukcyjnym. To oznacza, że planując politykę społeczną samorząd województwa musi zapewnić rozwój usług społecznych i zdrowotnych dedykowanych dla osób starszych i niesamodzielnym oraz prowadzić profilaktykę w ramach usług aktywnej integracji i aktywizacji prozdrowotnej.

Świadczenie pomocy i wsparcia

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego oraz Radni Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego, kierując się zasadą solidarności w obliczu zaistniałych zdarzeń losowych,

które spowodowały znaczące straty w uprawach rolnych w wielu gminach województwa świętokrzyskiego, podjęli decyzję w formie uchwały w sprawie udzielenia pomocy finansowej w postaci dotacji celowej dla jednostek samorządu terytorialnego z województwa świętokrzyskiego z przeznaczeniem na udzielenie zasiłku celowego dla właścicieli gospodarstw rolnych, poszkodowanych w wyniku zdarzeń losowych związanych z niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi. Kwota pomocy łącznie wynosiła 1 mln zł.

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego dofinansował koszty działania „Telefonu zaufania dla osób w kryzysie”, który jest prowadzony przez Miasto Kielce – MOPR. Dzięki funkcjonowaniu anonimowego, bezpłatnego telefonu udało się zapobiec próbom samobójczym, podjęte zostały liczne interwencje oraz pomoc osobom w kryzysie. Od lat funkcjonujący numer „195 25” jest utrwalony i rozpoznawany przez osoby potrzebujące pomocy oraz służby z terenu całego województwa świętokrzyskiego.

Wsparcie rodziny i systemu pieczy zastępczej

W ramach działań funkcjonującego w strukturach ROPS Świętokrzyskiego Ośrodka Adopcyjnego w 2024 roku pracownicy Świętokrzyskiego Ośrodka Adopcyjnego przyjęli ogółem: 183 zgłoszenia o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną. 47 dzieci zakwalifikowano do przysposobienia, 148 dzieci nie uzyskało kwalifikacji do przysposobienia z uwagi na brak ich osobistej zgody na zmianę środowiska rodzinnego, silne więzi emocjonalne z bezpośrednimi opiekunami sprawującymi opiekę – głównie rodziny zastępcze spokrewnione w osobach dziadków. W 2024 roku ramach działań Ośrodka 33 dzieci zostało przysposobionych, z czego 15 chłopców i 18 dziewczynek – w tym: 2 dzieci z pieczy instytucjonalnej, 23 z rodzinnej pieczy zastępczej, 8 z rodzin biologicznych.

Pracownicy ośrodka uczestniczyli w zespołach oceniających zasadność pobytu dziecka w pieczy zastępczej organizowanych na terenie województwa przez powiatowe centra pomocy rodzinie, organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

W zakresie działań Ośrodka na rzecz kandydatów na rodziców adopcyjnych: 26 osób uzyskało kwalifikacje na rodzinę adopcyjną, 19 osób zakończyło obowiązkowe 3 miesięczne szkolenie dla kandydatów na rodziców adopcyjnych prowadzone przez 2 certyfikowanych trenerów programu PRIDE. Sporządzono: 63 opinie kwalifikacyjne dla kandydatów do przysposobienia, w tym 32 opinie kwalifikacyjne na zlecenie sądów rejonowych działających na terenie województwa świętokrzyskiego.

Diagnozą psychologiczną z wykorzystaniem wystandaryzowanych narzędzi diagnostycznych w 2024 r. objętych zostało ogółem: 58 osób, z czego 22 małżeństwa (44 osoby) i 14 osób - wnioskodawców o przysposobienie dziecka współmałżonka – potencjalnych kandydatów na rodziców adopcyjnych zainteresowanych przysposobieniem dziecka.

W ramach prowadzonego poradnictwa i wsparcia postadopcyjnego w 2024 r., udzielono ogółem 1 828 specjalistycznych porad osobom przysposabiającym, rodzinom adopcyjnym już funkcjonującym, jak również rodzinom naturalnym. W zakresie wsparcia postadopcyjnego przeprowadzono: 835 konsultacji specjalistycznych, psychologiczno-pedagogicznych.

Realizowane formy wsparcia postadopcyjnego przez pracowników Świętokrzyskiego Ośrodka Adopcyjnego w 2024 r. obejmowały:

- terapię integracji sensorycznej dla dzieci – ogółem 256 spotkań,
- spotkania terapeutyczne dla dzieci i rodzin – ogółem 281 spotkań,
- warsztaty wspierające rozwój dziecka pn. „Razem w drodze do szkoły” – ogółem 27 spotkań
- grupę wsparcia dla matek po przysposobieniu – 8 spotkań.

Działania realizowane w ramach rehabilitacji społecznej i zawodowej osób z niepełnosprawnościami

Do 2023 roku w województwie świętokrzyskim funkcjonowało 9 zakładów aktywności zawodowej (ZAZ). W roku 2024 powstał 1 nowy Zakład Aktywności Zawodowej w Mieronicach (gmina Małogoszcz). W 2024 roku łączna wartość przekazanego dofinansowania dla ZAZ wyniosła: 22 879 528,00 zł, w tym:

- przyznane środki PFRON – 19 754 728,00 zł,
- przekazane środki Samorządu Województwa Świętokrzyskiego – 3 124 800,00 zł,

W 10 ZAZ na terenie województwa świętokrzyskiego w 2024 roku zatrudnionych było łącznie 548 osób, w tym: 143 osoby personelu oraz 405 osób z niepełnosprawnościami, więcej o 296 osób niż w 2018 r. W latach 2019-2024 Zarząd Województwa Świętokrzyskiego wyraził zgodę na zwiększenie zatrudnienia w ZAZ o 128 osób, w tym 93 osoby z niepełnosprawnościami i 35 personelu.

Tabela 23. Dofinansowanie przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego ze środków PFRON kosztów utworzenia i działania ZAZ w województwie świętokrzyskim w latach 2020-2024.

Organizator Zakładu Aktywności Zawodowej:	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Powiat Starachowicki – ZAZ w Stykowie	1 862 500 zł	2 085 000 zł	1 539 000 zł	1 783 660 zł	3 454 936 zł
Polski Związek Niewidomych Okręg Świętokrzyski – ZAZ w Końskich	1 175 000 zł	1 111 478 zł	1 225 500 zł	1 598 500 zł	2 048 000 zł
Caritas Diecezji Kieleckiej – ZAZ w Kielcach	1 395 000 zł	1 329 438 zł	1 482 000 zł	1 861 000 zł	2 061 000,00
Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie – ZAZ w Kielcach	1 218 232 zł	1 254 271 zł	1 453 500 zł	1 901 800 zł	2 215 299 zł
Fundacja Gramy z Tobą – ZAZ w Kielcach	702 268 zł	838 408 zł	855 000 zł	1 927 800 zł	2 458 935 zł
Caritas Diecezji Sandomierskiej – ZAZ w Sandomierzu	562 108 zł	688 333 zł	969 000 zł	2 032 200 zł	1 836 000 zł

Organizator Zakładu Aktywności Zawodowej:	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Zakład Doskonalenia Zawodowego w Kielcach – ZAZ w Chmielniku	-	502 084 zł	855 000 zł	1 158 101 zł	1 986 000 zł
Fundacja na Rzecz Wspierania Rodziny oraz Dzieci i Młodzieży „Fundacja z Uśmiechem” – ZAZ w Józefinie	-	-	-	126 450 zł	623 000 zł
Caritas Diecezji Kieleckiej – ZAZ w Szczaworyżu	-	-	-	859 802 zł	1 231 200 zł
Stowarzyszenie Nadzieja Rodzinie – ZAZ w Mieronicach					1 840 358 zł
Razem	6 915 108 zł	7 809 011 zł	8 379 000 zł	13 249 313 zł	19 754 728 zł

Źródło danych: ROPS UMWŚ.

Dofinansowanie robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego

W 2024 roku w zakresie dofinansowania robót budowlanych obiektów służących rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami zawarto:

- 4 umowy obejmujące 4 obiekty,
- przeznaczona kwota dofinansowania robót budowlanych ze środków PFRON: 2 017 500 zł.

Kwota dofinansowania robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami w 2024 r. zwiększyła się o 80% w odniesieniu do 2020 r. W latach 2020-2024 liczba zmodernizowanych obiektów służących rehabilitacji osób z niepełnosprawnościami przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego wynosiła łącznie 37 obiektów.

Współpraca Samorządu Województwa Świętokrzyskiego z organizacjami pozarządowymi w obszarze polityki społecznej

W ramach „Programu Współpracy Samorządu Województwa Świętokrzyskiego z organizacjami pozarządowymi na 2024 r.” łącznie na realizację zadań publicznych z zakresu polityki społecznej przez organizacje pozarządowe przekazano 2 316 693,70 zł, o 18% więcej w odniesieniu do 2023 roku. W obszarach współpracy w 2024 roku złożono 275 ofert współpracy, zawarto 190 umów w zakresie:

- rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami – 34 umowy,
- pomocy społecznej – 73 umowy,
- przeciwdziałania przemocy – 17 umów,
- działalność na rzecz osób z niepełnosprawnościami – 57 umów,
- ekonomia społeczna – 9 umów.

Tabela 24. Tabela. Rozdysponowanie środków (kwoty przyznane) na organizację pożytku publicznego w 2024 r.

Lp.	Obszar współpracy:	Tryb konkursowy	Tryb pozakonkursowy
1.	rehabilitacja zawodowa i społeczna osób z niepełnosprawnościami (PFRON)	1 019 130,80 zł	-
2.	pomoc społeczna	548 379,60 zł	93 800 zł
3.	przeciwdziałanie przemocy	150 000 zł	-
4.	działalność na rzecz osób niepełnosprawnych	400 000 zł	59 945 zł
5.	ekonomia społeczna	34 938,30 zł	10 500 zł
	Razem	2 152 448,70 zł	164 245 zł

Źródło danych: ROPS UMWŚ.

Świętokrzyska Rada Działalności Pożytku Publicznego

Rada ma prawo wyrażania opinii w sprawach dotyczących funkcjonowania organizacji pozarządowych. Konsultuje, między innymi, programy współpracy samorządu województwa z sektorem pozarządowym, opiniuje projekty uchwał i aktów prawa miejscowego dotyczących zadań publicznych i sprawy związane z ustaleniem ich standardów. Udziela także pomocy w przypadku sporów między organami administracji publicznej a organizacjami pozarządowymi. Jednym z ważniejszych zadań Rady jest opiniowanie strategii rozwoju województwa.

Świętokrzyska Rada Działalności Pożytku Publicznego składa się z trzech przedstawicieli marszałka, jednego przedstawiciela wojewody, dwóch przedstawicieli sejmiku województwa oraz sześciu członków reprezentacji organizacji pozarządowych.

W 2024 roku w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego miało miejsce inauguracyjne posiedzenie Świętokrzyskiej Rady Działalności Pożytku Publicznego VI kadencji. Rada liczy 12 osób. Jej kadencja trwa trzy lata.

Świętokrzyska Rada Seniorów

Świętokrzyska Rada Seniorów jest organem o charakterze konsultacyjnym, doradczym i inicjatywnym, działającym przy Marszałku Województwa Świętokrzyskiego. Świętokrzyska Rada Seniorów reprezentuje środowiska osób starszych i działa na rzecz wzmocnienia i rozwoju regionalnej polityki senioralnej. Do zadań Rady należy m.in.: prowadzenie działalności informacyjnej związanej z polityką senioralną, w tym wymiana i rozpowszechnianie informacji istotnych dla seniorów województwa świętokrzyskiego oraz identyfikowanie i sygnalizowanie istotnych kwestii związanych z sytuacją osób starszych w województwie świętokrzyskim.

W 2024 roku powołana została Świętokrzyska Rada Seniorów nowej kadencji. Członkowie nowej Świętokrzyskiej Rady Seniorów spotkali się w Dworze z Mirogonowic przy Parku Etnograficznym Muzeum Wsi Kieleckiej w Tokarni na uroczystym posiedzeniu, gdzie ukonstytuowali nowy organ i wybrali jego władze. Rozmawiali też o pomysłach na aktywizację osób starszych w naszym regionie.

Rada Seniorów wybrana na kolejną czteroletnią kadencję, będzie ciałem konsultacyjnym, doradczym, działającym na rzecz wzmocnienia i rozwoju regionalnej polityki senioralnej prowadzonej przez samorząd województwa. Członkowie Rady to osoby z wielkim doświadczeniem i wiedzą o potrzebach seniorów. Do najważniejszych zadań powołanej rady będzie należało prowadzenie działalności informacyjnej związanej z polityką senioralną, a także rozpoznawanie i zgłaszanie ważnych spraw związanych z sytuacją życiową osób starszych. Członkowie Rady będą też opiniować oraz konsultować kluczowe dokumenty i propozycje rozwiązań kwestii istotnych dla życia osób starszych. Integrować środowiska pracujące na rzecz osób starszych, proponować nowe rozwiązania w zakresie polityki senioralnej, są płaszczyzną wymiany informacji i dobrych praktyk w tym zakresie. Wszystkie działania Rady zmierzają do osiągnięcia postawionych przed tym gremium celów. Najważniejsze z nich to: wskazanie kierunków w regionalnej polityce senioralnej, proponowanie nowych rozwiązań i inicjowanie zmian na rzecz osób starszych, integracja środowisk zajmujących się działaniem na rzecz osób starszych (środowisk senioralnych i eksperckich, instytucji samorządowych i rządowych, organizacji pozarządowych itp.), w celu zwiększenia efektywności ich działań, a także budowanie przestrzeni społecznej przyjaznej najstarszym mieszkańcom i włączenie zagadnienia starzenia się do strategicznych dokumentów regionalnych.

W grudniu 2024 roku w trakcie kolejnego świątecznego posiedzenia Świętokrzyskiej Rady Seniorów omówiono najważniejsze inicjatywy, które udało się zrealizować w 2024 roku, w tym programy wspierające aktywizację osób starszych, organizację warsztatów i wydarzeń kulturalnych, a także działania promujące zdrowy styl życia. Członkowie Rady mogli podzielić się swoimi doświadczeniami oraz zaplanować działania na kolejne 12 miesięcy. Podczas posiedzenia zatwierdzono harmonogram pracy Świętokrzyskiej Rady Seniorów na rok 2025. Rada liczy 16 osób. Kadencja Rady trwa 5 lat.

Wojewódzka Społeczna Rada ds. Osób z Niepełnosprawnościami

Działająca przy Marszałku Województwa Świętokrzyskiego Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych, pełni rolę organu opiniodawczo-doradczego w sprawach dotyczących osób z niepełnosprawnościami. Wojewódzka Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych ma za zadanie m.in.: inicjowanie przedsięwzięć na rzecz integracji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami, opiniowanie projektów wojewódzkich programów działań na rzecz osób z niepełnosprawnościami oraz ocenę ich realizacji. Rada opiniuje także projekty uchwał i programów przyjmowanych przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego, pod kątem ich wpływu na osoby z niepełnosprawnościami.

W 2024 roku w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Świętokrzyskiego miało miejsce inauguracyjne posiedzenie Wojewódzkiej Społecznej Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych kadencji 2024-2028. Rada liczy 7 osób, jej kadencja trwa 4 lata.

Regionalny Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej (RKRES)

Regionalny Komitet Rozwoju Ekonomii Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2023-2026 to organ wspierający Samorząd Województwa Świętokrzyskiego w zakresie koordynacji działań na rzecz rozwoju ekonomii społecznej. Pełni funkcję opiniodawczą, konsultacyjną i doradczą oraz współpracuje z ROPS, odpowiedzialnym za koordynację rozwoju ekonomii społecznej w regionie. W gronie członków Komitetu znalazły się osoby mające wpływ na rozwój ekonomii społecznej w województwie świętokrzyskim.

W 2024 roku zorganizowano łącznie 2 posiedzenia RKRES. Podczas jednego z nich wręczono podmiotowi certyfikat Znaku Promocyjnego Ekonomii Społecznej „Zakup prospołeczny”. To szczególne wyróżnienie dla podmiotów ekonomii społecznej, które w wyjątkowy sposób dbają o jakość swoich produktów i usług, skutecznie łącząc misję społeczną z prowadzeniem efektywnej działalności gospodarczej. Prawo nadawania znaku „Zakup prospołeczny” podmiotom ekonomii społecznej z terenu województwa świętokrzyskiego posiada wyłącznie ROPS, który jest instytucją certyfikującą na mocy umowy licencyjnej z Fundacją imienia Królowej Polski św. Jadwigi.

Regionalna Komisja Egzaminacyjna ds. stopni specjalizacji zawodowej pracowników socjalnych (RKE)

Gremium tworzą specjaliści z zakresu pracy socjalnej, pomocy społecznej, posiadający doświadczenie w doskonaleniu zawodowym pracowników socjalnych, staż zawodowy w instytucjach działających w obszarze pomocy społecznej. Członkowie RKE zostali powołani przez CKE na okres 5 lat spośród kandydatów zgłoszonych przez Marszałka Województwa Świętokrzyskiego.

Do zadań RKE (2023-2028) należy m.in.: przeprowadzenie postępowania w zakresie nadawania stopni specjalizacji zawodowej oraz egzaminu dla pracowników socjalnych, ubiegających się o I stopień specjalizacji zawodowej, nadawanie I stopnia specjalizacji zawodowej, prowadzenie rejestru wydanych dyplomów, opracowywanie informacji, opinii i wniosków dotyczących I stopnia specjalizacji zawodowej dla Centralnej Komisji Egzaminacyjnej ds. stopni specjalizacji zawodowej pracowników socjalnych (CKE) oraz dla ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

Regionalna Komisja Egzaminacyjna ds. stopni specjalizacji zawodowej pracowników socjalnych województwa świętokrzyskiego w 2024 r. przeprowadziła postępowanie oraz egzaminy z zakresu specjalizacji I stopnia dla 18 osób.

11. Wartość wskaźników realizacji Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego na lata 2021-2030

Jednym z elementów procesu planowania strategicznego jest monitoring strategii polityki społecznej, który będzie realizowany poprzez badanie postępu realizacji i wdrażania strategii. Polegać on będzie na systematycznej obserwacji zmian jakościowych i ilościowych wskaźników określonych w strategii. Przeważającym źródłem informacji, zbieranym na potrzeby monitorowania strategii są dane zawarte w ocenie zasobów pomocy społecznej. W związku z tym, iż ocena opracowana jest rokrocznie w pierwszym półroczu, część danych może być niedostępna.

Strategia polityki społecznej jest dokumentem kompleksowym i interdyscyplinarnym adresowanym dla całego obszaru polityki społecznej w regionie. Planowane w jej ramach kierunki działań wykraczają poza kompetencje ROPS, odpowiedzialnego za przygotowanie i koordynację działań w obszarze polityki społecznej, w tym w szczególności w zakresie włączenia społecznego. Działania realizowane w ramach strategii, będą w szczególności styżne z działaniami z obszaru: edukacji, zdrowia oraz kultury.

Struktura strategii oparta została na pięciu celach strategicznych odnoszących się do określonych w diagnozie kluczowych obszarów. Sformułowane cele strategiczne mają charakter ogólny obrazujący stan, do którego dążymy. Realizacja celów strategicznych doprecyzowana jest w priorytetowych kierunkach działań, określonych w stosunku do poszczególnych obszarów oraz kluczowych adresatów strategii określonych w części diagnostycznej tj.: rodziny, seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami, osoby z kręgu wysokiego ryzyka socjalnego. W ramach strategii jako grupa adresatów wyodrębniona została również kadra wykonująca tzw. zawody pomocowe tj. m.in.: kadra pomocy i integracji społecznej, systemu wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, a także kadra podmiotów systemu wsparcia ekonomii społecznej i solidarnej co jest spójne z zakresem zadań samorządu województwa. Określone w strategii priorytetowe kierunki działań w ramach poszczególnych celów strategicznych mają charakter uniwersalny, mogą być realizowane na wszystkich szczeblach samorządu terytorialnego. Samorząd województwa będzie dążył do realizacji wszystkich wymienionych celów, a szczególną rolę przypisuje mu się w realizacji działań z obszaru koordynacji regionalnej polityki społecznej oraz wsparcia rozwoju lokalnych systemów polityki społecznej.

Cel strategiczny 1.

Powszechnie dostępne, wysokiej jakości usługi społeczne

Lp.	Wskaźniki	Wartość początkowa*	Wartość w 2024 r.	Źródło danych
1.1	% dzieci w wieku do lat 3 objęte opieką żłobkową	8,5%	b.d.	BDL GUS
1.2	% dzieci wieku 3-5 lat objętych edukacją przedszkolną	85,2%	91,5%	BDL GUS
1.3	% dzieci objętych rodzinną pieczą zastępczą w ogóle dzieci przebywających w pieczy zastępczej	72,7%	68%	CAS WRiSPZ-P
1.4	Liczba zawodowych rodzin zastępczych/rodzinnych domów dziecka	31	41	CAS WRiSPZ-P
1.5	Liczba gmin świadczących usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	87	90	CAS MRiPS-03R
1.6	Liczba gmin świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	14	10	CAS MRiPS-03R
1.7	Liczba gmin świadczących specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi opiekuńcze w miejscu zamieszkania	69	67	CAS MRiPS-03R
Liczba osób objętych usługami:				
1.8	- opiekuńczymi	4 014	3 907	CAS MRiPS-03R
1.9	- specjalistycznymi	244	102	CAS MRiPS-03R
1.10	- specjalistycznymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	1 233	2 638	CAS MRiPS-03R
1.11	Liczba gmin świadczących usługi transportu indywidualnego dla osób z potrzebą wsparcia w zakresie mobilności	6	b.d.	Kwestionariusz ankiety
1.12	Liczba gmin/powiatów świadczących usługę opieki wytchnieniowej dla opiekunów rodzinnych	24	67	Kwestionariusz ankiety
1.13	Liczba JST świadczących całodobową usługę interwencji kryzysowej	5	b.d.	CAS PRZEMOC
1.14	Liczba gmin świadczących usługę asystenta rodziny	93	91	CAS OZPS
1.15	Liczba rodzin wspierających	2	0	CAS OZPS
1.16	Liczba gmin, w których utworzono CUS	1	5	ROPS

Grafika 6. Tabela monitorująca „Cel strategiczny 1” – Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych źródłowych.

*wartość początkowa – wartość wskaźnika dostępnego w roku opracowania Strategii Polityki Społecznej.

Cel strategiczny 2.

Dostosowana do potrzeb mieszkańców infrastruktura społeczna

Lp.	Wskaźniki	Wartość początkowa*	Wartość w 2024 r.	Źródło danych
2.1	Liczba mieszkań komunalnych	10 765	10 233	CAS OZPS
2.2	Liczba mieszkań socjalnych	2 647	2 573	CAS OZPS
2.3	Liczba mieszkań chronionych (wspomaganych, treningowych)	160	329	CAS MRIPS-06
	Liczba ośrodków wsparcia dziennego:			
2.4	- Dzienny Dom Pomocy	14	18	CAS MRIPS-06
2.5	- Dzienny Dom Opieki Medycznej	20	b.d.	NFZ Kielce
2.6	- Środowiskowy Dom Samopomocy	39	49	Rejestr ŚUW
2.7	Liczba rodzinnych domów pomocy (dziecka)	13	14	CAS WRISPZ-P
2.8	Liczba klubów i innych miejsc spotkań dla seniorów	197	257	CAS OZPS
	Liczba świetlic:			
2.9	- socjoterapeutycznych	20	12	Rejestr ŚUW
2.10	- środowiskowych	210	78	Rejestr ŚUW
	Liczba podmiotów reintegracji społeczno-zawodowej:			
2.11	- KIS	20	18	Rejestr ŚUW
2.12	- CIS	6	7	Rejestr ŚUW
2.13	- ZAZ	5	10	Rejestr ŚUW
2.14	- WTZ	32	34	Rejestr ŚUW
2.15	Liczba wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego	25	b.d.	Kwestionariusz ankiety
2.16	Liczba Ośrodków Interwencji Kryzysowej	11	20	CAS PRZEMOC
2.17	Liczba gmin, w których funkcjonuje poradnia leczenia uzależnień	17	18	WOTUW
2.18	Liczba ośrodków środowiskowej opieki psychologicznej i psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży	7	10	NFZ Kielce

Grafika 7. Tabela monitorująca „Cel strategiczny 2” – Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych źródłowych.

*wartość początkowa – wartość wskaźnika dostępnego w roku opracowania Strategii Polityki Społecznej.

Cel strategiczny 3.

Aktywni mieszkańcy zaangażowani w rozwój lokalny

Lp.	Wskaźniki	Wartość początkowa*	Wartość w 2024 r.	Źródło danych
3.1	Liczba gmin, w których realizowany jest budżet obywatelski	13	9	Kwestionariusz ankiety
3.2	Liczba gmin, w których realizowany jest program współpracy z organizacjami pozarządowymi	81	109	Kwestionariusz ankiety
3.3	Liczba JST (gmina/powiat) zlecających do realizacji usługi społeczne NGO lub PES	39	82	Kwestionariusz ankiety
	Sektor ekonomii społecznej:			
3.4	Liczba NGO	około 4 000	b.d.	RPRES
3.5	Liczba spółdzielni socjalnych	47 (w tym 14 w likwidacji)	35	RPRES
3.6	Liczba przedsiębiorstw społecznych	23	39	RPRES
3.7	Liczba NGO's (umów), które otrzymały wsparcie na realizację zadań z obszaru polityki społecznej przez samorząd województwa	106	190	ROPS
3.8	Wolumen środków przeznaczonych na realizację zadań z obszaru polityki społecznej przez samorząd województwa (zł)	1 088 576,40	2 319 248,70	ROPS
3.9	Liczba gminnych/powiatowych rad seniora	16	b.d.	Kwestionariusz ankiety

Grafika 8. Tabela monitorująca „Cel strategiczny 3” – Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych źródłowych.

*wartość początkowa – wartość wskaźnika dostępnego w roku opracowania Strategii Polityki Społecznej.

Cel strategiczny 4.

Mieszkańcy regionu włączeni w główny nurt życia społeczno-gospodarczego

Lp.	Wskaźniki	Wartość początkowa*	Wartość w 2024 r.	Źródło danych
	% osób zagrożonych ubóstwem:			
4.1	- skrajnym	6,2%	b.d.	GUS
4.2	- ustawowym	13,4%	b.d.	GUS
4.3	- relatywnym	19,2%	b.d.	GUS
4.4	Stopa bezrobocia	8,5%	7,5%	WUP
4.5	% udział osób długotrwale bezrobotnych	56,6%	51%	WUP
4.6	Współczynnik aktywności zawodowej	55,7	54,9	BDL GUS
4.7	Wskaźnika zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami	28,8	37,1	BDL GUS
4.8	% osób korzystających z pomocy społecznej w ogóle mieszkańców	7,96%	6,31%	CAS OZPS
4.9	% osób korzystających ze świadczeń pieniężnych pomocy społecznej	2,36%	3,21%	CAS MRiPS-03R
4.10	Liczba rodzin objętych pracą socjalną	27 528	24 553	CAS MRiPS-03R
4.11	% osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w strukturze osób korzystających z pomocy społecznej	20%	24%	CAS OZPS
4.12	Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej	12 147	7 341	CAS MRiPS-03R
4.13	% udział osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej	59,5%	53,1%	CAS OZPS
4.14	Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie	4 760	4 130	KWP
4.15	Liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy	2 532	2 646	Departament Ochrony Zdrowia/KCPU
4.16	% dzieci z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego w przedszkolach i szkołach ogólnodostępnych w ogóle dzieci (od 3 do 19 lat) objętych edukacją	2,16 stan na rok szkolny 2020/2021 r.	4% stan na rok szkolny 2024/2025 r	Świętokrzyskie Kuratorium Oświaty

Grafika 9. Tabela monitorująca „Cel strategiczny 4” – Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych źródłowych.

*wartość początkowa – wartość wskaźnika dostępnego w roku opracowania Strategii Polityki Społecznej.

Cel strategiczny 5.
Skoordynowany, innowacyjny, kooperatywny system polityki społecznej w regionie

Lp.	Wskaźniki	Wartość początkowa*	Wartość w 2024 r.	Źródło danych
5.1	Liczba zorganizowanych przez ROPS przedsięwzięć mających na celu podniesienie kwalifikacji i kompetencji kadr (szkolenia/ warsztaty/ seminaria/ konferencje itp.)	50	25	Raport o stanie Województwa Świętokrzyskiego
5.2	Liczba osób objętych działaniami ROPS mających na celu podniesienie kwalifikacji i kompetencji kadr (szkolenia/ warsztaty/ seminaria/ konferencje itp.)	693	2 610	Raport o stanie Województwa Świętokrzyskiego
5.3	Liczba realizowanych przez ROPS projektów finansowanych ze środków zewnętrznych, w tym mających na celu: podnoszenie kompetencji i kwalifikacji kadr, inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w pomocy społecznej, wdrażaniu innowacji społecznych, koordynacji działań z obszaru włączenia społecznego	7	2	Raport o stanie Województwa Świętokrzyskiego
5.4	Wolumen środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych na realizację projektów (kwota wydatkowana w danym roku) zł	22 284 140,07	11 249 381,79	Raport o stanie Województwa Świętokrzyskiego

Grafika 10. Tabela monitorująca „Cel strategiczny 5” – Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych źródłowych.

*wartość początkowa – wartość wskaźnika dostępnego w roku opracowania Strategii Polityki Społecznej.

12. Rekomendacje

Odpowiedzialne prowadzenie skutecznej, zrównoważonej terytorialnie polityki na rzecz integracji i włączenia społecznego to jeden z najistotniejszych instrumentów kreowania polityk publicznych. Opracowana Ocena Zasobów Pomocy Społecznej Województwa Świętokrzyskiego za 2024 rok wraz z rekomendacjami jest podstawą do planowania budżetu na rok następny. Poniżej przedstawiono najważniejsze rekomendacje dotyczące obszaru polityki społecznej w województwie świętokrzyskim. Kierowane są one do przedstawicieli instytucji odpowiedzialnych za realizację polityki społecznej, w tym kontraktowanie i wdrażanie usług społecznych.

Demografia i sytuacja społeczna w regionie

- Prowadzenie programów stypendialnych dla studentów uczelni wyższych w regionie, celem zachęcenia ich do pozostania w województwie świętokrzyskim i wiązania swojej pracy zawodowej z tym miejscem.
- Tworzenie oferty szkoleń zawodowych według barometru zawodów, który jest prognozą zapotrzebowania na kwalifikacje w regionie.
- Wzmocnienie roli podmiotów ekonomii społecznej w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz jako realizatorów usług społecznych.
- Rozwijanie podmiotów reintegracji społeczno-zawodowej, mających na celu aktywizację osób wykluczonych i/lub zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz osób biernych zawodowo poprzez tworzenie i wsparcie rozwoju: zakładów aktywności zawodowej, centrów i klubów integracji społecznej, klubów integracji społecznej, warsztatów terapii zajęciowej.
- Poszerzenie zakresu współpracy międzysektorowej (instytucji pomocy i integracji społecznej, instytucji rynku pracy oraz organizacji III sektora).
- Rozwijanie usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym uwzględniających dynamikę długookresowych trendów demograficznych.
- Tworzenie miejsc pozwalających na łączenie obowiązków zawodowych z rodzinnymi m.in. poprzez dalszy rozwój liczby miejsc w żłobkach, przedszkolach oraz klubach dziecięcych.
- Realizacja przedsięwzięć promujących aktywny styl życia oraz pozytywny wizerunek osób starszych (kluby seniora, uniwersytety trzeciego wieku, rady seniorów).
- Realizacja działań na rzecz integracji międzypokoleniowej.
- Tworzenie lokalnych systemów wsparcia dla Seniorów skierowanych do osób niesamodzielnych, zależnych i z niepełnosprawnościami, a także wymagających aktywizacji i kompleksowego zdiagnozowania stanu zdrowia.

Pomoc społeczna

- Tworzenie i wdrażanie Lokalnych Planów Deinstytucjonalizacji Usług Społecznych (LPDI) przez samorządy gminne i powiatowe.
- Wspieranie tworzenia i rozwoju Centrów Usług Społecznych.
- Wspieranie procesu deinstytucjonalizacji usług społecznych świadczonych w formie dziennej lub środowiskowej.
- Koordynacja usług społecznych i zdrowotnych na poziomie samorządów gminnych.
- Preferowanie we wsparciu obszarów interwencji dla osób, które mają utrudniony dostęp do usług społecznych ze względu na niskie dochody, wykluczenie komunikacyjne, brak odpowiedniej infrastruktury oraz podmiotów świadczących usługi.
- Rozwijanie usług asystenckich, ukierunkowanych na umożliwienie prowadzenia niezależnego życia osobom potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w tym: osobom z niepełnosprawnościami prowadzenia niezależnego życia.
- Zapewnienie opieki wytchnieniowej członkom rodzin lub opiekunom osób starszych i osób z niepełnosprawnościami, którzy wymagają wsparcia w postaci doraźnej, czasowej przerwy w sprawowaniu nad nimi bezpośredniej opieki.
- Rozwój specjalistycznych usług opiekuńczych, w szczególności specjalistycznych usług opiekuńczych oraz usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania.
- Rozwój form wsparcia o charakterze samopomocowym – m.in.: klubów samopomocy, kręgów wsparcia, grup samopomocowych, usług sąsiedzkich.
- Prowadzenie działań informacyjnych o dostępności usług i możliwości wsparcia osób starszych lub osób z niepełnosprawnościami.

Rodzina i piecza zastępcza

- Prowadzenie działań promujących pozytywny wizerunek rodziny (m.in. poprzez kampanie społeczne oraz spotkania edukacyjne).
- Zwiększenie zatrudnienia asystentów rodziny, co pozwoli na zintensyfikowanie indywidualnej pracy z większą liczbą rodzin.
- Podnoszenie kwalifikacji asystentów rodziny w celu wzmocnienia jakości pracy z rodzinami, w których zogniskowanych jest wiele problemów społecznych.
- Promowanie idei rodzin wspierających jako ważnego narzędzia wsparcia rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.
- Wspieranie działalności placówek wsparcia dziennego, z uwagi na ważną rolę jaką odgrywają w profilaktyce wsparcia rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.
- Tworzenie świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych.

- Organizacja szkoleń dla pracowników działających na rzecz wsparcia rodziny w celu skuteczniejszej i bardziej efektywnej pracy z rodziną.
- Prowadzenie działań promujących ideę rodzicielstwa zastępczego.
- Pozyskiwanie kandydatów do pełnienia funkcji zawodowych rodzin zastępczych.
- Zwiększenie liczby rodzin zastępczych, w szczególności zawodowych o charakterze pogotowia rodzinnego.
- Wspieranie działań na rzecz osób usamodzielnianych i opuszczających pieczę zastępczą.
- Wspieranie procesu zatrudnienia usamodzielnianych wychowanków pieczy zastępczej.

Przemoc domowa

- Wspieranie rozwoju usług specjalistycznych i interwencyjnych dla osób doświadczających kryzysów (w tym tworzenie i rozwój ośrodków interwencji kryzysowej i punktów interwencji kryzysowej).
- Opracowanie i realizacja gminnych i powiatowych programów przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.
- Rozwijanie współpracy i koordynacji działań służb funkcjonujących w ramach różnych systemów wsparcia w zakresie przeciwdziałania przemocy tj. pomocy społecznej, oświaty, wymiaru sprawiedliwości, ochrony zdrowia.
- Rozwijanie oferty poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, rodzinnego oraz prawnego).
- Zwiększenie w środowisku lokalnym dostępu do specjalistycznego poradnictwa w szczególności dostępu do ośrodków interwencji kryzysowej w samorządach powiatowych oraz punktów interwencji kryzysowej w gminach.
- Wspieranie rozwoju usług profilaktycznych wspierających rodzinę.
- Opracowywanie planów pomocy dziecku i rodzinie w oparciu o zespoły interdyscyplinarne i grupy diagnostyczno-pomocowe.

Infrastruktura społeczna

- Tworzenie zakładów aktywności zawodowej w celu aktywizacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami.
- Zwiększenie dostępu do usług, świadczonych w ramach środowiskowych domów samopomocy, dziennych domów pomocy.
- Tworzenie mieszkań treningowych i wspomaganych dla osób, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymagają całodobowej opieki.

- Usamodzielnianie osób wychowujących się w pieczy zastępczej i wkraczających w dorosłość, poprzez tworzenie mieszkań treningowych oraz lokali aktywizujących.
- Rozwój infrastruktury dedykowanej osobom starszym (kluby seniora, dzienne domy opieki medycznej, dzienne domy pomocy społecznej, rodzinne domy pomocy społecznej, ośrodki wsparcia).
- Zapewnienie większej dostępności opieki hospicyjnej oraz paliatywnej.
- Rozwój mieszkalnictwa komunalnego i socjalnego.
- Wsparcie rozwoju infrastruktury wykorzystywanej w ramach najmu socjalnego.
- Podjęcie działań mających na celu stopniowe przekształcanie placówek całodobowego, długoterminowego pobytu dzieci i młodzieży w placówki wsparcia dziennego w społeczności lokalnej.
- Promowanie przedsięwzięć, w których placówki o charakterze długoterminowym, po przeszkoleniu kadry, rozszerzą swoją ofertę o usługi realizowane poza dotychczasowymi np. środowiskowe, w miejscu zamieszkania, mieszkania chronione lub wspomagane.
- Realizacja okresowej oceny możliwości usamodzielnienia mieszkańców DPS.
- Wspieranie tworzenia i rozwoju placówek wsparcia dziennego.

Kadra pomocy i integracji społecznej

- Prowadzenie koordynacji polityki społecznej w województwie świętokrzyskim w zakresie wsparcia doradczego i realizacji szkoleń w odpowiedzi na potrzeby pracowników jednostek organizacyjnych pomocy i integracji społecznej.
- Wzmocnienie kompetencji kadr systemu wsparcia rodziny.
- Rozwój kompetencji kadry realizującej usługi na rzecz osób z doświadczeniem kryzysu psychicznego.
- Prowadzenie szkoleń kompetencyjnych dla kadry jednostek pomocy i integracji społecznej z zakresu: „Zarządzania i organizacji usług społecznych”, „Opracowywania i realizacji indywidualnych planów usług społecznych”, „Organizacji społeczności lokalnej”.
- Zapewnienie wsparcia dla kadry w postaci superwizji pracy socjalnej.

Organizacje pozarządowe

- Wspieranie tworzenia oraz rozwoju podmiotów ekonomii społecznej sprofilowanych na świadczenie usług społecznych adresowanych do osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.
- Wspieranie podmiotów świadczących usługi społeczne dla osób w kryzysie psychicznym – organizacji pozarządowych i podmiotów ekonomii społecznej.

- Popularyzowanie, promocja ekonomii społecznej w społecznościach lokalnych, jednostkach samorządów terytorialnych, biznesie, a także wśród młodych ludzi m.in. wśród studentów.
- Tworzenie sieci podmiotów ekonomii społecznej.
- Budowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi poprzez zlecanie do realizacji zadań publicznych z obszaru polityki społecznej.

Aneks

Gmina/powiat	Wskaźnik deprywacji lokalnej		Wskaźnik pogłębionej deprywacji materialnej		Długotrwale korzystający z pomocy społecznej	
	2023 r.	2024 r.	2023 r.	2024 r.	2023 r.	2024 r.
Busko-Zdrój	17,65	14,38	13,42	11,36	59,0%	75,0%
Gnojno	122,82	110,72	76,00	60,58	56,1%	58,3%
Nowy Korczyn	44,12	47,75	23,88	27,29	37,2%	65,0%
Pacanów	79,82	86,99	39,55	36,11	27,1%	27,4%
Solec-Zdrój	54,33	65,17	43,87	41,53	74,0%	64,1%
Stopnica	27,55	24,34	19,82	20,21	54,9%	52,4%
Tuczępy	49,38	45,40	29,96	27,75	43,0%	45,1%
Wiślica	41,48	36,85	28,69	24,83	37,4%	39,7%
buski	39,77	38,44	25,69	23,19	48,7%	54,5%
Imielno	110,41	106,24	63,89	53,24	57,6%	61,2%
Jędrzejów	46,93	42,62	37,89	34,07	51,3%	55,1%
Małogoszcz	60,30	53,44	47,30	41,08	46,6%	50,5%
Nagłowice	63,77	79,00	32,42	51,59	53,1%	47,4%
Oksa	72,12	74,50	26,87	37,71	48,7%	37,2%
Sędziszów	43,67	40,81	35,70	31,14	42,1%	40,0%
Słupia	42,48	66,32	20,10	50,32	38,8%	29,4%
Sobków	28,80	43,01	21,00	30,52	44,0%	29,0%
Wodzisław	63,94	59,36	39,28	36,57	50,6%	60,0%
jędrzejowski	53,09	53,41	36,79	37,41	49,2%	48,3%
Bejsce	46,15	38,34	26,19	23,74	53,0%	56,5%
Czarnocin	36,85	31,17	16,63	26,68	33,8%	47,9%
Kazimierza Wielka	59,99	55,26	50,60	44,69	42,1%	43,9%
Opatowiec	26,19	21,17	12,76	17,75	31,4%	33,3%
Skalbmierz	45,15	44,86	37,68	29,75	51,8%	48,8%
kazimierski	49,66	45,31	37,75	34,72	43,9%	46,0%
m. Kielce	39,14	39,90	22,89	21,47	72,9%	70,6%
Bieliny	60,60	60,07	37,49	41,62	57,5%	59,9%
Bodzentyn	48,10	44,80	35,92	29,68	47,4%	52,8%
Chęciny	40,77	44,21	24,41	30,58	41,8%	42,4%
Chmielnik	45,84	37,38	24,41	19,16	61,4%	53,7%
Daleszyce	49,98	47,01	33,51	32,94	52,2%	50,2%

Gmina/powiat	Wskaźnik deprywacji lokalnej		Wskaźnik pogłębionej deprywacji materialnej		Długotrwale korzystający z pomocy społecznej	
	2023 r.	2024 r.	2023 r.	2024 r.	2023 r.	2024 r.
Górno	30,72	28,40	30,00	27,28	56,6%	61,8%
Łagów	55,05	47,22	36,95	30,10	30,5%	43,9%
Łopuszno	72,88	74,21	31,46	34,06	94,9%	59,2%
Mastów	58,91	57,46	45,85	43,78	49,2%	49,8%
Miedziana Góra	30,20	32,71	20,21	22,02	32,7%	30,8%
Mniów	61,97	72,86	36,63	34,88	52,3%	27,2%
Morawica	22,92	21,34	15,43	14,13	41,8%	39,6%
Nowa Słupia	74,19	69,15	58,60	54,43	54,9%	60,6%
Nowiny	32,89	29,70	30,78	25,89	29,1%	26,4%
Piekoszów	29,15	26,36	23,02	21,21	47,9%	48,2%
Pierzchnica	51,48	49,41	31,99	41,50	60,3%	56,5%
Raków	109,08	95,74	61,57	50,07	36,0%	45,2%
Strawczyn	32,23	29,30	20,47	17,54	48,1%	47,7%
Zagnańsk	29,91	26,73	21,25	20,30	58,3%	61,8%
kielecki	44,93	43,03	30,39	29,07	50,9%	47,6%
Fałków	67,35	62,72	40,46	36,35	48,8%	47,3%
Gowarczów	59,60	59,58	50,08	37,89	39,3%	34,4%
Końskie	48,99	46,49	43,05	40,57	56,7%	56,7%
Radoszyce	81,04	71,45	64,49	56,09	49,0%	58,4%
Ruda Maleniecka	60,92	62,21	49,02	49,13	50,0%	54,7%
Słupia (Konecka)	136,84	137,45	43,83	54,57	58,4%	58,7%
Smyków	56,30	44,43	48,95	36,52	47,7%	55,7%
Stąporków	42,23	38,41	36,78	31,95	49,5%	48,7%
konecki	57,09	53,36	44,94	40,80	52,2%	53,5%
Baćkowice	44,69	43,36	30,89	27,88	53,8%	51,7%
Iwaniska	46,72	35,35	39,86	30,42	54,9%	55,0%
Lipnik	42,85	35,52	20,08	20,27	37,3%	46,2%
Opatów	31,42	30,68	19,41	20,17	52,9%	53,6%
Ożarów	55,12	57,42	40,92	40,60	80,6%	48,8%
Sadowie	40,47	39,26	28,03	23,50	46,4%	50,0%
Tarłów	73,34	73,01	50,91	46,70	40,5%	33,7%
Wojciechowice	57,68	59,04	24,23	36,07	50,8%	40,6%
opatowski	47,40	45,41	31,65	30,47	56,8%	47,2%
Bałtów	61,04	65,67	54,33	60,50	48,4%	46,4%
Bodzechów	49,57	45,16	48,86	44,05	60,9%	66,2%
Ćmielów	87,25	87,10	73,35	72,04	45,0%	40,6%
Kunów	60,15	57,25	31,92	29,45	56,3%	55,2%
Ostrowiec Świętokrzyski	18,65	16,95	13,72	12,30	56,7%	60,1%
Waśniów	66,86	69,41	50,77	52,73	22,2%	25,3%
ostrowiecki	35,32	33,78	27,43	25,98	50,5%	51,5%
Działoszyce	51,58	42,33	23,29	18,08	49,7%	62,8%

Gmina/powiat	Wskaźnik deprywacji lokalnej		Wskaźnik pogłębionej deprywacji materialnej		Długotrwale korzystający z pomocy społecznej	
	2023 r.	2024 r.	2023 r.	2024 r.	2023 r.	2024 r.
Kije	76,21	66,81	70,15	65,87	59,9%	62,4%
Michałów	61,91	55,26	41,57	31,97	54,5%	67,7%
Pińczów	29,48	29,79	19,76	19,84	53,8%	48,3%
Złota	55,92	62,17	30,91	42,71	60,5%	50,0%
pińczowski	44,60	42,48	29,96	29,12	54,9%	55,7%
Dwikozy	38,47	74,00	27,23	64,50	84,2%	46,7%
Klimontów	86,51	93,90	43,86	51,87	53,3%	10,0%
Koprzywnica	77,34	62,69	29,40	40,07	81,0%	61,8%
Łoniów	97,29	113,32	85,15	102,31	93,6%	77,3%
Obrazów	61,09	58,02	29,73	29,09	82,4%	69,9%
Samorzec	94,62	159,31	52,92	140,22	48,0%	29,9%
Sandomierz	25,54	25,29	18,68	18,61	68,7%	63,4%
Wilczyce	73,67	109,94	67,00	100,53	60,4%	16,4%
Zawichost	73,94	89,58	66,77	80,02	85,9%	62,4%
sandomierski	60,70	75,39	39,56	59,33	71,6%	47,1%
Bliżyn	67,70	60,97	50,44	44,11	58,4%	57,4%
Łączna	52,85	43,41	42,32	34,60	51,8%	52,0%
Skarżysko Kościelne	73,03	59,64	55,50	45,92	56,0%	57,2%
Skarżysko-Kamienna	34,65	32,81	24,65	23,41	60,9%	56,9%
Suchedniów	34,06	31,53	20,33	24,26	59,7%	54,9%
skarżyski	42,55	38,64	30,61	28,40	59,1%	56,4%
Brody	46,15	31,30	27,63	28,71	38,4%	61,1%
Mirzec	43,53	31,63	31,20	18,47	43,1%	49,7%
Pawłów	28,11	25,93	22,53	20,93	34,6%	30,6%
Starachowice	75,53	60,79	49,64	45,01	34,8%	36,7%
Wąchock	68,72	62,93	46,71	39,25	47,0%	56,9%
starachowicki	60,04	48,39	40,21	35,78	36,6%	40,5%
Bogoria	118,08	108,42	100,92	90,98	69,5%	71,4%
Łubnice	85,32	87,21	46,08	40,92	40,3%	39,7%
Oleśnica	61,89	58,32	50,46	46,07	52,8%	54,8%
Osiek	99,61	98,87	60,68	61,67	58,8%	63,9%
Połaniec	55,53	50,75	47,64	42,52	56,4%	55,6%
Rytwiany	29,96	28,16	27,88	25,27	45,8%	50,5%
Staszów	37,39	33,90	23,75	20,70	64,6%	64,3%
Szydłów	59,55	95,75	25,78	74,53	47,8%	32,0%
staszowski	60,53	59,50	43,12	42,64	59,1%	58,4%
Kluczewsko	55,81	47,37	26,18	30,62	34,6%	47,4%
Krasocin	49,29	51,24	33,98	34,83	46,6%	43,1%
Moskorzew	50,57	181,64	30,42	165,34	60,0%	22,2%
Radków	77,09	99,29	51,83	62,22	61,9%	52,0%

Gmina/powiat	Wskaźnik deprivacji lokalnej		Wskaźnik pogłębionej deprivacji materialnej		Długotrwale korzystający z pomocy społecznej	
	2023 r.	2024 r.	2023 r.	2024 r.	2023 r.	2024 r.
Secemin	53,59	53,40	26,14	39,00	43,9%	49,0%
Włoszczowa	23,59	21,35	11,74	11,19	57,7%	56,5%
włoszczowski	40,92	48,32	23,37	33,69	50,5%	44,1%
Świętokrzyskie	47,14	46,27	32,06	32,07	55,6%	53,1%

Źródło danych: Sprawozdania OZPS i MRIPS-03-R w CAS.

Spis

Grafika 1.	Liczba i odsetek kobiet i mężczyzn zamieszkujących woj. świętokrzyskie stan na 30.VI.2024 r.	6
Grafika 2.	Piramida płci i wieku dla woj. świętokrzyskiego stan na 30.VI.2024 r.	6
Grafika 3.	Dzieci objęte opieką żłobkową w woj. świętokrzyskim.	16
Grafika 4.	Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym w woj. świętokrzyskim wg miejsca zamieszkania.	17
Grafika 5.	Typy rodzin pobierających świadczenie z pomocy społecznej w 2024 r.	28
Grafika 6.	Tabela monitorująca „Cel strategiczny 1” – Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego.	131
Grafika 7.	Tabela monitorująca „Cel strategiczny 2” – Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego.	132
Grafika 8.	Tabela monitorująca „Cel strategiczny 3” – Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego.	133
Grafika 9.	Tabela monitorująca „Cel strategiczny 4” – Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego.	134
Grafika 10.	Tabela monitorująca „Cel strategiczny 5” – Strategii Polityki Społecznej Województwa Świętokrzyskiego.	135
Mapa 1.	Liczba mieszkańców woj. świętokrzyskiego (stan na 30 VI) w ujęciu powiatowym 2024 r.	8
Mapa 2.	Procentowy udział mieszkańców w wieku 60+ w populacji woj. świętokrzyskiego wg powiatów.	10
Mapa 3.	Procentowy rozkład mieszkańców w wieku 60+ w woj. świętokrzyskim wg powiatów.	11
Mapa 4.	Zróżnicowanie stopy bezrobocia w woj. świętokrzyskim wg powiatów w 2024 r.	15
Mapa 5.	Żłobki, oddziały żłobkowe i kluby dziecięce w woj. świętokrzyskim w 2023 r.	16
Mapa 6.	Placówki wychowania przedszkolnego w roku szkolnym 2023/2024.	17
Mapa 7.	Osoby niepełnosprawne prawnie na 1 tys. ludności według województw (stan w dniu 31 grudnia) w 2023 r.	18
Mapa 8.	Liczba wydanych pozytywnych decyzji na pobyt obcokrajowców w 2024 r.	24
Mapa 9.	Wewnątrzregionalne zróżnicowanie wskaźnika deprywacji lokalnej w 2024 r.	30
Mapa 10.	Przestrzenne zobrazowanie wartości wskaźnika pogłębionej deprywacji materialnej tj. liczby osób w rodzinach otrzymujących świadczenie pieniężne w 2024 r.	32
Mapa 11.	Procentowy udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń w 2024 r.	33
Mapa 12.	Liczba osób, którym przyznano świadczenie na podstawie ustawy o pomocy społecznej w woj. świętokrzyskim w ujęciu powiatowym w 2024 r.	35
Mapa 13.	Liczba rodzin, które zostały objęte świadczeniem pieniężnym w 2024 r.	37
Mapa 14.	Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie niepieniężne w 2024 r.	41
Mapa 15.	Liczba rodzin objętych pracą socjalną w 2024 r.	43
Mapa 16.	Gminy, które realizowały usługi opiekuńcze na podstawie wydanej decyzji administracyjnej w 2024 r.	45
Mapa 17.	Gminy, które realizowały specjalistyczne usługi opiekuńcze w 2024 r.	46
Mapa 18.	Gminy, które realizowały usługi sąsiedzkie w 2024 r.	47
Mapa 19.	Gminy, które realizują usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi w miejscu zamieszkania w woj. świętokrzyskim w 2024 r.	49
Mapa 20.	Liczba rodzin, które skorzystały z poradnictwa specjalistycznego w 2024 r.	50

Mapa 21.	Liczba rodzin objętych interwencją kryzysową w 2024 r.	52
Mapa 22.	Liczba zawartych kontraktów w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej w 2024 r.	53
Mapa 23.	Liczba kontraktów dotyczących osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy w 2024 r.	54
Mapa 24.	Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka w 2024 r.	60
Mapa 25.	Zasiłek pielęgnacyjny – liczba świadczeń w 2024 r.	62
Mapa 26.	Świadczenia pielęgnacyjne – liczba świadczeń w 2024 r.	64
Mapa 27.	Zatrudnienie asystentów rodziny w regionie w 2024 r.	65
Mapa 28.	Liczba rodzinnych domów dziecka wg powiatów (stan na 31.XII) w 2023 r.	72
Mapa 29.	Wypełnione przez Policję formularze „Niebieska Karta – A” na 100 tys. mieszkańców w 2024 r.	73
Mapa 30.	Ośrodki wsparcia w województwie świętokrzyskim w 2024 r.	77
Mapa 31.	Środowiskowe domy samopomocy w woj. świętokrzyskim w 2024 r.	78
Mapa 32.	Dzienne domy pomocy w woj. świętokrzyskim w 2024 r.	79
Mapa 33.	Noclegownie/schroniska dla osób bezdomnych/ogrzewalnie w woj. świętokrzyskim w 2024 r.	80
Mapa 34.	Domy pomocy społecznej w woj. świętokrzyskim w 2024 r.	81
Mapa 35.	Mieszkania treningowe i wspomagane w woj. świętokrzyskim w 2024 r.	82
Mapa 36.	Jednostki specjalistycznego poradnictwa w woj. świętokrzyskim w 2024 r.	83
Mapa 37.	OIK, PIK, SOW w woj. świętokrzyskim w 2024 r.	84
Mapa 38.	Placówki opiekuńczo-wychowawcze w woj. świętokrzyskim w 2024 r.	85
Mapa 39.	Centra integracji społecznej w woj. świętokrzyskim w 2024 r.	86
Mapa 40.	Kluby integracji społecznej w woj. świętokrzyskim w 2024 r.	87
Mapa 41.	Warsztaty Terapii Zajęciowej w woj. świętokrzyskim w 2024 r.	88
Mapa 42.	Zakłady aktywności zawodowej w woj. świętokrzyskim stan na V.2025 r.	89
Mapa 43.	Kluby i inne miejsca spotkań dla seniorów ogółem w woj. świętokrzyskim w 2024 r.	92
Mapa 44.	Hospicja w woj. świętokrzyskim ujęciu powiatowym w 2024 r.	93
Mapa 45.	Placówki zapewniające całodobową opiekę w woj. świętokrzyskim ujęciu powiatowym w 2024 r.	94
Mapa 46.	Ustawowy warunek 1 pracownik socjalny na 2000 osób lub 1 pracownik socjalny na 50 rodzin korzystających z pracy socjalnej i czy zatrudnia co najmniej 3 pracowników socjalnych w 2024 r.	99
Mapa 47.	Aktywność konkursowo-projektowa z zakresu pomocy społecznej realizowana przez samorządy gminne w woj. świętokrzyskim w 2024 r.	100
Mapa 48.	Aktywność konkursowo-projektowa z zakresu pomocy społecznej realizowana przez samorządy powiatowe w woj. świętokrzyskim w 2024 r.	101
Mapa 49.	Zlecanie zadań z pomocy społecznej organizacjom pozarządowym przez samorządy gminne w woj. świętokrzyskim w 2024 r.	102
Mapa 50.	Wysokość środków finansowych przeznaczonych na zadania realizowane w ramach pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej ogółem w ujęciu powiatowym w 2024 r.	104
Mapa 51.	Wysokość środków finansowych przeznaczonych na zadania realizowane w ramach pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej przypadająca na 1 mieszkańca w 2024 r.	104

Mapa 52.	Wysokość środków finansowych przeznaczonych na zadania realizowane w ramach pomocy społecznej w dziale 852 – Pomoc społeczna przypadająca na 1 mieszkańca w 2024 r.	107
Tabela 1.	Charakterystyka demograficzna województwa świętokrzyskiego w latach 2021-2024 (stan na 30.VI).....	5
Tabela 2.	Liczba mieszkańców woj. świętokrzyskiego w latach 2021-2024 (stan na 30 VI).	8
Tabela 3.	Liczba mieszkańców województwa świętokrzyskiego w wieku 60+ w latach 2021-2024.	9
Tabela 4.	Zapewnienie opieki żłobkowej w woj. świętokrzyskim w latach 2020-2023.	15
Tabela 5.	Infrastruktura wychowania przedszkolnego w woj. świętokrzyskim wg roczników szkolnych.	17
Tabela 6.	Zasiłek celowy ogółem w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.....	40
Tabela 7.	Specjalistyczne usługi opiekuńcze w woj. świętokrzyskim na przestrzeni lat 2021-2024.	45
Tabela 8.	Liczba zawartych kontraktów (w części A i B) oraz liczba osób objęta kontraktem socjalnym.	52
Tabela 9.	Rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami w latach 2021-2024.	55
Tabela 10.	Pomoc na likwidację barier architektonicznych i w komunikowaniu się w latach 2021-2024.	55
Tabela 11.	Turnusy rehabilitacyjne w latach 2021-2024.	56
Tabela 12.	Zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny w latach 2021-2024.	57
Tabela 13.	Program „AKTYWNY SAMORZĄD” w latach 2021-2024.	57
Tabela 14.	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki w latach 2021-2024.....	58
Tabela 15.	Kwoty przyznanych zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka w latach 2021-2024.....	60
Tabela 16.	Wspieranie rodziny i piecza zastępcza w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024. .	66
Tabela 17.	Liczba dzieci w pieczy zastępczej (instytucjonalnej i rodzinnej) w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.	67
Tabela 18.	Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem wg powiatów (stan na 31.XII).	68
Tabela 19.	Liczba rodzin zastępczych niezawodowych wg powiatów (stan na 31.XII).	69
Tabela 20.	Liczba rodzin zastępczych zawodowych wg powiatów (stan na 31.XII).	70
Tabela 21.	Liczba adopcji w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.....	72
Tabela 22.	Adopcje w województwie świętokrzyskim w 2024 r.	72
Tabela 23.	Dofinansowanie przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego ze środków PFRON kosztów utworzenia i działania ZAZ w województwie świętokrzyskim w latach 2020-2024.	125
Tabela 24.	Tabela. Rozdysponowanie środków (kwoty przyznane) na organizację pożytku publicznego w 2024 r.....	127
Wykres 1.	Struktura populacji kobiet wg ekonomicznych grup wieku w woj. świętokrzyskim w 2024 r.....	7
Wykres 2.	Struktura populacji mężczyzn wg ekonomicznych grup wieku w woj. świętokrzyskim w 2024 r.....	7

Wykres 3.	Procentowy udział seniorów 60+ w ogóle mieszkańców w latach 2018-2024.	9
Wykres 4.	Liczba mieszkańców 60+ w podziale wg grupy wiekowej w 2024 r.	10
Wykres 5.	Prognozowany procentowy udział osób w wieku 60 lat i więcej do 2060 r.	12
Wykres 6.	Stopa bezrobocia rejestrowanego w woj. świętokrzyskim w odniesieniu do kraju w latach 2021-2024.	12
Wykres 7.	Bezrobotni mieszkający na wsi i długotrwale bezrobotni w regionie w odniesieniu do kraju w 2024 r.	13
Wykres 8.	Udział osób długotrwale bezrobotnych w woj. świętokrzyskim i kraju w latach 2021-2024.	13
Wykres 9.	Liczba osób bezrobotnych w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.	14
Wykres 10.	Przyczyny niepełnosprawności osób dorosłych w woj. świętokrzyskim w 2024 r.	19
Wykres 11.	Liczba przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności przez powiatowe zespoły dla osób powyżej 16 r.ż. przez powiatowe zespoły dla osób powyżej 16 roku życia w 2024 r.	19
Wykres 12.	Struktura osób z niepełnosprawnościami z prawomocnym orzeczeniem lub wyrokiem sądu w woj. świętokrzyskim wg wieku w 2024 r.	20
Wykres 13.	Liczba i cel przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności osób po 16 roku życia w 2024 r.	20
Wykres 14.	Liczba osób w rodzinach korzystająca z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności.	21
Wykres 15.	Osoby z niepełnosprawnościami na rynku pracy w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.	21
Wykres 16.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto wg sektora przedsiębiorstw w woj. świętokrzyskim w relacji do średniej krajowej w latach 2021-2024 (stan na grudzień).	22
Wykres 17.	Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto wg sektora przedsiębiorstw (stan na grudzień).	22
Wykres 18.	Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto (z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych) w woj. świętokrzyskim w relacji do średniej krajowej w latach 2021-2024.	23
Wykres 19.	Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto (z pozarolniczego systemu ubezpieczeń).	23
Wykres 20.	Liczba wydanych pozytywnych decyzji na pobyt czasowy, stały, rezydenta długoterminowego UE w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.	24
Wykres 21.	Liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.	26
Wykres 22.	Liczba osób w rodzinach, które otrzymały świadczenie z pomocy społecznej wg powodu udzielenia pomocy i wsparcia w woj. świętokrzyskim w latach 2023-2024.	27
Wykres 23.	Struktura pobierających świadczenia z pomocy społecznej wg grup wieku w województwie świętokrzyskim w latach 2021-2024.	29
Wykres 24.	Wartość wskaźnika deprivacji lokalnej w woj. świętokrzyskim na przestrzeni lat 2021-2024.	30
Wykres 25.	Wartość wskaźnika pogłębionej deprivacji materialnej w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.	31
Wykres 26.	Udział osób długotrwale korzystających ze świadczeń w ogólnej liczbie świadczeniobiorców w województwie świętokrzyskim w latach 2021-2024.	33
Wykres 27.	Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenia na przestrzeni lat 2021-2024.	34

Wykres 28.	Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie pieniężne na przestrzeni lat 2021-2024.	36
Wykres 29.	Liczba osób objęta zasiłkiem stałym w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.	37
Wykres 30.	Liczba osób objęta zasiłkiem okresowym w woj. świętokrzyskim 2021-2024.	38
Wykres 31.	Zasiłek okresowy przyznawany wg tytułu przyznania świadczenia w 2024 r.	39
Wykres 32.	Liczba osób objęta zasiłkiem celowym w woj. świętokrzyskim 2021-2024.	39
Wykres 33.	Osoby i rodziny, którym przyznano świadczenie niepieniężne na przestrzeni lat 2021-2024.	41
Wykres 34.	Wybrane świadczenia niepieniężne z zakresu pomocy społecznej w 2024 r.	42
Wykres 35.	Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych pracą socjalną na przestrzeni lat 2021-2024.	43
Wykres 36.	Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w woj. świętokrzyskim na przestrzeni lat 2021-2024.	44
Wykres 37.	Usługi opiekuńcze ogółem w woj. świętokrzyskim na przestrzeni lat 2021-2024.	44
Wykres 38.	Liczba osób korzystających z specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi w woj. świętokrzyskim na przestrzeni lat 2021-2024.	48
Wykres 39.	Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi w woj. świętokrzyskim na przestrzeni lat 2021-2024.	48
Wykres 40.	Poradnictwo specjalistyczne w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.	50
Wykres 41.	Liczba rodzin i osób w rodzinach objętych interwencją kryzysową w latach 2021-2024.	51
Wykres 42.	Liczba zawartych kontraktów (ogółem) oraz liczba osób objęta kontraktem socjalnym w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.	53
Wykres 43.	Liczba zawartych kontraktów (ogółem) oraz liczba osób objęta kontraktem w latach 2021-2024.	54
Wykres 44.	Liczba świadczeń pielęgnacyjnych w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.	61
Wykres 45.	Wysokość środków finansowych przyznanych na świadczenia pielęgnacyjne w latach 2021-2024.	61
Wykres 46.	Wysokość środków finansowych wydatkowanych na zasiłki pielęgnacyjne w latach 2021-2024.	63
Wykres 47.	Liczba rodzin objętych asystenturą rodzinną w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.	66
Wykres 48.	Liczba rodzin zastępczych (w tym rodzinne domy dziecka) w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.	67
Wykres 49.	Liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.	68
Wykres 50.	Liczba rodzin zastępczych niezawodowych w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.	69
Wykres 51.	Liczba rodzin zastępczych zawodowych w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.	70
Wykres 52.	Liczba rodzinnych domów dziecka w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.	71
Wykres 53.	Udział poszczególnych rodzajów przemocy domowej odnotowanych przez Policję w 2024 r.	74
Wykres 54.	„Niebieska Karta” w Świętokrzyskiej Policji w latach 2021-2024.	74
Wykres 55.	Odsetek sprawców będących pod wpływem alkoholu podejrzewanych o stosowanie przemocy domowej w woj. świętokrzyskim w latach 2019-2024.	75
Wykres 56.	Liczba osób osądzonych i skazanych z art. 207 §1 k.k. w latach 2021-2024 w woj. świętokrzyskim.	75

Wykres 57.	Liczba mieszkań komunalnych w zasobie gminy, a liczba wniosków złożonych na mieszkanie komunalne w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.	90
Wykres 58.	Liczba mieszkań socjalnych (lokali) oraz liczba wniosków złożonych na mieszkanie socjalne w województwie świętokrzyskim na przestrzeni lat 2021-2024.	91
Wykres 59.	Liczba klubów i innych miejsc dla seniorów w woj. świętokrzyskim w latach 2021-2024.	92
Wykres 60.	Liczba pracowników – ogółem zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej w województwie świętokrzyskim na przestrzeni lat 2021-2024.	95
Wykres 61.	Liczba pracowników socjalnych – zatrudnionych w OPS/CUS i PCPR w latach 2021-2024.	95
Wykres 62.	Liczba aspirantów pracy socjalnej, pracowników świadczących usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze – ogółem zatrudnionych w OPS/CUS i PCPR w latach 2021-2024.	96
Wykres 63.	Pracownicy socjalni w OPS/CUS według poszczególnych stopni – stan na 2024 r. ...	97
Wykres 64.	Pracownicy socjalni w PCPR według poszczególnych stopni – stan na 2024 r.	97
Wykres 65.	Zatrudnienie w ośrodkach wsparcia wg. poszczególnych typów placówek – stan na 2024 r.	98
Wykres 66.	Środki finansowe na wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego zadania własne i zadania zlecone w woj. świętokrzyskim.	103
Wykres 67.	Struktura wydatków w obszarze polityki społecznej w 2024 r.	105
Wykres 68.	Struktura wydatków w dziale „851 - Ochrona zdrowia” w 2024 r.	105
Wykres 69.	Wydatki w ramach działu „852- Pomoc społeczna” w 2024 r.	106
Wykres 70.	Wydatki w dziale „853 - Pozostała działalność w zakresie pomocy społecznej” w 2024 r.	108
Wykres 71.	Wydatki w ramach działu „854 – Edukacyjna opieka” w 2024 r.	108
Wykres 72.	Wydatki w ramach działu „855- Rodzina” w 2024 r.	109